

ANNIE BESANT - ŠTUDIJ ZAVESTI

ŠTUDIJ ZAVESTI

ANNIE BESANT

teozofija v sloveniji

Annie Besant

ŠTUDIJ ZAVESTI

Naslov izvirnika: A study in consciousness

Izvirnik izdal: The Theosophical Publishing Society, 1915 (druga izdaja)

Prva elektronska izdaja

Prevod, prelom in izdal: Anton Rozman

Slika na naslovnici: Nicholas Roerich - Padma Sambhava - © Nicholas Roerich Museum

Leto izdaje: Ljubljana, 2022

Publikacija je brezplačna

Avtorske pravice: © Teozofija v Sloveniji 2022

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v

Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID: 125444611

ISBN: 978-961-6561-62-4 (PDF)

ŠTUDIJ ZAVESTI

ANNIE BESANT

teozofija v sloveniji

Vsebina	Stran
<i>Predgovor</i>	5
<i>Uvod</i>	6
<i>I. DEL - 1. Izvori - 2. Izvor monad</i>	7
<i>1. Poglavlje - Priprava polja</i>	15
<i>2. Poglavlje - Zavest</i>	22
<i>3. Poglavlje - Naselitev polja</i>	34
<i>4. Poglavlje - Permanentni atom</i>	46
<i>5. Poglavlje - Skupinske duše</i>	60
<i>6. Poglavlje - Enotnost zavesti</i>	69
<i>7. Poglavlje - Mehanizem zavesti</i>	78
<i>8. Poglavlje - Prvi človeški koraki</i>	87
<i>9. Poglavlje - Zavest in samo-zavest</i>	98
<i>10. Poglavlje - Človeška stanja zavesti</i>	105
<i>11. Poglavlje - Delovanje monade</i>	119
<i>12. Poglavlje - Narava spomina</i>	129
<i>II.DEL</i>	
<i>1. Poglavlje - Volja do življenja</i>	143
<i>2. Poglavlje - Želja</i>	146
<i>3. Poglavlje - Želja (nadaljevanje)</i>	156
<i>4. Poglavlje - Čustvo</i>	166
<i>5. Poglavlje - Čustvo (nadaljevanje)</i>	181
<i>6. Poglavlje - Volja</i>	195

Predgovor

Namen te knjige je nuditi pomoč študentom pri njihovem preučevanju rasti in razvoja zavesti. Ponuja predloge in namige, ki so lahko koristni. Ne domišljam si, da je popolna predstavitev, ampak bolj, kakor pove že podnaslov, prispevek k znanosti psihologije. Popolna predstavitev te obširne znanosti, ki se ukvarja z razvojem zavesti, bi zahtevala veliko več materiala kot le tistega, ki je dosegljiv meni. Ti materiali se sicer počasi zbirajo v rokah gorečih in skrbnih študentov, vendar pa jih doslej še nihče ni uredil in sistematiziral v usklajeno celoto. V tej mali knjigi sem uredila le majhen del tega materiala, v upanju, da bi lahko že sedaj koristil nekaterim garačem na velikem polju evolucije zavestnosti, v bodoče pa, kot kamen v celotni zgradbi. Za načrtovanje tega velikega templja znanja bo potreben veliki arhitekt in spreten zidarski mojster, ki bo vodil izgradnjo. Za sedaj je to vajeniška naloga in priprava grobega kamena, ki ju bodo uporabili bolj izkušeni delavci.

Annie Besant

Uvod

Vprašanje razvoja zavesti bitij, katerih polje evolucije je sončni sistem, predstavlja spoštovanja vreden problem in nihče med nami ne more upati, da bi lahko obvladal kaj več kot le majhen del njegove kompleksnosti. Vendar pa ga je morda mogoče preučevati na tak način, da zapolnimo nekatere praznine v našem mišljenju in si ustvarimo dovolj jasen obris, ki nas bo vodil pri nadaljnjem delu.

Tega obrisa pa ne moremo zasnovati inteligentno, ne da bi najprej obravnavali naš sončni sistem kot celoto in si prizadevali ustvariti neko predstavo, ne glede na njeno nepopolnost o “začetkih” takega sistema.

1. Izvori

Naučili smo se, da v sončnem sistemu materija obstaja v sedmih velikih modifikacijah ali ravneh. Na treh od teh, fizični, čustveni (astralni) in mentalni - o katerih pogosto govorimo kot o "treh svetovih," dobro znani *Triloki* ali *Tribhuvanam* iz hindujske kozmogonije - se odvija običajna evolucija človeštva. Na naslednjih dveh ravneh, duhovnih - ravneh modrosti in moči, buddhični in atmični - se odvija posebna evolucija iniciata, in sicer, po prvi od velikih iniciacij. Teh pet ravni tvori polje evolucije zavesti, ki se odvija vse dotlej, dokler se človek ne potopi v božanstvo. Dve ravni, ki se nahajata onstran teh petih, predstavljata področje božanske aktivnosti ter zaokrožata in ovijata vse tisto, iz česar se izlivajo vse božanske energije, ki oživljajo in ohranjajo celoten sistem. Ti dve ravni sta za sedaj še povsem onstran našega znanja, tako da tistih nekaj namigov, ki so nam bili posredovani glede njegovega obstoja, verjetno vsebuje ravno toliko informacij kot smo jih sposobni dojeti. Povedano nam je, da sta to ravni božanske zavesti, na katerih se manifestira LOGOS ali božanska triada logosov in iz katerih on sije kot ustvarjalec, ohranjevalec in uničevalec, razvija vesolje, ga ohranja med njegovim obdobjem življenja in pritegne nazaj v sebe ob njegovem nehanju. Podani sta nam bili imeni teh dveh ravni: nižja je *anupadaka*, v kateri se še "ni ob-

likoval noben nosilec,”¹ višja pa je *adi*, “prva,” temelj univerzuma, njegova podpora in izvir njegovega življenja. Tako imamo sedem ravni univerzuma, sončni sistem, ki je, kakor lahko vidimo iz tega kratkega opisa, sestavljen iz treh skupin: 1. polja, ki je sama manifestacija Logosa, 2. polja nad-človeške evolucije, evolucije iniciata, 3. polja elementalne, mineralne, rastlinske, živalske in normalne človeške evolucije. Ta dejstva lahko prikažemo na naslednji, tabelarni način:

1. Adi	
2. Anupadaka	1. Polje manifestacije Logosa
3. Atmična	
4. Buddhična	2. Polje nad-človeške evplucije
5. Mentalna	
6. Čustvena	3. Polje elementalne, mineralne, rastlinske, živalske in človeške evolucije
7. Fizična	

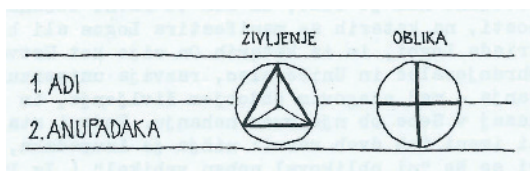
Dve najvišji ravni si lahko zamislimo kot tisti, ki sta obstajali pred oblikovanjem sončnega sistema. Tako si najvišjo, *adi*, lahko predstavljamo kot tisto, ki je sestavljena iz toliko materije prostora kolikor jo je Logos predvidel za oblikovanje materialne osnove sistema, ki ga namerava ustvariti. Logos deluje enako kot delavec, ki izbira material, ki ga bo vdelal v svoj izdelek, le da je to material in kraj njegovega univerzuma. Na podoben način si lahko predstavljamo raven *anupadaka*, ki je sestavljena iz te iste materije, ki jo je modificiralo njegovo individualno življenje, obarvalo, če uporabimo značilno metaforo, s svojo vse-prežemajočo zavestnostjo, ki se zaradi tega na določen način razlikuje od ustrezne ravni nekega drugega sončnega sistema. Povedano nam je bilo, da si lahko vzvišena dejstva tega pripravljalnega dela predstavljamo v simbolih. Podani sta dve skupini teh simbolov, od katerih prva predstavlja trojno manifestacijo Logosove zavesti, druga pa trojno spremembo v materiji, ki ustreza trojnemu Življenju - aspekt

---

¹ Iz *Pranava-vada*, neobjavljenega sanskrtskega rokopisa.

življenja in oblike treh Logosov. Postavimo ju lahko eno ob drugo kot da gre za sočasno dogajanje:

Pod kategorijo Življenje imamo prvobitno točko v središču kroga, Logos kot Eno znotraj samo-izbranega krožnega področja najbolj subtilne materije, v katero je on zaprl samega sebe, z namenom, da bi se manifestiral, da bi sijal iz teme. Pojavi se vprašanje: zakaj trije Logosi? Čeprav se s tem vprašanjem dotaknemo najglobljega metafizičnega vprašanja, katerega razlaga, četudi nepopolna, bi napolnila celotno knjigo, pa moramo odgovor vsaj nakazati, obdelati pa ga mora globoko razmišljanje. Ko analiziramo vse to, kar obstaja, pridemo do velike posplošitve: Vse je ločljivo v 'jaz' in 'ne-jaz,' 'JAZ' in 'Ne-Jaz.' Vsako ločeno stvar lahko uvrstimo v eno ali drugo kategorijo, v JAZ ali Ne-Jaz. Ne obstaja nič takega, kar ne bi mogli uvrstiti v eno izmed teh dveh kategorij. Jaz je Življenje, Zavest. Ne-Jaz je Materija, Oblika. Obstaja torej dvojnost. Vendar dvojčka nista dve ločeni stvari, izolirani in brez medsebojne zveze. Med njima obstaja nenehen odnos, nenehno približevanje in oddaljevanje. Ta medigra se kaže kot stalno spreminjanje se univerzum. Zato imamo trojnost in ne dvojnost - JAZ, Ne-Jaz in njun medsebojni odnos.

V tej trojnosti je zajeto vse, vse stvari in vsi odnosi, dejanski in možni. Zato je trojnost, ne več ne manj, temelj celovitosti vseh univerzumov in vsakega posameznega univerzuma.² To temeljno dejstvo vsiljuje Logosu trojnost njegove manifestacije v sončnem sistemu. Zato Eno, točka, ko se sproži v tri smeri proti obodu kroga materije in povrne v sebe, manifestira na vsaki točki stika s krogom različen aspekt - tri temeljne izraze zavesti: voljo, mo-

---

² Študent bi moral skrbno preučiti Bhagavan Dasovo *Science of Peace* - Znanost o miru, kjer so ta metafizična vprašanja razložena z izjemno in posrečeno bistrumnostjo.

drost in aktivnost - božansko triado trojnosti.³ Ko se Univerzalni Jaz, Pratyag-Atma, "Notranji Jaz," ko misli na Ne-Jaz, z njim poistoveti in na ta način postane del njegovega bitja, je to božanska aktivnost ali SAT, obstoječe, ki je posojeno Ne-obstoječemu, Univerzalni Um. Ko Jaz realizira samega sebe, je to modrost, CHIT, princip ohranjanja. Ko se Jaz odtrga od Ne-Jaz v svojo lastno čisto naravo, je to blaženost, ANANDA, osvoboditev od oblike. Vsak Logos v univerzumu ponavlja to univerzalno samo-zavestnost: v svoji aktivnosti je ustvarjalni um, KRIYA - ki ustreza univerzalnemu SAT, Brahmi hindujcev, Svetemu Duhu kristjanov, Chochmahu kabalistov. V svoji modrosti je on ohranjajoči in urejajoči razum, JNANA - ki ustreza univerzalnemu CHIT, Višnuju hindujcev, Sinu kristjanov, Binahu kabalistov. V svoji blaženosti je on uničevalec oblik, volja, ICHCHHA - ki ustreza univerzalni ANANDI, Šivi hindujcev, Očetu kristjanov, Kephherju kabalistov. Tako se v vsakem univerzumu pojavijo Logosi, tri bitja, ki ustvarjajo, ohranjajo in uničujejo svoj univerzum ter pri tem vsak od njih prevladujoče izraža pri svoji funkciji v tem univerzumu enega od vladajočih aspektov, kateremu sta druga dva podrejena, vendar pa seveda vedno prisotna. Zato se o vsakem manifestiranem Bogu govori kot o trojnosti. Povezava teh treh aspektov ali faz manifestacije z njihovimi zunanjimi točkami stika s krogom, tvori osnovni trikotnik stika z materijo, ki, s tremi trikotniki, ki jih določijo smeri, ki jih opiše točka, predstavlja božanski *tetraeder*, ki ga včasih imenujemo *kozmična četverica*, tri božanske aspekte v stiku z materijo, ki so pripravljene na ustvarjanje. Ti so, v svoji celovitosti, Nad-duša⁴ kozmosa v nastajanju.

---

³ Moč, modrost in ljubezen je eden izmed drugačnih, a priljubljenih načinov izražanja te trojnosti. Vendar ta izpušča aktivnost in podvaja ljubezen, kljub temu, da je ljubezen interpretirana kot ekvivalent za ljubezen, ki je po svojem bistvu aktivna. Modrost in ljubezen se mi zdita isti aspekt zavesti. Tisto, kar se zgoraj manifestira kot modrost, realizacija enosti, se v svetu oblik manifestira kot ljubezen, privlačna sila, ki pripelje v svet ločenih bitij enost.

⁴ Emerson.

Ko obravnavamo Obliko, lahko najprej pregledamo učinke teh aspektov, ki se pojavijo kot odgovor materije. Ti seveda niso del LOGOSA sistema, ampak ustreznosti aspektov univerzalnega JAZ-a v univerzalni materiji. Aspekt blaženosti ali volje vsili materiji kvaliteto inertnosti - *tamas*, moč odpora, stabilnosti, mirovanja. Aspekt aktivnosti podari materiji njeno odzivnost na delovanje - *rajas*, gibljivost. Aspekt modrosti pa ji podari ritem - *satva*, vibracija, harmonija. S pomočjo tako pripravljene materije se lahko aspekti Logosove zavesti manifestirajo kot bitja.

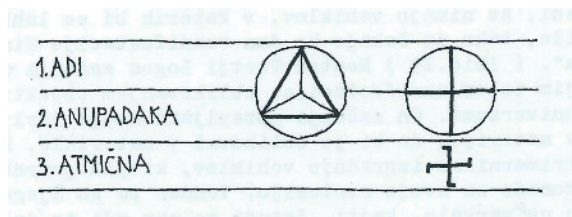
LOGOS - še ne prvi, ker še ni drugega - se pojavi kot sijoča *točka* v krogu materije, ki jo je pritegnil k sebi kot polje bodočega univerzuma. Ta sije z nedojemljivim sijajem, resnična *gora svetlobe*, kot pravi Manu; vendar nevidna svetloba, razen na duhovnih ravneh. O tem velikem območju se govori kot o *primarni substanci*: ki je SAMO-pogojeni LOGOS, ki na nobeni točki ni ločen od materije, ki si jo je prilastil za svoj univerzum in iz katere se nato on delno umakne v drugo manifestacijo. To je področje SAMO-pogojene volje, ki bo vodila do ustvarjalne aktivnosti: "jaz sem To," takrat ko je "To" spoznano kot "Ne-Jaz." Točka simbolično - zato da bi imeli predstavo o *obliki*, kakor je vidna s pojavne strani - vibrira med središčem in obodom ter ustvari *črto*, ki ločuje duh in materijo,⁵ kar omogoča možnost spoznavanja in rojstvo oblike za drugi aspekt, Bitje, ki ga imenujemo Drugi Logos, simbolično - črta ali premer kroga. Mistična izpoved o tem pravi: "Moj sin si ti, jaz sem te danes rodil" [Psalmi, ii, 7]. Ta odnos oče-sin znotraj združenosti Božanskega Obstoja, odnos med prvim in drugim Logosom, seveda pripada *dnevu manifestacije*, življenjskemu obdobju univerzuma. Prav to porajanje sina, pojavljanje Drugega Logosa, modrosti, se v svetu oblike manifestira kot diferenciacija, ločevanje duha in materije, dveh po-

---

⁵ Dobro je, če se tu spomnimo, da je to "ločevanje" le v zavesti. *Ideja* o duhu je ločena od ideje o materiji. V univerzumu pojavov ne obstaja duh, ki ne bi bil pogojen od materije, niti ne obstaja noben delec materije, ki je ne bi oživiljal duh. Vse oblike so zavestne, vse zavestnosti imajo oblike.

lov, med katerima se stke tkanina univerzuma; ločevanje, recimo, nevtralne neaktivne električnosti - ki lahko simbolizira Prvi Logos - v dvojno obliko pozitivne in negativne - kar simbolizira Drugi Logos - in omogoča manifestacijo ne-manifestiranega. Jasno predstavo o tem ločevanju v Prvem Logosu si lahko ustvarimo, če na fizični ravni opazujemo pripravo na celično razmnoževanje, kjer lahko sledimo procesom, ki vodijo do pojavljanja ločitvene stene, tako da iz ene celice nastaneta dve. Ker je vse to, kar se dogaja tu spodaj, v grobi materiji, odsev dogajanja na višjih ravneh, lahko pogosto odkrijemo oporo naši pomanjkljivi domišljiji pri preučevanju fizičnega razvoja. "Kakor zgoraj, tako spodaj." Fizično je odsev duhovnega.

V nadaljevanju procesa *točka* vibrira, medtem ko *črta* kroži skupaj z njo, pravokotno na prvotno vibracijo, tako da se ustvari *križ*, ki je še vedno znotraj kroga, križ, ki "izhaja iz Očeta in Sina," simbol Tretjega Logosa, Ustvarjalnega Uma, božanske aktivnosti, ki je sedaj pripravljena, da se manifestira kot *reator*. Nato se on manifestira kot *aktivni križ* ali *svastika*, prvi od Logosov, ki se bo manifestiral izven dveh najvišjih ravni, pa čeprav je to tretja stopnja božanskega razvoja.

2. Izvor monad

Preden obravnavamo ustvarjalno aktivnost Tretjega Logosa, moramo preučiti izvor *monad* ali *enot zavesti*, za katerih evolucijo v materiji se pripravlja polje univerzuma. Bolj obširno jih bomo obravnavali v 2. poglavju. Miriade teh Enot, ki se bodo razvijale v nastajajočem univerzumu, se porodijo v božanskem Življenju, kot klice celic v organizmih, še preden je oblikovano polje za njihovo evolucijo. O tem porajanju je zapisano: “Ono želi: Jaz se bom pomnožil in rodil” (*Chhandogyopanishat*, VI. ii.3) in mnogi se pojavijo v enem kot delovanje te volje. Volja ima dva aspekta, privlačnosti in odbojnosti, vdihovanja in izdihovanja, in ko deluje aspekt odbojnosti nastane ločevanje.

Ta množitev znotraj enega na podlagi delovanja volje določa točko izvora - prvi Logos, nedeljivi Gospod, večni Oče. To so iskre vzvišenega ognja, “božanski delci,” ki jih na splošno imenujemo “monade.” Monada je delec božanskega Življenja, ki je kot posamezna entiteta od njega ločena z zelo redkim filmom materije, tako redko materijo, da, čeprav vsaki podarja ločeno obliko, ne nudi nobenega upora svobodni notranji komunikaciji tako omejenega življenja z drugimi, podobnimi življenji, ki jo obkrožajo. Življenje monad je zato življenje Prvega Logosa, ki ima tri aspekte, zavestnost,

ki obstaja kot volja, modrost in aktivnost. To življenje na drugi ali Anupadaka ravni božanske manifestacije prevzame obliko. Monade se tako tam pojavijo kot sinovi Očeta, to, kar je dejansko Drugi Logos, vendar pa mlajši Sinovi, katerih nobena od njihovih božanskih moči ni sposobna delovati v materiji, ki je bolj gosta od tiste na njihovi lastni ravni. Medtem ko je On, ki ima za sabo eone evolucije, pripravljen na izvajanje svojih božanskih moči, On, "Prvorojeni med mnogimi Brati" (Rimljanom, viii.29). Zato Monade, ki bivajo na ravni Anupadaka, medtem ko so korenine njihovega življenja na ravni Adi, še nimajo nosilcev, v katerih bi se lahko izrazile, tako da čakajo na dan "manifestacije Sinov Boga" (Ibid., 19). Medtem Tretji Logos začenja z zunanjim delom manifestacije, oblikovanjem objektivnega univerzuma. On začenja potapljati svoje življenje v materijo, da bi jo oblikoval v materiale, ki bodo primerni za izgradnjo nosilcev, ki jih potrebujejo monade za svojo evolucijo. Vendar pa ga njegovo delo ne bo vsrkalo, kajti, četudi se nam zdi to delo razsežno, je za njega to le drobnarija: "Četudi sem prepojil ta celotni univerzum z delom sebe, Jaz ostajam" (*Bhagavad Gita*, x. 42). Ta čudovita individualnost ni izgubljena, kajti za življenje kozmosa zadoštuje le del njega. Logos, Nad-duša, ostaja Bog svojega univerzuma.

1. Poglavje - Priprava polja

1. Oblikovanje atoma

Tretji Logos, Univerzalni Um, začne svoje ustvarjalno delovanje z delovanjem na materijo, ki jo je pritegnil z vseh strani neskončnega prostora, da bi iz nje zgradil naš sončni sistem. Ta materija obstaja v prostoru v oblikah, ki jih mi ne moremo dojeti, a je očitno že primerna za potrebe razsežnejših sistemov. Kajti H. P. Blavatsky je povedala, da sestavljajo atomske pod-ravni naših ravni prvo ali najnižjo kozmično raven. Če si atome te kozmične ravni simbolično predstavljamo kot glasbeno noto, potem si lahko naše atome, ki jih je oblikoval Tretji Logos, predstavljamo kot nad-tone take note. To, kar se zdi očitno, je to, da so naši atomi v tesni povezavi z "atomi prostora," da so njim ustrezni, vendar pa v sedanji obliki niso istovetni z njimi. Toda sedem tipov materije, ki postanejo naši "atomi," je že nakazanih v materiji, ki je pritegnjena iz prostora, da bi oblikovala sončni sistem, in se bodo na koncu zopet povrnili v sebe. H. P. Blavatsky namiguje na ponavljajočo se sedmerno delitev v atome vse nižje in nižje stopnje, ko piše: "Edini Kozmični Atom se na ravni materije razvije v sedem atomov, in vsak od teh se preoblikuje v center energije. Tisti isti atom pa se na ravni duha razvije v

sedem žarkov ... ločenih, a tesno povezanih, vse do konca kalpe” (*Tajni Nauk*, I., 696).

Izven meja univerzuma je ta materija v zelo posebnem stanju; tri kvalitete materije, inertnost, gibljivost in ritem (tamas, rajas in satva), so uravnotežene med seboj in se nahajajo v stanju ravnovesja. Predstavljamo si jih lahko kot obstoječe v zaprtem krogu, v mirovanju. In dejansko je v nekaterih starih knjigah materija v svoji celovitosti opisana v tem stanju kot inertnost. O njej se govori tudi kot o devici; ona je nebeška Devica Marija, ocean deviške materije, ki bo z delovanjem Tretjega Logosa postala Mati. Začetek ustvarjalnega delovanja je razbitje tega zaprtega kroga, spodnašanje kvalitet materije iz stabilnega v nestabilno ravnovesje. Življenje je gibanje in življenje Solarnega LOGOSA - Njegov Dih, kot se poetično imenuje – ko se dotakne te mirujoče materije spodnese njene kvalitete v stanje nestabilnega ravnovesja, in zato v nenehno gibanje njihovih medsebojnih odnosov. Med življenjskim obdobjem univerzuma je materija vedno v stanju nenehnega notranjega gibanja. H. P. Blavatsky pravi: “Fohat utrdi in razprši sedem Bratov ... naelektri v življenje in loči prvobitno snov, ali pred-izvorno materijo, v atome” (*Tajni Nauk*, I., 105).

Oblikovanje atoma ima tri stopnje. Prvo, ki določi meje, znotraj katerih bo vibriralo dušo vdihujoče življenje - Življenje Logosa v atomu; to omejevanje in določanje valovne dolžine vibracije tehnično imenujemo “božanska mera” (*Tanmatra*, mera Tistega - pri čemer je “Tisto” Božanski Duh.); to podeli atomom ravni njihovo določno posebnost. Drugo, med katero Logos v skladu s to božansko mero zaznamuje linije, ki določajo obris atoma, temeljne osi rasti, kotni odnos teh osi, ki določa obliko, ki je tista ustreznega kozmičnega atoma (Kolektivno, Tattva); in katerih najbližja analogija so osi kristalov. Tretjo, med katero z mero vibracije in medsebojnim kotnim odnosom osi rasti, določi velikost in obliko površine, ki jo lahko imenujemo površina ali stena atoma. Tako imamo v vsakem atomu mero njegovega dušo vdihujočega življenja, njegove osi rasti in njegovo površino ali steno, ki ga zapira.

Iz takih atomov Tretji Logos ustvari pet različnih vrst, pet različnih “mer” s petimi različnimi vibracijami, in vsaka vrsta oblikuje temeljni material ravni; vsaka raven ima, ne glede na raznovrstnost stvari v njej, svoj lasten temeljni tip atoma, na katerega se lahko skrči katerakoli od njenih stvari.

2. Duh - Materija

Pojem duh-materija bomo morda dojeli bolje, če se za trenutek ustavimo pri metodi oblikovanja atomov na zaporednih ravneh. Za vsak sistem je materija prostora okoli njega Koren Materije, Mulaprakriti, kot jo nazorno imenujejo hindujci. Materija vsakega sistema ima materijo iz svoje okolice za svoj koren ali temelj, in njena lastna, posebna materija raste in se razvija iz te. Logos, Nad-duša sistema, pritegne iz prostora k sebi potrebno materijo, ji vdihne dušo s svojim lastnim življenjem in to življenje znotraj te subtilne materije, te Mulaprakriti, je Atma, JAZ, Duh, v vsakem delcu. Fohat, energija Logosa, pravi H.P.B., “koplje luknje v prostor.” Noben opis ne bi mogel biti bolj jasen in resničen. Ta vrteča se energija oblikuje brezštevne vrtince, vsakemu od katerih določijo podobo božanska energija in osi rasti, ter od katerih je vsak obdan z materijo prostora. To je Atma v školjki iz Mulaprakriti, duh v školjki materije; to so “atomi” ravni Adi, najvišje ali prve ravni. Nekateri od teh ostanejo kot “atomi,” drugi se združijo in oblikujejo “molekule,” “molekule” pa se združijo in ustvarijo bolj zapletene molekularne kombinacije; in tako naprej, dokler se ne oblikuje pod atomsko ravnijo šest pod-ravni [To lahko sklepamo le po analogiji, na podlagi opazovanja na nižjih ravneh, saj so te najvišje ravni nespoznavne.]. Sedaj nastopi oblikovanje atomov na drugi ravni. Njihovo mero in osi rasti je določil, kot smo že omenili zgoraj, Tretji Logos. Nekateri atomi prve ali adi ravni zberejo okoli sebe školjko iz kombinacij atomov svoje lastne najnižje pod-ravni. Duh *plus njegova izvirna školjka kozmične materije* (Mulaprakriti), ali atom prve ravni, tvori duh druge ravni, ki prežema novo školjko, ki se je izoblikovala iz svoje lastne najnižje stopnje kombinacij atomov. Te školjke, katerim je bila na tak način vdihnjena duša, so atomi druge ali anupadaka

ravni. Z vedno bolj zapletenim kopičenjem teh atomov zaživi še preostalih šest pod-ravni. Nekateri atomi ravni anupadaka se na podoben način oblečejo v kopičenja iz svoje lastne najnižje pod-ravni in postanejo atmični atomi, pri čemer je Duh sedaj oblečen v dve školjki, znotraj svoje atomske stene nakopičenja atomov z najnižje pod-ravni ravni anupadaka; ta izvirni Duh, ali Življenje, *plus* njegovi dve školjki sedaj imenujemo duh atmične ravni, medtem ko steno njegovega atoma obravnavamo kot materijo. Ta atom, ki se sedaj znova obleče v nakopičenja atomov najnižje atmične pod-ravni, postane atom buddhične ravni,

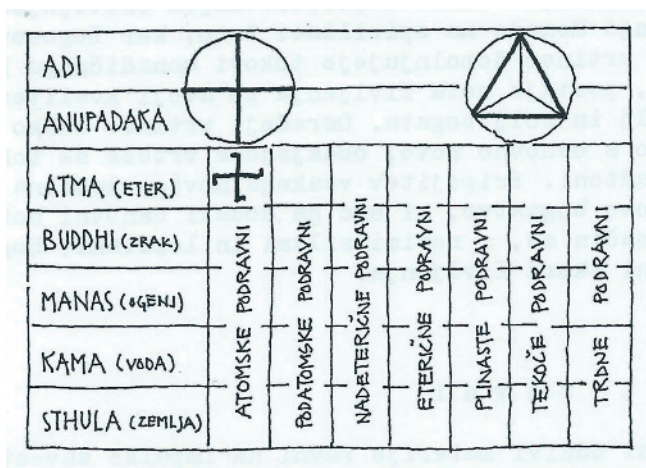
Duh buddhične ravni pa ima znotraj svoje atomske školjke iz najnižjih atmičnih kopičenj tri obdajajoče ovoje. Na mentalni ravni ima znotraj atomske stene Duh četverno školjko, na astralni ravni peterno in na fizični šestereno, in na vsaki ravni mu moramo dodati še to atomsko steno. Vendar na Duh in vse-njegove ovoje, razen najbolj zunanjšega, vedno gledamo kot na Duh, na najbolj zunanji ovoj pa le kot na obliko ali telo. Princip te involucije Duha, ki omogoči evolucijo in se zdi, glede na opis, dokaj zapleten, je v resnici preprost, tako da ga lahko dojamemo brez težav. In šele nato lahko dejansko govorimo o tem, da je “duh-materija” povsod.

3. Pod-ravni

Končni atomi fizične ravni niso “atomi” sodobnega kemika. Končni atomi so nakopičeni v tipične skupine, ki sledijo ena drugi in oblikujejo “stanja materije.” Tako je kemični atom lahko plin, tekočina ali trdna snov v petem, šestem ali sedmem stanju materije. Znano nam je plinasto, tekoče in trdno stanje materije, ali, kot jih pogosto imenujemo, plinasta, tekoča in trdna pod-raven. Nad plinastim stanjem obstajajo še štiri, manj znana stanja, tri eterična stanja materije ali pod-ravni in pravo atomsko stanje. Ti pravi atomi so nakopičeni v skupine, ki nato delujejo kot enote. Te skupine imenujemo molekule. V molekuli atome ohranja skupaj magnetna privlačnost. Molekule so na vsaki pod-ravni geometrično urejene v medsebojni odnos

na oseh, ki so istovetne z osmi rasti atoma ustrezne ravni. Tako se pod-ravni vsake ravni oblikujejo z zaporednim kopičenjem atomov v molekule in s kopičenjem preprostih v bolj zapletene molekule. To oblikovanje usmerja delovanje Tretjega Logosa, ki se zaključi takrat, ko je pripravljeno polje evolucije, sestavljeno iz petih ravni, od katerih ima vsaka sedem pod-ravni. Prva in druga raven sta onstran tega polja. Vendar pa si ne smemo predstavljati, da je teh sedem pod-ravni, ko jih je oblikoval Tretji Logos, povsem istovetnih s tistimi, ki obstajajo sedaj. Vzemimo za primer fizično raven. Na njej imajo te enak odnos do sedanjih pod-ravni, kot ga ima to, kar kemik imenuje proto-vodik do kemičnega elementa, za katerega je rečeno, da je zgrajen iz njega. Sedanje pogoje ni ustvarilo le delovanje Tretjega Logosa, v katerem prevladuje Aktivnost. Za nadaljnje združevanje v celoto so bile potrebne močnejše privlačne in vezivne energije Drugega Logosa, ki je Mo-drost in zato Ljubezen.

Pomembno je, da si zapomnimo, da se ravni medsebojno prepajajo in da so ustrezne pod-ravni v neposrednem medsebojnem odnosu, ter da niso nikoli dejansko ločene z vmesnimi plastmi gostejše materije. Tako ne smemo misliti, da so atomske pod-ravni med seboj ločene s šestimi pod-ravnmi na splošno povečujoče se gostote, ampak da so v neposredni medsebojni zvezi. To si lahko predstavljamo z naslednjim diagramom:

Razumeti moramo, da je to diagram in ne slika; to pomeni, da predstavlja odnose in ne materialna dejstva - odnosi med ravnmi obstajajo zaradi medsebojnega prepletanja in ne kot 49 ločenih opek, ki bi bile postavljene v sedem vrst, eno nad drugo.

Ta odnos je najbolj pomemben zato, ker vključuje dejstvo, da lahko življenje prehaja z ene ravni na drugo po krajši poti, preko atomskih pod-ravni, tako da mu ni potrebno opraviti kroga, skozi šest molekularnih pod-ravni, da bi lahko pri svojem sestopu dosegel naslednjo atomsko pod-raven. Dejansko bomo takoj odkrili, da življenjski tokovi iz Monade uporabijo pri svojem sestopu na fizično raven prav to pot. Če sedaj obravnavamo fizični atom in pogledamo nanj kot na celoto, bomo videli vrtinec življenja, življenja Tretjega Logosa, ki se vrti z nedojemljivo hitrostjo. Molekule in raven, s svojimi pod-ravnmi, se oblikujejo na podlagi privlačnosti med temi vrtečimi se vrtinci. Toda na omejeni površini teh vrtečih se vrtincev so spirillae, vrteči se tokovi, ki ležijo pravokotno, tako na notranji kot na zunanji tok. Te vrteče se tokove ustvari življenje Monade in ne življenje Tretjega Logosa, tako da niso prisotni na tej zgodnji stopnji, ki jo obravnavamo; do polnega delovanja se razvijejo postopno, eden za drugim, skozi evolucijo, običajno, eden v vsakem Obhodu, tako da so njihovi temelji dejansko izpopolnjeni v Četrtem Obhodu z delovanjem Drugega Logosa; vendar pa življenjski tok Monade kroži le v štirih, medtem ko je v drugih treh le bežno nakazan. Atomi višjih ravni se oblikujejo na podlagi istega splošnega načrta, ki je v povezavi z osrednjim vrtincem Logosa in tokovi, ki ga obdajajo. Vendar pa nam vse podrobnosti sedaj niso še znane. Številne prakse joge so usmerjene v to, da bi pospešile evolucijo atomov s pospeševanjem oživljajočega delovanja Monade na spirillae. Zato ker Logosov osrednji vrtinec dopolnjujejo tokovi monadičnega življenja, postaja nota življenja po svoji kvaliteti vse bolj in bolj bogata. Osrednji vrtinec lahko primerjamo z osnovno noto, obdajajoče vrteče se tokove pa z nad-toni. Pripojitev vsakega novega nad-tona pomeni novo bogastvo, ki smo ga dodali osnovni noti. Na ta način se z novimi silami in lepotami bogati sedmerni akord življenja.

4. Pet ravni

Različni odzivi materije ravni na spodbude zavesti so odvisni od delovanja Tretjega Logosa na “mero,” s katero on omejuje atom. Atom vsake ravni ima, kot smo videli, svojo lastno mero, ki omejuje njegovo odzivno moč, njegovo vibracijsko delovanje in mu podarja njegov poseben značaj. Ker je oko sestavljeno tako, da se je sposobno odzivati na vibracije etra v okviru določenega niza, se je tudi vsak tip atoma njegove konstitucije sposoben odzivati na vibracije določenega niza. Eno izmed ravni imenujemo “mentalna materija” zato, ker “mera” njenih atomov določi tako prevladujočo odzivnost, da se odziva na tisti določen niz vibracij LOGOSOVEGA Aspekta Vedenja, ki jih je modificiralo Ustvarjalno Delovanje (Chit deluje na Kriyo; to je, Modrost, ki deluje na Aktivnost, ustvarja Manas, um.). Neko drugo raven imenujemo “čustvena materija” zato, ker “mera” njenih atomov določa tako odzivnost, da se odziva na določen niz vibracij LOGOSOVEGA Aspekta Volje (Ichchha). Tako ima vsak tip atoma svojo lastno posebno moč odzivnosti, ki je določena z njegovo lastno mero vibracije. Vsak atom vsebuje številne možnosti odzivanja na tri aspekte zavesti in te možnosti se bodo v toku evolucije atoma razvijale kot njegove moči. Vendar pa sta zmožnost materije, da se odziva, in narava odziva določeni z izvirnim delovanjem trojnega Jaz-a na materijo in z mero, ki jo atomom vsili Tretji Logos; on v določenem ciklu evolucije podari materiji določenega sistema določen del svoje neskončne zmožnosti množice lastnih vibracijskih moči. To zmožnost vtisne v materijo Tretji Logos. V njej jo stalno ohranja njegovo življenje, ki je zavito v atomu. Na tak način se oblikuje peterno polje evolucije, v katerem se razvija zavest.

O tem delovanju Tretjega Logosa običajno govorimo kot o Prvem Življenjskem Valu.

2. Poglavje - Zavest

1. Pomen besede

Obravnavajmo sedaj, kaj si predstavljamo pod pojmom *zavest* in pogledjmo ali nam bo ta obravnava zgradila “most” med zavestjo in materijo, nad katerim obupuje moderna znanost. Ali bo premostila “prepad,” ki naj bi obstajal med njima.

Če začnemo z opredelitvijo izrazov, sta zavest in življenje istovetna, dve imeni za eno stvar, če nanju gledamo od znotraj, pa tudi od zunaj. Ni življenja brez zavesti; ni zavesti brez življenja. Ko ju v mislih bežno ločimo in analiziramo, kar smo naredili, odkrijemo, da smo dali zavesti, ki je usmerjena navznoter, ime življenje; in življenju, ki je usmerjeno navzven, ime zavest. Ko je naša pozornost usmerjena na enost, govorimo o življenju, ko je usmerjena na mnogoterost, govorimo o zavesti; in pozabljamo, da je mnogoterost posledica, bistvo materije, odsevajoče površine, na kateri Eno postane Mnogo. Ko pravimo, da je življenje “bolj ali manj zavestno,” ne mislimo na abstraktno življenje, ampak na “živo stvar,” ki se bolj ali manj zaveda svoje okolice. To večje ali manjše zavedanje je odvisno od debeline, gostote ovoja, ki jo določa kot živo stvar, ločeno od njej podobnih. Če v

mislih odstranimo ta ovoj, potem v mislih odstranimo tudi življenje, tako da nam ostane "TISTO," v kar se razkrojijo vsa nasprotja, VSE.

To nas pripelje do naslednje točke: obstoj zavesti vključuje ločitev temeljne, povsod-prisotne ENOSTI v dva aspekta. Sodobno ime za zavest, "zavedanje" tudi vključuje to. Kajti ne morete pripisati zavedanja praznini; zavedanje vključuje nekaj, kar se zaveda, vsaj neko dvojnost. Sicer ne obstaja. Najvišja abstrakcija zavesti, zavedanje, vključuje to dvojnost; zavest preneha, če odstranimo občutek za omejenost; odvisna je od omejenosti, da bi obstajala. Zavedanje je v bistvu zavedanje *omejenosti*, in šele nato zavedanje *drugih*. Zavedanje drugih nastopi šele s tem, kar imenujemo Samo-zavest, Samo-zavedanje. To abstraktno Dvoje-v-Enem, zavest - omejenost, duh - materija, življenje - oblika, sta vedno neločljiva, pojavita se in izgineta skupaj; obstajata le v medsebojnem odnosu; razkrojita se v nujno ne-manifestirano Enost, vzvišeno sintezo.

"Kakor zgoraj, tako spodaj." Spet si pomagajmo s tem "spodaj." Na zavest pogledjmo tako, kot se pojavi, ko jo obravnavamo s strani oblike, ko jo vidimo v univerzumu zavestnih stvari. Električna se manifestira le kot pozitivna in negativna; ko se ti medsebojno nevtralizirata, električna izgine. Električna obstaja v vseh stvareh, nevtralna, ne-manifestirana; lahko se pojavi pri vseh stvareh, vendar ne zgolj kot pozitivna ali zgolj kot negativna; vedno le kot uravnovešena količina obeh, s čemer se medsebojno ohranjata ter tako težita k temu, da bi se povrnili v navidezen nič, ki pa ni nič, ampak le njun skupen izvor.

Toda, če je temu tako, kaj se zgodi s "prepadom"? zakaj potrebujemo "most"? Zavest in materija vplivata ena na drugo zato, ker sta sestavini celote, ki se pojavita, ko se ločita, in izgineta, ko se združita. In ko se ločita, med njima vedno obstaja odnos (Ta odnos je magneten, vendar iz magnetizma najbolj subtilne vrste, imenovanega Fohat ali Daiviprakriti, "Luč Logosa-" Ta je iz Substance, v kateri obstajata esenca (bistvo) zavesti in esenca materije, polarizirani, vendar ne ločeni.). Ne obstaja nobena takšna stvar kot zavestna enota, ki ne bi bila sestavljena iz te neločljive dvojnosti,

iz magneta, ki ima vedno dva pola, ki sta v medsebojnem odnosu. Mi mislimo na neko ločeno stvar, ki jo imenujemo zavest, in se sprašujemo, kako ta deluje na drugo ločeno stvar, ki jo imenujemo materija. Ne obstajata dve ločeni stvari, ampak le dva ločena, vendar neločljiva aspekta TISTEGA, ki je brez obeh ne-manifestiran, ki se ne more manifestirati le v eni ali drugi, ampak enako v obeh. Ne obstaja le prednja stran, brez zadnje, ne obstaja zgoraj brez spodaj, zunaj brez znotraj, duh brez materije. Eno vpliva na drugo, zato ker sta neločljiva dela enosti, ki se manifestira kot dvojnost, v času in prostoru. "Prepad" se pojavi, ko si predstavljamo "duh" popolnoma nematerialno in "telo" popolnoma materialno, to je, stvari, od katerih ne ena ne druga ne obstaja. Ne obstaja duh, ki ne bi bil ovit v materijo, ne obstaja materija, ki ji ne bi vdihnil dušo duh. Najvišji ločeni Jaz ima svoj ovoj materije, in četudi tak Jaz imenujemo "duh," ker v njem prevladuje aspekt zavesti, ni nič manj res, da ima svoj vibrirajoči ovoj materije, iz katerega prihajajo vsi impulzi, ki zaporedoma vplivajo na vse druge gostejše materialne ovoje. Ko to rečemo, ne materializiramo zavesti, ampak le priznavamo dejstvo, da sta obe prvobitni nasprotji, zavest in materija, tesno povezani, nikoli ločeni, niti v najvišjem Bitju. Materija je omejenost, in brez omejenosti ni zavesti. Ne gre torej za materializacijo zavesti, ampak zato, da postavimo *koncept*, ki je ostra antiteza materiji, ki pa prepozna dejstvo, da v *neki entiteti* ne najdemo ene brez druge. Najbolj gosta materija, fizična, ima svoje jedro zavesti; plin, kamen, kovina, živijo, zavestno, zavedajoče. Zato začne kisik pri določeni temperaturi zaznavati vodik in se želi z njim spojiti.

Poglejmo sedaj na zavest od znotraj in poskušajmo odkriti pomen stavka: "Materija je omejenost." Zavest je edina Realnost, v polnem pomenu tega tako pogosto uporabljenega stavka. Iz tega sledi, da izhaja vsaka realnost, ki obstaja kjerkoli, iz zavesti. Zato, vse kar je mišljeno, je. To zavest, v kateri je vse, dobesedno *vse*, tako "možno" kot "dejansko" - pri čemer je *dejansko* tisto, o čemer ločena zavest misli kot o obstoječem - v času in prostoru; *možno* pa vse tisto, o čemer ne misli kot o obstoječem v nekem časovnem

obdobju in na neki točki prostora. To zavest imenujemo Absolutna Zavest. Ona je VSE, VEČNO, NESKONČNO, NESPREMENLJIVO. Zavest, ki misli o času in prostoru in o vseh oblikah kot o obstoječih v različnih časovnih obdobjih in krajih, je Univerzalna Zavest, ENO, ki ga hindujci imenujejo Saguna BRAHMAN - VEČNO z atributi - PRATYAG-ATMA - NOTRANJI JAZ; krščanski BOG; perzijski HORMUZD in muslimanski ALLAH. Zavest, ki ima opravka z določenim časom, dolgim ali kratkim, z določenim prostorom, širnim ali omejenim, je individualna, je zavest konkretnega Bitja, Gospoda številnih univerzumov, ali nekaterih univerzumov, ali univerzuma, ali kateregakoli tako imenovanega, dela univerzuma, torej svojega dela in zato zanj univerzuma. Te meje se spreminjajo s širjenjem moči zavesti, kajti "njen univerzum" je tisti del univerzalne misli, ki jo neka ločena zavest lahko misli v popolnosti, *oziroma tista*, kateri lahko vsili svojo lastno realnost, o kateri lahko misli kot o sebi. Vsakemu univerzumu podari Bitje, ki je njegov Gospod, del svoje lastne neuničljive Realnosti; vendar njega omejuje in nadzira misel njegovega nadrejenega Gospoda univerzuma, v katerem *on* obstaja kot oblika. Zato nas, človeška bitja, ki obstajamo v sončnem sistemu, obdajajo številne oblike, ki so miselne-oblike Gospoda našega sistema, našega ISHVARE, ali VLADARJA. Oblikam naših atomov vladajo "božanska mera" in "osi rasti," ki so misel Tretjega Logosa. Površina, ki si jo je zamislil kot mejo atoma, pa nudi odpor vsem podobnim atomom. Dobili smo materijo, ki je ne moremo spremeniti, razen če ne uporabimo metod, ki jih je tudi ustvarila Njegova misel. Atomi lahko obstajajo le tako dolgo kot obstaja Njegova misel, saj nimajo druge Realnosti kot le tisto, ki jim jo je podarila Njegova misel. Tako dolgo kot jih on obravnava kot Svoje telo, rekoč: "Jaz sem to; ti atomi so Moje telo; z njimi delim Moje življenje;" tako dolgo bodo realni za vsa bitja tega sončnega sistema, katerih zavest je oblečena v podobna oblačila. Ko na koncu Dneva Manifestacije On izreče: "Jaz nisem to; ti atomi niso več Moje telo, z njimi ne delim več Mojega življenja;" se slednji razpršijo kot sanje, kar tudi so, in ostane le tisto, kar je miselna-oblika Monarha višjega sistema.

Zato smo, kot Duhovi, neločljivo in neuničljivo božanski, v vsem sijaju in svobodi, ki je vključena v to besedo. Vendar smo oblečeni v materijo, ki ni naša, ki je miselna-oblika VLADARJA našega sistema - ki ga nadzirajo VLADARJI širših sistemov, v katere je naš vključen - ki se jo le počasi učimo izpopolnjevati in uporabljati. Ko uresničimo našo enost z našim VLADARJEM, potem materija nima več moči nad nami, in nanjo gledamo kot na nerealnost, kar v resnici je; in ki je odvisna od Njegove volje, ki jo sedaj poznamo tudi kot svojo. Nato se lahko "igramo" z njo, ne moremo pa se, dokler nas slepi s svojo sposojeno Realnostjo.

Ko gledamo iz zavesti navzven, še bolj jasno vidimo, kot vidimo takrat, ko nanjo gledamo iz sveta oblik, da ne obstaja nikakršen "prepad" in da ni nikakršne potrebe po "mostu." Zavest se spreminja in vsaka sprememba se v materiji, ki jo obdaja, pojavi kot vibracija, kajti LOGOS si je zamislil vibracije materije kot nespremenljive spremljevalce sprememb v zavesti. In ker je materija le rezultanta zavesti in ker ji njene attribute vsili aktivna misel, potem vsaka sprememba v Zavesti Logosa spremeni attribute materije sistema, in vsaka sprememba v zavesti, ki izhaja iz Njega, se v tisti materiji odrazi kot sprememba.

Ta sprememba v materiji je vibracija, ritmično gibanje znotraj meja, ki jih je On postavil za gibljivost mas materije v tem odnosu. "Sprememba v zavesti in vibracija v materiji, ki jo omejuje," sta "par," ki ga je vsilila misel Logosa vsem utelešenim zavestim Njegovega univerzuma. Da obstaja tak konstanten odnos, nam pove dejstvo, da vibracijo v materialnem ovoju, ki jo spremlja sprememba v zavesti, ki ji vdihuje dušo, in ki povzroča podobno vibracijo v ovoju, ki mu vdihuje dušo druga zavest, spremlja sprememba v tisti drugi zavesti, ki je podobna spremembi v prvi.

V materiji, ki je veliko bolj subtilna kot fizična - recimo v mentalni materiji - bolj jasno vidimo ustvarjalno moč zavesti kot v gostem materialu fizične ravni. Materija postaja gosta ali redka, spreminja svoje kombinacije in oblike, v skladu z mislimi zavesti, ki v njej deluje. Kljub temu, da osnovni atomi - ki so posledica misli Logosa - ostajajo nespremenjeni, se lahko po volji

sestavljajo in razstavljajo. Take izkušnje odpirajo um za metafizične predstave o materiji, in ga usposabljaajo, da v trenutku spozna sposojeno realnost in ne-entitetnost materije.

V zvezi s pogosto uporabljenimi stavki “Zavest v telesu,” “Zavest, ki vdihuje dušo telesu” in podobnimi, je potrebno opozorilo. Študent si rad predstavlja zavest kot neke vrste razredčen plin, ki je zaprt v neko materialno posodo, neke vrste steklenico. Če bo dobro pomislil, bo spoznal, da je odporna površina telesa le miselna-oblika Logosa in da je tam zato, ker si jo je on tam *zamislil*. Zavest se pojavi kot zavestne entitete zato, ker si LOGOS zamisli take ločenosti, zamisli zapirajoče stene, ustvari take miselne omejitve. In te LOGOSOVE misli so posledica Njegove enosti z Univerzalnim JAZOM, le ponovitve znotraj področja posebnega univerzuma, Volje po razmnoževanju.

Skrbno razmišljanje o razlikah, ki smo jih omenili zgoraj, med Absolutno Zavestjo, Univerzalno Zavestjo in Individualno Zavestjo, bo študentu pomagalo, da mu ne bo potrebno spraševati to, kar tako pogosto slišimo: Zakaj obstaja nek univerzum? Zakaj Vse-Zavest omeji samo sebe? Zakaj Popolno postane nepopolno, Vse-Moč nemoč, Bog mineral, zver, človek? V tej obliki na vprašanje ni mogoče odgovoriti, ker temelji na napačnem sklepanju. Popolno je Vse, Celota, Vsota Bivanja. Znotraj njene neskončnosti, kot smo rekli zgoraj, obstaja vse, vsaka potencialnost, kot tudi dejanskost obstoja. Vse kar je bilo, je, bo, kar je lahko, vedno tudi JE v tej Polnosti tega VEČ-NEGA. Le On pozna Sebe v svojem neskončno nepredstavljevem bogastvu Bivanja. Zato vključuje vse pare nasprotij, in vsak par, ki se potrjuje očesu razuma, se izniči in izgine, se zdi kot Praznina. Toda neskončni univerzumi, ki se porajajo v njej, jo izrazijo kot Mnogoterost. To Popolno nikoli ne postane nepopolno; *postane* nič; tako kot ves Duh in Materija, Krepost in Slabost, Vedenje in Nevednost, Mir in Boj, Blaženost in Bolečina, Moč in Nemoč, številna nasprotja v manifestaciji se stopijo eno v drugem in izginejo v ne-manifestaciji. Vse vključuje manifestacijo in ne-manifestacijo, diastolo in sistolo Srca, ki je Bivanje. Ne ene ne druge ni potrebno pojasnjevati;

ena ne more brez druge. Zmeda nastane zato, ker ljudje ločeno obravnavajo enega od neločljivega para nasprotja - Duh, Sila, Znanje, Mir, Blaženost, Moč - in potem vprašajo: "Zakaj naj bi se ti spremenili v svoje nasprotje?" Saj se ne. Noben atribut ne obstaja brez svojega nasprotja, manifestira se lahko le par; vsaka prednja stran ima svojo zadnjo stran, duh in materija se porodita skupaj; ne obstaja duh, ki bi na čudežen način proizvedel materijo, da bi se omejil in zaslepil; ampak se duh in materija porodita v VEČ-NEM sočasno, kot način Njegovega Bivanja, kot oblika Samo-izraza Vsega, Pratyagatme in Mulaprakriti, ki v času in prostoru izrazita Brezčasnost in Brezprostornost.

2. Monade

Videli smo, da je bilo z delovanjem Tretjega Logosa priskrbljeno peterno polje za razvoj Enot Zavesti in da je Enota Zavesti del Univerzalne Zavesti, ločena misel, ki se kot individualna entiteta ovije v materijo, Enota substance Prvega Logosa, ki je poslana na drugo raven kot ločeno Bitje. Te Enote tehnično imenujemo Monade. Te so Sinovi, ki od začetka ustvarjalnega obdobja bivajo v Naročju Očeta, ki še ni "postal popoln skozi trpljenje" (Hebrejci, ii. 10); vsak od teh je povsem "enak Očetu, ko se dotika njegove Božanstvenosti, a podrejen Očetu, ko se dotika njegove človečnosti," (Atanazijska vera); vsak od njih je poslan v materijo, da bi si tam podredil vse stvari (Korinčanom, xv. 28); "posajen v slabosti," da bi se "dvignil v moč" (Korinčanom, xv. 43); iz statičnega Logosa, ki vsebuje vse božanske potencialnosti, mora postati dinamičen Logos, ki izraža vse božanske moči; vse-mogočen, vseprisoten, na svoji ravni, a ne-zaveden, "brezčuten" na vseh drugih (H. P. Blavatsky, *Ključ k Teozofiji*, glej str. 53 za načelo, ki pa je uporabljeno na nižji stopnji). Svojo slavo mora oviti v materijo, ki ga zaslepi, zato da bi lahko postal vsemogočen, vseprisoten na vseh ravneh, sposoben odzivati se na vse božanske vibracije v univerzumu in ne le na tiste z najvišje ravni.

Pomen tega skromnega opisa velike resnice si lahko študent razjasni z obravnavo dejstev embrionalnega življenja in rojstva. Ko Ego ponovno vstopa v inkarnacijo, se zadržuje v bližini človeške matere, v kateri se izgrajuje njegovo bodoče telo, nosilec, v katerem se bo nastanil. Telo se počasi izgrajuje iz substance matere in Ego lahko naredi le malo za njegovo oblikovanje: saj je to le embrio, ne-zavedajoč se svoje bodočnosti, le bežno zaveden tokov materinega življenja, pod vtisom materinih upanj in strahov, misli in želja; Ego nanj ne more vplivati, kot le slabotno, z vplivom preko permanentnega fizičnega atoma; zato embrio, ker se ne more odzivati, ne sodeluje v daljnosežnih mislih in težnjah čustev Ega, ki jih izraža v svojem kavzalnem telesu. Embrio se mora razviti, mora postopno prevzeti človeško obliko, mora vstopiti v neodvisno življenje, ločeno od materinega, mora preiti skozi sedem let - po človeškem načinu štetja časa - takega neodvisnega življenja, šele potem mu lahko Ego celovito vdihne dušo. Toda, med to počasno evolucijo, ko je otrok nemočen, otroško igriv, podrejen svojim užitek in bolečinam, Ego, kateremu otrok pripada, živi svoje lastno, širše, bogatejše življenje in se vse bolj in bolj približuje svojemu telesu, v katerem lahko deluje v fizičnem svetu. To njegovo približevanje se odraža kot rast možganske zavesti.

Položaj Monade je v odnosu do evolucije Egojeve zavesti v univerzumu enak položaju, ki ga ima Ego v odnosu do svojega novega fizičnega telesa. Njegov svet je druga, anupadaka raven, in tam se s vse-prežemajočo SAMO-zavestjo polno zaveda svojega sveta, vendar pa se na začetku ne zaveda "drugih," od katerih je ločen. Poskušajmo spoznati stopnje, skozi katere prehaja. Najprej je iskra v plamenu: "Občutim le en Plamen, o Gurudeva; vidim nešteto povezanih isker, ki sijejo v njem." (*Okultni Katekizem*, omenjen v *Tajnem Nauku*, i. 145) Plamen je Prvi Logos, *povezane* iskre pa Monade. Njegova Volja po manifestaciji je tudi njihova, ker so zarodkovne celice v Njegovem telesu, ki bodo v Njegovem prihajajočem univerzumu imele ločena življenja. Gnane od te Volje, iskre skupaj izkušajo spremembo, ki jo imenujemo "rojevanje Sina," in preidejo v Drugi Logos ter prebivajo

v Njem. Nato, s “prihodom” Tretjega, jim On podari “duhovno individualnost,” o kateri govori H. P. Blavatsky, porajajoča se ločenost. Toda tudi tam še ni občutenja “drugih,” ki je potrebno za reakcijo v smislu občutenja “Jaz.” Trije aspekti zavesti, ki sodelujejo v življenju Logosa, so še vedno, recimo temu, “obrnjeni navznoter,” v medsebojnih odnosih, speči, in si, ne-zavedajoči se “zunanosti,” delijo vso-SAMO-zavestnost. Velika Bitja, imenovana Ustvarjalni Redovi (Glej: *The Pedigree of Man*, 11.12) jih prebudijo v “zunanje” življenje; Volja, Modrost, Aktivnost prebudijo zaznavanje “zunanosti,” pojavi se medel občutek za “druge,” če “drugi” sploh lahko obstajajo v nekem svetu, kjer se vse “oblike prepletajo in prežemajo,” in kjer vsaka postane “nek individualen Dhyan Chohan, ki se loči od drugih” (*Tajni Nauk*, i. 285). Na prvi stopnji, o kateri smo govorili zgoraj, ko so Monade, v polnem pomenu (“V polnem pomenu,” to je, brez ločene individualnosti, resnično povezane ostajajo zgoraj, stalno sijoče v Plamenu.) besede, povezane kot “zarodkovne-celice Njegovem telesu;” Volja, Modrost in Aktivnost so v njih latentne in ne manifestirane. Njegova Volja po manifestiranju je tudi njihova volja, vendar je ta ne-zavedna; On, Samo-zavesten, pozna Svoj cilj in Svojo pot, one, ki še niso Samo-zavestne, posedujejo, kot delci Njegovega telesa, gonilno energijo Njegove Volje, ki bo pozneje postala njihova lastna individualna Volja do Življenja, in ki jih sili v pogoje, v katerih je mogoče Samo-zavestno in ne le vse-Samo-zavestno življenje. To jih vodi na drugo stopnjo, v življenje Drugega Logosa, in nato Tretjega. Nato jim, relativno ločenim, prebuditev, ki jo povzročijo Ustvarjalni Redovi, prinese “medel občutek za ‘druge’” in za “Jaz;” in s tem drget hrepenenja po bolj jasnem, določnem občutku o “Jaz” in o “drugih;” in to je “individualna Volja do Življenja,” ki jih vodi naprej, v bolj goste svetove, v katerih postane takšna bolj ostra določnost mogoča.

Pomembno je razumeti, da je evolucija individualnega “Jaza” Samo-izbrana aktivnost. Tukaj smo zato, ker imamo Voljo, da bi Živeli; “nihče nas v to ne sili.” Ta aspekt zavesti, Voljo, bomo obravnavali v naslednjih poglavjih te knjige, zato moramo tu le potrditi dejstvo, da so Monade Samo-gnane,

Samo-opredeljene, pri svojem vstopanju na nižje ravni materije, na polje manifestacije, peterni univerzum. Za svoje nosilce na teh ravneh predstavljajo to, kar predstavlja Ego za svoje fizično telo. Njihovo žareče božansko življenje na vzvišenih področjih vali svoje nižje nosilce in se vse bolj in bolj, s tem, ko ti postajajo bolj oblikovani, manifestira v njih. H. P. Blavatsky o tem pravi, da “Monada se spušča v materijo v ciklih” (*Tajni Nauk*, i. 267).

Povsod v naravi vidimo isto težnjo po polnejši manifestaciji življenja, to konstantno Voljo do Življenja. Seme, ki ga posadimo v zemljo, sili svojo klico navzgor, proti svetlobi. Popki, stisnjeni v svoje ovoje, razbijejo svoje okove in pokažejo svoje brstiče sončnim žarkom. Piščanček v jajcu predre na dvoje lupino, ki ga ovija. Življenje išče svoj izraz, moči se hočejo izraziti. Poglejte slikarja, kiparja, poeta in njihov ustvarjalni genij, ki se bori v njih; ustvarjanje nudi najbolj subtilno ugodje, najbolj silovito slast izvrstnega veselja. To je še en primer vse-prisotne narave življenja, tako v LOGOSU, geniju, ali v prehodnem bitju, enodnevnici; vsi se veselijo v blaženosti življenja in se počutijo najbolj žive takrat, ko se razmnožijo z ustvarjanjem. Čutiti, kako se življenje izraža, valuje naprej, širi, večja, to je posledica Volje do Življenja, njeno dozorevanje v Blaženosti življenja.

Nekatere od Monad, ki so pripravljene živeti v tlaki peternega univerzuma zato, da bi obvladovale materijo in v njej ustvarile univerzum, vstopajo vanj zato, da bi v njem postale razviti Bog, Trojno Življenje, Izvir Bivanja. Oblikovanje univerzuma je Dan, ki prihaja; živeti pomeni nastajati; življenje spozna samega sebe preko spremembe. Tiste, ki si ne želijo postati mojstri materije, ustvarjalci, ostajajo v svoji statični blaženosti, izključene iz peternega univerzuma, ne zavedajoč se njegovih aktivnosti. Kajti zapomniti si moramo, da se vseh sedem ravni medsebojno prežema, in da Zavest na katerikoli ravni pomeni moč odzivanja na vibracije tiste posebne ravni. Človek je na fizični ravni zavesten zato, ker je njegovo fizično telo organizirano za sprejem in prenos vibracij na tej ravni, a se obenem prav nič ne zaveda višjih ravni, pa čeprav vibracije s teh ravni vplivajo nanj, ker še ni dovolj organiziral svojih višjih teles, da bi sprejemala in mu prenašala te vibracije; ena-

ko je tudi z Monado, Enoto Zavesti, ki je lahko zavestna na drugi ravni, a povsem ne-zavedna na petih nižjih.

Ona bo razvijala svojo zavest na teh ravneh tako, da bo na vsaki ravni prevzela nekaj njene materije, se vanjo ovila in iz nje oblikovala ovojo, s katerim bo lahko prišla v stik s to ravno, in katerega bo postopno organizirala v teo, ki bo sposobno delovati na svoji lastni ravni kot izraz samega sebe, ki bo sprejemalo in prenašalo vibracije na tej ravni. Ko se ovija v materijo ravni, na vsaki odvrže nekaj svoje zavesti, tiste, ki je preveč subtilna, da bi lahko na določeni ravni sprejemala ali snovala vibracije. V sebi ima sedem tipičnih vibracijskih moči - od katerih lahko vsaka zasnuje neskončno število podvibracij lastnega tipa - ki jih, eno za drugo, odvrže, ko prevzema ovoje gostejše materije. Moči zavesti, s katerimi se izraža na določne, tipične načine - besedo moč uporabljam v matematičnem smislu, zavest "tretje," zavest "četrtje" itd. - se v materiji odražajo kot to, kar imenujemo dimenzije. Fizična moč zavesti se izrazi v "tri-dimenzionalni materiji," medtem ko se astralna, mentalna in druge moči zavesti izražajo z drugimi dimenzijami materije.

Ko tako govorimo o Monadi, bi lahko imeli občutek, da obravnavamo nekaj, kar je zelo oddaljeno. Vendar nam je Monada zelo blizu, je naš JAZ, koren našega bivanja, najbolj notranji vir našega življenja, edina Realnost. Skrita, ne-manifestirana, zavita v tišino in temo, vendar naš Jaz. Naša zavest je omejena manifestacija tega Jaza, manifestiranega Boga v kozmosu naših teles, ki so Njegova oblačila. Ker je Ne-manifestirani delno manifestiran v LOGOSU, kot Božanska Zavest, in v univerzumu, kot Telo LOGOSA, je tudi naš ne-manifestiran jaz delno manifestiran v naši zavesti, kot Logos našega individualnega sistema in v našem telesu, kot kozmos, ki ovija zavest. Kakor zgoraj, tako spodaj.

Ta skriti JAZ je Monada, ki je resnično Eno. Ta nam daje subtilni občutek združenosti, ki je v nas vedno prisoten, navkljub vsem spremembam; ta občutek istovetnosti izvira iz nje in je zato VEČNO v nas. Trije valujoči žarki, ki izhajajo iz Monade - ki jih bomo sedaj obravnavali - so njeni trije aspekti, načini bivanja, ali hipostaze, ki reproducirajo Logose univerzuma,

Voljo, Modrost in Aktivnost, ki so trije bistveni izrazi utelešene zavesti, teozofu znani kot Atma-Buddhi-Manas.

Ta zavest vedno deluje kot enota na različnih ravneh, vendar na vsaki odrazi svojo trojnost. Ko preučujemo delovanje zavesti na mentalni ravni, vidimo, da se Volja pojavi kot izbira, Modrost kot razlikovanje, in Aktivnost kot spoznavanje. Na astralni ravni se Volja pojavlja kot želja, Modrost kot ljubezen, in Aktivnost kot občutek. Na fizični ravni ima Volja motorične organe (karmendriyas), Modrost cerebralni hemisferi, Aktivnost pa čutne organe (jnanendriyas). (Ta delitev je zgolj poskusna. Ker je materija ženska stran, Sarasvati, ki pripada Brahmi, se zdi, da nakazuje jnanendriyas, in Durga karmendriyas.)

Polna manifestacija teh treh aspektov zavesti v njihovi najvišji obliki se v človeku odvija na enak način kot manifestacija trojnega LOGOSA v univerzumu. Tretji aspekt, Aktivnost, se razkriva kot ustvarjalni um, kot zbiralec znanja; je prvi, ki izpopolnjuje svoje nosilce in polno izrazi svoje energije. Drugi aspekt, Modrost, ki se odkriva kot Čisti in Sočuten Razum, zasije kot Krišna, Buda, Krist, v človeku. Prvi aspekt, Volja, pa se razkrije zadnji, kot božanska Sila Jaza, tista, ki je v svoji nepremagljivi polnosti Blaženost, Mir.

3. Poglavje - Naselitev polja

1. Prihod Monad

Ko je peterno polje pripravljeno, ko je vseh pet ravni, s svojimi sedmimi pod-ravnmi, zaokroženih v svoji prvotni sestavi, takrat se začne delovanje Drugega Logosa, Graditelja in Ohranjevalca oblik. Njegovo delovanje imenujemo Drugi Val Življenja, izlivanje Modrosti in Ljubezni - Modrosti, usmerjevalni sili, ki je potrebna za organizacijo in evolucijo oblik; Ljubezni, privlačni sili, ki je potrebna za njihovo ohranjanje v stabilni, čeprav kompleksni celoti. Ko se ta velik tok Logosovega življenja izlije v peterno polje manifestacije, pripelje s seboj Monade, Enote Zavesti, ki so pripravljene na svoje delo, evolucijo, na svoje ovijanje v materijo.

Fraza objavljane Monad, je nekoliko netočen. Bliže resnici je, da Monade sijajo navzven, pošiljajo svoje žarke življenja. Saj stalno ostajajo "v naročju Očeta," medtem ko se njihovi žarki življenja potopijo v ocean materije, kjer si prilastijo materiale, ki jih potrebujejo za svoje delovanje v univerzumu. Materija mora postati primerna, plastična, oblikovana v ustrezne nosilce.

H. P. Blavatsky je opisala njihovo sijanje navzven s slikovitimi, alegoričnimi besedami, in uporabila simbolizem, ki je bolj izrazen kot literarni pomen besed: "Prvobitni trikotnik, ki - takoj, ko je začel odsevati samega sebe v

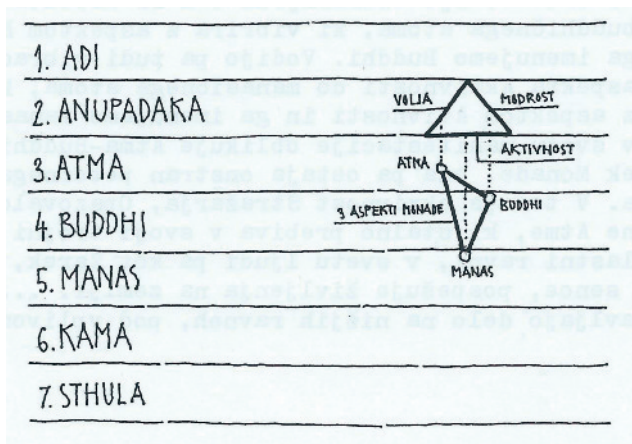
“Nebeškem Človeku,” najvišjem od nižjih sedem - izgine in se povrne v “Tišino in Temo”; in astralni, vzorčni človek, katerega Monado (Atmo) prav tako predstavlja trikotnik, bo moral postati trojen v zavestni devachanski medigri” (*Tajni Nauk*, iii. 444). Prvobitni trikotnik ali Monada s tremi obrazy, Voljo, Modrostjo in Aktivnostjo, “odseva samo sebe” v “Nebeškem Človeku” kot Atma-Buddhi-Manas in se nato “povrne v Tišino in Temo.” Atma - o kateri pogosto govorimo kot o Monadi nižjega ali astralnega človeka - mora postati trojna, enota s tremi obrazy, ki asimilira Buddhi in Manas. Besedo “odseva” moramo posebej razložiti. Na splošno besedo odsev uporabimo takrat, ko se sila, ki se je manifestirala na višji ravni, pokaže tudi na nižji ravni, kjer pa jo pogojuje bolj gosta vrsta materije te nižje manifestacije. Pri tem se izgubi nekaj operativne energije te sile, tako da se kaže v slabotnejši obliki. V našem posebnem primeru pa pomeni, da se izliva življenjski tok Monade, ki pri tem kot posodo uporablja en atom z vsake od treh višjih ravni peternege polja - tretje, četrte in pete - in tako ustvari “Nebeškega Človeka,” “Živega Vladarja, Nesmrtnega,” Romarja, ki se bo moral razvijati in za katerega evolucijo je bil ustvarjen sistem.

“Tako kot mogočne vibracije Sonca, ki povzročijo vibracije materije, imenujemo njegove žarke (ki izražajo njegovo toploto, elektriko in druge energije), tako tudi Monada povzroči vibriranje atomske materije atmične, buddhične in manasične ravni - ki jo obdajajo tako kot Sonce obdaja eter prostora - in si s tem ustvari Žarek, ki je trojen, tako kot njena trojna narava. Pri tem ji pomagajo Deve iz predhodnega univerzuma, kjer so prešle podobno izkušnjo. Te vodijo vibracijski val iz aspekta Volje do atmičnega atoma. In ta atmični atom, ki vibrira z aspektom Volje, imenujemo Atma. Nato vodijo vibracijski val iz aspekta Modrosti do buddhičnega atoma, ki vibrira z aspektom Modrosti in ga imenujemo Buddhi. Vodijo pa tudi vibracijski val iz aspekta Aktivnosti do manasičnega atoma, ki vibrira z aspektom Aktivnosti in ga imenujemo Manas. Tako se v svetu manifestacije oblikuje Atma-Buddhi-Manas, Žarek Monade, ona pa ostaja onstran peternege univerzuma. V tem je skrivnost Stražarja, Opazovalca, nedejavne Atme, ki stal-

no prebiva v svoji trojni naravi na lastni ravni, v svetu ljudi pa kot Žarek, ki oživlja sence, pospešuje življenja na zemlji. ... Sence opravljajo delo na nižjih ravneh, pod vplivom Monadične Podobe ali žarka. Najprej tako slabotno, da njegov vpliv sploh ni zaznaven, pozneje pa z vedno večjo močjo.” (*The Pedigree of Man*, 25, 27, nekoliko modificirano, ker se v knjigi ta del nanaša le na četrto verigo.)

Atma-Buddhi-Manas je Nebeški Človek, Duhovni človek, ki je izraz Monade, katerega odsev aspekta Volje je Atma, aspekta Modrosti Buddhi, aspekta Aktivnosti Manas. Zato na človekovo Atmo lahko gledamo kot na aspekt Volje Monade, ki vdihuje dušo akašičnemu atomu; na človekov Buddhi kot na Monadin aspekt Modrosti, ki vdihuje dušo atomu zraka (božanskega plamena); na človekov Manas pa kot na Monadin aspekt Aktivnosti, ki vdihuje dušo atomu ognja. Tako imamo v Atma-Buddhi-Manas, duhovni Triadi, ali Nebeškemu Človeku, tri aspekte ali energije Monade, utelešene v atomski materiji. In to je “Duh” v človeku, Jivatma ali Življenjski-Jaz, ločeni Jaz. (Termin Jivatma lahko seveda enako uporabljamo tudi za Monado, vendar je večkrat uporabljen za njen odsev.) To je klica Duha, njen tretji aspekt pa je “otroški Ego.” Po naravi je istoveten z Monado, *je Monada*, vendar z manj sile in delovanja, zaradi ovojev materije, ki ga obdajajo. Ta izguba moči nas ne sme zмести glede istovetnosti narave. Za vedno si moramo zapomniti, da je človekova zavest enota in da so te variacije le posledica prevladovanja enega od njenih aspektov in relativne gostote materialov, v katerih aspekt deluje. Njene manifestacije, zaradi teh pogojev, sicer varirajo, vendar pa so v bistvu vedno eno.

Tak del zavesti Monade, ki se lahko izrazi v peternem univerzumu, najprej vstopi v višjo materijo tega univerzuma, se utelesi v atomih vseh treh višjih ravni, v njih zasije in si jih prilasti za svojo uporabo, s čemer začne Monada delovati. V svoji lastni subtilni naravi, kjer je ne-manifestirana in zato v “Tišini in Temi,” ne more, vendar živi in deluje preko teh prilaščenih atomov, ki oblikujejo oblačilo za njeno življenje na ravneh, ki so najbližje njeni lastni. To delovanje si lahko predstavimo na naslednji način:

Ta duhovna Triada, Atma-Buddhi-Manas, Jivatma, je opisana kot seme, klica božanskega Življenja, ki vsebuje potenciale svojega lastnega Očeta, Monade, ki naj bi se v toku evolucije izpopolnile v moči. To je “človeška pot” božanskega Sina Prvega Logosa, ki ga oživlja “Božanskost,” Monada - resnična skrivnost, ki pa se ponavlja v številnih oblikah.

Tako postane narava, ki je bila v subtilni materiji lastne ravni svobodna, obdana z gosto materijo, tako da moči njene zavesti v tej zastirajoči tančici ne morejo delovati. V njej je le kot klica, zarodek, brez moči, brezcutna, nemočna, medtem ko je Monada *na svoji lastni ravni* močna, zavestna, sposobna, tako kot njeno notranje življenje. Prvo je Monada v Večnosti, drugo pa Monada v času in prostoru. Vsebina večne Monade mora postati širitev začasne in prostorske Monade. Ta bo v sedanjem embrionalnem življenju razvila v kompleksno bitje, izraz Monade, na vseh ravneh univerzuma. Monada, ki je na svoji subtilni ravni notranje vse-močna, je, ko se zunanje ovije v bolj gosto materijo, najprej brez moči, okovana, nemočna, nesposobna, da bi preko te materije sprejemala ali oddajala vibracije. Toda postopno bo obvladala materijo, ki jo na začetku zasušnjuje; počasi, a zanesljivo, jo bo modelirala za svoj Samo-izraz. Pri tem ji pomaga in jo nadzira vse podpirajoči in ohranjajoči Drugi Logos. Vse dotlej, dokler ni sposobna živeti v materiji tako kot zgoraj in dokler ne postane sama ustvarjalni Logos ter iz

sebe ustvari univerzum. Moč ustvarjanja se pridobi le v skladu z MODRO-STJO, z vključitvijo v Jaz vsega tistega, kar bo pozneje iz njega izšlo. Logos ne ustvarja iz nič, ampak vse razvije iz Sebe samega. In iz izkušenj, skozi katere prehajamo sedaj, zbiramo materiale, iz katerih bomo lahko v bodočnosti zgradili svoj sistem.

Toda ta duhovna Triada, Jivatma, ki je Monada v peternem univerzumu, ne more sama naenkrat začeti kakršnokoli ločeno samo-usmerjeno aktivnost. Ne more okoli sebe zbrati nobenih kopičenj materije, ampak lahko le biva v svojem atomskem oblačilu. Zanj je življenje Drugega Logosa isto kot maternica za zarodek. V njej se začne izgradnja. Na to stopnjo evolucije, na kateri Logos oblikuje, hrani in razvija klijoe se življenje, lahko resnično gledamo kot na obdobje, ki je za Nebeškega Človeka, ali bolje, za Nebeški Zarodek, isto kot pre-natalno življenje človeškega bitja, ki ga takrat hranijo življenjski tokovi matere in se oblikuje iz njene substance. Enako je z Jivatmo, ki obdaja življenje Monade. Počakati mora na izgradnjo svojega telesa na nižjih ravneh. Ne more kar izstopiti iz pre-natalnega življenja in se "roditi" vse dotlej, dokler ni na nižjih ravneh izgrajeno telo. "Rojstvo" se zgodi ob oblikovanju kavzalnega telesa, ko se Nebeški Človek manifestira kot otroški Ego, prava Individualnost, ki biva v telesu na fizični ravni. Skrbno razmišljanje nam odkrije tesno analogijo med evolucijo Romarja in vsakim zaporednim rojstvom. V drugem primeru Jivatma čaka na oblikovanje fizičnega telesa, ki se izgrajuje za njegovo bivališče; v prvem duhovne Triade, kot Kolektivnost, čakajo na izgradnjo systemske Četverice. Dokler ni izgrajen nosilec na najnižji ravni, je vse le priprava na evolucijo, in ne evolucija sama – zato to pogosto imenujemo involucija. Evolucija zavesti se mora začeti s stiki, ki jih sprejema njen najbolj zunanji nosilec, to je, začeti se mora na fizični ravni. Zunanosti se lahko zaveda le z vplivi na svojo lastno zunanost. Do takrat sanja v svoji notranosti, ko slabotno notranje drgetanje, ki stalno valovi iz Monade, v Jivatmi povzroča slaboten pritisk navzven, kot tok vode v tesni, ki išče izhod.

2. Tkanje

Pripravo na prebuditev, oblikovanje kvalitet materije, kar lahko primerjamo z oblikovanjem tkiv bodočega telesa, opravi življenjska moč Drugega Logosa - drugi življenjski val, ki valuje z ene ravni na drugo in pri tem vtisne svoje lastne kvalitete v sedmerno proto-materijo. Življenjski val, kot smo rekli, nosi s seboj Jivatme do atomske pod-ravni pete ravni, ravni Ognja, individualizirane ustvarjalne moči, do uma. Tukaj na vsako čaka manasični atom ali mentalna tančica Monade. Te atome, pa tudi druge atome na tej ravni, Logos napolni s Svojim življenjem. Vse te atome, ki oblikujejo celotno atomsko pod-raven, svobodne ali povezane z Jivatmami, praviloma lahko imenujemo Monadična Esenca. Ker pa se med evolucijo, kar bomo še pojasnili, pojavijo razlike med povezanimi in nepovezanimi atomi, termin Monadična Esenca običajno uporabljamo za ne-povezane, medtem ko povezane imenujemo, zaradi razlogov, ki bodo kmalu postali jasni, "permanentni atomi." Monadično Esenco lahko definiramo kot atomsko materijo, ki ji je dušo vdihnilo življenje Drugega Logosa. To je Njegovo oblačilo za oživljanje in ohranjanje oblik; On je oblečen v atomsko materijo. Njegovo lastno življenje kot Logosa, ločeno od Atma-Buddhi-Manas-a v človeku, ločeno od kateregakoli življenja na ravni - čeprav On podpira, prežema in vključuje vsa - je oblečeno le v atomsko materijo. In na to mislimo, ko govorimo o Monadični Esenci. Materija te ravni se je že zaradi narave njenih atomov (Tanmantre, božanske Mere) sposobna z vibracijami odzivati na aktivne miselne spremembe; drugi življenjski val pa jo poveže v kombinacije, ki so primerne za izražanje misli - abstraktne v subtilnejši materiji, konkretne v bolj grobi. Kombinacije druge in tretje - višjih - pod-ravni sestavljajo Prvo Elementarno Kraljestvo; kombinacije štirih nižjih pod-ravni sestavljajo Drugo Elementarno Kraljestvo. Materijo, ki je vključena v te kombinacije, imenujemo Elementalna Esenca, ki je dovzetna za oblikovanje v miselne-oblike. Študent ne sme te zamenjati z Monadično Esenco; prva je po sestavi atomska, druga molekularna.

Drugi življenjski val nato valuje na šesto raven, raven Vode, ali individualiziranega občutka, želje. Prej omenjene Deve povežejo enote pete ravni, ki so priključene Jivatmi, ali permanentne enote, z ustreznim številom atomov na šesti ravni. Drugi Logos preplavi te in druge atome s Svojim lastnim življenjem - tako ti atomi postanejo Monadična Esenca, kar smo tudi že omenili. Življenjski val se nato prelije navzven in na vsaki pod-ravni oblikuje kombinacije, ki so primerne za izražanje občutkov. Te kombinacije sestavljajo Tretje Elementalno Kraljestvo. Materijo, ki se ohranja v takih kombinacijah pa imenujemo Elementalna Esenca, ki je na tej šesti ravni dovzetna za oblikovanje v oblike-želja.

Elementalna Esenca je torej sestavljena iz kopičenj materije na vsaki od šestih ne-atomskih pod-ravni mentalne ravni in ravni želja. Kopičenja sama po sebi ne služijo kot oblike za kakršnokoli entiteto, ki bi v njih prebivala, ampak kot materiali, iz katerih se lahko izgradijo take oblike.

Življenjski val nato valuje na sedmo raven, na raven Zemlje, individualiziranega delovanja, dejanj. Tako kot prej, se tudi tu atomi, ki so priključeni Jivatmi, ali permanentni atomi, povežejo z ustreznim številom atomov na sedmi ravni. Drugi Logos nato preplavi te in druge atome s Svojim lastnim življenjem - tako vsi ti atomi postanejo Monadična Esenca. Življenjski val se nato spet prelije navzven ter na vsaki pod-ravni oblikuje kombinacije, ki so primerne za sestavo fizičnih teles, bodoče kemične elemente, kot jih imenujemo na treh nižjih pod-ravnih.

Ko pogledamo na to delo drugega življenjskega vala kot celoto, vidimo, da je njegovo spuščanje povezano s tem, kar bi lahko praviloma lahko imenovali ustvarjanje prvobitnih tkiv, iz katerih se bodo nato oblikovala subtilnejša in gostejša telesa. V starih spisih so to delovanje imenovali "valovanje," kar dobesedno tudi je. Materiale, ki jih je pripravil Tretji Logos, Drugi Logos sprede v niti in stke v blago za bodoča oblačila - subtilna in gosta telesa - ki bodo narejena iz tega blaga. Človek lahko uporablja ločene niti lana, bombaža, svile - torej, kombinacije bolj preproste vrste - ki jih

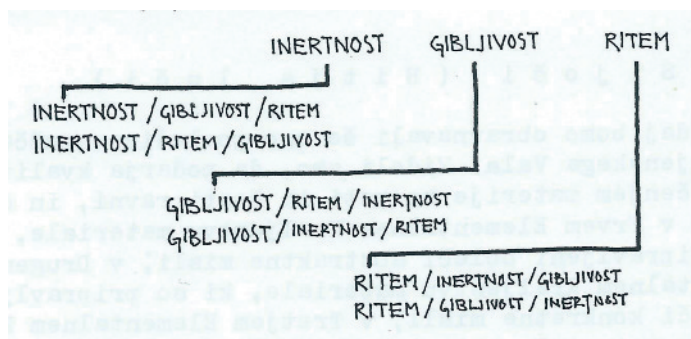
stke v laneno, bombažno, svileno blago, tega pa razreže in sešije v oblačila. Na enak način Drugi Logos sprede niti, te stke v tkiva, ki jih nato poveže v oblike. On je Večni Tkavec, medtem ko si lahko Tretji Logos predstavljamo kot Večnega Kemika. Slednji deluje v laboratoriju, prvi pa v delavnici. Teh podobnosti, ki so sicer materialistične, ne smemo prezirati, saj so kot podpore, ki nam nudijo pomoč pri naših medlih poskusih, da bi razumeli ta proces.

To "tkanje" daje materiji njene značilnosti. Tako se značilnosti niti razlikujejo od značilnosti surovega materiala, značilnosti blaga pa od značilnosti niti. Logos iz manasične materije, mentalnega blaga, stke dve vrsti blaga, iz katerih bosta pozneje narejeno kavzalno in mentalno telo. Stke tudi blago iz astralne materije, blago želja, in iz tega bodo pozneje nastala telesa želja. To pomeni, da imajo kombinacije materije, ki jih oblikuje in ohranja drugi življenjski val, značilnosti, ki bodo delovale na Monado, ko bo ta prišla v stik z drugimi, tako da bo sposobna na njih delovati. Tako bo sposobna sprejemati vse vrste vibracij, mentalne, čutne itd. Značilnosti so odvisne od narave kopičenj. Imamo sedem velikih tipov, ki so določeni z naravo atoma, znotraj teh pa številne pod-tipe. Vse to je namenjeno ustvarjanju materialov mehanizma zavesti, ki ga bodo pogojevale vse te sestave, obarvanja, gostote.

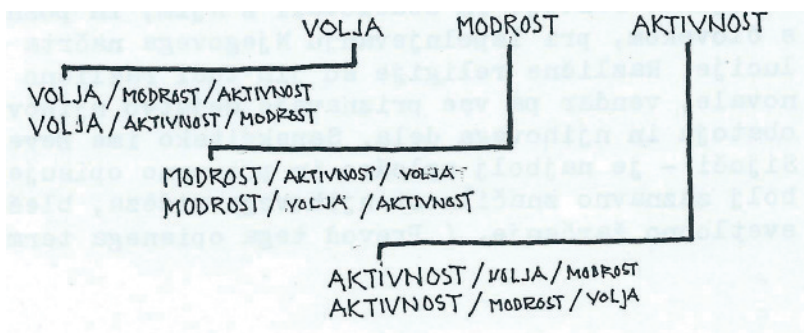
Pri tem spuščanju življenjskega vala skozi peto, šesto in sedmo raven, vse dokler ni dosežena najbolj gosta materija, ko se val obrne navzgor in začne svoje vzpenjanje, si moramo njegovo delo predstavljati kot oblikovanje kombinacij, ki kažejo kvalitete, tako da včasih to delo imenujemo podarjanje kvalitet. Pri vzpenjanju bomo odkrili, da se telesa izgrajujejo iz te pripravljene materije. Vendar pa moramo pred obravnavo oblikovanja oblik, preučiti sedmerno delitev tega življenjskega vala pri njegovem sestopanju in prihod "Sijočih," "Dev," "Angelov," "Elementalov," ki tudi pripadajo temu sestopanju. Ti so "Manjši Bogovi," o katerih Platon pravi, da človek od njih prejme svoja umrljiva telesa.

3. Sedem tokov

Vedno se postavlja vprašanje: Zakaj teozofi nenehno govorijo o številki sedem? O njej govorimo kot o "korenskem številu našega sistema," tako da obstaja očiten razlog za to, da to število igra aktivno vlogo v grupiranju stvari, odkar smo povezani s trojnostjo, ki smo jo omenili in razložili. Trojnost naravno ustvari sedmernost s svojimi lastnimi notranjimi odnosi, kajti trije faktorji se lahko povežejo le na sedem načinov in ne več. O materiji, ki obstaja izven meja univerzuma, smo povedali, da ima tri kvalitete materije - inertnost, gibljivost in ritem - ki so v stanju ravnovesja. Ko življenje Logosa povzroči gibanje, takoj nastopi možnost, da se atomi ali skupine atomov povežejo v sedem skupin, pri katerih lahko prevladuje ena ali druga od teh kvalitete, ki se bo tudi najbolj izrazila navzven. Tako lahko imamo tri skupine; pri eni od teh bo prevladovala inertnost, pri drugi gibljivost, pri tretji ritem. Vsaka od teh se nato deli, v skladu s prevladovanjem ene ali druge kvalitete, ki sta ostali; tako lahko v eni od dveh skupin inertnosti gibljivost prevladuje nad ritmom, v drugi pa ritem nad gibljivostjo. Enako je pri drugih dveh skupinah gibljivosti in ritma. Tako se pojavijo dobro znani tipi, ki so razvrščeni v skladu z prevladujočo kvaliteto; te so običajno označene s sanskrtskimi imeni, satvični, rajasični in tamasični, ali ritmični, gibljivi in inertni. Tako imamo satvične, rajasične in tamasične ljudi, živali, hrano itd. Dobili smo sedem skupin: šest pod-oddelkov treh in sedmo, v kateri so enako aktivne vse tri kvalitete. (Raznovrstnosti tipa so preprosto predstavljene tako, da v vsaki triadi označujejo relativne energije kvalitete.)

Življenje Logosa, ki naj bi se izlilo v to materijo se manifestira v sedmih tokovih ali žarkih. Ti nastanejo na podoben način iz treh Aspektov Zavesti, ki so prisotni v Njem, kot tudi v vseh zavestih, ker so vse le manifestacije Univerzalnega JAZA. Te so Blaženost ali Ichchha, Volja; Spoznavanje, ali Jnanam, Modrost; Obstoj ali Kriya, Aktivnost. Tako imamo sedem tokov, ali žarkov, Logosovega življenja:

Vse stvari so povezane pod temi sedmimi tokovi Logosovega življenja, ki predstavlja drugi življenjski val. Predstavljamo si ga lahko, kako valuje skozi ravni, se spušča skozi njih, tako da jih, če potegnemo ravni horizontalno, življenjski val vertikalno prebada in se skozi njih spušča navzdol. Še več, v vsakem toku je sedem osnovnih pod-oddelkov, ki so v skladu s tipom materije, in znotraj teh še sekundarni pod-oddelki, ki so v skladu razmerji kvalitete znotraj vsakega tipa, in tako naprej in naprej, nešteto variacij. Teh nam ni potrebno obravnavati. Dovolj je, da opozorimo na sedem tipov materije in sedem tipov zavesti. Sedem tokov Logosovega življenja se kaže kot sedem tipov zavesti, in znotraj vsakega od teh sedem tipov najdemo sedem tipov kombinacij materije. V vsakem od treh Elementalnih kraljestev bomo našli sedem določnih tipov materije. Isto tudi na fizični ravni. Ko v *Tajnem Nauku* g. Blavatsky obravnava človeka, navaja stihe iz *Knjige Dzyan*, dejstvo, da: "Sedem trum iz volje rojenih gospodov," je oblikovalo sedem tipov ljudi in te razdelili: "Sedemkrat sedem senc bodočih ljudi je bilo rojenih," (*Stihi iz Dzyana*, slov. izd. str. 131) V tem imamo koren delitve človekovih temperamentov.

4. Sijoči (Bitja luči)

Sedaj bomo obravnavali še eno posledico spuščanja Življenjskega Vala. Videli smo, da podarja kvalitete kopičenjem materije na peti in šesti ravni, in da imamo v Prvem Elementalnem Kraljestvu materiale, ki so pripravljene obleči abstraktne misli; v Drugem Elementalnem Kraljestvu materiale, ki so pripravljene obleči konkretne misli; v Tretjem Elementalnem Kraljestvu materiale, ki so pripravljene obleči želje. Vendar na Drugi Logos na tej stopnji sestopanja poleg vtisa kvalitete v kopičenju materije odda tudi razvita bitja, ki so na različni stopnji razvoja in ki predstavljajo običajne in tipične prebivalce teh treh kraljestev. Ta bitja je Logos prenesel iz predhodne evolucije in jih izvrže iz zakladnice Svojega življenja, da bi nastanili ravni, ki so primerne za njihov razvoj, in sodelovali z Njim, ter pozneje s človekom, pri izpolnjevanju Njegovega načrta evolucije. Različne religije so jih tudi različno poimenovali, vendar pa vse priznavajo dejstvo njihovega obstoja in njihovega dela. Sanskrito ime Deve - Sijoči - je najbolj splošno in primerno opisuje najbolj zaznavno značilnost njihovega videza, bleščeče svetlobno žarčenje. (Prevod tega opisnega termina z besedo "Bogovi" je pripeljal do številnih zmot o vzhodnjaškem mišljenju. "Tri in trideset bilijonov Bogov" ne pomeni Bogove v zahodnjaškem smislu tega termina, ki je ekvivalent za Univerzalni JAZ, in sekundarno za Logoi, ampak je bolj primeren Deve, Sijoči.). Judovska, krščanska in muslimanska religija jih imenujejo Arhangeli in Angeli. Teozof jih - da bi se izognil sektaškimi konotacijam - imenuje po njihovem habitatu, Elementalni; ta naziv ima to prednost, da študenta opominja na njihovo zvezo s petimi "Elementi" starega sveta: Eterom, Zrakom, Ognjem, Vodo in Zemljo. Tako imamo podobna bitja višjega tipa na atmični in buddhični ravni, kot tudi Elementale Ognja in Vode na mentalni in čustveni ravni, in eterične Elementale na fizični. Ta bitja imajo telesa, ki so izoblikovana iz elementalne esence kraljestva, ki mu pripadajo; svetleča večbarvna telesa, ki spreminjajo obliko po volji v njih bivajoče entitete. Tvorijo številne množice, ki neprestano obdelujejo elementarno esenco, da bi izpopolnila svoje kvalitete, da bi oblikovali svoja lastna telesa. Za-

vračajo in prevzemajo novo, da bi postala bolj odzivna. Nenehno se ukvarjajo s tvorjenjem oblik in tako pomagajo človeškim Egojem na poti v reinkarnacijo graditi nova telesa, prinašajo materiale, ki so potrebni ter pomagajo pri njihovem urejanju. Manj ko je razvit Ego, več je usmerjevalnega dela Deve. Pri živalih opravijo skoraj celotno delo, pri rastlinah in mineralih pa praktično celotno. Oni so aktivni agentje pri delu Logosa, ki izvršujejo vse podrobnosti Njegovega svetovnega načrta in pomagajo neštetim razvijajočim se življenjem, da poiščejo materiale, ki jih potrebujejo za svoja oblačila. Ves stari svet je priznaval njihovo nepogrešljivo delo v svetovih, tako da na Kitajskem, v Egiptu, Indiji, Perziji, Grčiji, Rimu pripovedujejo isto zgodbo. V vseh religijah najdemo verovanje v višje vrste, vendar tudi spomine na elementale želja in tiste z eteričnih fizičnih ravni, ki so povezani s folkloro v zgodbah o "Naravnih duhovih," "Vilah," "Gnomih" in številnih drugih imenih, v spominih, na čase, ko ljudje niso bili tako potopljeni v materialne interese in bolj občutljivi za vplive iz subtilnejših svetov. Ta koncentracija na materialne interese, ki je sicer nujna za evolucijo, je odstranila delovanje Elementalov iz človekove budne zavesti. Seveda pa to ni ustavilo njihovega delovanja, čeprav je na fizični ravni zato pogosto manj učinkovito. Na stopnji, ki jo sedaj obravnavamo, je vso to delo, razen izpopolnjevanja elementalne esence, odmaknjeno v daljno bodočnost, vendar Sijoči marljivo delujejo na izpopolnjevanju.

Preden se lahko katerakoli stvar pojavi v fizičnih oblikah, ki jih poznamo, je potrebno široko pripravljalo delo; priprava na področju Oblike stvari, preden se utelesijo zavesti, da bi v njih sploh lahko kaj naredile. To pa ne velja za Logos in Njegove Sijoče. To, kar naj bi postala človeška zavest, je na tej točki le seme, ki je posejano na višjih ravneh in ki se ne zaveda ničesar zunaj sebe. Pod vplivom valilne toplote Logosovega življenja poganja navzdol drobno koreninico, ki si utira pot na nižje ravni, slepo, ne-zavedno. Ta koreninica bo postala naš naslednji predmet študija.

4. Poglavje - *Permanentni atom*

1. Povezovanje atomov

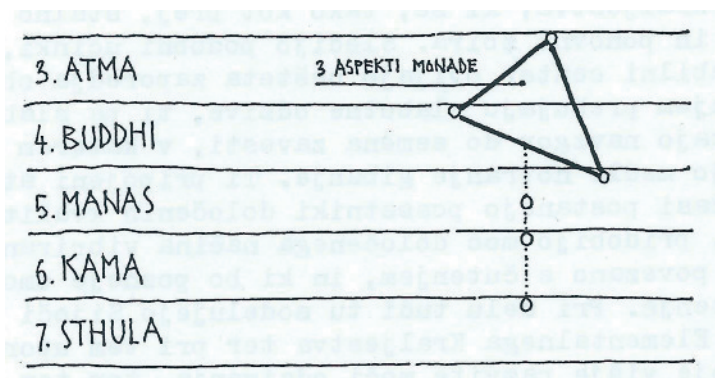
Obravnavajmo sedaj duhovno Triado, tri-atomsko Atmi-Buddhi-Manas, Jivatmo, seme zavesti, znotraj katere toplota Logosovega življenja, ki jo obdaja, povzroča rahel drget odzivajočega se življenja. To je notranje drgetanje, priprava za zunanje delovanje. Po dolgi pripravi se pojavi tanka nit, kot majhna koreninica, ki izstopi iz tri-atomske molekule, ki obdaja zavest; zlato-obarvana nit življenja oblečena v buddhično materijo. Nešteto takih niti izstopi iz nešteto Jivatem in najprej medlo valujejo v sedem velikih tokov življenja ter se nato zasidrajo - če je dovoljeno uporabiti ta izraz - ob posamezno molekulo ali enoto na četrti mentalni pod-ravni. To sidranje - ki je podobno prvotnemu, na tri višje atome, in drugotnemu, na astralne in fizične atome - izpeljejo s svojim delovanjem Sijoči. Okoli te pripojene enote se začasno zbere kopičenje elementalne esence Drugega Kraljestva, ki se vedno znova in znova razprši in ponovno zbere, pri čemer pripojena enota ostaja kot center. Ta stabilni center, ki služi za neskončno zaporedje spreminjajočih se kompleksnih oblik, postopno prebujajo vibracije teh oblik, ki povzročijo slabotne odzive, ki se nato, z rahlim drgetanjem, vzpenjo v seme zavesti, v katerem povzročijo medlo notranje gibanje. Ne moremo

reči, da ima vsak center vedno okoli sebe neko svojo lastno obliko; kajti neko kopičenje elementalne esence ima lahko znotraj sebe številne ali zelo veliko teh centrov, ali pa le enega, ali nobenega. Tako, z nepojmljivo počasnostjo te priključene enote postanejo lastniki določenih kvalitete; to pomeni, da pridobijo moč vibriranja na načine, ki so povezani z razmišljanjem in bodo v nadaljevanju naredili misli možne. Sijoči Drugega Elementarnega Kraljestva tudi delujejo na njih in nanje usmerjajo vibracije, na katere se postopoma odzivajo in jih obdajajo z elementarno esenco, ki jo izločijo iz svojih lastnih teles. (Glej: *Evolution of Life and Form*, 132, 133) Še več, vsaka od teh sedmih tipičnih skupin je ločena od drugih z občutljivo steno monadične esence (atomske snovi, ki ji vdihuje življenje Drugi Logos), ki je začetek zidu bodoče Skupinske-duše.

Ta celoten proces se ponovi, ko se je izoblikovalo Tretje Elementarno Kraljestvo. Majhna nit ovitega buddhičnega življenja, s pripeto mentalno enoto, sedaj sili navzven na raven-želje in se pritrudi na en sam astralni atom in si ga doda kot svoje stabilno središče na ravni-želje. Okoli tega se sedaj zberejo začasna nakopičenja elementalne esence Tretjega Kraljestva in se tako kot prej razpršijo in ponovno zberejo. Sledijo podobni rezultati, saj neskončno zaporedje oblik ovija ta stabilen center, ki ga prebudi na podobno šibke odzive, ki ob tem slabotno drgetajo navzgor do semena zavesti in v njem še enkrat spodbudijo šibka notranja gibanja. Tako ti pripeti atomi spet počasi pridobivajo določene kvalitete; to je, pridobivajo moč vibriranja na določene načine, ki so povezani z občutkom in bodo v nadaljevanju omogočili občutke. Tudi tu sodelujejo pri delu Sijoči Tretjega Elementarnega kraljestva, pri čemer uporabijo svoje bolj razvite moči vibriranja, da v teh nerazvitih atomih proizvedejo sočutno moč odzivanja in jim, kot prej, dajo svojo lastno substanco. Ločilna stena vsake od sedmih skupin pridobi drugo plast, ki je oblikovana iz monadične esence ravni-želje, s čimer se približuje stopnji, ki je bližje steni bodoče Skupine-Duše.

Postopek se še enkrat ponovi, ko veliki val pripotuje na fizično raven. Majhna nit buddhičnega ovitega življenja, s svojimi dodanimi mentalnimi in

željnimi enotami, še enkrat sili navzven in si doda fizični atom, kot svoje stabilno središče na fizični ravni. Okrog tega se zberejo eterične molekule, ker pa je težja fizična snov bolj koherentna kot subtilna snov višjih ravni, je za to potrebno daljše življenjski obdobje. Potem - ko se oblikujejo eterični tipi proto-metalov in kasneje proto-kovin, kovine, nekovinski elementi in minerali - Sijoči Eteričnega Fizičnega Kraljestva potopijo te priključene atome v svoje ovoje etra v enega od sedem eteričnih tipov, katerim oni ustrezno pripadajo, in začnejo s svojo dolgo fizično evolucijo. Preden nadaljujemo s tem, moramo obravnavati Skupinske Duše, ki na atomski podravni prejmejo svoj tretji ovoj. Vendar pa bo dobro, če se za trenutek ustavimo pri naravi in delovanju teh permanentnih atomov, tri-enotah, ali triadah, ki so odsev duhovne Triade na nižjih ravneh, in pripojeni k Duhovni Triadi, svoji Jivatmi. Vsaka triada se sestoji iz fizičnega atoma, astralnega atoma in mentalne enote, in je trajno, z nitjo buddhične materije, pripojena k duhovni Triadi. To nit so včasih imenovali Sutratma, Nit-Jaz, ker so trajni delci nanizani na njej kot "biseri na vrvici" (Ta termin se uporablja za ponazoritev več stvari, vendar pa vedno v istem smislu, kajti nit povezuje ločene delce. Uporablja se za reinkarnirajoči Ego, kot nit, na kateri so nanizana številna življenja; za Drugi Logos, kot Nit, na kateri so nanizana bitja Njegovega univerzuma itd. Ponazarja pa bolj neko funkcijo kot pa neko posebno entiteto, ali razred entitet.). Zopet si lahko pomagamo z diagramom, ki ponazarja ta odnos:

2. Tkivo življenja

Rekli smo, da teče povezava z duhovno Triado skozi buddhično materijo, kar nakazuje diagram s prekinjeno linijo, ki povezuje atome in ki prihaja z linije na buddhični ravni in ne iz manasičnega atoma, saj je čudovito tkivo, ki vzdržuje in oživlja vsa naša telesa spredeno iz buddhične materije. Če na telesa gledamo z buddhično vizijo, ta izginejo, na njihovem mestu pa vidimo bleščeče zlato tkivo nepredstavljuje odličnosti in občutljive lepote, na katerem se zdijo vse podrobnosti kot omrežje drobnih zank. To je izoblikovano iz budhične materije, znotraj teh zank pa so vgrajeni bolj grobi atomi. Globlji vpogled nam pove, da je celotno omrežje izoblikovano iz ene same niti, ki je podaljšek Sutratme. Med pre-natalnim življenjem otroka ta nit raste iz permanentnega fizičnega atoma in se širi v vse smeri, pri čemer se ta rast nadaljuje vse dotlej, dokler ni fizično telo popolnoma izgrajeno. Med fizičnim življenjem prana, življenjski dih, neprestano deluje vzdolž te niti in njenih vej ter zank. Ob smrti se povleče nazaj in pusti, da se delci telesa razpršijo. Mogoče je spremljati njeno počasno odpletanje iz fizične materije in kako se, v spremstvu življenjskega diha, zbere v srcu, okoli permanentnega atoma. Ko se umika postajajo opuščene okončine hladne - njena odsotnost povzroči "mrtvaško ohladitev." Zlato-violični plamen življenjskega diha sije okoli nje v srcu, nakar se plamen, zlata življenjska-mreža in permanentni atom dvignejo vzdolž sekundarne Sushumna-nadi (Za ta prehod v slovenščini nimamo ustreznega imena; gre za posodo ali kanal, ki teče iz srca do tretjega prekata in je vsem študentom joge znan pod tem imenom. Primarna Sushumna je hrbtenjača.) v glavo, v tretji možganski prekat. Oči postanejo steklene, medtem ko se življenjsko tkivo, ki se je umaknilo, zbere okoli permanentnega atoma v tretjem prekату. Nato se ta celota počasi vzdigne do točke, kjer se spajata parietalni in occipitalni šiv ter zapusti telo - mrtvo. Permanentni atom torej obdaja kot neka zlata školjka, ki spominja na bubo sviloprejk, in to vse do tedaj, dokler se ne pojavi potreba po izgradnji novega fizičnega telesa. Isti postopek se ponovi z astralnimi in mentalnimi delci, tako da, ko se ta telesa razgradijo, lahko vidimo nižjo triado

kot bleščeče iskrece jedro v kavzalnem telesu. Ta videz je bil omenjen še preden je pozorno opazovanje odkrilo njegov pravi pomen.

3. Izbira permanentnih atomov

Povrnimo se k Monadinemu izvornemu prilaščanju permanentnih atomov treh višjih ravni in poskušajmo razumeti njihovo uporabo, smisel tega prilaščanja. Ta isti princip se uporablja za permanentne atome na vseh ravneh.

Prvič, spomniti se moramo, da se materija vsake ravni izraža preko sedmih glavnih tipov, ki se spreminjajo glede na prevlado enega ali drugega od treh velikih atributov materije: inertnosti, gibljivosti in ritma. Zato so lahko permanentni atomi izbrani iz kateregakoli od teh tipov, vendar pa je jasno, da jih neka posamezna Monada izbere iz enega samega tipa. Nadalje, zdi se, da, medtem ko pripojitev permanentnih atomov na življenjsko nit na višjih ravneh opravijo omenjene Hierarhije, pa izbiro, ki usmerja prilaščanje opravi Monada sama. Ta pripada eni od sedmih skupin Življenja. Na čelu vsake od teh skupin je Planetarni Logos, ki "obarva" celoto, Monade pa se razvrstijo na podlagi tega obarvanja, pri čemer vsako "obarva njena Očetovska Zvezda" (Glej: *The Pedigree of Man*, 24). To je prva določna značilnost vsakega od nas, naša osnovna "barva," ali "ključna nota" ali "temperament." Monada se lahko odloči, da bo uporabila svoje novo romanje za okrepitev in nadaljnji razvoj te posebne značilnosti. Če je to tako, potem bodo Hierarhije pripojile k njeni življenjski niti atome, ki pripadajo skupini materije, ki ustreza njeni življenjski skupini. Ta izbira se bo izrazila v sekundarni "barvi" ali "ključni noti" ali "temperamentu," ki poudari in okrepi prvo, kar bo v nadaljnji evoluciji precej okrepilo moči in slabosti tega podvojenega temperamenta. Ali pa, Monada se lahko odloči, da bo uporabila to novo romanje za razvoj nekega drugega aspekta svoje narave; v tem primeru bodo Hierarhije k njeni življenjski niti pripojile atome, ki pripadajo tisti skupini materije, ki ustreza drugi življenjski skupini, tisti, v kateri prevladuje tisti aspekt, ki ga želi razvijati. Ta izbira se bo odrazila v sekundami

“barvi” ali “ključni noti” ali “temperamentu” tako, da bo modificirala prvo, kar bo imelo ustrezne učinke na nadaljnjo evolucijo. Ta zadnja izbira je očitno daleč od tega, da bi bila bolj pogostna, in ima težnjo po večji kompleksnosti značaja, še posebej v končnih stopnjah človeške evolucije, ko je vpliv Monade vse večji.

Kot smo že rekli, se zdi, da so vsi permanentni atomi vzeti iz iste materialne skupine, tako da tisti nižje triade ustrezajo tistim iz višje, vendar pa je na nižjih ravneh vpliv teh atomov na določanje tipa materije, ki bo uporabljena v telesih, za katere so ti generirajoči centri - vprašanje, kateremu moramo sedaj posvetiti našo pozornost - precej omejen in prepleten z drugimi vzroki. Na višjih ravneh so telesa, ko so zasnovana, relativno trajna in določno reproducirajo ključno noto svojih permanentnih atomov, ki se lahko stalno bogati z nad-toni ter tako povečuje subtilnost harmonije. Na nižjih ravneh pa bodo, ob isti ključni noti permanentnih atomov, številni drugi vzroki določali izbiro materialov za telesa; kar bomo sedaj tudi bolje spoznali.

4. Uporaba permanentnih atomov

V nekaj besedah lahko rečemo, da je namen permanentnih atomov v tem, da v sebi ohranijo, kot vibracijske moči, učinke vseh izkušenj, skozi katere so prešli. Mogoče je najbolje, da za ilustracijo vzamemo fizični atom, ker je ta bolj primeren za razlago kot tisti z višjih ravni.

Katerikoli fizični stik bo povzročil v telesu, s katerim prihaja v stik, vibracije, ki so ustrezne njegovim; te so lahko lokalne ali splošne, v skladu z naravo in silovitostjo stika. Vendar pa bodo, najsi so lokalne ali splošne, v vsakem primeru preko življenjskega tkiva dosegle permanentni fizični atom. Ob silovitih stikih jih spremlja tudi celovit pretres. Ta vibracija, ki deluje na atom od zunaj, postane vibracijska moč atoma - njegova težnja po ponavljanju vibracije. V življenju telesa pride do številnih stikov in vsak pusti na permanentnem atomu svojo sled, vsak mu ponuja novo vibracijsko zmožnost. Vse posledice fizičnih izkušenj se v tem permanentnem atomu ohr-

nijo kot vibracijske moči. Ob koncu fizičnega življenja je v tem permanentnem atomu shranjenih neskončno vibracijskih moči; to pomeni, da se je naučil nešteto načinov odzivanja na zunanji svet, reproduciranja vibracij, ki so jih v njem povzročili zunanji predmeti. Ob smrti se fizično telo razgradi, njegovi delci se razpršijo in s sabo nosijo posledice izkušenj, skozi katere so prešli - to, kar vsi delci naših teles dejansko počnejo iz dneva v dan, ko umirajo v enem in se rojevajo v drugem telesu. Toda fizični permanentni atom ostane. To je edini atom, ki je prešel skozi vse izkušnje stalno se spreminjajočih konglomeratov, ki jih imenujemo naše telo, in ki je pridobil vse učinke vseh tistih izkušenj. Ovit v svoj zlat kokon dolga leta spi, med katerimi Jivatma, ki je njegov lastnik, preživlja druge izkušnje v drugih svetovih. Te se ga ne dotaknejo, saj se na njih ne more odzivati, tako da prespi svojo dolgo noč v nemotenem počitku (H. P. Blavatsky namiguje na te "speče atome" v *Tajnem Nauku*, ii. 710).

Ko pride čas reinkarnacije in ko prisotnost permanentnega atoma omogoči oploditev jajčeca, iz katerega bo zrastle novo telo, (H. P. Blavatsky imenuje permanentno jedro nižjih dveh in pol ravni "atomi življenja" in pravi: "Atomi življenja našega življenjskega principa (prane) niso ob človekovi smrti nikoli povsem izgubljeni;" "preneseni so z očeta na sina" (*Tajni Nauk*, ii. 709). Njegova ključna nota zazveni navzven in je ena od sil, ki vodijo eteričnega graditelja, elemental, ki mu je naložena izgradnja fizičnega telesa, da izbere za svoje delo primerne materiale, tako da ne more uporabiti nobenega, ki ne bi bil uglasen na permanentni atom. Toda to je le ena od sil. Karma preteklih življenj, mentalnega, čustvenega, in odnos do drugih, zahteva materiale, ki bodo sposobni vseh mogočih izrazov. Iz te karme Gospodje Karme izberejo takšen del, ki ga bo mogoče izraziti skozi telo posebne materialne skupine. Ta masa karme določa materialno skupino, ki se ponuja permanentnemu atomu. Iz te skupine elemental izbere take materiale, ki lahko vibrirajo v harmoniji s permanentnim atomom, ali pa vsaj take, ki niso v taki disonanci, da bi njihova silovitost povzročila razgradnjo. Tako, kot smo rekli, je permanentni atom le ena od sil določanja treh "barv" ali

“ključnih not” ali “temperamentov,” ki označujejo vsakega od nas. Rojstvo telesa je časovno usklajeno s tem temperamentom; v svet se rodi takrat, ko so fizični planetarni vplivi primerni za njegov tretji temperament, tako da je rojen “pod svojo” astrološko “Zvezdo.” Ni nam potrebno govoriti, da ni Zvezda tista, ki bi vsiljevala temperament, ampak da je temperament tisti, ki določi obdobje rojstva pod to Zvezdo. Vendar pa v tem leži pojasnilo za ustreznosti med Zvezdami - Zvezdnimi-Angeli - in značaji ter koristnost spretno in skrbno pripravljenega horoskopa za vzgojne namene, saj je vodič za ugotavljanje osebnostnega temperamenta otroka.

Dejansko je povsem nedojemljivo, kako lahko obstajajo tako komplicirani učinki, ki lahko vtisnejo svoje posebnosti na materijo, na tako majhnem prostoru - pa je vendar tako. Vredno je omeniti, da običajna znanost zagovarja podobno idejo, saj Weismann predpostavlja, da neskončno majhni biofori v zarodkovni celici na ta način prenašajo na potomstvo značilnosti njihove linije prednikov. Medtem, ko prva prinaša telesu njegove fizične posebnosti, ki so značilne za prednike, pa druga priskrbi tiste, ki jih je pridobil med svojo lastno evolucijo razvijajoči se človek. H. P. Blavatsky je to postavila zelo jasno:

“Nemški embriolog in filozof - ki preko učenj Grkov, Hipokrata in Aristotela, seže vse nazaj do učenj starih Arijcev - nam kaže delovanje ene izmed milijonov neskončno majhnih celic pri oblikovanju nekega organizma, ki sama in brez pomoči, določa, preko nenehne segmentacije in razmnoževanja, korektno podobo bodočega človeka ali živali ter njegove fizične, mentalne in psihične značilnosti.

Če fizično plazmo, ki smo jo zgoraj omenili kot “zarodkovno celico” človeka z vsemi njegovimi materialnimi potencialnostmi, povežete z “duhovno plazmo” ali fluidom, ki vsebuje pet nižjih principov šesternega Dhyani-ja - boste gotovo odkrili skrivnost, če ste le dovolj duhovni, da bi jo razumeli” (*Tajni Nauk*, i. 243, 244).

Že površno preučevanje fizičnega dedovanja, v luči Weismannovega učenja, bo dovolj, da se bo študent prepričal o možnostih permanentnega atoma. Človek reproducira poteze daljnega prednika in izraža fizične posebnosti, ki so bile značilne za tega prednika pred številnimi stoletji. Značilnemu nosu rodbine Stuart lahko sledimo skozi številne portrete in v njih odkrivamo številne primere te podobnosti. Zakaj bi bilo potem kaj tako posebnega v ideji, da nek atom v sebi sicer ne zbira biofore kot zarodkovna celica, ampak težnje, da bi ponavljal številne vibracije, ki jih je že izvajal? Pri tem ne nastanejo nič večje prostorske težave kot v primeru neke strune, iz katere lahko izvlečemo številne note in številne nad-tone, če se je z lokom dotaknemo na različnih točkah. Na majhno prostornino atoma ne smemo misliti tako, kot da je napolnjena s številnimi vihrirajočimi telesi, ampak kot na omejeno število teles, od katerih je vsako sposobno zasnovati številne vibracije.

Dejansko pa je že sama omejenost prostora iluzorna, saj za majhne stvari ne obstajajo večje omejitve kot za velike. Moderna znanost v atomu vidi sistem razvijajočih se svetov, pri čemer ima vsak svet svojo orbito, celota pa je povsem podobna sončnemu sistemu. Mojster utvare, Prostor, in njegov brat, Čas, nas ne bi smela prestrašiti. Za možnosti pod-delitev v mišljenju ni nobene omejitve in zato noben miselni-izraz ne imenujemo materija.

Normalno število v permanentnem atomu delujočih spirillae je v tem Obhodu štiri in enako je na splošno na tej stopnji evolucije tudi v običajnih in ne-pripojenih atomih materije. Toda poglejmo na permanentni atom v telesu zelo visoko razvitega človeka, človeka, ki precej odstopa od svojih soljudi. V tem primeru bomo našli permanentni atom, pri katerem deluje pet spirillae. Poskušajmo razumeti daljnosežnost tega dejstva na splošne materiale njegovega telesa. V pre-natalnem življenju je prisotnost tega permanentnega atoma s petimi spirillae-mi prisilila graditveni elemental, da je med materiali izbral vse podobne dosegljive atome. Večinoma se je moral zadovoljiti s tistimi, ki jih je uspel najti, četudi so bili le v začasem stiku s katerimkoli telesom, katerega center je imel permanentni atom s petimi

spirillae-mi. Ta prisotnost je v njih spodbudila rojstvo ustrezne aktivnosti, še posebej - in morda le v primeru - če so bili del možganov ali živcev visoko razvitega lastnika telesa. Peta spirillea je v njih lahko postala bolj ali manj aktivna, in tudi, če se je povrnila v neaktivnost, potem ko je zapustila tako telo, je njena začasna aktivnost pogoj, da se je pripravljena v bodoče odzivati na tok monadičnega življenja. Taki atomi so zato pripravni za delo elementala in si jih bo zato poskušal pridobiti čim več. Poleg tega bo poskušal iz telesa očeta in matere, če bo imel za to priložnost in če sta dovolj razvita, prilastiti vsak atom, ki bo koristil njegovemu namenu. Po rojstvu in skozi življenje bo tako telo pritegnilo k sebi vse podobne atome, ki vstopijo v njegovo magnetno polje. Tako telo, ki spremlja visoko razvite osebe, bo v izjemni meri izkoristilo in si prilastilo vse atome s petimi spirillae-mi, ki bodo prisotni v plazu delcev, ki valujejo iz njihovih teles, in tako fizično kot tudi mentalno in moralno izkoristilo njihovo prisotnost.

Permanentni astralni atom ima povsem enak odnos do astralnega telesa kot ga ima fizični permanentni atom do fizičnega telesa. Ob koncu življenja v kama-loki - vicaḥ - se zlato življenjsko tkivo umakne iz astralnega telesa in ga pusti, da se razgradi, enako kot je to opravil njegov fizični tovariš, tako da astralni permanentni atom vstopi v dolg spanec. Podoben odnos obstaja tudi med fizičnim, astralnim in mentalnim življenjem med mentalnim permanentnim delcem in mentalnim telesom. Med zgodnjimi stopnjami človeške evolucije kratka devachanska obdobja nudijo mentalni permanentni enoti le malo izboljšave, ne samo zaradi kratkotrajnosti, ampak tudi zato, ker slabotne miselne-oblike, ki jih ustvari nerazvita inteligenca, le slabotno vplivajo na permanentno enoto. Ko pa se miselna moč visoko razvije, je devachansko življenje obdobje velikih izboljšav. Shranijo se številne vibracijske energije, ki pokažejo svojo vrednost, ko pride čas za izgradnjo novega mentalnega telesa za naslednji cikel reinkarnacije. Ob koncu mentalnega življenja v devachanu se zlato tkivo umakne iz mentalnega telesa in pusti, da se to razgradi, sama pa se ovije okoli mentalnega delca. Nižja triada permanentnih atomov tako sama predstavlja tri nižja telesa. Shranjena je

v žarečemu jedru podobnemu delcu znotraj kavzalnega telesa. To je vse, kar ostane Egu od njegovih teles v nižjih svetovih, ko se zaključi ta cikel izkušnje, med katerim so bila to njegova sredstva komunikacije z nižjimi ravni.

Ko nastopi obdobje ponovnega rojstva, drget Ego-jevega življenja prebudi mentalno enoto; življenjsko tkivo pa se začneja ponovno razvijati, pri čemer vibrirajoča enota deluje kot magnet in k sebi pritegne materiale, katerih vibracijske moči odsevajo, oziroma, so skladne z njeno lastno. Sijoči Drugega Elementalnega Kraljestva nato pripeljejo v njen doseg materiale in na bolj zgodnjih stopnjah evolucije oblikujejo materijo okoli permanentne enote v le medel oblak. Z napredovanjem evolucije pa Ego stopnjuje svoj vpliv na to oblikovanje. Ko je mentalno telo deloma oblikovano, drget življenja prebudi astralni atom, čemur sledi isti postopek. Končno dotik življenja doseže fizični atom, na katerega deluje na način, ki smo ga opisali na straneh 51-52.

Vprašali boste: Kako so lahko ti permanentni atomi shranjeni znotraj kavzalnega telesa, ne da bi pri tem izgubili svojo fizično, astralno in mentalno naravo, saj kavzalno telo obstaja na višji ravni, kjer fizično ne more obstajati kot fizično? Pri tem pozablajte, da se vse ravni prežemajo in da za kavzalno telo ni težko obdati triado nižjih ravni, saj jo med zemeljskim življenjem obda s stotinami milijonov atomov, ki tvorijo mentalno, astralno in fizično telo, ki mu pripadajo. Triada oblikuje znotraj kavzalnega telesa droben delc; vsak sestavni del pripada svoji lastni ravni, vendar, ker imajo ravni posod točke stika, se ne pojavi težava pri njihovem nujnem povezovanju. Vsi mi smo ves čas na vseh ravneh.

5. Delovanje Monade na permanentne atome

Tu se lahko vprašamo: Ali obstaja nekaj, kar bi lahko imenovali delovanje monade - delovanje Monade na anupadaka ravni - na permanentni atom? Na tej ravni ni nobenega neposrednega delovanja, niti ga ne more biti, do-

kler zarodkovna duhovna Triada ne doseže visoke stopnje evolucije; posredno delovanje, delovanje na duhovno Triado, ki posledično deluje na nižjo, pa je nenehno. Vendar pa lahko, zaradi mnogih praktičnih razlogov, to delovanje obravnavamo kot delovanje duhovne Triade, ki je, kot smo videli, Monada ovita v materijo, ki je bolj gosta od tiste z njene izvorne ravni.

Duhovna Triada zajema večji del energije Monade in vsa usmerjajoča sposobnost te energije iz Drugega Logosa se koplje v tem toku Življenja. Tisto, kar bi lahko imenovali njeno lastno delovanje, ni povezano z aktivnostjo oblikovanja in izgradnje Drugega Življenjskega Vala, ampak je usmerjeno v evolucijo samega atoma, v povezavi s Tretjim Logosom. Ta energija iz duhovne Triade se omejuje na atomske pod-ravni in se, tako se zdi, do četrtega Obhoda izčrpa predvsem ob permanentnih atomih. Najprej je usmerjena v oblikovanje in nato v oživljanje spirillae, ki tvorijo steno atoma. Vrtinac, ki je atom, je življenje Tretjega Logosa; vendar pa se stena iz spirillae postopno oblikuje na zunanji površini tega vrtinca med sestopanjem Drugega Logosa, ki pa je ne oživlja, ampak pusti le slabotne sledi na površini tega vrtečega se vrtinca življenja. Tako ostanejo te spirillae - v povezavi z Drugim Logosom - le kot tenki neuporabljeni kanali. Pozneje, ko se življenje Monade spusti navzdol, se vlije v prvega od teh kanalov, ga oživi in ga spremeni v delujoči del atoma. Do tega pride v naslednjih Obhodih, tako da ima v četrtem Obhodu vsaka Monada štiri različne tokove življenja, ki krožijo skozi štiri nize spirillae v njihovih lastnih permanentnih atomih. Sedaj, ko Monada deluje v permanentnem atomu in ta postane jedro telesa, začne Monada delovati podobno tudi v atomih, ki jih v svojo bližino pritegne permanentni atom, in oživlja tudi njihove spirillae. Vendar pa je to le občasno oživljanje in ne nenehno, kot v primeru permanentnega atoma. Tako Monada sproži delovanje teh tankih, lahkih sten, ki jih je oblikoval Drugi Življenjski Val. Ko pa se življenje telesa prekine, se ti spodbujeni atomi povrnejo v veliko maso atomske materije, izpopolnjeni in obdelani od življenja, ki jih je oživljalo med njihovim druženjem s permanentnim

atomom. Tako razviti kanali lažje sprejemajo nov takšen življenjski tok, ko vstopijo v neko drugo telo in se tam povežejo s permanentnim atomom, ki pripada neki drugi Monadi. Tako se to delo nenehno nadaljuje na fizični, astralni in delu mentalne materije na mentalni ravni ter izpopolnjuje materiale, s katerimi so Monade trajno ali občasno povezane. Ta evolucija atomov se odvija nenehno pod vplivom Monad. Permanentni atomi se razvijajo hitreje zaradi svoje trajne povezave z Monado, medtem ko ostali izkoriščajo ponavljajoča se občasna druženja s permanentnimi atomi.

Med prvim Obhodom zemeljske Verige oživi življenje Monade, ki valuje skozi duhovno Triado, prvi niz spirillae atomov fizične ravni. Ta niz spirillae uporabljajo pranični tokovi, ali tokovi življenjskega diha, ki vzdražijo gosti del fizičnega telesa. Na podoben način postane aktiven v drugem Obhodu drugi niz spirillae, na katerega delujejo pranični tokovi, ki so povezani z eteričnim dvojnikom. Med tema dvema Obhodoma ne bomo našli ničesar, kar bi bilo povezano s kakršnokoli obliko in kar bi lahko imenovali občutke ugodja ali bolečine. Med tretjim Obhodom oživi tretji niz spirillae in šele tu se prvič pojavi to, kar imenujemo občutljivost; kajti skozi te spirillae lahko vzdraži fizično telo energija kame ali želje; v njih deluje kamična prana in tako vzpostavi neposredno komunikacijo fizičnega in astralnega telesa. Med četrtem Obhodom oživi četrti niz spirillae. V njih deluje kamanasična prana in jih usposablja za uporabo pri gradnji možganov, ki bodo delovali kot instrument mišljenja.

Ko človek prestopi iz normalne v ne-normalno človeško evolucijo, ki je povezana s pripravo na vstop na Pot, ki leži onstran normalne evolucije, nastopi zanj, v zvezi z njegovimi permanentnimi atomi, izjemno težavna naloga. Oživiti mora večje število nizov spirillae kot jih je takrat oživiljenih v človeštvu. Kot človeku četrtega Obhoda so mu na razpolago štirje nizi. Začenja pa oživljati petega in tako pripraviti do manifestacije atom petega Obhoda, in to ob tem, da še vedno deluje v telesu četrtega Obhoda. S tem je povezana omemba iz zgodnjih teozofskih knjig, ki pravi, da se “bitja Petege Obhoda” in “bitja Šestega Obhoda” pojavljajo v našem sedanjem človeš-

tvu. Ta so razvila peti in šesti niz spirillae v svojih permanentnih atomih in tako pridobila boljši instrument, ki je namenjen uporabi njihovi višje razvite zavesti. Ta sprememba se doseže z določenimi praksami joge, pri katerih je potrebna velika previdnost, ker sicer povzroči v možganih težke poškodbe, kajti to delo se odvija prav tam, tako da je potem vsako nadaljnje napredovanje v sedanji inkarnaciji v tej smeri zaustavljeno.

5. Poglavje - Skupinske duše

1. Pomen izraza

Na splošno je Skupinska Duša povezava permanentnih triad v trojni ovoj monadične esence. Ta opis velja za vse Skupinske Duše, ki delujejo na fizični ravni, ne ponuja pa pojasnila za izjemno kompleksnost predmeta Skupinskih Duš. Kajti te se nenehno delijo in pod-delijo, pri čemer se sestava vsakega oddelka in pod-oddelka zmanjšuje z napredovanjem evolucije, dokler nazadnje "Skupinska Duša" ne zajema le eno triado, za katero lahko mnoga življenja opravlja zaščitno in prehranjevalno funkcijo, vendar pa je ne moremo več tehnično opisovati kot "Skupino," saj se je ločila na svoje sestavne dele.

Preden se pojavi kakršnakoli oblika na fizični ravni deluje sedem Skupinskih Duš. Najprej se te kažejo kot bežne, tanke oblike, po ena v vsakem toku Drugega Življenjskega Vala na mentalni ravni. Na astralni ravni postane njihov obris bolj jasen in še bolj na fizični. Plavajo v velikem oceanu materije, kot baloni v morju. Če jih opazujemo bolj natančno, odkrijemo tri ločene plasti materije, ki oblikujejo ovoj, ki vsebuje številne triade. Dokler ne dosežejo mineralnega kraljestva seveda okoli njih ni nikakršnega zlatega življenjskega tkiva; opazimo lahko le žareče zlate niti, ki jih povezujejo z

njihovimi Jivatmami in ki sijejo s tisto posebno svetlobo, ki je značilna za njihovo rojstno raven. Najbolj notranja od teh treh plasti je sestavljena iz monadične esence, to pomeni, da je plast sestavljena iz atomov fizične ravni, katerim je vdihnil dušo Drugi Logos. Na prvi pogled se zdi ta najbolj notranja plast istovetna s sedmimi Skupinskimi Dušami, vendar pa bolj natančno opazovanje odkrije, da je vsaka plast izoblikovana iz atomov le ene od sedmih skupin Materije, ki smo jih opisali. Vsaka Skupinska Duša se zato razlikuje po svoji materialni sestavi od vseh drugih, tako da triade, ki jih vsebuje, pripadajo isti skupini materije. Druga plast ovoja Skupinske Duše je sestavljena iz astralne monadične esence, ki pripada isti skupini materije kot prva. Tretja plast pa iz enot četrte pod-ravni mentalne materije istega tipa. Ta trojni ovoj je zaščitnik in prehranjevalec triad, ki jih obdaja, saj so kot zarodki, ki niso sposobni ločenega, neodvisnega delovanja.

Sedem Skupinskih Duš se hitro razmnoži. To razmnoževanje se odvija z nenehno delitvijo različnih pod-tipov, ki predstavljajo neposredne predhodnike kemičnih elementov. Tem sledijo sami kemični elementi in nato iz njih oblikovani minerali. Neko delitev - ki ni specializacija vsebin Skupinske Duše, permanentnih triad - lahko, na primer, vodijo zakoni prostora.

Tako lahko neka zlata žila v Avstraliji vodi do mineralizacije številnih takih triad znotraj enega samega ovoja, medtem ko lahko položaj neke druge žile na precej oddaljenem kraju, recimo v Skalnem Gorovju, povzroči delitev tega ovoja in prenos dela njegove vsebine v Ameriko, v njegovem lastnem ovoju. No, bolj pomembne vzroke za nadaljnje delitve bomo razložili v nadaljevanju našega študija. Skupinska Duša in njene sestavine se delijo z fizijo (cepitvijo), kot običajna celica - iz ene nastaneta dve, iz dveh štiri, itd. Vse triade morajo preiti skozi mineralno kraljestvo, kjer materija doseže svojo najbolj grobo obliko in kjer veliki val doseže mejo svojega sestopa in se nato obrne v vzpenjanje. Tukaj se mora prebuditi fizična zavest. Življenje se mora določno usmeriti navzven in prepoznati stike z drugimi življenji v zunanjem svetu.

Na teh zgodnjih stopnjah je evolucija vsakega bitja odvisna predvsem od negovalnega življenja Logosa in deloma od sodelovanja Sijočih ter deloma od njegovega lastnega slepega pritiska na stene svoje oblike. Evolucijo skozi mineralno, rastlinsko in živalsko kraljestvo sem primerjala s pre-natalnim obdobjem, in ta ustreznost je povsem točna. Tako kot otroka hranijo življenjski tokovi matere, tako zaščitni ovoj Skupinske Duše hrani življenja, ki se nahajajo v njem, in sprejema ter razdeljuje zbrane izkušnje. Krožeče življenje je življenje matere. Mlade rastline, živali, človeška bitja, še niso pripravljena na neodvisno življenje, tako da sprejemajo hrano od matere. Ta klijočča življenja mineralnega kraljestva tako hranijo Skupinske Duše preko ovojev monadične esence, ki drgetajo z Logosovim življenjem. Zelo jasno sliko te stopnje lahko vidimo pri ovariju rastline, v katerem se ovuli pojavljajo postopno in postajajo vse bolj in bolj neodvisni.

Zaradi jasne predstave, lahko na hitro preletimo spremembe, skozi katere prehaja Skupinska Duša, ko se razvijajo njeni sestavni deli. Med mineralno evolucijo lahko rečemo, da je habitat Skupinske Duše njen najbolj gost ovoj, fizični, in da najbolj aktivno deluje na fizični ravni. Ko njeni sestavni deli vstopijo v rastlinsko kraljestvo in se po njem vzpenjajo, fizični ovoj počasi izgine - vsrkajo ga sestavni deli, ker s tem okrepijo svoja lastna eterična telesa - njeno delovanje pa se prenese na astralno raven, kjer prehranjuje astralna telesa triad, ki jo sestavljajo. Ko se te razvijajo naprej in preidejo v živalsko kraljestvo, na podoben način vsrkajo astralni ovoj, delovanje Skupinske Duše pa se prenese na mentalno raven, kjer prehranjuje porajajoča se mentalna telesa in jih postopno oblikuje v telesa z bolj jasnim obrišom. Ko Skupinska Duša vsebuje le eno triado in to pripravi do stopnje, ko bo lahko sprejela tretji izliv, se tisto, kar od nje ostane, razgradi v materijo tretje pod-ravni in postane sestavni del kavzalnega telesa, ki se, če to opišemo slikovito, oblikuje z izlitjem od zgoraj in se sreča z valom, ki prihaja od spodaj. Takrat nastopi rojstvo reinkarnirajočega se Ega v neodvisno manifestacijo. Zaključí se zavarovano pre-natalno življenje.

2. Delitev Skupinske Duše

Prav na fizični ravni se začne zavest najprej razvijati v Samo-zavest. Postati mora zavestna zunanjega sveta, s katerim prihaja v stik, naučiti se mora te stike pripisati zunanjemu svetu in jih prepoznati kot lastne spremembe, ki nastopijo kot posledica teh stikov. Preko ponavljajočih se izkušenj se nauči istovetiti s seboj čutenje ugodja in bolečine, ki spremlja stike, in določiti kot ne-jaz tiste, ki se dotaknejo njene zunanje površine. Na ta način prvič grobo razloči "Ne-Jaz" in "Jaz." S povečevanjem izkušenj se "Jaz" umika navznoter, ovoje materije pa drugega za drugim zavrže kot pripadajoče "Ne-Jaz." Pomeni se spreminjajo, vendar pa ta osnovna razlika med subjektom in objektom ostaja za vedno. "Jaz" je hotena, razmišljujoča, delujoča zavest, medtem ko je "Ne-Jaz" vse, kar si ona želi, o čemer misli in na kar deluje. Pozneje bomo morali obravnavati način, na katerega zavest postaja Samo-zavest, sedaj pa bomo obravnavali le njen izraz in oblike ter vlogo, ki jo igrajo te oblike.

Ta zavest se torej prebudi na fizični ravni in njen izraz je permanentni atom. V njem spi: "Spi v mineralu;" v njem se mora prebuditi za nek bolj rahel spanec, tako da se lahko prebudi iz tega globokega spanca brez sanj in postane dovolj aktivna, da preide na naslednjo stopnjo: "Sanjanja v rastlini."

Sedaj Drugi Logos, ki deluje v ovoju Skupinskih Duš, naelektri permanentne fizične atome in jih z meditacijo Sijočih potopi v raznovrstne pogoje, ki jih ponuja mineralno kraljestvo in kjer si vsak permanentni atom pripoji številne mineralne delce. Tako se naenkrat pojavijo raznovrstne možnosti za stike, ki pripeljejo do raznovrstnih izkušenj in posledično do smeri cepitve v Skupinsko Dušo. Nekateri bo vulkanski izbruh vrgel visoko v zrak, od koder bodo padli v reko lave, nekateri bodo izpostavljeni arktičnemu mrazu, drugi tropski vročini. Nekateri bodo zdrobljeni in spojeni v kovino v jedru zemlje, nekateri v pesek, ki ga silovito spirajo podivjani valovi. Neskončna raznovrstnost zunanjih stikov stresa, udarja, žge, ledeni; in globoko speča zavest se bo počasi prebudila in začela bežno odgovarjati z ustreznimi vibracijami. Ko katerikoli permanentni atom doseže določeno odzivnost,

ali ko se mineralna oblika, to je, delec, ki si ga je pripojil permanentni atom, razbije, Skupinska Duša potegne tisti atom iz njegovega oklepa. Vse izkušnje, ki si jih je pridobil atom - to pa pomeni vibracije, ki jih je bil prisiljen reproducirati - ostanejo v njem kot moči posebnega načina vibriranja, ali kot "vibracijske moči." To je posledica njegovega življenja v obliki. Permanentni atom, ki izgubi svoje oblačilo, tako ostane začasno nekako gol v svoji Skupinski Duši. S ponavljanjem teh vibracij in predelavo teh življenjskih izkušenj zasnuje utripanja, ki tečejo skozi ovoj Skupinske Duše in se tako posredujejo drugim permanentnim atomom. Na ta način vsak atom vpliva in pomaga vsem drugim ter pri tem ostaja nespremenjen. Permanentni atomi, ki so imeli izkušnje, ki so bile po značaju podobne, bodo močnejše vplivali drug na drugega kot tisti, katerih izkušnje so bile zelo različne. Tako nastaja znotraj Skupinske Duše določena selekcija, zaradi katere kmalu nastane tanka ločitvena stena znotraj ovoja, ki loči te selekcionirane skupine. Tako prihaja do stalnega povečevanja števila Skupinskih Duš s sestavnimi deli, ki kažejo vedno večjo razliko v zavesti, čeprav ostajajo osnovne značilnosti iste.

Odzivi zavesti na zunanje spodbude v mineralnem kraljestvu so precej večje kot si večina misli, in nekateri so po naravi taki, ki kažejo na to, da obstaja v astralnem permanentnem atomu tudi začetek zavesti. Kajti kemični elementi kažejo različne medsebojne privlačnosti; te kemične poročne odnose pa nenehno moti vmešavanje drugih parov, od katerih ima eden ali drugi močnejšo afiniteto do enega izmed dveh partnerjev kot pa izvorni. Tako bo, doslej medsebojno zvest par, ki oblikuje neko sol srebra, naenkrat izražal nezvestobo, ko se v tej mirni zvezi pojavi drug par, klor-vodikova kislina. Srebro se bo skušalo povezati s klorom in vzpostaviti novo zvezo kot srebrov-klorid ter prepustiti vodik svojega dosedanjega partnerja. Kadarkoli pride do teh aktivnih sprememb, v astralnem atomu nastopi rahel drget, kot posledica silovitih fizičnih vibracij, ki jih povzroči silovito ločevanje in oblikovanje intimnih zvez. Pojavi se bežno notranje drgetanje. Astral mora prebuditi fizično, tako da zavest na fizični ravni dolgo vodi evolucijo. Ti

rahli drgeti v permanentnem astralnem atomu pritegnejo v njegovo okolico droban oblak astralne materije, ki pa je zelo medel in se zdi povsem neorganiziran. Obenem pa ne zgleda, da bi se na tej stopnji pojavila kakršnakoli vibracija v mentalnem atomu.

Po eonih izkušenj v mineralnem kraljestvu, so nekateri atomi pripravljene za prehod v rastlinsko kraljestvo, tako da jih bodo v rastlinski svet razdelili Sijoči. Ne smemo misliti, da ima vsak list trave, vsaka rastlina, v sebi permanentni atom, ki se razvija med življenjem tega sistema proti človeštvu. Tako kot mineralno kraljestvo, tudi rastlinsko kraljestvo predstavlja polje evolucije za te permanentne atome, preko katerega jih, od enega bivališča do drugega, vodijo Sijoči, tako da bi lahko izkusili vibracije, ki vzbujajo rastlinski svet, ter jih shranili kot vibracijske moči, na način, ki smo ga že opisali. Principi medsebojnih izmenjav in posledične selekcije delujejo tudi na enak način, tako da postanejo Skupinske Duše v vsakem toku evolucije številčnejše in bolj različne po svojih osnovnih značilnostih.

Na naši sedanji stopnji znanja nam nikakor niso jasni zakoni, v skladu s katerimi se v kraljestva narave potapljajo permanentni atomi v Skupinski Duši. Mnoge stvari kažejo na to, da evolucija mineralnega, rastlinskega in nižjih delov živalskega kraljestva pripada bolj evoluciji zemlje same kot pa Jivatem, ki predstavljajo Monade, ki se razvijajo znotraj Sončnega Sistema in ki prihajajo na ta svet, da bi izpolnile svojo lastno evolucijo z izkoriščanjem pogojev, ki so jim na voljo. Trava in drobne rastline vseh vrst so zglede povezane z zemljo tako kot človekovi lasje s telesom, in niso povezane z Monadami, ki jih v našem peternem univerzumu zastopajo Jivatme. Njihovo življenje, ki jih ohranja kot oblike, je zglede življenje Drugega Logosa, življenje v atomih in molekulah, ki jih sestavljajo, pa življenje Tretjega Logosa, ki si ga je prilastil in modificiral Planetarni Logos našega sistema Verig, nato pa še Duh Zemlje - entiteta, ki je zavita v veliko skrivnost. Ta kraljestva ponujajo polje za evolucijo Jivatem, vendar pa očitno ne obstajajo v celoti samo za ta namen. Permanentne atome sicer najdemo razpršene po vsem mineralnem in rastlinskem kraljestvu, vendar pa nismo sposobni od-

kriti razlogov, ki vladajo tej razdelitvi. Permanentni atom bomo našli v biseru, rubinu, diamantu; mnoge bomo našli razpršene po žilah kamnin in rudnin, itd. Po drugi strani pa se zdi, da mnogi minerali nimajo nobenega. Enako je pri enoletnih rastlinah. Pri rastlinah, ki imajo dolgo življenje, kot recimo drevesa, pa so permanentni atomi stalnica. Vendar pa se tu spet pojavi to, da je življenje drevesa zgleda bolj tesno povezano z Deva evolucijo kot pa z evolucijo zavesti, s katero je povezan permanentni atom. Zdi se, da ta v drevesu izkorišča evolucijo življenja in zavesti v svojo korist, da tam živi kot parazit in izrablja višje razvito življenje, v katerem se koplje. Dejstvo je, da je sedaj naše znanje o teh vprašanih izjemno razpršeno.

Več aktivnosti lahko zaznamo v astralnem permanentnem atomu, ki, medtem ko fizični akumulira rastlinske izkušnje, privlači v svojo bližino astralno materijo, ki jo Sijoči urejajo na bolj določen način. V dolgem življenju drevesa v gozdu, se rastoče kopičenje astralne materije razvija v vse smeri kot astralna oblika drevesa. Zavest, ki je povezana s permanentnim atomom pa, do neke mere, sodeluje z njegovim okoljem in skozi astralno obliko izkuša vibracije, ki povzročajo precejšnje ugodje ali neugodje, saj so posledica tistih, ki jih v fizičnem drevesu povzročajo sončni žarki in nevihte, veter in dež, mraz in toplota. Z odmiranjem takega drevesa se permanentni astralni atom umika v svojo Skupinsko Dušo, ki se je sedaj vzpostavila na astralni ravni, in vanjo prinaša bogate izkušnje, ki jih je pridobil na opisan način.

Nadalje, ko postane zavest v astralu bolj odzivna, pošlje navzdol na fizično raven rahel drget, ki rodi čutenje, ki je občuteno kot da bi bilo fizično, čeprav dejansko izhaja iz astrala. Kjer je obstajalo neko dolgo ločeno življenje, kot pri drevesu, bo permanentna mentalna enota tudi začela privlačiti v svojo bližino majhen oblak mentalne materije, na katero se bodo kot slaboten spomin vtisnili prehodi letnih časov, kar neizogibno postane šibka slutnja. (Glej: *Thought-Power, its Control and Culture.*)

Na koncu so nekateri fizični permanentni atomi pripravljeni preiti v živalsko kraljestvo, pri čemer jih pomoč Sijočih še enkrat vodi do živalskih oblik. Med zadnjimi stopnjami njihove evolucije v rastlinskem svetu je

zgleda pravilo, da bo imela vsaka triada - fizični in astralni atomi ter mentalna enota - podaljšano izkušnjo v eni sami obliki, tako da lahko izkusi določene drgete mentalnega življenja in se tako pripravi na izkoriščanje nomadskega življenja živali. Zgleda pa tudi, da je v nekaterih primerih prehod v živalsko kraljestvo opravljen na neki bolj zgodnji stopnji in da pride do prvega drgeta v mentalni enoti v kakšni od oblik živalskega življenja, ki je vezana na določen prostor, v zelo nizkih živalskih organizmih.

V najnižjih tipih živali zgleda prevladujejo pogoji, ki so podobni tistim, ki obstajajo v mineralnem in rastlinskem kraljestvu. Mikrobi, amebe, hidre itd. itd., imajo permanentni atom le občasno, kot obiskovalca, in njihovo življenje in rast na noben način nista odvisni od njega, niti se ob njegovem umiku ne razbijejo. To niso telesa, ki bi se oblikovala okoli permanentnega atoma. Poudariti moramo, da na tej stopnji zlato življenjsko tkivo nikakor ne predstavlja organiziranosti telesa, ampak deluje le kot koreninica v zemlji, ki pripoji delce zemlje in iz njih črpa hrano. Permanentni atomi morajo v živalskem kraljestvu prejeti in shraniti številne izkušnje, preden jih Sijoči uporabijo za centre, okoli katerih se bodo izgradile oblike.

Ni nam potrebno govoriti, da v živalskem kraljestvu permanentni atomi prejmejo bolj raznovrstne vibracije kot v nižjih kraljestvih in da se posledično veliko hitreje diferencirajo. Zaradi te diferenciacije se število triad v Skupinskih Dušah hitro zmanjšuje, tako da izredno hitro narašča razmnoževanje Skupinskih Duš. Ko se približuje obdobje individualizacije, vsaka posamezna triada dobi od Skupinske Duše svoj lasten ovoj, tako da prevzema naslednja utelešenja kot ločena entiteta, čeprav še vedno znotraj ovijajočega oklepa zaščitne in hranilne monadične esence.

To stopnjo je doseglo veliko število višjih živali v stanju udomačenosti, tako da so resnično postale ločene re-inkarnirajoče se entitete, pa čeprav še ne posedujejo kavzalnega telesa - znamenje za to, kar običajno imenujemo individualizacija. Ovoj, ki ga prejmejo od Skupinske Duše služi namenu kavzalnega telesa, vendar pa se sestoji le iz tretje plasti in je zato sestavljen iz molekul, ki izhajajo iz četrte stopnje mentalne materije, ki ustreza najbolj

grobemu etru fizične ravni. Če uporabimo analogijo s človekovim prenatalnim življenjem, bomo videli, da ta stopnja ustreza zadnjima dvema mesecem tega življenja. Sedem-mesečni otrok se lahko rodi in preživi, vendar pa bo seveda močnejši, bolj zdrav in odporen, če bo še dva meseca izkoriščal materino zaščitno in hranilno življenje. Tako je tudi za normalen razvoj Ega bolje, da ne razbije prezgodaj ovoja Skupinske Duše, ampak da še vedno iz njega vsrkava življenje ter z njegovimi sestavinami okrepi najbolj prefinjen del svojega lastnega mentalnega telesa. Ko je to telo doseglo svojo mejo rasti pod temi zaščitnimi pogoji, se ovoj razgradi v fine molekule podravni nad njim in postane, kot smo omenili zgoraj, del kavzalnega telesa.

Poznavanje teh dejstev je bilo vzrok za to, da so okultisti svarili ljudi, ki so bili zelo naklonjeni živalim, naj v svoji naklonjenosti ne pretiravajo in naj je ne izražajo na neprimerne načine. Rast živali je lahko nezdravo izsiljena in njeno rojstvo v individualnost opravljeno prezgodaj. Človek, ki želi pravilno zapolniti svoje mesto v svetu, si mora prizadevati, da bi razumel naravo in njene zakone, sicer pospeševal nje delovanje s sodelovanjem svoje inteligence, vendar ne do te mere, ko postane rast nezdrava in njeni sadovi slabotni in "prezgodnji." Res je, da Gospod Življenja išče človekovo sodelovanje pri izpolnjevanju evolucije, vendar mora to sodelovanje slediti linijam, ki jih je zastavila Njegova Modrost.

6. Poglavlje - Enotnost zavesti

1. Zavest kot enota

Ko preučujemo zelo raznovrstne manifestacije zavesti, smo nagnjeni k temu, da pozabimo na dve pomembni dejstvi: prvič, da je zavest vsakega človeka neka Enota, četudi ločena in različna od drugih svojih manifestacij; in drugič, da so vse Enote deli zavesti Logosa in da podobno reagirajo pod podobnimi pogoji. Nikoli nismo dovolj pozorni na to, da je zavest ena, da so vse, na videz ločene zavesti, v resnici le ena; kot eno morje, ki se skozi številne prehode izliva v en zaliv. Morska voda se lahko v različnih prehodih različno obarva, če so ti zgrajeni iz različnih kamenin, vendar je še vedno ista morska voda, ki bo v preiskavi pokazala iste značilnosti slanosti. Tako so tudi vse zavesti iz istega oceana zavesti in imajo številne bistvene istovetnosti. Ovite v isto vrsto materije, delujejo na isti način in odkrivajo svojo temeljno naravno istovetnost.

Posamezna zavest zglada bolj kompleksnost kot enotnost, če pogledamo na njene manifestacije, tako da sodobna psihologija govori o dvojni, trojni in večstranski osebnosti ter pozablja na temeljno enotnost zaradi zmede mnogovrstnosti. Kljub temu je naša zavest Enota, raznovrstnost pa je posledica materialov, v katerih deluje.

Običajna budna zavest človeka je zavest, ki deluje skozi fizične možgane, v taki meri kot ji ti to dopuščajo, pogojena z vsemi njihovimi pogoji, omejena z vsemi njihovimi omejitvami, zavrta z vsemi njihovimi ovirami, upočasnjena zaradi količine krvi, utišana zaradi pokvarljivosti tkiva. V vsakem trenutku možgani ovirajo njene manifestacije, vendar pa so sočasno edini instrument za njeno manifestacijo na fizični ravni.

Ko zavest odvrne svojo pozornost od zunanjega fizičnega sveta in se ne meni za gosti del fizičnih možganov ter uporablja le njihove eterične dele, se njene manifestacije takoj spremenijo po značaju. Ustvarjalna domišljija se preseli v eterično materijo in k sebi pritegne akumulirane vsebine, ki jih je v zunanjem svetu zbral njen gostejši služabnik, ter jih ureja, ločuje in ponovno sestavlja po lastni domišljiji ter tako ustvari nižje svetovi svojih sanj.

Ko za trenutek odloži svoje eterično oblačilo in povsem odvrne pozornost od fizičnega sveta ter se tako osvobodi okov fizične materije, se po volji sprehaja po astralnem svetu ali drsi skozenj nezavedno in usmeri vso svojo pozornost na njegovo vsebino, pri tem pa sprejema številne vplive iz astralnega sveta, ki jih sprejema ali pa ignorira, v skladu z njeno stopnjo evolucije, ali njenimi trenutnimi razpoloženji.

Če bi se manifestirala nekemu zunanjemu opazovalcu - kar se lahko zgodi v pogojih transa - bi kazala tako povečane moči od tistih, ki jih manifestira, dokler je ujeta v fizične možgane, da bi tak opazovalec, ki presoja le na podlagi fizičnih izkušenj, menil, da je to neka druga zavest.

To je še bolj prisotno v primeru, ko je astralno telo v transu, in ko se Ptica z Nebes kaže kot letalec z vzvišenih področij, tako da njen let tako očara opazovalca, da misli, da ima pred seboj neko novo bitje in ne tisto isto entiteto, ki se je spotikala v fizičnem svetu. Vendar je ta vedno ena in ista, različni so le materiali, s katerimi je povezana in skozi katere deluje.

V zvezi z drugim pomembnim dejstvom, ki smo ga omenili zgoraj, je pomembno to, da človek še ni dovolj razvit, da bi lahko cenil kakršnokoli pri-

čevanje o enotnosti zavesti pri njenem delovanju nad fizično ravni, ampak si želi dokazov za njeno enotnost na fizični ravni.

2. Enotnost fizične zavesti

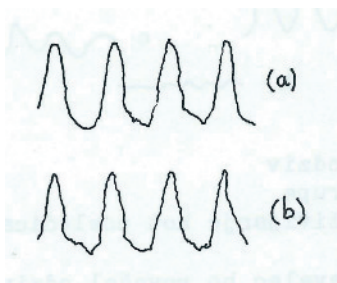
Zaradi neskončne raznovrstnosti mineralnega, rastlinskega, živalskega in človeškega kraljestva je izpred oči izginila osnovna enotnost fizične zavesti, tako da so bile zasnovane močne ločitvene linije, ki v resnici ne obstajajo. Tako je prišlo do tega, da se je povsem negiralo življenje minerala, dvomilo v življenje rastlin, tako da so smešili H. P. Blavatsky, ko je izjavila, da vse oživlja eno samo Življenje, ena sama Zavest.

“Z vsakim dnem se bolj jasno kaže istovetnost med živaljo in fizičnim človekom, med rastlino in človekom, in celo med plazilcem in njegovim gnezdom, skalo in človekom, da so fizične in kemične sestavine vseh bitij istovetne. Znanost Kemije lahko mirno reče, da ni razlike med materijo, ki sestavlja nekega vola in tisto, ki sestavlja človeka. Vendar pa je okultna doktrina daleč bolj nedvoumna. Ta pravi: Ne le, da so iste kemične sestavine, ampak atome teles gore in marjetice, človeka in mravlje, slona in drevesa, ki ga ščiti pred soncem, sestavljajo ista neskončno majhna nevidna Življenja. Vsak delec - ali ga imenujete organski ali anorganski - je Življenje” (*Tajni Nauk*, i. 281).

Če je to res, potem je mogoče iz teh živih mineralov, rastlin, živali in ljudi izvleči dokaze za istovetnost življenja, občutljivosti za odziv na spodbudo; tako da lahko svobodno priznamo, da lahko pričakujemo, da bomo z vzpenjanjem po lestvi življenja odkrili stopnje občutljivosti, manifestacije, ki postajajo vse bolj popolne in bolj kompleksne, in da bomo odkrili določene manifestacije občutljivosti pri vseh, ki si delijo to eno življenje. Ko je H. P. Blavatsky to pisala še ni bilo dokaza, vendar pa je sedaj dostopen. Dolgujemo ga znanstveniku z vzhoda in njegovi redki spretnosti, ki mu je omogočila, da so ga sprejeli tudi na Zahodu, kjer je lahko predstavil te dokaze.

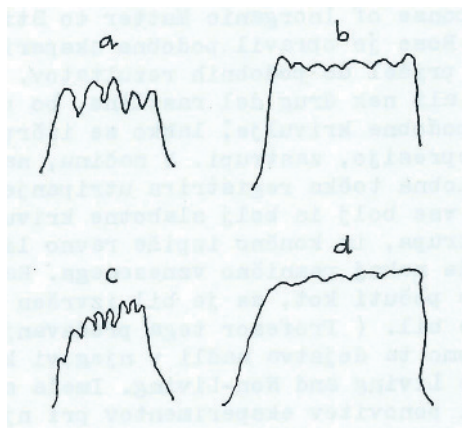
Profesor Jagadish Chandra Bose, M.A., D.Sc. iz Calcutte, je dokončno dokazal, da se tudi tako-imenovana “anorganska materija” odziva na spodbude in da je odziv identičen pri kovinah, rastlinah, živalih, in - kolikor je pač mogoče eksperimentirati - pri človeku.

Pripravil je instrument za merjenje spodbud, ki je izrisal krivulje na vrtečem se cilindru, ki so odražale odzive telesa na prejete spodbude. Te krivulje je primerjal med cinkom in drugih kovin s tistimi mišic ter odkril, da so krivulje odzivanja cinka in mišic identične, tiste drugih kovin pa analogne narave, a se razlikujejo po dolžini vračanja v normalno stanje.

a) niz električnih odzivov na zaporedne mehanske spodbude v intervalih 30 sekund pri cinku.

b) mehanski odzivi mišice.

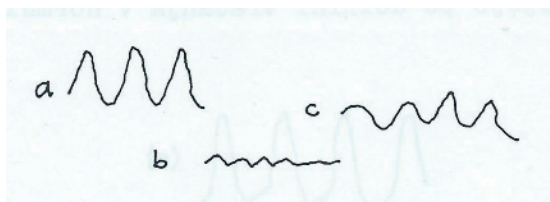
Zaporedni šoki so povzročili popoln ali nepopoln krč rezultati pa so bili podobni v mineralu in mišici.

Učinki, ki so analogni:

- a) nepopolni in b) popolni krč pri cinku.
- c) nepopolni in d) popolni krč pri mišici.

Kovine kažejo izčrpanost, še najmanj od vseh cink. Kemični reagenti kot droge so na kovinah povzročili podobne rezultate kot pri živalih - vznemirjenje, depresija in smrt. (S smrtjo je mišljena uničena moč odzivanja.)

Nek strup ubije kovino, pripelje jo do stanja negibnosti, tako da ni mogoč noben odziv. Če delujemo tako, da pravočasno uporabimo protistrup, bo ta rešil njeno življenje.

- a) normalen odziv
- b) učinek strupa
- c) ponovno oživljanje kot posledica protistrupa.

Nek spodbujevalec bo povečal odziv, tako da je bilo ugotovljeno, da neka večja ali manjša količina droge ubije ali pa spodbudi, pri čemer enako deluje tudi na kovine. "Kako lahko pri takih pojavih," sprašuje profesor Bose, "poegnemo mejo in rečemo: Tukaj se končajo fizični procesi in začnejo fiziološki? Takšne meje ni!" (Te podrobnosti so vzete iz predavanja, ki ga je imel profesor Bose v Royal Institution, 10. maja 1901, pod naslovom: "The Response of Inorganic Matter to Stimulus".) Profesor Bose je opravil podobne eksperimente na rastlinah in prišel do podobnih rezultatov. Svež kos zelja, list ali nek drug del rastline, bo pod spodbudo pokazal podobne krivulje;

lahko se izčrpa, vznemiri, pade v depresijo, zastrupi. V načinu, na katerega drobna svetlobna točka registrira utripanje rastline in izpisuje vse bolj in bolj slabotne krivulje, zaradi vpliva strupa, in končno izpiše ravno linijo ter se ustavi, je nekaj resnično vznesenega. Rastlina umre. Človek se počuti kot da je bil izvršen umor - in dejansko je bil. (Profesor tega predavanja ni objavil, vendar bomo ta dejstva našli v njegovi knjigi *Response in the Living and Non-living*. Imela sem priložnost videti ponovitev eksperimentov pri njem doma, tako da sem jim lahko natančno sledila.)

Ta občudovanja vreden niz eksperimentov je potrdil, na osnovi fizičnih dejstev, učenja okultne znanosti o univerzalnosti življenja.

G. Marcus Reed je opravil mikroskopska opazovanja, ki so "pokazala prisotnost zavesti v rastlinskem kraljestvu. Opazoval je simptome strahu pri poškodbah tkiva in videl, da moške in ženske celice, ki so plavale v tekočini, postanejo medsebojno zavestne prisotnosti, ne da bi prišlo do stika; kroženje se je pospešilo in nastali so procesi medsebojnega približevanja. ("Consciousness in Vegetable Matter," *Pall Mall Magazine*, junij 1902.)

Po več kot treh letih od objave eksperimentov profesorja Bose-a so se njegova opazovanja zanimivo potrdila ob M. Jean Becquerel-ovem študiju N-žarkov, katerega rezultate je posredoval Pariški Akademiji Znanosti. Živali, ki pod vplivom kloroforma prenehajo oddajati te žarke, neko truplo pa jih sploh ne oddaja. Tako živali, cvetlice in kovine na enak način oddajajo te žarke, a jih tudi enako prenehajo oddajati, ko so pod vplivom kloroforma. (N-žarki so posledica vibracij v eteričnem dvojniku in povzročijo valovanje v okoliškem etru.)

3. Pomen fizične zavesti

Termin "fizična zavest" se uporablja v dveh ločenih smislih in koristno bo, če se za trenutek ustavimo in ju poskušamo definirati. Pogosto je uporabljen za "običajno budno zavest," to je, zavest človeka, Jivatme - ali, za Monado, ki deluje skozi Jivatmo in nižjo triado permanentnih atomov. Uporabljen

pa je tudi v smislu, ki ga uporabljamo tukaj, in sicer, kot zavest, ki deluje v fizični materiji, ki sprejema in se odziva na fizične vplive, neodvisno od prenosa impulzov na višje ravni ali od impulzov, ki s teh ravni prihajajo k fizičnemu telesu.

V tem bolj omejenem in bolj natančnem smislu zajema: a) vsako vibracijo atomov in molekul, ki jim vdihuje dušo življenje Tretjega Logosa; b) vsako podobno vibracijo iz organiziranih oblik, ki jim je vdihnil dušo Drugi Logos; in c) vsako podobno vibracijo iz življenja Monade, ki izhaja iz permanentnih atomov, pri kateri spirillae niso neposredno povezane. Ko so spirillae aktivne, je vzdružena "običajna budna zavest." Na primer: ko vdihnemo amonijak, pride do dveh posledic: hitre sekrecije - odziva celic v olfaktivnem traktu, in "vonja" - posledice vibracije, ki se je vzpela v čutne centre v astralnem telesu, in bila prepoznana v zavesti; sprememba v zavesti vzdružuje prvi niz spirillae v atomih olfaktornega trakta in tako doseže "budno zavest" - zavest, ki deluje v fizičnih možganih. Le skozi spirillae lahko sprememba v zavesti na višjih ravneh pripelje do spremembe v "budni zavesti."

Spomnimo se, da je Sončni Sistem polje za evolucijo vseh v njem razvijajočih se zavesti, zato manjša področja znotraj tega sistema služijo kot manjša polja. Človek je mikrokozmos univerzuma in njegova telesa služijo kot polje evolucije za množice zavesti, ki so manj razvite od njegove. Zato so v njegovem telesu prisotne vse tri, zgoraj omenjene, aktivnosti a), b) in c), in vse prispevajo k delovanju fizične zavesti v njem; to, pri čemer so povezane spirillae atomov, ni delovanje njegove zavesti, ampak pripada zavesti Jivatme. Delovanje fizične zavesti ne vzdružuje neposredno "budne zavesti" v višjih živalih ali v človeku. Vzdružijo jo le v zgodnjem obdobju embrionalnega življenja v Skupinski Duši, ko zavest Drugega Logosa "materinsko" skrbi za svitajoče se zavesti, ki so izšle iz njega. Toda fizična zavest je sedaj potopljena pod "prag zavesti" in se kaže kot "spomin celice," kot selektivno delovanje v žlezah in papillae, ter na splošno, v izvajanju funkcij, ki so nujne za delovanje teles. To je najnižje delovanje zavesti, in ker zavest deluje vse bolj

in bolj aktivno na višji ravni, njena nižja delovanja ne pritegnejo več njene pozornosti, tako da postanejo avtomatična.

Profesor Bose se v svojih eksperimentih poziva na fizično zavest in odziv te zavesti je tisti, ki je enak pri cinku in živali, in ki se kaže v utripanju, ki ga nakazujejo krivulje; žival bo čutila spodbudo, cink ne - to je posledica dodatnega delovanja zavesti v astralni materiji.

Tako lahko rečemo, da se zavest, ki deluje v fizični materiji, odziva na različne vrste spodbud, in da je odziv enak tako pri mineralu, rastlini ali živali. Zavest kaže iste značilnosti delovanja, je ista. Razlike, ki jih, kot smo že rekli, opazujemo, ko se vzpenjamo, nastajajo zaradi izpopolnjevanja fizičnega instrumenta, instrumenta, ki usposablja astralne in mentalne - ne fizične - aktivnosti zavesti, da se manifestirajo na fizični ravni. Ljudje in živali čutijo in mislijo bolje kot minerali in rastline zato, ker je njihova višje razvita zavest izoblikovala na fizični ravni ta precej izboljššan instrument; vendar pa tudi takrat naša telesa odgovarjajo enako kot nižja telesa na iste spodbude, in ta fizična zavest je ista pri vseh.

V mineralu je astralna materija, ki je povezana s permanentnim astralnim atomom, tako malo aktivna in zavest tako globoko speča, da tam ni zaznavnega delovanja z astrala na fizično. V višjih rastlinah je zgleda neke vrste zasenčen živčni sistem, vendar je premalo razvit in organiziran, da bi lahko služil kot le najpreprostejšim namenom. Dodana aktivnost na astralni ravni izpopolnjuje astralni ovoj, ki je povezan z rastlino, in vibracije astralnega ovoja vzdražijo eterični del rastline in tako njeno gostejšo materijo. Zato zasenčen živčni sistem, ki smo ga omenili zgoraj.

Ko pridemo do živalske stopnje, precej večja aktivnost na astralni ravni povzroči bolj močne vibracije, ki preidejo v eterični dvojniki živali in s tako zasnovanimi eteričnimi vibracijami se izgradi živčni sistem. Njegovo oblikovanje je posledica delovanja Logosa skozi Skupinsko Dušo in aktivne pomoči Sijočih iz Tretjega Elementalnega Kraljestva, ki usmerjajo delo eteričnih Naravnih Duhov. Toda impulz prihaja iz zavesti na astralni ravni, ki

deuje v permanentnem atomu in v ovoju iz astralne materije, ki ga je pritegnil, potem ko ga je v aktivnost dvignila Skupinska Duša. Ko se oblikuje prvi, zelo preprost instrument, lahko od zunaj zaznamo bolj občutljive vplive, ki tudi pomagajo pri evoluciji. Akcija in reakcija sledita ena drugi, in mehanizem nenehno izpopolnjuje sprejemno in prenosno spretnost. Zavest na tej stopnji še ne izgrajuje veliko na astralni ravni, kjer deluje v neorganiziranem ovoju; organiziranje se vrši na fizični ravni z navori zavesti, da bi se izrazila - medlo in bežno, kakršni so tudi ti navori - s pomočjo in usmerjanjem Skupinske Duše in Sijočih. To delo mora biti v večji meri opravljeno pred izlivom Tretjega Življenjskega Vala, kajti živalski človek se je razvil, s svojimi možgani in živčnim sistemom, pred tem velikim izlivom, ki Jivatmi podari delujoče telo in omogoči višjo evolucijo človeka.

7. Poglavje - Mehanizem zavesti

1. Razvoj mehanizma

Celota teles v zelo realnem smislu tvori človekov mehanizem zavesti, organe volje, mišljenja in delovanja. Toda, živčni aparat lahko imenujemo njegov posebni mehanizem, saj ta v fizičnem telesu nadzira in usmerja vse ostale. Vsaka celica v telesu je sestavljena iz množice drobnih življenj, vsako s svojo lastno kličočo zavestjo; (Termin "življenja" pomeni Enote Zavesti, vendar pa ne določa vrsto tako ločene zavesti, niti nujno ne vključuje prisotnost Jivatme. Pomeni le neko prepoznavno "kapljo" iz oceana zavesti, nek atom ali skupino atomov, ki jim je vdihnila dušo zavest, tako da delujejo kot enota. Atom je "življenje," njegova zavest pa pripada zavesti Tretjega Logosa. Mikrob je "življenje," njegova zavest pa pripada zavesti Drugega Logosa, ki sta si jo prilastila in modificirala Planetarni Logos in Duh Zemlje.) vsaka celica ima svojo lastno nastajajočo zavest, ki nadzira in organizira; vendar pa osrednja, vladajoča zavest, uporablja celotno telo, ga nadzira in organizira, in mehanizem, v katerem deluje v ta namen je živčni sistem.

Ta živčni mehanizem je izdelek astralnih impulzov in zavest mora biti najprej aktivna na astralni ravni preden je lahko izgrajena. Impulzi, ki jih zasnuje zavest - z *voljo* po izkušnjah in medlim prizadevanjem, da bi ta Volja

učinkovala - povzročijo vibracije v eterični materiji, in te vibracije postanejo zaradi same narave materije (Tanmantra in tattva ravni z njunimi šestimi pod-tanmantrami in pod-tattvami.) električna, magnetna, toplotna in druge energije. Te so graditelji, ki delujejo pod impulzom mojstra-graditelja, Zavestjo. Impulz je njen, izvedba njihova. Usmerjevalno inteligenco, ki je Zavest za sedaj še ni sposobna, priskrbi življenje Logosa v Skupinski Duši in pa Naravni Duhovi, ki delujejo pod vodstvom, kar smo že rekli, Sijočih iz Tretjega Elementalnega Kraljestva.

Razumeti moramo torej, da je živčna materija na fizični ravni izgrajena pod impulzi iz astrala. Neposredne graditeljske sile so res fizične, vendar pa je vodenje in snovanje njihovega gibanja astralno, to je, izhaja iz zavesti, ki je aktivna na astralni ravni. Življenjska energija, prana, ki valuje v rožnatih valovih, utripa vzdolž eterične materije vsakega živca, ne v njihovih medularnih ovojih, ampak v njihovi substanci, in se spusti neposredno z astralne ravni; izhaja iz velikega zbiralnika življenja, Logosa, in je specializirana na astralni ravni in nato poslana v živčni sistem, kjer se meša z magnetnimi, električnimi in drugimi tokovi, ki tvorijo povsem fizično prano, ki izhaja iz istega zbiralnika, vendar preko Sonca, Njegovega fizičnega telesa. Natančna preiskava pove, da so sestavine prane mineralnega kraljestva redkejše in manj kompleksne v ureditvi kot tiste pri prani v višjem rastlinskem kraljestvu, te pa manj kot tiste v živalskem in človeškem. Ta razlika je posledica dejstva, da se astralna prana pri teh zadnjih meša s fizično - vsaj tako je mogoče zaznati - kar pa ni slučaj pri prvih. Po oblikovanju kavzalnega telesa se kompleksnost prane, ki kroži v živčnem sistemu, precej poveča in zgleda, da postane z napredovanjem človekove evolucije vse bolj bogata. Ko postane zavest aktivna na mentalni ravni, se prana te ravni tudi meša z nižjo, in tako naprej, ko postaja zavest aktivna na višjih področjih.

Zaustavimo se za trenutek na tej besedi "prana," ki sem jo prevedla kot "življenjska energija." *Pran* je sanskrtski koren, ki pomeni dihati, živeti, pihati, - sestavljen iz *an*, dihati, gibati, živeti in zato Duh, in prepone *pra*, naprej. Zato *pra-an*, *pran*, pomeni dihati naprej in življenjski dih ali življenjska

energija pomeni najbližji ekvivalent za ta sanskrtski termin. Ker, v skladu s hindujskim mišljenjem, obstaja le eno Življenje, ena Zavest, povsod, je bila beseda *Prana* uporabljena za Vzvišeni Jaz, vse-podpirajoči Dih. To je energija, ki izhaja iz Enega; za nas je to Življenje LOGOSA. Zato o tem Življenju na določeni in vseh ravneh govorimo kot o Prani ravni; ta postane življenjski dih v vsakem bitju. Na fizični ravni je energija, ki se pojavlja v številnih oblikah, kot elektrika, toplota, svetloba, magnetizem itd., od katerih se lahko vsaka spremeni v vsako, saj je temeljno ena; na drugih ravneh pa nimamo imena, s katerim bi jo definirali, vendar pa je predstava dovolj določna. Ko si jo prilasti določeno bitje, postane to prana v ožjem smislu, ki je običajno v uporabi v teozofski literaturi - posameznikov življenjski dih. To je življenjska energija, iz katere izhajajo ali pa ji kot deli pripadajo, vse druge energije, kemična, električna in ostale. In okultistu se zdi nenavadno, ko sliši znanstvenika lahkotno govoriti o kemični ali električni energiji, obenem pa obsojati njuno materinsko življenjsko energijo kot "pozabljeno vraževerje." Te delne manifestacije življenjske energije so povsem posledica ureditve materije, v kateri deluje, ko odstrani eno ali drugo značilnost, ali pa morda vse razen ene, tako kot modro steklo filtrira vse žarke razen modrih, in rdeče vse druge razen rdečih.

V *Tajnem Nauku* H. P. Blavatsky govori o odnosu med prano in živčnim sistemom. Omenja, in deloma potrjuje, deloma popravlja, pogled na "živčni eter," ki ga je postavil dr. B. W. Richardson. Sila Sonca je "prvobitni vzrok za vse življenje na zemlji" (*Loc. cit.*, i. 577), in Sonce je "zbiralnik življenjske sile, ki je noumenon (stvar sama po sebi; gr. - to kar je mišljeno, zaznano s tipom) elektrike" (*Ibid.*, i. 579). "Živčni eter" je najnižji princip Prvobitne Esence, ki je Življenje. To je živalska vitalnost, ki je razširjena po vsej Naravi in ki deluje v skladu s pogoji, ki se ponujajo za njeno aktivnost. To ni 'živalski produkt,' ampak živa žival, živa cvetlica ali rastlina, so njen produkt" (*Ibid.*, i. 586).

Na fizični ravni ta prana, ta življenjska sila izgrajuje vse minerale in je nadzorni agent kemično-fizioloških sprememb v protoplazmi, ki pripeljejo do

diferenciacije in izgradnje raznovrstnih tkiv teles rastlin, živali in ljudi. Svojo prisotnost kaže z močjo odzivanja na spodbude, vendar pa za enkrat te moči ne spremlja določna občutljivost; zavest še ni dovolj razvila čutenja ugodja in bolečine.

Ko se tok prane z astralne ravni, s svojim atributom občutljivosti, pomeša s prano fizične ravni, se začne izgradnja novega urejanja materije - živčnega. Ta živčna ureditev je temeljno celica, o kateri lahko podrobnosti preučimo v vsakem sodobnem priročniku, ki obravnava ta predmet (Tak je na primer Schaferjeva "Histology" v Quain's Anatomy, deseta izdaja. Hallinburtonova *Handbook of Physiology*, 1901. Wilsonova *The Cell in Development and Inheritance.*), razvoj katere predstavljajo notranje spremembe in podaljški materije celice, ki se ovijejo v medularno materijo in se nato pojavijo kot niti ali vlakna. Vsak živčni sistem, kakor koli izdelan, je sestavljen iz celic in njihovih podaljškov, ki postajajo vse številčnejši in tvorijo stalno razmnoževalne se zveze med celicami, ki jih potrebuje zavest za svoj izraz - vse bolj in bolj izdelan živčni sistem. To temeljno preprostost v korenu kompleksnosti podrobnosti najdemo tudi pri človeku, ki poseduje najvišje razvito živčno organizacijo. Milijoni živčnih ganglijev (skupine živčnih celic) v možganih in telesu se izgradijo ob koncu tretjega meseca pre-natalnega življenja. Njihov razvoj predstavlja širjenje in podaljševanje njihove substance v vlakna. Ta razvoj je v življenju nato posledica aktivnosti mišljenja; ko človek nenehno in silovito razmišlja, miselne vibracije povzročijo kemično aktivnost in dendroni (živčni procesi ali podaljšanja ali podaljški, ki so sestavljeni iz materije celice, ki je zaprta v medularni ovoj) izstreljeni iz celic, ustvarijo zveze in navzkrižne zveze v vseh smereh, dobesedno poti, vzdolž katerih utripa prana - prana, ki je sedaj sestavljena iz faktorjev fizične, astralne in mentalne ravni - in potujejo miselne vibracije.

Ko se iz te regresije povrnemo v človeško kraljestvo, pogledjmo, kako se začne, z vibracijskimi impulzi iz astrala, in nato nadaljuje izgradnja živčnega sistema. Odkrili bomo drobno skupino živčnih celic in z njimi povezane slabotne procese. Ta se oblikuje z delovanjem centra, ki se je prej pojavil v

astralnem telesu - o katerem bomo nekaj povedali sedaj - kopičenje astralne materije, ki je urejeno tako, da tvori center za sprejemanje in odzivanje na zunanje impulze. Iz tega astralnega centra preidejo vibracije v eterično telo, kjer povzročijo drobne eterične vrtince, ki pritegnejo k sebi delce gostejše fizične materije, iz katere oblikujejo živčno celico in skupine živčnih celic. Ti fizični centri, ki sprejemajo vibracije iz zunanjega sveta, pošljejo impulze nazaj v astralne centre in ob tem povečajo njihovo vibriranje; na ta način fizični in astralni centri delujejo in reagirajo drug na drugega, tako da postajajo oboji bolj zapleteni in bolj učinkoviti. Ko preidemo v živalsko kraljestvo, lahko vidimo, da se fizični živčni sistem nenehno izpopolnjuje in postaja vse bolj in bolj dominanten faktor v telesu. Ta, najprej oblikovani sistem, postane pri vretenčarjih simpatični sistem, ki nadzira in napolnjuje z energijo vitalne organe - srce, pljuča, prebavni trakt; ob njem se počasi razvija cerebro-spinalni sistem, ki je tesno povezan, pri svojem nižjem delovanju, s simpatičnim in postaja postopno vse bolj in bolj dominanten, obenem pa, pri svojem najbolj pomembnem razvoju, normalen organ za izraz "budne zavesti." Ta cerebro-spinalni sistem se izgraja ob impulzih, ki izhajajo iz mentalne in ne iz astralne ravni, in je le posredno povezan z astralom, preko simpatičnega sistema, ki ga je izgradil astral. Pozneje bomo videli, kako to vpliva na občutljivost živali in na nižje razvita človeška bitja, na izginjanje te občutljivosti z razvojem intelekta in na njeno ponovno pojavljanje pri višji človeški evoluciji.

Permanentni atomi tvorijo nepopoln, vendar edini neposredni kanal med zavestjo, ki se manifestira kot duhovna Triada in oblikami, s katerimi je povezan. V primeru višjih živali so ti atomi izredno aktivni; in v kratkih obdobjih med fizičnimi življenji se v njih dogodijo pomembne spremembe. Z napredovanjem evolucije iz Skupinske Duše prihaja vse večji val življenja in teče skozi permanentni atom. To in vse večja kompleksnost fizičnega instrumenta hitro povečujeta občutljivost živali. V nižjih živalskih življenjih je primerljivo majhna občutljivost, tako tudi pri ribah, navkljub njihovemu cerebro-spinalnemu sistemu. Z napredovanjem evolucije se nadaljuje raz-

voj čutnih centrov v astralnem ovoju, tako da so ti pri višjih živalih dobro organizirani in čuti izostreni. Vendar to izostrenost spremlja kratkotrajnost občutkov in, razen pri višjih živalih, le malo mentalne aktivnosti, ki bi povečala in podaljšala občutljivost za vtise.

2. Astralno telo ali telo želja

Evolucijo astralnega telesa moramo preučevati v odnosu s fizično, saj medtem ko na fizični ravni igra vlogo ustvarjalca, pa je njegov lastni nadaljnji razvoj zelo odvisen od impulzov, ki jih sprejema preko tega organizma, ki ga je ustvaril. Dolgo časa ne uživa lastnega neodvisnega življenja na svoji lastni ravni, in organiziranost astralnega telesa v povezavi s fizičnim je povsem drugo vprašanje, do katerega pride veliko prej kot do organiziranosti v povezavi z astralnim svetom. Na Vzhodu govorijo o astralnem in mentalnem nosilcu zavesti takrat, ko delujeta v odnosu do fizičnega, kot *koshe* ali ovoji, ter pri tem uporabljajo termin *sharira* ali telo, kar pomeni obliko, ki je sposobna neodvisnega delovanja v vidnem in nevidnih svetovih. Ta razlika je lahko uporabna tudi tu.

Astralni ovoj minerala je le oblak prilaščene astralne materije in ne kaže nobenih zaznavnih znakov organiziranosti. Isto velja za večino rastlin, čeprav se zdi, da pri nekaterih lahko zaznamo določena kopičenja in linije, ki jih lahko, v smislu kasnejše evolucije, razlagamo kot svitanje bodoče organiziranosti; pri nekaterih starejših drevesih bomo na določenih točkah odkrili določna kopičenja astralne materije. Pri živalih postanejo ta kopičenja jasno in določno zasnovana in tvorijo centre v astralnem ovoju trajne in specializirane vrste.

Ta kopičenja v astralnem ovoju so začetki centrov, ki bodo izgradili potrebne organe v fizičnem telesu, ki pa niso tako pogosto imenovane *chakre* ali kolesa, ki pripadajo organiziranosti samega astralnega telesa in ga usposablja za delovanje na njegovi lastni ravni, v povezavi z mentalnim ovajem, ampak centri nižjega tipa vzhodnjaške *sukshma sharira* ali subtilnega

telesa. Astralne *chakre* so povezane v astralnimi čuti, tako da lahko oseba, pri kateri so razviti, vidi, sliši itd., na astralni ravni; ti se bodo pojavili precej pozneje od točke v evoluciji, ki jo obravnavamo sedaj, točke, na kateri zaznavne moči zavesti še nimajo nobenega organa niti na fizični ravni.

Ko se v astralnem ovoju pojavijo ta kopičenja, impulzi zavesti na astralni ravni, ki so vodeni na način, ki smo ga že opisali, delujejo na eterični dvojnik in oblikujejo eterične vrtince, ki smo jih tudi že omenili, tako da se v astralnem ovoju in v fizičnem telesu porodijo ustrezni centri, s čemer je izgrajen simpatični sistem. Ta sistem ostaja neposredno povezan z astralnimi centri, tudi potem, ko se razvije cerebro-spinalni sistem. Toda iz kopičenja na zunanji strani astralnega ovoja se oblikuje deset pomembnih centrov, ki se povežejo z možgani preko simpatičnega sistema in postopno postanejo dominantni organi za delovanje fizične ali budne zavesti - to pomeni, za tisti del zavesti, ki običajno deluje preko cerebro-spinalnega sistema. Pet od teh desetih centrov služi za sprejem posebnih vtisov iz zunanjega sveta, in so zato centri, preko katerih zavest uporablja svoje zaznavne moči; v sanskrtu jih imenujejo *jnanendriyas*, dobesedno "čuti-znanja," to je, čuti ali čutni centri, s katerimi dosežemo poznavanje. Ti zasnujejo, na način, ki smo ga opisali, pet različnih eteričnih vrtincev in tako izgradijo pet centrov v fizičnih možganih; ti pa nato ločeno oblikujejo in ostanejo povezani z ustreznimi čutnimi organi. Tako nastane pet čutnih organov: oči, ušesa, jezik, nos, koža, ki so specializirani za sprejem vtisov iz zunanjega sveta in ustrezajo petim zaznavnim močem: videti, slišati, okušati, vonjati, čutiti. To so specializirani načini delovanja, s pomočjo katerih se v nižjih svetovih izraža zaznavna spretnost zavesti, njena moč sprejemanja zunanjih stikov. Pripadajo nižjim svetovom in gostejšim oblikam materije, ki obdajo zavest in ji preprečijo, da bi, tako odeta, spoznala druga življenja; to so odprtine v tej gosti tančici materije, ki dovoljujejo vstop vibracijam ter jim omogočijo, da dosežejo zastrto zavest.

Drugih pet od teh desetih astralnih centrov služi za prenos vibracij iz zavesti v zunanji svet; ti so kot izhodne avenije, medtem ko so čuti poznavanja

vhodne avenije; imenovani *karmendriyas*, dobesedno čuti-delovanja, čuti ali čutni centri, ki povzročijo delovanje. Ti se razvijejo na enak način kot prvi, z oblikovanjem eteričnih vrtnicev, ki ustvarijo motorične centre v fizičnih možganih; ti nato ločeno oblikujejo in ostajajo povezani z ustreznimi motoričnimi organi: rokami, nogami, grlom in organi za izločanje ter razmnoževanje.

Tako imamo sedaj organiziran astralni ovoj in nenehno delovanje in reakcija med tem astralnim ovojem in fizičnim telesom izpopolnjuje oba, skupaj pa delujeta na zavest in ona reagira na njiju, pri čemer spet vsi pridobijo iz tega medsebojnega delovanja. In kot smo že videli, te slepe impulze pri njihovem delovanju na materijo vodijo življenje Logosa v Skupinski Duši in Naravni Duhovi. Vedno je življenje, zavest tista, ki skuša spoznati sebe v materiji, materija pa se odziva v skladu z lastnimi inherentnimi kvalitetai, oživiljena z delovanjem Tretjega Logosa.

3. Ustreznost v Korenskih rasah

Podobno zaporedje določa evolucijo kraljestev Narave v sedanjem četrtem Obhodu, tako da se glavne značilnosti preteklih Obhodov ponavljajo v Korenskih rasah točno tako kot se zgodovina evolucije, ki se je odvijala preko dolgih obdobj, ponavlja med embrionalnim življenjem vsakega novega telesa. Med obstojem prvih dveh človeških ras so obstajali toplotni pogoji, ki so onemogočali kakršno koli manifestacijo življenja v občutljivih bitjih, tako da tisti dve rasi nista izkazovali nobene občutljivosti za ugodje in bolečino na fizični ravni. V tretji rasi obstaja občutljivost za silovite stike, ki povzročajo surovo ugodje in bolečino, pri čemer so razviti le nekateri čuti, sluh, tip, vid, in še ti, kot bomo videli, le na zelo nizki stopnji.

Pri prvih dveh rasah so opazni začetki kopičenj v astralni materiji ovojev, in če bi se ti lahko povezali s primerno fizično materijo, bi v fizični zavesti nastalo občutenje ugodja in bolečine. Vendar pa primernih zvez primanj-

kuje. Prva rasa kaže slaboten čut sluha, druga pa medel odziv na vplive, svitajoči čut tipa.

Duhovna Triada je na tej stopnji evolucije tako neobčutljiva za vibracije iz zunanje materije, da se začne počasi odzivati le takrat, ko prejme silovite vibracije, ki jih povzročijo vplivi na fizični ravni. Zanja se začne ves proces na fizični ravni. Ne odziva se neposredno, ampak posredno, preko meditacije Logosovega življenja. Šele ko je izgrajen prvobitni fizični instrument, pridejo do nje subtilnejši impulzi, z dovolj sile, da povzročijo ugodje in bolečino. Silovite vibracije iz fizične ravni povzročijo ustrezno vibracijo na astralu, tako da se medlo zave vtisa.

8. Poglavje - Prvi človeški koraki

1. Tretji Življenjski Val

Dosežena je polovica Tretje Korenske Rase; živčni aparat živalskega človeka je izgrajen do točke, ko potrebuje za svoje nadaljnje izpopolnjevanje bolj neposreden tok misli iz duhovne Triade, h kateri se je pripojil; Skupinska Duša je zaključila svoje delovanje na ta najvišji izdelek evolucije, kot medij, preko katerega je Drugi Logos varoval in prehranjeval Svoje otroke; napočil je čas za oblikovanje temeljev kavzalnega telesa, posode, v katero se bo izlilo spuščajoče življenje; prišli smo do meje pre-natalnega življenja Monade in dozorel je čas za njeno rojstvo v nižjem svetu. Materinsko življenje Logosa ji je izgradilo telesa, v katerih bo lahko sedaj živela kot ločena entiteta v svetu oblik. Zato mora neposredno prevzeti svoja telesa in začeti s svojo človeško evolucijo.

Videli smo, da Monade svoj nastanek dolgujejo Prvem Logosu in da vso to obdobje, ki smo ga obravnavali, bivajo na anupadaka, drugi ravni. Videli smo tudi, da si s pomočjo različnih agentov prilastijo tri permanentne atome, ki jih zastopajo kot Jivatme na tretji, četrti in peti ravni, pa tudi tiste, ki oblikujejo nižjo triado na peti, šesti in sedmi ravni. Vsa, komunikacija Monade z ravnmi, ki so pod njeno lastno, poteka preko Sutratme, živ-

ljenjske niti, na kateri so nanizani atomi, torej tisto življenjsko nitjo - iz materije druge ravni - ki prehaja z atmične na buddhično raven in s te na manasično ter s katere se povrne na atmično in tako ustvari "Trikotnik Svetlobe" na višjih ravneh. Nadalje smo videli, da iz linije tega Trikotnika na buddhični ravni prihaja nit, Sutratma nižjih ravni, na kateri je nanizana nižja triada.

Sedaj je napočil čas za polnejšo komunikacijo, kot pa jo nudi ta občutljiva nit v svoji izvorni obliki, tako da se ta nekako razširi navzven. To je precej okorna slika za način, na katerega iz Monade žarči in se razrašča Žarek, ter pri tem prevzema obliko lijaka: "Nit med Tihim Opazovalcem in njegovo senco postaja močnejša in bolj žareča" (*Tajni Nauk*, i. 285). Ta izliv monadičnega življenja spremlja precej povečan tok med buddhičnimi in manasičnimi permanentnimi atomi, pri čemer se zdi, da se ti zadnji prebudijo in začnejo v vse smeri pošiljati navzven drgetanje. Okoli njega se zberejo drugi manasični atomi in molekule, na treh zgornjih pod-ravnih mentalne ravni pa lahko vidimo kot hitro vrteči se vrtinec. Podobno vrteče gibanje vidimo v oblačni masi, ki obkroža pripojeno nižjo mentalno enoto, ovito v ostanek plasti Skupinske Duše, o čemer smo že govorili. Ta plast se pretrga, nakar jo vpije zgornji vrtinec, kjer se razgradi; in to je način, na katerega se oblikuje kavzalno telo, občutljiv tanek ovoj, ki nastane takrat, ko se poleže vrtinec. Ta izliv življenja, katerega posledica je oblikovanje kavzalnega telesa, imenujemo Tretji Življenjski Val, ki je ustrezno pripisan Prvem Logosu, saj Monade izhajajo iz Njega in predstavljajo Njegovo trojno življenje.

Ko je enkrat oblikovano kavzalno telo, ima duhovna Triada trajni nosilec za nadaljnjo evolucijo. In ko postane Zavest sposobna delovati svobodno v tem nosilcu, bo Triada sposobna veliko bolj učinkovito kot doslej nadzirati in usmerjati evolucijo nižjih nosilcev.

Bolj zgodnji napor nadzora pa kljub temu niso preveč inteligentni, kakor tudi niso prvi gibi otrokovega telesa, pa čeprav vemo, da je z njimi povezana neka inteligenca. Monada je sedaj, v pravem pomenu besede, rojena na

fizični ravni. Vendar moramo nanjo gledati kot na otroka; in preteči mora zelo dolgo obdobje, da njena moč nad fizičnim telesom ne bo zgolj otroška.

2. Človeški razvoj

O tem bomo dobili jasno sliko, če pogledamo na človeka takšnega, kot je bil v svojih prvih dneh razvoja. Tisti že davno izumrli Lemurci - če ne upoštevamo tistih entitet, ki so že razvile zavest do spoštovanja vredne moči in so prevzele surova lemurska telesa, da bi vodile človeško evolucijo - so bili zelo skromno razviti v zvezi s čutnimi organi; vonj in okus nista bila razvita, ampak šele v obdobju izgradnje. Njihova občutljivost na ugodje in bolečino je bila slabotna.

Pri Atlantidih so bili čuti veliko bolj aktivni; vid je bil zelo oster in sluh izostren; okus je bil bolj razvit kot pri Lemurcih, vendar še vedno ne visoko razvit; surova in smrdljiva hrana je bila povsem sprejemljiva in celo zaželena, jedi zelo močnega vonja, kot razpadajoče meso, so bile bolj zaželene kot bolj delikatna živila, ki so bila za njih brez okusa. Telo ni bilo preveč občutljivo na poškodbe, tako da niti resne poškodbe niso povzročale veliko bolečine, niti jih niso prisilile na počitek - celo zelo velike raztrganine niso onesposobile trpečega - in zdravljenje je bilo zelo hitro. Ostanki Lemurske Rase, ki tako kot široko razširjeni Atlantidi, obstajajo še danes, kažejo relativno neobčutljivost za bolečino in brez težav prenašajo raztrganine, ki bi človeka pete Rase povsem onesposobile. O Severno Ameriškem Indijancu so poročali, da se je bil sposoben boriti tudi še potem, ko so mu odsekali del stegna, tako da je spet stopil na bojno polje po 12 ali 15 urah. Ta značilnost telesa četrte Rase usposablja divjaka, da prenaša poškodbe in da po mučenju, ki bi zaradi živčnega šoka človeka pete Rase povsem uničilo, hitro okreva. Te razlike izhajajo predvsem iz različnega razvoja permanentnega atoma, jedra fizičnega telesa. Pri peti Korenski Rasi se izliva bolj poln tok življenja, ki povzroča večji notranji razvoj permanentnega atoma, ki se še povečuje z napredovanjem razvoja. Z napredovanjem evolucije pride tudi

do povečane kompleksnosti vibracijskih moči v fizičnem permanentnem atomu in do podobnega povečanja v astralnem atomu ter tudi v mentalni enoti. Ko eno rojstvo sledi drugemu in ko so ta trajna jedra postavljena na vsaki ravni, da bi okoli sebe zbrala nove mentalne, astralne in fizične ovoje, višje razviti permanentni atomi zberejo okoli sebe višje razvite atome ravni, ki ji pripadajo, in na ta način izgradijo boljši živčni aparat, preko katerega lahko valuje stalno večji tok zavesti. Na ta način se izgradi občutljivo organizirani živčni aparat človeka pete Rase.

Pri človeku Pete Rase je notranja diferenciacija živčnih celic precej povečana, notranje komunikacije pa precej številčnejše. Na splošno zavest človeka Pete Rase deluje na astralni ravni in se umakne iz fizičnega telesa, razen tiste, ki je povezana s cerebro-spinalnim živčnim sistemom. Nadzor nad vitalnimi organi telesa je prepuščen simpatičnemu sistemu, ki se je skozi dolga obdobja usposobil za to delo, ki se sedaj odvija s pomočjo impulzov iz astralnih centrov (ki ne spadajo med tistih deset) brez miselne pozornosti zavesti, ki se ukvarja z drugimi stvarmi, četudi ga seveda podpira. Vendar pa je, kot bomo videli, povsem mogoče usmeriti pozornost zavesti spet na ta del njenega mehanizma in prevzeti nadzor nad njim. V bolj visoko razvitih članih Pete Rase glavne impulze zavesti pošilja navzdol nižji mentalni svet in deluje preko astralnega na fizično, kjer spodbuja fizično živčno aktivnost. To je izostrena, subtilna, inteligentna zavest, ki jo želimo bolj ideje kot pa občutki, in se izraža bolj aktivno v mentalnih in čustvenih možganskih centrih, kot pa v tistih, ki so povezani s čutilnimi in motoričnimi pojavi.

Čutni organi Pete Rase so pri odzivanju na čisto fizične vplive manj aktivni in izostreni, kot pri visoki Četrte Rasi. Oko, uho, tip, se ne odzivajo na vibracije, ki bi vzdražile čutne organe Četrte Rase. Značilno je tudi, da so ti organi najbolj izostreni v svojem otroštvu in da po šestem letu njihova občutljivost upada. Po drugi strani pa, medtem ko upada njihova izostrenost za sprejemanje čutnih vplivov, narašča občutljivost za občutke, ki se mešajo s čustvi, za nianse barv in zvokov, tako naravne kot umetne. Višja in bolj

zapletena organizacija čutnih centrov v možganih in v astralnem telesu zgleda pripelje tudi do povečane občutljivosti za lepoto barve, oblike in zvoka, vendar pa zmanjša odzivnost na vtise, pri katerih ne igrajo nobene vloge čustva.

Telo Pete Rase je tudi precej bolj občutljivo na šok kot telesa Četrte in Tretje Rase, saj je bolj odvisno od zavesti, ki ga podpira. Živčni šok čuti veliko bolj ostro, povzroči pa tudi veliko večjo izčrpanost. Resna poškodba ni več samo vprašanje raztrgane mišice, poškodovanega tkiva, ampak nevaren živčni šok; visoko organiziran živčni sistem prenese sporočilo o stiski možganskim centrom, ti pa astralnemu telesu, kjer zmotijo in vznemirijo astralno zavest. Temu sledi nemir na mentalni ravni; porodi se domišljija, spomin spodbudi predvidevanje, tako da tok mentalnih impulzov, okrepi in podaljša vtise. Ti spet spodbudijo in vznemirijo živčni sistem in to prekomerno vznemirjenje deluje na vitalne organe in povzroči organske motnje, zato depresija vitalnosti in počasno okrevanje.

Tako tudi v visoko razvitem telesu Pete Rase mentalni pogoji vladajo fizičnim, tako da strah, mentalno trpljenje, skrb, povzročijo živčno napetost, ki takoj vpliva na organske procese in pripelje do slabosti ali bolezni. Zato mentalna moč in umirjenost neposredno prinašata fizično zdravje; in ko je zavest dokončno zasnovana na astralni in mentalni ravni, so čustvene in mentalne motnje daleč bolj nevarne za bolezen kot kakršna koli izguba, ki je povzročena fizičnemu telesu. Razviti človek Pete Rase živi fizično dobesedno v svojem živčnem sistemu.

3. Neskladne Duše in telesa

Tu moramo opozoriti na pomembno dejstvo, ki je povezano z vsemi pomembnimi vprašanji odnosa med živčno organiziranostjo in zavestjo. Ko človeška zavest še ni prerastla poznega Lemurskega in zgodnjega Atlantskega tipa, a se rodi v telesu Pete Rase, predstavlja zanimiv in nenavaden študij (O razlogih za tako rojstvo tu ne moremo na široko razpravljati; na

kratko, ko si bolj razviti narodi prilastijo zemljo, ki so jo odvzeli manj razvitim plemenom, in jih neposredno ali posredno pobijejo, morajo ljudje, ki so bili tako nasilno odstranjeni iz svojih teles, poiskati nova bivališča; primerno divje okoliščine postajajo vse bolj redke in redke, ker se širijo višje rase, tako da se morajo roditi v najnižjih dostopnih pogojih, kot so recimo revne četrti velikih mest, v družinah kriminalnega tipa. K osvajalskemu narodu jih pritegne karmična nujnost.) Takšne osebe se inkarnirajo v telesih Pete Rase iz najslabšega dostopnega materiala. V teh telesih nato kažejo kvalitete, ki pripadajo zgodnji četrti ali tretji; in čeprav imajo zunanjo fizično živčno organiziranost, pa nimajo notranje diferenciacije v živčni materiji, do katere pride le takrat, ko na fizično materijo vplivajo energije, ki prihajajo iz astralnega in mentalnega sveta. Pri njih opazimo neodzivnost na zunanje vtise, razen če ti niso siloviti, kar kaže na nizko stopnjo razvoja individualne zavesti. Opažamo, da se potopijo v inertnost, ko ne prejmejo silovitih fizičnih spodbud; stalno hrepenenje po takih silovitih spodbudah, če jih porodijo fizične potrebe; vstopanje v slabotno mentalno aktivnost pod silovitim vplivom na čutne organe, ki preneha, ko so čutni organi v mirovanju; popolna odsotnost kakršnega koli odziva na misel ali višje čustvo - ne zavračanje, ampak ne-zavedanje. Vznemirjenje ali nasilje je po pravilu posledica nečesa od zunaj - nečesa s čemer se sooča fizično in kar njegov slabotni um poveže z možnostjo zadovoljitve neke strasti, ki se je spominja in bi jo želel ponovno čutiti. Taka oseba morda sploh ne bo mislila na rop ali umor, vendar jo k temu spodbudi že samo pogled na dobro oblečenega sprehajalca, za katerega zgleda, da ima denar - denar, ki pomeni zadovoljitev potrebe po hrani, pijači ali spolnosti. Spodbudo za napad dobi v trenutku, njej pa tudi sledi neposredno delovanje, razen če ga pri tem ne ovira neka očitna fizična nevarnost, kot recimo pogled na policaja. Idejo po izvršitvi zločina porodi utelešena fizična skušnjava; človek, ki načrtuje zločin, je bolj visoko razvit; divjak opravi zločin po trenutnem impulzu, razen če se ne vmeša neko drugo utelešenje, sila, ki se je boji. Ko je zločin opravljen, je neobčutljiv za kakršen koli občutek sramu ali kesanja; dovzeten je le za teror.

Te trditve se seveda ne nanašajo na inteligentnega kriminalca, ampak le na rojenega, surovega in topega divjaka Tretje ali Četrte Rase v telesu Pete Rase.

Vse večji in večji vpliv Stare Modrosti na sodobno mišljenje bo med drugim neizogibno privedel tudi do spremenjenega ravnanja s kriminalci. Taki kriminalci ne bodo izpostavljeni surovim kaznim, ampak trajni in striktni disciplini, in bodo, kolikor bodo dopuščale možnosti, vpeljeni v hitrejši razvoj kot pa bi bil mogoč v pogojih divjega življenja. Nadaljnje obravnavanje teh vprašanj bi nas oddaljilo od našega študija, tako da se moramo povrniti na delovanje zavesti na astralni ravni, kot se kaže pri višjih živalih in pri nižjih človeških tipih.

4. Svitanje zavesti na astralni ravni

Videli smo, da astralna organiziranost nastopi pred in nato oblikuje fizični živčni sistem. In sedaj bomo obravnavali, kako to vpliva na delovanje zavesti. Pričakujemo lahko, da bo zavest na astralni ravni postala zavestna vplivov na njen astralni ovoj na medel in nejasen način, ravno tako kot se pri mineralih, rastlinah in nižjih živalih začenja zavedati vplivov na svoje fizično telo. Ta zavestnost astralnih vplivov nastopi precej pred kakršno koli določno organiziranostjo v astralnem ovoju, mostom med mentalnim in fizičnim, ki se bo postopno razvil v astralno telo, neodvisen nosilec zavesti na astralni ravni. Prva organiziranost v astralnem ovoju je odziv na vplive, ki jih prejme preko fizičnega telesa, in je povezana z razvojem fizičnega telesa. Ta organiziranost nima neposredno nobenega opravka s sprejemom, koordinacijo in razumevanjem astralnih vplivov, ampak se vzpostavi, ko na astralni ovoj deluje, on pa odreagira na, fizični živčni sistem. Zavest povsod najavlja Samo-zavest in evolucija zavesti na astralni ravni se razvija sočasno z evolucijo Samo-zavesti - kar bomo sedaj obravnavali - na fizični ravni.

Vplivi, ki prihajajo do astralnega ovoja z astralne ravni, zasnujejo vibracijske valove po celotnem astralnem ovoju; in ovita zavest začenja postopno bežno zaznavati te valove, ne da bi jih povezovala s kakršnim koli zunanjim vzrokom. Usmerja se k veliko bolj silovitim fizičnim vplivom, s toliko moči pozornosti, kot jo je uspela razviti. Kopičenja astralne materije, ki so povezana s fizičnim živčnim sistemom, seveda sodelujejo v splošnih valovanjih astralnega ovoja, in vibracije, ki jih povzročijo ta valovanja, se mešajo s tistimi, ki prihajajo iz fizičnega telesa, ter vplivajo tudi na vibracije, ki jih pošlje skozi ta kopičenja navzdol na fizično telo zavest. Ta povezava se vzpostavi med astralnimi vplivi in simpatičnim sistemom, katerega evolucija je v veliki meri odvisna od teh vplivov. Ko zavest deluje v fizičnem telesu, začenja počasi spoznavati zunanji svet. Ti vplivi z astrala - ki se postopno razvrstijo pod petimi čuti, enako kot vplivi s fizične - se mešajo s tistimi s fizične ravni, ki pa jih zavest še ne loči po izvoru. To ločeno spoznavanje je nižja jasnovidnost, ki se pojavi pred veliko evolucijo uma. Tako dolgo, dokler simpatični sistem deluje kot dominantni instrument zavesti, tako dolgo je izvor vplivov, astralnih ali fizičnih, za zavest isti. Celo višje živali - pri katerih je cerebro-spinalni sistem dobro razvit, vendar pa še ni razvit, razen v čutnih centrih, glavni mehanizem zavesti - ne ločijo med fizičnimi in astralnimi vizijami, zvoki itd. Konj bo preskočil neko astralno telo, kot da bi bilo fizično; mačka se bo privijala k nogam astralne pojave; pes bo lajal na tako podobno pojavo. Pri psu in konju se svita nek nejasen občutek za določeno razliko, ki se kaže kot strah pred takimi pojavami, kar se pogosto manifestira pri psu, pri konju pa kot plašnost. Živčnost konja - ki ga je kljub temu mogoče izuriti za soočanje z nevarnostmi na bojnem polju, celo do te mere, da kot recimo arabski konji, poberejo svojega padlega jezdeca in ga odnesejo skozi vse nevarnosti, ki ga obdajajo - je zgleda predvsem posledica njegove zmede in strahu pred okoljem in njegove nesposobnosti, da bi ločil med tistim, kar bo pozneje imenoval "objektivne realnosti," tistim, kar lahko poškoduje njegovo telo, in "utvarami" ali "halucinacijami," skozi katere lahko njegovo telo pride nepoškodovano. Za njega je vse "realno," vznemiri pa ga razlika v vedenju; v primeru izjemno inteligentnega

konja je živčnost pogosto večja zato, ker je razvil svitajoči občutek za razliko v pojavih, ki pa so na začetku, ker jih ne razume, še bolj vznemirljivi. Divjak, ki živi bolj v cerebro-spinalnem sistemu, loči med fizičnimi in astralnimi pojavi, čeprav so slednji za njega enako "realni" kot fizični; povezuje jih z drugim svetom, s katerim poveže vse stvari, ki se obnašajo na način, ki zanj ni normalen. S tem v zvezi ne ve, da je zavesten preko simpatičnega in ne preko cerebro-spinalnega sistema; le zaveda se jih - to je vse. Lemurci in zgodnji Atlanti so bili skoraj bolj zavestni astralno kot fizično. Astralni vplivi, ki povzročijo valovanje celotnega astralnega ovoja, so prihajali skozi čutne centre astrala do simpatičnih centrov v fizičnem telesu, teh pa so se živo zavedli. Njihovim življenjem so vladali vtisi in strasti, bolj kot intelekt, in posebni instrument astralnega ovoja, simpatični sistem, je bil dominanten mehanizem zavesti.

Ko postane cerebro-spinalni sistem izpopolnjen in vse bolj in bolj prevzema svoj poseben položaj kot glavni instrument zavesti na fizični ravni, se pozornost zavesti vse bolj in bolj osredotoča na zunanji fizični svet in njen aspekt aktivnosti, ker je konkretni um vse bolj in bolj v prvem planu. Simpatični sistem postane podrejen in njegovim informacijam se posveča vse manj in manj pozornosti, ker se utopijo v toku bolj grobih in močnejših zunanjih fizičnih vplivov. Zato nastopi izginjanje astralne zavesti in večanje inteligence, čeprav še vedno ostaja skoraj pri vsakem človeku nek medel občutek za nerazumljive vtise, ki se pojavijo od časa do časa.

Na sedanji stopnji evolucije to nižjo obliko jasnovidnosti še vedno najdemo med ljudmi, vendar zgolj pri osebah zelo omejenega intelekta; te imajo le medlo predstavo o svojem ravnanju in slab nadzor nad izvajanjem. Poskusi, ki naj bi jo povečali, povzročijo živčne motnje zelo trdovratne vrste in so v nasprotju z zakoni evolucije, ki vedno deluje le v smeri višjih ciljev in se ne giblje vzvratno. Ker zakona ne moremo spremeniti, povzroči poskus, da bi delovali v nasprotju z njim, motnje in bolezen. Ne moremo se vrniti v stanje, ko je bil dominanten simpatični sistem, razen na račun zdravja in višje intelektualne evolucije. Zato spremlja številne smeri, ki so sedaj objavljene, in

jih spremlja meditiranje na sončni plexus in druge simpatične centre, resna nevarnost.

Prakse, od katerih so se sedaj nekatere pojavile na Zahodu, v Indiji razvrščajo pod Hatha Jogo. Človek ponovno doseže nadzor nad nevoljnim delovanjem mišic, tako da lahko preusmeri peristaltiko, ustavi bitje srca, po želji bruha itd. Da bi dosegli te sposobnosti, moramo porabiti veliko časa in na koncu človek doseže le to, da si je povrnil pod nadzor volje mišice, ki jih je dolgo tega prepustil skrbi simpatičnega sistema. Ker je bilo to doseženo s postopnim odvrčanjem pozornosti, je mogoče te sposobnosti ponovno pridobiti s koncentracijo pozornosti na te dele telesa. Ker take predstave navdušijo nevedne, ki nanje gledajo kot na duhovno veličino, jih pogosto prakticirajo ljudje, ki si želijo moči in ki je niso sposobni doseči na bolj legitimen način. Še več, to so najlažje oblike Hatha Yoge, ki jih je mogoče najlažje razviti in povzročijo manj trpljenja kot drža iztegnjene roke vse, dokler se ne posuši, ali pa ležanje na žeblih.

Ko je cerebro-spinalni sistem začasno zaustavljen, zavest uspe zaznati impulze, ki prihajajo iz astralnega ovoja preko simpatičnega živčnega sistema. Zato "lucidnost" v transu, samo-induciranem ali vsiljenem, moč branja v astralu z uporabo kristalov in podobnih pripomočkov. Delna, ali popolna ustavitev delovanja zavesti v višjem nosilcu, povzroči to, da usmeri pozornost na nižjega.

Dobro bi bilo, če tu dodamo, da bi se izognili nesporazumom, da višji jasnovidnosti sledi rast uma, in da se ne more pojaviti, dokler organiziranost astralnega telesa, v nasprotju z astralnim ovajem, ni dosegla določene višine. Če to dosežemo z delovanjem intelekta in izpopolnjevanjem fizičnega intelektualnega instrumenta, potem se postopno razvijejo resnični astralni čuti, imenovani chakre ali kolesa, zaradi njihovega vrtečega videza. Ta razvoj na astralni ravni, ko se astralni čuti in organi izgrajujejo in nadzirajo z mentalne ravni, poteka na enak način kot so bili z astrala izgrajeni možganski centri. Zavest potem deluje na mentalni ravni in izgrajuje svoj astralni mehanizem, na enak način kot je prej delovala na astralni ravni in izgra-

jevala svoj fizični mehanizem. Vendar sedaj deluje z veliko večjo močjo in večjim razumevanjem, saj je razvila številne svoje moči. Poleg tega oblikuje centre v fizičnem telesu iz simpatičnega in cerebro-spinalnega sistema, da delujejo kot instrument na fizični ravni za prenos vibracij z višjih ravni v možgansko zavest. Ko ti centri oživijo, pride do "prenosa" znanja, to je, postanejo dostopni in uporabni za zavest, ki deluje v fizičnem živčnem sistemu. To je, kot smo že rekli, višja jasnovidnost, inteligentna in samo-usmerjena vadba moči zavesti v astralnem telesu.

Pri tem vzpenjanju se prebudijo moči zavesti na fizični ravni in nato šele na astralni in mentalni. Astralni in mentalni ovoji morajo biti visoko razviti preden se lahko razvijejo v subtilno telo, ki bo delovalo neodvisno na višjih ravneh in si lahko ustvarilo nujne instrumente za izvajanje teh višjih moči v fizičnem svetu. In tudi, ko je instrument pripravljen, izgrajen iz čiste misli in čiste želje, mora biti najprej oživiljen na fizični ravni, z ognjem Kundalini, ki ga dvigne in usmeri zavest, ki deluje v fizičnih možganih.

9. Poglavje - Zavest in samo-zavest

1. Zavest

Izredno dolgo časa - med pozno rastlinsko in živalsko evolucijo in med evolucijo normalnega človeštva do sedanjega časa - je astralni ovoj, ali ovoj želja, v povezavi z delovanjem zavesti podrejen fizičnemu. Sedaj moramo slediti razvoju zavesti, življenja, ki se začinja zavedati svoje okolice. Ko za živčni sistem pravilno rečemo, da je bil ustvarjen z astralne ravni, je pravilno tudi to, da je bil ustvarjen *za* izraz zavesti na fizični ravni, za njeno učinkovito delovanje na tej ravni. Prav tu postane zavest prvič Samo-zavestna.

Ko vibracije z zunanjega sveta delujejo na fizični ovoj nerazvitega, otroškega Jaza, Jivatme, Žarka Monade, najprej povzročijo drgetanje v njegovi notranjosti, čutenje, ki ga ta Jaz ne povezuje z ničemer zunaj sebe, četudi je bilo povzročeno z zunanjimi vplivi. To je sprememba na zunanji strani ovijajoče plasti Jaza, oblečenega v ovoje iz gostejše materije, pri katerih sprememba na zunanji strani povzroči spremembo znotraj ovoja, ki nato povzroči delovanje zavesti - zavesti o spremembi, o spremenjenem stanju. To je lahko neka privlačnost, ki jo vrši nek zunanji predmet na ovoje, in ki, ko doseže ovoj Jaza, povzroči lahko širjenje v ovoju, ki mu sledi širjenje v ovijih, proti predmetu, ki vrši privlačnost; in to širjenje je sprememba stanja,

ki povzroči čutenje, delovanje zavesti. Lahko pa je tudi odbojnost, ki jo prav tako izvaja nek zunanji predmet na ovoje, ki nato doseže ovoj Jaza in povzroči rahlo drgetanje v ovoju, ki mu sledi drgetanje v ovojih in njihovo odbijanje od predmeta; tudi to drgetanje je sprememba stanja in povzroči ustrezno spremembo v zavesti.

Ko preučujemo stanja ovojev pod vplivom odbojnosti ali privlačnosti, odkrijemo, da so povsem različna. Ko vpliv zunanjega predmeta povzroči ritmično vibracijo v teh ovojih - to je, ko so se njihovi materiali sposobni urediti v valujoče, pravilne linije razredčenosti ali gostote - potem ta ureditev obdane materije dovoli izmenjavo življenja med dvema predmetoma, ki sta prišla v stik. Polnost izmenjave pa je odvisna od ustreznosti razredčenj in gostot v predmetih. Ta izmenjava, ta delna zveza dveh ločenih Življenj, ki poteka preko ločitvenih ovojev materije, je "ugodje" in približevanje dveh Življenj je "privlačnost," ne glede na to, kako zelo komplicirano je lahko ugodje, pa je v tem njegovo bistvo; to je občutek "rasti," povečanega, širšega življenja. Bolj polno razvito kot je Življenje, večje je ugodje pri uresničitvi te rasti pri širjenju v drugo Življenje. In obe, tako združeni življenji, pridobita na rasti z medsebojno zvezo. Ko ritmične vibracije in ustrezna razredčenja in gostote omogočijo to izmenjavo življenja, je čisto na mestu rek, da so "harmonične vibracije ugodne." Ko pa, v nasprotju s temi, vpliv zunanjega predmeta povzroči neubranost vibracij v ovojih vplivanega predmeta - to pomeni, ko se materiali razvrstijo neurejeno in se gibljejo v sekajočih se smereh, medsebojno zaletavajo - je notranje Življenje zaprto, izolirano, njegovi normalni žarki, ki valujejo navzven, presekani, zaustavljeni, celo obrnjeni proti samim sebi. Ta zapora normalnega delovanja je "bolečina," ki se povečuje z energijo notranjega napora, kar ima za posledico proces "odbojnosti." Tudi tukaj velja, da bolj razvito kot je življenje, večja je bolečina pri tem silovitem preobratu njegovega normalnega delovanja, ki jo spremlja tudi občutek razočaranja. Zato so "neharmonične vibracije boleče." Vedeti moramo, da to velja za vse ovoje, četudi se astralni ovoj posebej specializira kot sprejemnik za tisti razred vtisov, ki jih pozneje imenujemo

ugodne ali boleče. V toku evolucije se stalno dogaja, da se neka splošna življenjska funkcija specializira, za njeno izvedbo pa se uporabi nek poseben organ. Ker je astralno telo nosilec želja, je zato očitno, da mora biti posebej občutljivo za ugodje in bolečino.

Povrnimo se s tega preučevanja stanja ovojev na srž same zavesti: odkrili bomo, da ne obstaja nobeno “zavedanje” zunanjega predmeta, v takem smislu, kot ga običajno pripisujemo tej besedi. Zavest za enkrat ne pozna razlike med zunaj in notri, med objektom in subjektom; božanska klica šele sedaj postaja zavestna. Zavestna postaja s to *spremembo* stanj, s tem gibanjem v ovojih, tem širjenjem in krčenjem; zavest obstaja le v in s spremembo. To je rojstvo zavesti ločene božanske klice; rodi se s spremembo, z gibanjem; kjer in ko pride do te prve spremembe, se rodi zavest ločene klice.

Samo oblačilo te klice, zaporedni ovoji materije na sledečih si ravneh, porodi te prve, bežne spremembe znotraj klice, ki so rojstvo zavesti; in nihče med nami ne more prešteti obdobj, ki so morala preteči, preden so te spremembe postale bolj določne, in ko so ovoji postali bolj določno oblikovani ob nenehnih zunanjih vplivih in nenehnih notranjih odzivih. Stanje zavesti na tej stopnji lahko opišemo le kot “čutenje,” ki postaja vse bolj in bolj določno in prevzema dve fazi, ugodje in bolečino - ugodje s širjenjem, bolečino s krčenjem. In zapomnimo si, da to prvobitno stanje zavesti ne manifestira treh dobro znanih aspektov, Volje, Modrosti in Aktivnosti, niti na najbolj začetni stopnji; pred to se pojavi “čutenje,” ki pripada zavesti kot celoti, čeprav se na kasnejših stopnjah evolucije kaže precej v povezavi z aspektom Volje-Želje in se z njim skoraj poistoveti; v množini, kot čutenja, pripada temu aspektu, ki se pojavi prvi, kot diferenciacija znotraj zavesti.

Ko postanejo stanja ugodja in bolečine v zavesti bolj določna, porodijo tri aspekte: z bledenjem ugodja v zavesti še naprej ostaja privlačnost, spomin, ki postane medla težnja po ugodju, slabotno hrepenenje po izginjajočem čutenju, gibanje - preveč nedoločno, da bi ga imenovali nek napor - ki naj bi ga obdržalo, ohranilo; in podobno se dogaja ob bledenju bolečine, ko ostaja v zavesti odbojnost, spet spomin, ki prav tako postane bežno gibanje,

ki naj bi ga odstranilo to čutenje bolečine. Ta stanja porodijo: Spomin na preteklo ugodje in bolečino, in nakazujejo klitje aspekta Mišljenja; hrepenenje po ponovnem izkušanju ugodja ali izogibanja bolečini, klitje aspekta Želje; to pa spodbuja gibanje, klitje aspekta Delovanja. Tako se Zavest diferencira v svoje tri aspekte iz svoje prvobitne enosti Čutenja, ter tako v miniaturo ponavlja kozmični proces, pri katerem se trojno Božanstvo vedno rodi iz Enega Obstoja. Tudi tu velja aksiom: “Kakor zgoraj, tako spodaj.”

2. Samo-zavest

Tako porojena Želja teži po ugodju, vendar pa še ne išče objekt, ki ponuja ugodje; kajti zavest je še vedno omejena znotraj svojega kraljestva, je zavestna le znotraj, se zaveda le notranjih sprememb. Ni še obrnila svoje pozornosti navzven, ne zaveda se niti tega, da obstaja nek zunaj. Medtem se tisto zunaj, ki se ga ne zaveda, nenehno zaletava v njene nosilce in najbolj silovito v njen fizični nosilec, na katerega je mogoče najlažje vplivati od zunaj in najtežje od znotraj. Postopno vztrajni in siloviti zunanji sunki pritegnejo njeno pozornost; njihova neurejenost, njihova nepričakovanost, njihovi nenehni naskoki, njihova nepovezanost z njenimi počasnimi, slabotnimi gibanji, njihovo nepojasnjeno pojavljanje in izginjanje, so v nasprotju z njenim medlim občutkom za red, kontinuiteto, stalno prisotnost, počasno valovanje sprememb, ki se dvigajo in padajo v to, kar zanjo še ni “ona sama;” obstaja neka zavest o *razliki*, in ta raste v občutek o nečem, ki ostaja znotraj tega trušča, občutek o “znotraj” in “zunaj,” ali bolj natančno, o “zunaj” in “znotraj,” saj so zunanji udarci tisti, ki povzročijo razliko med “zunaj” in “znotraj,” iz katere se rodi zavestnost. Najprej se pojavi “zunaj,” pa četudi samo za kratek čas; in šele prepoznavanje tega omogoči, neizogibno, prepoznavanje “znotraj.” Tako dolgo, dokler ne obstaja nič drugega, ne moremo govoriti o “znotraj;” ampak je vse. Ko pa se “zunaj” vsili zavesti, se kot neizogibno nasprotje pojavi “znotraj.” Ta občutek za “zunaj” se nujno pojavi na točkah stika med kontinuirano zavestjo in spreminjajočim truščem,

to je, v njenem fizičnem nosilcu, njenem fizičnem telesu. Na ta način se počasi vzpostavi zaznavanje “drugih” in z vzpostavitvijo tega tudi vzpostavitvev “Jaz-a,” kot njihovega nasprotja. Bitje postane zavestno stvari, ki so zunaj, in se ne zaveda le sprememb. Nato spozna, da so spremembe v “njem samem” in, da so stvari zunaj njega. Tako se rodi Samo-zavest.

Ta proces zaznavanja predmetov je kompleksen. Zpomniti si moramo, da prihajajo predmeti v stik s telesom na raznovrstne načine in da telo sprejema nekatere od njihovih vibracij preko tistih delov, ki so specializirani za sprejem takih vibracij. Oko, uho, koža, jezik in nos sprejemajo raznovrstne vibracijske valove in določene celice v vzdraženih organih se odzivajo s podobnimi vibracijami. Zasnovani valovi preidejo v čutne centre v možganih in nato v spoznavne centre v astralnem ovoju; tam se v zavesti zgodijo ustrezne spremembe, kot smo razložili v 2. poglavju, ki nato preidejo, kot vtisi o barvi, obrisu, zvoku, obliki, okusu, vonju itd., še vedno kot ločeni vtisi, v zavest, ki deluje v mentalnem ovoju. Tam se združijo v eno podobo, ki je povezana v eno zaznavo nekega predmeta. To mešanje različnih tokov v enega, ta sinteza vtisov, je posebnost uma. Zato je v indijski psihologiji um pogosto imenovan “šesti čut,” “čuti, od katerih je um šesti” (*Bhagavad Gita*, xv.7). Ko obravnavamo pet organov delovanja v povezavi z umom, odkrijemo obraten proces; um naslika določeno dejanje kot celoto in ustvari ustrezen niz vibracij v mentalnem ovoju; te vibracije se reproducirajo v motoričnih čutilih v astralnem ovoju; ti razbijejo podobo na njene sestavne dele, te pa spremljajo vibracije v materiji motoričnih centrov; nato se te ponovijo v motoričnih centrih v možganih, kot ločeni valovi; motorični centri razdelijo te valove po živčnem sistemu različnim mišicam, ki morajo sodelovati pri izvedbi dejanja. Če ga gledamo v tem dvojnem odnosu, potem um postane enajsti čut, “deset čutov in eden” (*Bhagavad Gita*, xiii.5).

3. Realno in nerealno

Ob spremembi zavesti v Samo-zavest pride do spoznanja o razliki, ki pozneje, v bolj razviti Samo-zavesti, postane razlika med objektivnim ali "realnim" - v običajnem smislu besede - in subjektivnim ali "nerealnim" in "domišljjskim." Za meduzo, morsko amebo, za polipa, valovi in tokovi, sončni žarki in veter, hrana in pesek, vse to, kar pride v stik z njenim zunanjim ovojem ali čutili, ni nekaj "realnega," ampak jih registrira le kot spremembe v zavesti, kar v resnici so tudi za telo človeškega otroka; jaz pravim registrirajo in ne prepoznajo, ker na nižjih stopnjah evolucije ni mogoče nikakršno opazovanje, analiziranje in presojanje. Ta bitja še niso dovolj zavestna "drugih," da bi se zavedala "samih sebe;" čutijo le spremembe, ki se dogajajo znotraj kroga njihove lastne slabo definirane zavesti. Zunanji svet postaja "realnost," ko zavest samo sebe loči od njega in spozna svojo lastno ločenost, ko iz medlega "*sem*" postane določni "*jaz sem*."

Ko ta samo-zavestni "jaz" pridobiva na jasnosti samo-identifikacije, ločenosti, in razloči med spremembami znotraj samega sebe in vplivi z zunanjih predmetov, je pripravljen na naslednji korak, ko poveže spremembe znotraj sebe z različnimi zunanjimi vplivi. Temu sledi razvoj Želje po ugodju v določne želje po predmetih, ki ponujajo ugodje, ki jim sledijo misli, kako jih doseči; to privede do naporov, do gibanja proti njim, če so v vidnem polju, do iskanja, če so odsotni. Temu sledi počasna evolucija zunanjega nosilca v dobro organizirano telo za gibanje, sledenje, lovljenje. Želja po odsotnih stvareh, iskanje, uspeh ali poraz, vse to vtisne na razvijajočo se zavest razliko med njenimi željami in mislimi, ki se jih, ali se jih lahko, vedno zaveda, in zunanjimi predmeti, ki prihajajo in odhajajo, brez kakršnekoli zveze z njim samim, in povsem neodvisno od njegovih čutenj. On razlikuje te kot "realne," ker imajo nek obstoj, ki ga on ne nadzira, in ki vpliva nanj, ne glede na njegovo naklonjenost ali nenaklonjenost. In ta občutek za "realnost" se najprej vzpostavi v fizičnem svetu, saj je ta tisti, v katerem zavest najprej prepozna te stike med "drugimi" in "jaz." Samo-zavest začne svojo evolucijo v in s fizičnim telesom ter ima svoj prvi center v možganih.

Normalni človek na sedanji stopnji evolucije se še vedno istoveti s svojim možganskim centrom Samo-zavesti in je zato omejen na budno zavest, ali na zavest, ki deluje v cerebro-spinalnem sistemu, in ki pozna samo sebe kot "jaz," določno in nenehno, le na fizični ravni, to je, v budnem stanju. Na tej ravni je človek dokončno samo-zavesten in loči med samim seboj in zunanjim svetom, med svojimi lastnimi mislimi in zunanjimi pojavljanji, ne da bi se pri tem obiral. Zato so na tej ravni, in samo na tej ravni, za njega zunanje stvari "realne," "objektivne," "zunaj njega samega."

Na drugih ravneh, astralni in mentalni, je, za sedaj, zavesten, ne pa samo-zavesten; prepoznava spremembe znotraj samega sebe, vendar pa še ne loči med samo-iniciranimi spremembami in tistimi, ki jih povzročijo na njegov astralni in mentalni nosilec vplivi od zunaj. Za njega so to vse spremembe znotraj njega samega. Zato so vsi pojavi zavesti, ki se odvijajo na nad-fizičnih ravneh - ravneh, na katerih Samo-zavest še ni dokončno vzpostavljena - normalni. Povprečen človek jih imenuje "nerealni," "subjektivni," "znotraj njega samega." Na enak način bi meduza, če bi bila filozof, opredelila tudi pojave na fizični ravni. On gleda na astralne ali mentalne pojave kot na posledico svoje "domišljije," to je, kot oblike, ki jih je ustvaril sam, in ne kot na posledico vplivov zunanjih svetov na astralni ali mentalni nosilec, ki sta dejansko subtilnejša, vendar pa enako "realna" in "objektivna" kot zunanji fizični svet. To pomeni, da se še ni dovolj razvil, da bi dosegel samo-realizacijo na teh ravneh in tako postal sposoben tam objektivizirati zunanje svetove. Tam se zaveda le sprememb v samemu sebi, sprememb v zavesti, in zato je zunanji svet zanj le igra njegovih lastnih želja in misli. On je, dejansko na astralni in mentalni ravni otrok.

10. Poglavje - Človeška stanja zavesti

1. Pod-zavest

Omenili smo že dejstvo, da so številne aktivnosti zavesti, ki so bile nekoč voljne, postale avtomatične, in da so se počasi potopile pod "prag zavesti." Proces, ki ohranja življenje telesa - kot je recimo bitje srca, širjenje in krčenje srca, prebavni procesi itd. - so padli v področje zavesti, na katerega ni osredotočena njena pozornost. Poleg tega pa so v temu področju številni pojavi, ki niso neposredno povezani z ohranjanjem življenja telesa. Simpatični živčni sistem je zbiralnik sledi, ki so jih pustili davni dogodki - dogodki, ki sploh ne pripadajo našemu sedanjemu življenju, ampak so se zgodili stoletja nazaj, ki so se dogodili v preteklih življenjih, ko je Jivatma, ki je naš Jaz, prebival v telesih divjega človeka in celo v telesih živali. Številni strahovi brez vzroka, nočne more, napadi jeze, impulzi maščevalne surovosti, strastne maščevalnosti, vstajajo iz globin temnega morja pod-zavesti, ki valuje znotraj nas in skriva mnoge razbitine, mnoge duhove naše preteklosti. V tistem času je astralna zavest te stvari zaupala fizičnemu instrumentu, da bi jih spravil v delovanje. Zelo občutljiva plošča permanentnega atoma, pa jih je ujela in fotografirala, ter jih življenje za življenjem registrirala v niše živčnega sistema. Če se zavest ustavi, ali če nas pretrese močna vibracija

drugega človeka; ali pa če nek dogodek reproducira okoliščine, ki v nas povzročijo vibracije; se na tak ali drugačen način prebudijo te speče možnosti, tako da privrejo na dan zdavnaj pokopane strasti. Tam se skrivajo tudi instinkti, ki pogosto preglasijo razum, instinkti, ki so bili včasih napori po ohranjanju življenja, ali pa posledice izkušenj ob smrtni nevarnosti, ki jih je duša registrirala, da bi znala upravljati z življenjem. Instinkti ljubezni do nasprotnega spola, posledica številnih zvez. Instinkti očetovske in materske ljubezni, ki so se izlivali skozi številne generacije. Instinkti samoohranitve, razviti v številnih bitkah. Instinkti seganja po nezasluženih prednostih, otroci številnih prevar in intrig. Tam so na preži tudi številne vibracije, ki pripadajo dogodkom, čutenjem, željam in mislim našega sedanjega življenja, izkušene in pozabljene, vendar na preži, blizu površja, pripravljene na poziv. Porabili bi preveč časa, če bi naštevali vsebino tega arhiva davne preteklosti, ki hrani stare kosti brez vrednosti ob zanimivih odlomkih zgodnjih dni in orodje, ki je koristno tudi za sedanjo rabo. Na vratih arhiva piše: "Odlomki iz preteklosti." Kajti pod-zavest pripada Preteklosti, tako kot budna zavest Sedanjosti in nad-zavest Prihodnosti.

Nek drugi del pod-zavesti v nas je sestavljen iz sestavnih delov vseh zavesti, ki uporabljajo naša telesa kot polje evolucije - atome, molekule, celice, različnih stopenj. Nekateri od najbolj čudovitih pojavov in ljubkih figur, ki se pojavljajo iz pod-zavesti, nam sploh ne pripadajo, ampak so medle težnje in neumni strahovi ter lepe domišljije Enot zavesti, ki so na nižji stopnji evolucije kot mi, so naši gostje, ki prebivajo v našem telesu kot v nekem hotelu.

V tem delu pod-zavesti se odvija vojna, ki jo bojuje en niz bitij v naši krvi proti drugemu, in ki ne vstopa v našo zavest, razen takrat, ko se njene posledice pojavijo kot bolezen.

Človeška pod-zavest, ki deluje na fizični ravni, je tako sestavljena iz zelo raznovrstnih elementov, ki jih je nujno potrebno analizirati in razumeti, da bi lahko ločili njeno delovanje od človeške nad-zavesti, ki je po svojem nenadnem pojavljanju v zavesti podobna instinktom, vendar pa se od njih

povsem razlikuje; po svoji naravi in mestu v evoluciji, ki pripada bodočnosti in ne preteklosti, kot to velja za instinkte. Od njih se razlikuje tako, kot se od atrofiranih zakrnelih organov razlikujejo klice osnovnih organov, ki nakazujejo bodoči napredek.

Videli smo tudi, da zavest, ko deluje na astralni ravni, izgrajuje fizični živčni sistem, kot svoj instrument na fizični ravni; vendar tudi to ni del tega, kar na tej stopnji evolucije imenujemo normalna budna zavest. Pri povprečnem človeku zavest, ki deluje na mentalni ravni, sedaj izgrajuje in organizira astralno telo kot svoj bodoči instrument na astralni ravni; pa tudi to ni del budne zavesti. Kaj je potem človeška budna zavest?

2. Budna zavest

Budna zavest je zavest, ki deluje na mentalni ravni in na astralni ravni ter za svoj nosilec uporablja mentalno in astralno materijo, ki pa ima svoj sedež v fizičnih možganih kot Samo-zavest (Glej poglavje 9., 1,2, - razlika med zavestjo in Samo-zavestjo; in poglavje 6.,3, - razlago fizične zavesti, ki je ne smemo mešati z budno zavestjo.) in uporablja te možgane in povezan živčni sistem kot svoj instrument hotenja, poznavanja in delovanja na fizični ravni.

V budni zavesti so možgani vedno aktivni, vedno vibrirajo; njihovo delovanje, kot prenosnega organa, je lahko spodbujeno od zunaj preko čutil, ali pa ga spodbudi zavest z notranjih ravni; vendar pa so neprestano aktivni in se odzivajo na zunanje in na notranje. Pri povprečnem človeku so možgani edini del, v katerem je zavest dokončno postala Samo-zavestna, edini del, v katerem čuti samega sebe kot "jaz" in se potrjuje kot ločena individualna enota. V vsem ostalem je zavest še vedno težnja po odgovarjanju na zunanje vplive, vendar ne po njihovem definiranju; zavestna v zvezi s svojimi lastnimi stanji, vendar pa še ne zavestna "drugih" in "same sebe." Pri bolj naprednih članih človeške družine je zavest, ki deluje na astralni in mentalni ravni, zelo bogata in aktivna, vendar pa se njena pozornost še ni usmerila navzven v astralne in mentalne svetove, v katerih živi, in njeno

delovanje najde svoj zunanji izraz v Samo-zavesti na fizični ravni, na katero je usmerjena vsa zunanja pozornost zavesti in v katero se izlije toliko višjih delovanj kot jih je sposobna sprejeti. Od časa do časa močni vplivi na astralni ali mentalni ravni ustvarijo tako silovite vibracije v zavesti, da val misli ali čustva prodre navzven v budno zavest in jo požene v tako divje gibanje, da so njene normalne aktivnosti odstranjene, potopljene, tako da človek sili v delovanje, ki ga ne usmerja ali nadzira Samo-zavest. To bomo obravnavali pozneje, ko bomo prišli do nad-fizične zavesti.

Budno zavest tako lahko definiramo kot del celovite zavesti, ki deluje v možganih in živčnem sistemu in ki je dokončno Samo-zavestna. Zavest si lahko predstavljamo simbolično kot veliko luč, ki sveti skozi stekleno kroglo, ki je vpeta v stropnike in ki razsvetljuje sobo pod njimi in nad njimi ter širi svojo svetlobo v vse smeri. Zavest je kot veliko jajce svetlobe, od katerega je le en del potopljen v možgane, in ta del je budna zavest. Ko zavest postane Samo-zavest na astralni ravni in se možgani razvijejo dovolj, da lahko odgovarjajo na njene vibracije, postane astralna zavest del budne zavesti, še pozneje, ko zavest postane Samo-zavest na mentalni ravni, in se možgani razvijejo dovolj, da odgovarjajo na njene vibracije, budna zavest vključuje tudi mentalno zavest. In tako naprej, dokler se v budno zavest ne vključijo vse zavesti naših petih ravni.

To širjenje budne zavesti spremlja razvoj atomov v možganih, kot tudi razvoj določenih organov v možganih in zvez med celicami. Za vključitev astralne Samo-zavesti je nujno, da se preko sedanjega svojega stanja razvije pituitarno telo in da se izpopolni četrti niz spirillae v atomih. Za vključitev mentalne zavesti se mora aktivirati pinealna žleza in peti niz spirillae. Dokler se ti fizični procesi ne izvršijo, se Samo-zavest sicer lahko razvije na astralni in mentalni ravni, vendar pa ostaja nad-zavest in njeno delovanje se ne izrazi skozi možgane in ne postane del budne zavesti.

Budna zavest je omejena in pogojena z možgani tako dolgo, dokler človek poseduje fizično telo, in vsaka poškodba na možganih, vsaka motnja, takoj vpliva na njeno manifestiranje. Ne glede na visoko razvitost človekove za-

vesti, je ta pri svojih manifestacijah na fizični ravni omejena z njegovimi možgani. In če so možgani slabo oblikovani ali slabo razviti, bo njegova budna zavest revna in omejena.

Z izgubo fizičnega telesa se značaj budne zavesti spremeni in vse to, kar smo povedali za fizične pogoje, se sedaj prenese na astral. Zato lahko razširimo našo izvorno definicijo s to splošno ugotovitvijo: budna zavest je tisti del celovite zavesti, ki deluje skozi svoj najbolj gost nosilec, to je, tista, ki se manifestira na najnižji ravni, ki se je dotika ta zavest.

Na zgodnjih stopnjah človeške evolucije obstaja na notranjih ravneh le malo zavesti, le tista, ki je spodbujena od zunaj; ker pa Samo-zavest bolj živo raste na fizični ravni, vse hitreje bogati vsebino zavesti na notranji; zavest, ki deluje na svoji vsebini, se razvija hitro, dokler njene notranje moči ne odstopajo zelo od možnosti njihove manifestacije skozi možgane, ko ti postanejo omejitve in ovira, namesto hranilec in spodbujevalec. Takrat postane pritisk na njen fizični instrument tako zelo velik, da povzroči živčno napetost, ki ogrozi ravnovesje v možganih, tako da se niso sposobni dovolj hitro prilagoditi močnim valovom, ki udarjajo ob njih. Od tu resničnost besed: "Genialnost in norost sta zelo povezani." Le visoko in občutljivo organizirani možgani lahko omogočijo "geniju," da se manifestira na fizični ravni; toda taki možgani zelo lahko zdrsnejo iz ravnovesja pod močnimi vplivi tega istega "genija," to pa je "norost." Norost - nesposobnost možganov, da bi se urejeno odzvali na vibracije - je lahko dejansko posledica pomanjkanja ali ustavitve razvoja, pomanjkanje ali ustavitev organiziranosti možganov, in taka norost ni povezana z "genijem;" ampak je pomembno in značilno dejstvo, da možgani, ki prehitevajo normalno evolucijo in ki razvijajo nove in občutljivo uravnovešene kombinacije za bogatejši izraz zavesti na fizični ravni, z lahkoto zdrsnejo iz ravnovesja, zaradi pomanjkljivosti kakšnega svojega dela mehanizma, ki še ni dovolj odporen, da bi se uprl napetosti. Tudi k temu se bomo povrnili pri obravnavi nad-fizične zavesti.

3. Nad-fizična zavest

Zahodni psihologi so se v zadnjem času posvetili študiju stanj zavesti, ki so drugačna od budnega; ta so označili kot "nenormalna," "podzavestna," "nezavestna" in pogosto "sanjska zavest" - ker so sanje najbolj splošna in univerzalna oblika druge-zavesti. Najprej je obstajala težnja, da bi na ta stanja gledali kot na posledico neurejenih stanj možganov, in ta pogled je še vedno dokaj ohranjen; vendar pa bolj napredni psihologi preraščajo to ozko predstavo in začenjajo preučevati taka stanja kot določne manifestacije zavesti pod za enkrat neznanimi pogoji, ne pa nujno neurejenimi; nekateri pa določno spoznavajo, da je "širša zavest" le del tistega, kar se lahko sedaj izrazi v tako razvitih možganih. Na Vzhodu je to stanje druge-zavesti že dolgo znano kot višje stanje od budnega stanja, kot tisto, ko se zavest osvobodi svojih ozkih meja, ki jih postavljajo fizični možgani, in deluje v subtilnejšem in bolj plastičnem ter prikladnem mediju. Na sanje gledajo kot na fazo te nad-fizične aktivnosti in kot na stik z višjimi svetovi; poiskali so tudi sredstva, s katerimi lahko prebudijo v sanjskem svetu Samo-zavest, da se ta, oblečena v svoja višja oblačila, po volji osvobodi fizičnega telesa; tako da se tam, namesto da bi medlo in zmedeno odgovarjala na vplive iz višjih svetov v nerazvitih sanjskih stanjih, vzpostavi jasna in določna vizija. Da bi to dosegli, se mora Samo-zavest v svojih višjih nosilcih najprej umakniti iz fizičnega telesa in postati aktivna na astralni ravni, kajti dokler se ne spozna izven gostega telesa, ne more v "sanjah" ločiti nad-fizičnih izkušenj od kaotičnih odlomkov fizičnih izkušenj, ki se z njimi mešajo v možganih. Če čisto vodo zlijemo v blatno posodo, se tam pomeša z blatom, in enako je z astralnimi izkušnjami, če jih izlijemo v možgane, ki so polni preteklih fizičnih dogajanj. Postanejo zmedene, premešane in izkrivljene. (Študentu bo koristilo, če bo pozorno prebral knjigo C. W. Leadbeatrea *Dreams*.) Vzhodna psihologija je zato iskala metode ločevanja Samo-zavesti od svojega fizičnega nosilca, in zanimivo je opazovati, kako so te metode povsem različne od tistih, ki so jih uporabljali na Zahodu, saj so usmerjene h krepitvi zavesti

in umiritvi telesa na stanje, ki ga na Zahodu dosežejo s fizičnimi metodami, s katerimi nato zahodni psihologi preučujejo drugo-zavest.

Nad-zavest vključuje vso zavest, ki se nahaja nad budno zavestjo, to je, vse tisto na višjih ravneh, kar se ne izraža na fizični ravni kot Samo-zavest, ki deluje skozi možgane. Zato je to zelo kompleksno stanje, ki pokriva, veliko število pojavov. Sanje so, kot smo že rekli, le en njen del; to so tudi vsa delovanja astralne zavesti, ki se pojavljajo kot slutnje, opozorila, vizije oddaljenih dogajanj, po času in prostoru, nenadne intuicije, bežni utrinki z drugih svetov; tudi vsa delovanja mentalne zavesti, nižje in višje, ki se pojavijo kot intuitivna zaznavanja, resnice, nenadni vpogledi v kavzalne odnose, navdihi - mentalni ali moralni - prebliski genija, vizije visoke umetniške lepote itd. itd. Ti izbruhi nad-zavesti na fizično raven so po značaju nepričakovani, a prepričljivi, avtoritativni in se na videz pojavijo brez vzroka. Oni niso povezani, vsaj ne neposredno, z vsebinami budne zavesti, in jih ta ne more opravičiti, ampak se ji enostavno vsilijo.

Da bi se nad-zavest manifestirala na fizični ravni, je nujno - na zgodnjih stopnjah - da pripeljemo možgane do neaktivnosti, da se čutilni organi ne odzivajo na fizične vplive in da pripeljemo telo do tako-imenovanega transa, ko iz njega odstranimo zavestno entiteto. Trans je le stanje sna, inducirano umetno ali nenormalno, producirano z mesmerizmom, hipnotičnimi, medicinskimi ali drugimi sredstvi, rezultat pa je glede na fizično telo vedno isti. Vendar pa bo rezultat na drugih ravneh povsem odvisen od evolucije zavesti na tistih ravneh, in visoko razvita zavest ne bo dovolila uporabe hipnotičnih ali medicinskih sredstev - razen, morda, anestetika v primeru operacije - čeprav tudi ta lahko pod določenimi izjemnimi okoliščinami dovoli uporabo mesmerizma za doseganje stanja transa. Trans lahko dosežemo tudi z delovanjem z višjih ravni, z intenzivno koncentracijo misli ali z vzhičeno kontemplacijo na nek predmet predanosti, ki inducira ekstazo. To so sredstva, ki jih včasih uporabijo radža jogiji na Vzhodu. Na Zahodu pa Svetniki dosežejo ekstazo s tako vzhičeno kontemplacijo; takega transa ne moremo ločiti od tistega, ki ga dosežemo z zgoraj omenjenimi sredstvi. Hatha

jogiji tudi dosežejo to isto stanje transa, vendar s sredstvi, ki so zelo podobna tem zadnjim - s koncentracijo na črno piko na belem ozadju in drugimi podobnimi praksami.

Toda, ko se uporabijo druga sredstva kot fizična vizija in fizični testi, nastane zelo velika razlika pri nad-fizičnih pogojih zavesti v hipnotiziranem človeku in v jogiju. H. P. Blavatsky je tako opisala to razliko: "V stanju transa se aura povsem spremeni, sedem prizmatičnih barv ne moremo več razločiti. Tudi v snu te niso vse "doma." Kajti tiste, ki pripadajo duhovnim elementom v človeku, t.j. rumena Buddhiju, indigo Višjemu Manasu, modra pa Auričnemu ovoju, so težko vidne ali povsem nevidne. Duhovni Človek je med spanjem svoboden, in čeprav njegov fizični spomin ne bo nujno zaznaval, on živi, odet v svojo najvišjo esenco, v kraljestvih drugih ravni, v kraljestvih, ki so področje realnosti in le na naši utvarni ravni, imenovani sanje. Še več, dober jasnovidec, če ima možnost, da vidi jogija v stanju transa in ob njem mesmerizirani subjekt, se bo naučil pomembne lekcije iz Okultizma. Naučil se bo spoznati razliko med samo-induciranim transom in hipnotičnim stanjem, ki je posledica tujega vpliva. V jogiju "principi" nižje četverice popolnoma izginejo. Ne bomo videli ne rdeče, zelene, rdeče-vijolične, ne aurične modre barve telesa; nič drugega kot le težko zaznavne vibracije zlato obarvanega principa Prane in vijolični plamen z zlatimi progami, ki se dviga iz glave, iz področja, kjer počiva Tretje Oko, in se zaključuje v eni točki. Če se študent spominja, da prava, vijolična barva, ali ekstremni konec spektra, ni sestavljena iz rdeče in modre, ampak je homogena barva z vibracijami, ki so sedemkrat hitrejše od rdeče, in da je zlata barva esenca treh rumenih linij od oranžno-rdeče do rumeno-oranžne in rumene, bo razumel zakaj jogi živi v svojem lastnem Auričnem Telesu, ki je sedaj postal nosilec Buddhi-Manasa. Po drugi strani pa bo pri subjektu v umetno produciranem hipnotičnem ali mesmeriziranem transu, učinek ne-zavedne, če ne zavedne Črne Magije, razen če ga ne povzroči visoki Adept, ta, da bodo prisotni vsi principi, s paraliziranim Višjim Manasom, Buddhijem, ki bo ločen od njega, zaradi te paralize in rdeče-violetnim Astralnim Telesom

povsem umeščeni v Nižji Manas in Kama Rupo” (*Tajni Nauk*, III. 479, 480).

Ta razlika v pojavnosti človeka v transu, kot jo vidi jasnovidno oko, je povezana z razliko neizmernega pomena, ki izhaja iz posledic transa. Jogi, ki tako zapusti telo, ga zapusti v polni samo-zavesti, obišče višje svetove v polni posesti svojih zmožnosti in ob povratku v gosto telo vtisne na razvite možgane spomin na svoje izkušnje. Slabo razvita oseba, ko pade v trans “izgubi zavest;” če njegova Samo-zavest ni razvita na višjih ravneh, se njegovo zaznavanje ne usmeri navzven; on je praktično enako v snu, v astralnem in mentalnem svetu, kot na fizični ravni. Pri vrnitvi iz transa ne ve nič kaj se je dogajalo v snu, ne tu ne tam.

Če pa je oseba dovolj razvita, kot je večina ljudi na sedanji stopnji evolucije, in Samo-zavestna na astralni ravni, potem jo lahko nekdo drug s koristjo sprašuje, medtem ko se nahaja, v transu. Kajti v umetno induciranjem stanju transa, postanejo možgani, ki so odrezani od normalne akcije in reakcije z med sabo in okoljem, instrument, četudi neprimeren, za nad-fizično zavest. Izolirani od fizičnega okolja, nesposobni odzivanja na običajne zunanje spodbude, odrezani od svojih nižjih vezi in povezani z višjimi, nadaljujejo z odzivanjem na višje vplive. To lahko počnejo še bolj učinkovito kot sicer, saj se nobena od njihovih energij ne razprši po fizični ravni. To je bistvo stanja transa. Z izsiljeno zaporo poti čutov, preko katerih se njihove sile izlivajo v zunanji svet, ostanejo te sile na razpolago nad-fizični zavesti. V tako izsiljeni tišini na fizični ravni, se lahko slišijo glasovi z drugih ravni.

V hipnotičnem transu lahko zaznamo pospešitev mentalnih zmožnosti: spomin zaobseže precej večje področje, ker slabotno utripanje, ki so ga zapustili oddaljeni dogodki, postane veliko glasnejše, ko se poleže močnejše utripanje sedanjega časa; osebe, na katere smo v budnem stanju pozabili, se nam v transu zopet pojavijo; znova se pojavijo v otroštvu znani in nato pozabljeni jeziki; ponovno se dvignejo nepomembni dogodki. Včasih se tudi zaznavne moči razširijo na večje področje; vidimo oddaljene dogodke, vizija se dvigne nad fizične ovire, oddaljeni razgovori se nam približajo.

Občasno se pojavijo tudi odlomki z drugih ravni, pomešani z miselnimi-oblikami iz budnih ur. O tem predmetu obstaja obsežna literatura, ki jo lahko preuči vsak raziskovalec.

Odkrijemo lahko tudi, da rezultati globokega transa niso enaki kot pri bolj površinskem. Ko se trans pogloblja, se v možganih manifestirajo višja področja nad-fizične zavesti. Znan je primer o Leonie I., II., in III. Leonie I. ni vedel nič o Leonie II. in III. Leonie II. je poznal Leonie I., ni pa poznal Leonie III. Leonie III. je poznal tako Leonie I. in II. To pomeni, da višje pozna nižje, medtem ko ne pozna višje - zelo pomembno dejstvo.

V mesmeričnem transu višje pojave dosežemo veliko lažje kot v hipnotičnem. Tako lahko imamo zelo jasne predstave o pojavih z astralne in celo z mentalne ravni - če je "subjekt" dobro razvit - in včasih lahko dobimo namige o preteklih življenjih.

Ko spoznamo, da je izključitev fizične ravni pogoj za te manifestacije nad-fizične zavesti, začenjamo razumevati razloge za metode joge, ki se prakticirajo na Vzhodu. Če so metode fizične, kot pri hatha jogi, najpogosteje dosežemo običajen hipnotičen trans, in subjekt se potem, ko se prebudi, izkušenj ne spominja. Metoda radža joge, pri kateri se zavest umakne iz možganov zaradi intenzivne koncentracije, vodi študenta do kontinuirane zavesti na naslednjih ravneh, tako da se spominja svojih nad-fizičnih izkušenj, ko se povrne v budno stanje. Tako na Zahodu kot na Vzhodu se poskuša doseči isto ustavitev budne zavesti zato, da bi dosegli sledi nad-fizične zavesti, ali kot bi rekel zahodni psiholog, iz človekove podzavesti. Vzhodna metoda ponuja, zaradi tisočih let izkušenj za sabo, sorazmerno boljše rezultate v kraljestvih nad-fizične zavesti, in vzpostavlja, na trdnem temelju ponovljenih izkušenj, neodvisnost zavesti v zvezi s svojim fizičnim nosilcem.

Ekstaza in vizije Svetnikov, v vseh obdobjih in pri vseh verovanjih, prinašajo še en primer izbruhov "nezavednega." V teh, podaljšanih in vsrkajočih molitvah ali kontemplacijah, odkrijemo metodo za doseganje potrebnega stanja možganov. Dohodi čutov se zaprejo, zaradi intenzivnosti notranje kon-

centracije. Na ta način dosežemo, na krčevit in nehoten način, isto, kar doseže praktik radža joge premišljeno. Zato bomo odkrili, da predani vseh ver pripisujejo svoje vizije Božanstvu, ki ga častijo, in ne dejstvu, da so sami vzpostavili pasivno stanje možganov, ki usposablja nad-fizično zavest, da v možgane vtisne slike in zvoke z višjih svetov.

Prof. William James v svojih *Varieties of Religious Experience* pravi, da so nekateri najbolj izredni izbruhi iz “nezavednega” primeri “nenadnih spreobrnitev,” v katerih nenadna misel, vizija ali glas naenkrat popolnoma spremeni tok človekovega budnega življenja. On pravilno poudarja, da sile, ki je tako silna, da povzroči take učinke, ne moremo kar tako zanemariti ali s prezirom zavreči, če se imamo za resnega študenta človeške zavesti. Ta razred psihičnih pojavov zahteva skrbno in znanstveno preučevanje ter obljublja bogato žetev na polju nad-fizične zavesti, ki bo nagradila resnega raziskovalca.

Navadno se proti temu zornemu kotu uporablja ugovor, da se ta dejstva opazuje v povezavi z bolezenskimi živčnimi stanji in da so subjekti opazovanja histerične, prenapete osebe, katerih izkušnje pogojuje njihovo stanje. Prvič, to ni vedno res; radža jogiji na vzhodu so osebe, ki odstopajo po svoji umirjenosti, nekatere take spreobrnitve pa so doživeli tudi povsem zdravi in sposobni ljudje. Vseeno pa moramo priznati, da je v večini primerov živčno stanje bolezensko in možgani prenapeti, a kaj potem? Normalni možgani so razviti do tiste točke, ko se odzivajo na vibracije iz fizičnega sveta in te prenašajo navzgor, od tam navzdol pa mentalne in astralne vibracije, ki so s temi povezane, iz višjih nosilcev. Niso še razviti do tiste točke, da bi brez motenj sprejemali zelo silovite vibracije z višjih ravni, niti da bi se odzivali na vibracije, ki jih v subtilnejših nosilcih zasnujejo na tistih ravneh zunanji pojavi. Zelo silovita čustva veselja, bolečine, žalosti, strahu, so pogosto preveč obremenjujoča za normalne možgane, tako da povzročijo glavobol, histerijo in živčni zlom. Zato se ne moremo čuditi, da zelo silovito čustvo, ki povzroči tako-imenovano spreobrnitev, pogosto spremlja podoben živčni pretres. Pri tem je pomembno to, da, ko pride živčna vznemir-

jenost, učinek - spremenjen odnos do življenja - ostane. Živčna motnja je posledica neprimernosti fizičnih možganov, da bi vzdržali silovite in hitre vibracije, ki pritisnejo na njih; trajno spremenjena drža pa je posledica nenehnega in stabilnega pritiska nad-fizične zavesti. Kjer nad-fizična zavest še ni dovolj razvita, da bi vršila ta nenehen pritisk, spreobrnjena oseba "izgubi milost," ko popusti čustveni val.

V primeru vizij in podobnih pojavov, smo že videli, da se pripetijo takrat, ko se vzpostavi določena oblika transa. Vendar pa se taki pojavi, lahko dogodijo tudi brez tega v primerih, ko so možgani v stanju napetosti, zaradi nekega začasnega vzroka ali zaradi dejstva, da je njihova evolucija presegla normalno. Močno čustvo lahko poveča živčno napetost do točke, ko postane možen neposreden odziv na astralne vibracije, tako da postane vidno ali slišno neko astralno dogajanje. Posledica prenapetosti bo verjetno živčna motnja. Ko so možgani višje razviti kot običajno, ko so postali bolj zapleteni in bolj občutljivi, lahko zaznavajo astralna dogajanja konstantno, ta napetost pa je lahko včasih večja, kot jo lahko prenese živčni sistem, ki mora vzdržati tudi vsakodnevne pritiske sodobne civilizacije. Zaradi tega spremljajo vizije histerija in druge oblike živčnega pretresa.

Vendar pa ta dejstva ne zmanjšujejo pomembnost izkušenj kot dejstev v zavesti. Prej, morda, povečajo njihov pomen, saj kažejo pot, po kateri deluje evolucija pri vplivanju okolja na nek organizem. Stalni vplivi zunanjih sil spodbujajo rastoči organizem in zelo pogosto ga začasno prenapnejo, vendar ga ta napetost sili v nadaljnji razvoj. Greben evolucijskega vala mora biti vedno sestavljen iz nenormalnih organizmov; stabilni, normalni, varni, povprečni organizmi mu le sledijo; ti so vredni vsega spoštovanja, vendar morda niso tako zanimivi kot pionirji in gotovo niso tako poučni v zvezi s prihodnostjo. Dejansko astralne sile nenehno silovito delujejo na človeške možgane, zato da bi se lahko razvili v popolnejši nosilec zavesti. Zato občutljivi možgani, ki se nahajajo v prehodnem stanju, z lahkoto nekoliko zdrsnejo iz kolesnic svoje preteklosti. Zelo verjetno bodo številne aktivnosti, ki jih sedaj voljno usmerja misel, v bodočnosti tekle avtomatično in bodo po-

stopno utonile pod prag budne zavesti, kot se je to zgodilo s številnimi funkcijami, ki so bile včasih odvisne od zavestnega hotenja.

Ob teh spremembah je nujno, da se v najbolj občutljivo uravnovešenih možganih neizogibno pojavlja vse več subtilnejših vibracij, ki *niso* normalne, tako kot se bodo ti - na grebenu evolucijskega vala - najbolj sposobni odzivati. Dr. Maudsley piše: "Kakšno pravico imamo razmišljati, da je Narava prisiljena opravljati svoje delo le s pomočjo normalnih umov? Mogoče najde v nepopolnem umu bolj primeren instrument za nek poseben namen?" (Citirano v knjigi prof. Jamesa, na str.19. Pod "um" beri "možgani.") Prof. James pa dodaja: "Če obstaja takšna stvar kot je navdih iz višjega kraljestva, potem je povsem mogoče, da nek nevrotični temperament ponuja najboljše pogoje za zahtevano sprejemljivost" (*ibid.*, 25).

Ko enkrat spoznamo, da sile, ki so subtilnejše od fizičnih, potrebujejo za svoj izraz bolj prefinjen nosilec kot pa so možgani, ki so organizirani za sprejem na fizični ravni, nas ne bo več motilo ali pretreslo, da nad-fizične sile pogosto najdejo najlažji izraz skozi možgane, ki so bolj ali manj iztirili na fizični ravni. In razumeli bomo, da nenormalne fizične simptome spremljajo manifestacije, ki nikakor ne zmanjšujejo vrednosti teh energij, niti ne zmanjšujejo pomena vloge, ki jo bodo odigrale v bodočnosti človeštva. Istočasno se seveda pojavi želja, da bi našli neko metodo, s katero bomo tem silam omogočili, da se manifestirajo brez tveganja, da bi pri tem uničili fizični instrument.

To pot so našli na Vzhodu v praksi radža joge, kjer varno izvajanje višje zavesti omogoča intenzivna koncentracija. Ta koncentracija, sama po sebi, razvija možgane kot instrument za subtilnejše sile, ko deluje v možganskih celicah na način, ki smo ga že opisali v povezavi z mišljenjem (Glej: 7. Poglavje, 1.). Še več, počasi odpira niz spirillae atoma, ki sedaj še ne delujejo, in s tem ponudi nov organ za višje delovanje. Ta proces je nujno počasen, vendar pa je edini varni način razvoja; in, če nas njegova počasnost razžalosti, potem je razlog za strpnost to, da študent ob tem delu poskuša prehiteti atomski razvoj naslednjega Kroga, kar pa ne more pričakovati, da bi

lahko opravil zelo hitro. Ta počasnost praks radža joge je nekako nesprejemljiva za drveči Zahod; pa vendar ne obstaja noben drug varen in uravnotežen način za razvoj. Izbiramo lahko med tem in med bolezenskimi živčnimi motnjami, ki spremljajo izbruhe nad-fizične zavesti v nepripravljenem nosilcu. Ne moremo preseči zakonov Narave, lahko jih le poskušamo razumeti in jih uporabljati.

11. Poglavje - Delovanje monade

1. Izgradnja nosilcev

Obravnavajmo sedaj delovanje Monade pri oblikovanju nosilcev, ki jo kot Atma-Buddhi-Manas zastopajo na tretji, četrti in peti ravni, in kavzalnim telesom, kot sprejemnikom, zakladnico izkušenj vsake inkarnacije.

Ob koncu vsakega življenjskega obdobja, to je, ob koncu vsakega devachanskega obstoja, mora Monada spodbuditi v ponovno aktivnost tri zaporedna jedra teles, ki jih bo oblekla med novim življenjskim obdobjem. Najprej spodbudi mentalno jedro. To spodbujanje predstavlja povečanje toka življenja skozi spirillae. Spomnimo se, da se, ko permanentne enote "zaspijo," normalni tok življenja v spirillae ustavi in da je med celotnim obdobjem počitka ta tok majhen in počasen (Glej: poglavje 4., 4.5). Ko pride čas reinkarnacije, se ta tok poveča, spirillae spreleti življenje in permanentne enote, ena za drugo, pritegnejo kot magneti okoli sebe primerno materijo. Ko je mentalna enota spodbujena, začne močno vibrirati, v skladu z vibracijskimi močmi - rezultati preteklih izkušenj - ki so shranjene znotraj nje, in pritegne k sebi in uredi okoli sebe primerno materijo iz mentalne ravni. Tako kot mehka jeklena palica postane magnet, ko skozi žico, ki jo obkroža, spustimo tok, tako da se materija znotraj njenega magnetnega polja v trenutku raz-

poredi okoli tega magneta, na enak način se zgodi s permanentno mentalno enoto. Ko jo obkrožijo življenjski tokovi, postane magnet, in materija znotraj polja njenih sil se razporedi okoli nje in oblikuje novo mentalno telo. Pritegnjena materija bo ustrezala kompleksnosti permanentne enote. Ne samo to, da bo pritegnjena finejša ali bolj groba materija, ampak mora biti ta ustrezna tudi glede na razvoj atomov, ki vstopajo v oblikovanje kopičenj. Pritegnjene molekule bodo sestavljene iz atomov, katerih vibracijske energije so istovetne s, ali se približujejo, ali pa so uglašene, s tistimi enote. Zato bo razvoj materije njenega novega mentalnega nosilca v skladu s stopnjo evolucije, ki jo je dosegel človek. Na ta način se izgraja, inkarnacijo za inkarnacijo, primerno mentalno telo.

Natančno enak proces se ponovi na astralni ravni pri gradnji novega astralnega telesa. Astralno jedro - astralni permanentni atom - se oživilja na podoben način in tudi deluje podobno.

Človek je tako oblečen v dve novi telesi, mentalno in astralno, ki izražata njegovo stopnjo evolucije in ga usposabljata, v skladu z njegovimi močmi in zmožnostmi, da se primerno izraža v njenih svetovih.

Ko pa pridemo do oblikovanja telesa na fizični ravni, se pojavi nov element. Kar se tiče Monade je delo enako. Ona oživi fizično jedro - fizični permanentni atom - ki deluje kot magnet, tako kot na višjih ravneh. Vendar pa se sedaj zgodi nekaj podobnega, kot da bi se človek umešal v pritegovanje in urejanje materije znotraj magnetnega polja; Elemental, ki mu je naložena dolžnost, da oblikuje eterični dvojnik po modelu, ki so mu ga dali Gospodje Karme, prevzame nadzor nad delom. Materiali se lahko dejansko zberejo skupaj na enak način, kot da bi jih za gradnjo hiše prinesel delavec, vendar jih graditelj sedaj izbira, uporabi ali zavrže, ter postavlja, v skladu z načrtom arhitekta.

Pojavi se vprašanje: Zakaj ta razlika? Zakaj se na fizični ravni, kjer bi lahko pričakovali, da se bo ponovil enak proces, pojavi neka tuja moč in prevzame nadzor nad gradnjo, ki jo opravljajo roke lastnika hiše? Odgovor leži v de-

lovanju zakona karme. Na višjih ravneh ovoji izražajo prav toliko človeka kot se je ta razvil, poleg tega pa tam ne obdeluje posledic svojih preteklih odnosov z drugimi. Vsak center Zavesti na tistih ravneh deluje znotraj svojega lastnega kroga; njegove energije so usmerjene proti njegovim lastnim nosilcem, in na druge neposredno deluje le toliko, kolikor se lahko dokončno izrazi skozi fizični nosilec. Ti odnosi z drugimi zapletejo človekovo karmo na fizični ravni, in posebna fizična oblika, ki jo nosi med posebnim življenjskim obdobjem, mora biti primerna za izpolnitev te zapletene karme. Od tu potreba po vključevanju in urejanju Gospodov Karme. Če se človek nahaja na taki točki evolucije, na kateri prihaja v podobne neposredne odnose z drugimi na drugih ravneh, se bodo podobne omejitve pri oblikovanju njegovih teles pojavile tudi na teh ravneh. Na področju njegovih zunanjih aktivnosti, ne glede na to, kakšne so, se te omejitve morajo pojaviti.

Zato oblikovanje fizičnega telesa poteka pod višjim nadzorom; on mora sprejeti pogoje rase, naroda, družine, okoliščin, ki jih zahtevajo njegove pretekle aktivnosti. Ta omejitvena vloga karme zahteva izgradnjo nosilca, ki je le delen izraz delujoče zavesti - delen, ne le zato, ker onemogoči moči s samo grobstvo materiala, ampak tudi zaradi omenjenih zunanjih omejitev. Zato je velik del njegove zavesti, ki bi se sicer lahko izrazila na fizični ravni, izključen, tako da se na fizični ravni kot budna zavest lahko pojavi le njen manjši del.

Naslednje vprašanje, ki je povezano s to gradnjo, je posebno delo pri organiziranju nosilcev kot izrazov zavesti, pri čemer ne bomo obravnavali splošen vpliv želje in misli, ki smo ga že spoznali. Posvetili se bomo bolj določenim podrobnostim kot pa glavnim obrisom.

Vemo, da se kvalitete vtisnejo v materijo med sestopom Drugega Logosa, medtem ko ureditev teh specializiranih materialov v relativno trajne oblike pripada Njegovemu vzpenjanju. Ko Monada, preko svojega izraza, Duhovnega Človeka, prevzame določeno neposredno moč nad svojimi nosilci se znajde v posesti oblike, v kateri igra zelo veliko vlogo simpatični živčni si-

stem, medtem ko cerebro-spinalni še ni prevzel prevlade. Morala bo izdelati številne povezujoče vezi med tem simpatičnim sistemom, ki ga je prevzela, in centri, ki jih mora organizirati v astralnem telesu, da bi lahko v bodoče v njem neodvisno delovala. Toda, preden je v kateremkoli višjem nosilcu možno kakršnokoli neodvisno delovanje, je nujno, da se ga pripelje do precej visoke stopnje v smislu prenosnega nosilca, to je nosilca, skozi katerega deluje navzdol na svoje telo na fizični ravni. Ločiti moramo med pripravljanim delom organiziranja mentalnega in astralnega nosilca, ki ju usposobi za prenos dela zavesti Duhovnega Človeka, in poznejšim delom razvijanja teh istih nosilcev v neodvisna telesa, v katerih bo Duhovni Človek sposoben delovati na njihovih ustreznih ravneh. Zato morata biti izpeljani dve nalogi: prvič, organizacija mentalnega in astralnega nosilca kot prenosnika zavesti v fizično telo, in drugič, organizacija teh nosilcev v neodvisna telesa, v katerih lahko zavest deluje brez pomoči fizičnega telesa.

Astralni in mentalni nosilec morata biti nato organizirana tako, da Duhovni Človek lahko uporablja možgane in živčni sistem kot svoj organ zavesti na fizični ravni. Impulz za take vrste uporabo prihaja iz fizičnega sveta preko vplivov na različne živčne končiče, kjer povzročijo valove živčne energije, ki preko vlaken potujejo v možgane: ti valovi preidejo iz gostih možganov v eterične, nato v astralni ter nazadnje v mentalni nosilec, kjer porodijo odziv zavesti v kavzalnem telesu na mentalni ravni. Ta zavest, ki so jo na ta način zbudili zunanji vplivi, zasnuje vibracije, ki kot odgovor potujejo iz kavzalnega telesa do mentalnega, od tega do astralnega, do eteričnega in gostega fizičnega, kjer valovi zasnujejo električne tokove v eteričnih možganih, ki nato delujejo na gosto materijo živčnih celic.

Vse te vibracijske akcije postopno organizirajo prvotne medle oblake astralne in mentalne materije v nosilca, ki služita kot učinkoviti polji za delovanje teh nenehnih akcij in reakcij. Ta proces se odvija skozi stotine rojstev in se začne, kot smo videli, od spodaj, vendar postopno prehaja vse bolj in bolj pod nadzor Duhovnega Človeka; ta začenja usmerjati svoja delovanja s spomini na pretekle vtise in začne z vsako aktivnostjo pod vplivom teh

spominov, ki jih spodbuja želja. Z nadaljevanjem procesa prihaja od znotraj vse bolj in bolj silovita usmeritev, tako da vse manj in manj usmerjevalne moči izražajo privlačnosti in odbojnosti do zunanjih objektov, tako da je nadzor izgradnje nosilcev vse bolj osredotočen v notranjosti in vse manj v zunanosti.

Ko postane nosilec organiziran, se v njem pojavijo določena kopičenja materije, najprej meglena in bežna, nato pa vse bolj in bolj določna. To so bodoče čakre ali kolesa, čutni centri astralnega telesa, ki jih moramo ločiti od astralnih čutnih centrov, ki so povezani s čutnimi organi in centri fizičnega telesa (Glej: 7. poglavje, 2). Vendar se skozi neskončno dolga časovna obdobja ne zgodi nič, kar bi oživilo te počasi rastoče centre, tako da se njihova povezava s fizičnim telesom pogosto odloži, celo takrat, ko že delujejo na astralni ravni; kajti ta povezava se lahko vzpostavi le iz fizičnega nosilca, kjer počiva ognjena sila Kundalini. Preden jih lahko doseže Kundalini, tako da bodo lahko svoja opazovanja prenesli na fizično telo, morajo biti povezani s simpatičnim živčnim sistemom, v katerem so točke stika velike celice ganglijev. Ko so te vezi vzpostavljene, lahko skozi njih valuje ognjeni tok, tako da so lahko opazovanja astralnih dogodkov v popolnosti prenesena v fizične možgane. Čakre se lahko povežejo s fizičnim nosilcem le na ta način, njihova izgradnja v centre in njihova postopna organiziranost v kolesa pa se lahko začne s kateregakoli nosilca, in pri vsakem posamezniku se bo začela iz tistega nosilca, ki predstavlja poseben tip temperamenta, kateremu pripada. V skladu s to pripadnostjo določenemu temperamentu bo tudi mesto največje aktivnosti pri izgradnji vseh nosilcev v učinkovite instrumente zavesti, ki se izraža na fizični ravni. Ta center aktivnosti je lahko v fizičnem, astralnem, nižjem ali višjem mentalnem telesu. V kateremkoli od teh, ali celo v katerem višjem, se, v skladu s tipom temperamenta, ta center nahaja v principu, ki zaznamuje tip temperamenta in iz katerega deluje "navzgor" ali "navzdol" ter oblikuje nosilce, da postanejo primerni za izraz tistega temperamenta.

2. Razvijajoči se človek

Da bi lažje razumeli ta proces, lahko obdelamo nek določen primer - temperament, v katerem prevladuje konkretni um. Duhovnemu Človeku bomo sledili skozi tretjo, četrto in peto Korensko Raso. Ko pogledamo na njegovo delovanje v tretji Rasi, odkrijemo, da je mentalno še zelo nerazvit, pa čeprav je um njegova prevladujoča nota tipa. Burno življenje okoli njega, ki ga ne more ne razumeti ne obvladati, na njega zelo močno deluje ter vzburja njegov astralni nosilec. Ta astralni nosilec bo polni vtisov, in zaradi temperameta bodo želje spodbujale otroški um k naporom, ki bodo usmerjeni k njihovi izpolnitvi. Njegova fizična konstitucija se razlikuje od tiste, ki je značilna za človeka pete Rase; še vedno prevladuje simpatični živčni sistem, cerebro-spinalni pa je podrejen, vendar pa deli simpatičnega sistema že začnajo izgubljati kar precej svoje učinkovitosti kot instrumenti zavesti, kajti kot taki pripadajo stopnji, ki je bila pred človeško. V možganih sta dve telesi, ki sta še posebej povezani s simpatičnim sistemom na svojem začetku, sedaj pa tvorita del cerebro-spinalnega - pinealna žleza in pituitarno telo (epifiza in hipofiza). Ti dve telesi nam kažeta način, na katerega lahko na bolj zgodnji stopnji deluje nek del telesa, ki pa nato lahko izgubi svojo posebno vlogo in funkcijo, ter na naslednji stopnji evolucije nastopi z višjo vrsto življenja, ki mu podari novo vlogo in funkcijo.

Razvoj teh dveh teles pripada bolj nevretenčarskemu kot vretenčarskemu kraljestvu in biologi govorijo o "tretjem očesu" kot o "nevretenčarskemu očesu." Ne glede na to ga najdemo tudi pri vretenčarjih, saj so pred kratkim v Avstraliji odkrili vrsto kače, ki je imela na vrhu glave poseben greben polprozornih lusk. Ko so te odstranili, so pod njimi odkrili pravo oko - popolno v vseh svojih sestavnih delih, ki pa ni bilo delujoče. Tretje oko je bilo delujoče med Lemurci, na bežen in splošen način, ki je značilen za nižje stopnje evolucije in še posebej za simpatični sistem. Ko je naš človek napredoval iz Lemurske v Atlantsko Raso, je tretje oko prenehalo delovati, okoli njega pa so se razvili možgani, tako da je postalo privesek, ki ga sedaj imenujemo epifiza. Kot Lemurec je bil psihik, pri katerem je simpatični sistem na veliko

vzburljalo nerazvito astralno telo. Kot Atlant je postopno izgubil svoje psihične moči, saj je simpatični sistem postal podrejen hitro rastočemu cerebro-spinalnemu.

Rast cerebro-spinalnega sistema se pri Atlantih tega temperamenta odvija hitreje kot pri tistih drugih temperamentov, kajti glavna aktivnost se odvija v konkretnem umu, ki ga ta spodbuja in oblikuje; astralno telo izgublja hitro svojo prevlado in hitreje postaja prenosnik mentalnih impulzov v možgane. Zato je bil, ko je naš človek prešel v peto Raso, posebej pripravljen, da izkoristi te značilnosti; izgradil bo velike in dobro uravnovešene možgane, svoj astral pa bo uporabljal predvsem kot prenosnik in izgrajeval čakre z mentalne ravni.

3. Epifiza in hipofiza

Povrnimo se k drugemu od zgoraj omenjenih teles - hipofizi. Ta naj bi se razvila iz prvobitnih ust, ki so bila pri nevretenčarjih neposredno povezana s prebavnim kanalom. Pri vretenčarjih so nehala služiti kot usta in so postala zakrnel organ, vendar pa so ohranila posebno funkcijo v povezavi z rastjo telesa. Aktivna je med normalnim obdobjem fizične rasti, in bolj ko je aktivna, večja je rast telesa. Posebno aktivna je bila pri rasti velikanov. Še več, včasih postane zopet aktivna v kasnejšem obdobju življenja, ko je skelet že zgrajen, in povzroči nenormalno in čudno rast okončin, rok, nog, pa tudi nosu itd., ter povzroči najbolj neverjetna nesorazmerja.

Ko je začel prevladovati cerebro-spinalni sistem, je zgodnja funkcija teh dveh teles izginila, vendar pa imata ta dva organa tudi svojo bodočnost, tako kot preteklost. Preteklost je bila povezana s simpatičnim sistemom, prihodnost pa s cerebro-spinalnim sistemom. Z napredovanjem evolucije, ko oživijo v astralnem telesu čakre, postane hipofiza fizični organ za astralno in pozneje za mentalno jasnovidnost. Če se v fizičnem telesu preveč uporablja astralna jasnovidnost, je posledica včasih vnetje hipofize. Ta organ služi za prenos znanja, doseženega z astralno vizijo, v možgane; uporab-

ljen pa je tudi za oživljanje stičnih točk med simpatičnim sistemom in astralnim telesom, s čemer se vzpostavi konstantna zavest med astralno in fizično ravnjo.

Epifiza je povezana z eno izmed čakler v astralnem telesu in preko te z mentalnim telesom ter služi kot fizični organ za prenos mišljenja med posameznimi možgani. Pri prenosu misli posamezna misel preskoči iz enega uma v drugega, pri čemer uporablja za medij prenosa mentalno materijo; lahko pa je poslana navzdol v fizične možgane ter preko epifize, skozi fizični eter, do epifize v drugih možganih, kjer jih sprejme druga zavest.

Medtem, ko se center delovanja nahaja v prevladujočem principu, pa se mora zveza med čakrami in fizičnim telesom vzpostaviti, kot smo rekli, s fizične ravni. Cilj te zveze ni v tem, da bi astralno telo postalo prenosnik energij Duhovnega Človeka na fizično telo, ampak da usposobi astralni nosilec za popolni stik s fizičnim. Za izgradnjo prenosnih nosilcev lahko obstajajo različni centri delovanja, vendar pa je nujno, da se začne s fizične ravni, zato da lahko prenese rezultate delovanja teles, ki delujejo na drugih ravneh, v budno zavest. Od tu velik pomen fizične čistosti, diete in drugih stvari.

Ljudje pogosto sprašujejo: Kako znanje, ki ga pridobimo na višjih ravneh, doseže možgane in zakaj ga ne spremlja spomin na okoliščine pod katerimi je bilo pridobljeno? Vsak, ki redno prakticira meditacijo, ve, da se v njegovih možganih na fizični ravni pojavi precej znanja, ki ga ni pridobil s študijem. Od kod prihaja? Prihaja z astralne ali mentalne ravni, kjer je bilo pridobljeno, možgane pa doseže po poti, ki smo jo opisali; zavest ga na mentalni ravni asimilira neposredno; mogoče ga je dosegla z astralne ravni, nakar navzdol pošlje miselne-valove. Lahko ga sporoči neka entiteta na višji ravni, ki deluje neposredno na mentalno telo. Vendar pa so okoliščine komunikacije ušle iz spomina zaradi enega ali drugega razloga, ali morda zaradi obeh. Večina ljudi ni, kot pravimo tehnično, "budna" na astralni in mentalni ravni; to pomeni, njihove zmožnosti so obrnjene navznoter, ubadajo se z mentalnimi procesi in čustvi, in niso angažirane z opazovanjem zunanjih pojavov na teh ravneh. Lahko so zelo dovzetni in njihovo astralno

in mentalno telo lahko začne zelo hitro vibrirati, vibracije pa to znanje hitro prenesejo naprej, vendar pa njihova pozornost ni obrnjena k osebi, ki jim je posredovala znanje. Z napredovanjem evolucije ljudje postajajo vse bolj in bolj odzivni na astralni in mentalni ravni, vendar pa kljub temu ne zaznavajo svoje okolice.

Drugi razlog za izgubo spomina je odsotnost povezujočih vezi s simpatičnim sistemom, ki smo jih omenili prej. Človek je lahko "buden" na astralni ravni in na njej deluje aktivno ter se živo zaveda svoje okolice. Vendar pa, če še ni ustvaril povezujoče vezi med astralnim in fizičnim sistemom, ali pa te niso oživljene, tako da nastopi v zavesti prelom. Ne glede na to, kako živa je lahko zavest na astralni ravni, ta ne more, dokler ne delujejo te vezi, prenesti in vtisniti na fizične možgane spomin na astralne izkušnje. Poleg teh vezi mora aktivno delovati tudi hipofiza, ki osredotoči astralne vibracije kot leča sončne žarke. Na ta način se številne astralne vibracije zberejo na enem mestu, kar zasnuje vibracije v fizični materiji, ki jih nato z lahkoto prenese naprej. Vse to je nujno potrebno za "spominjanje."

4. Poti zavesti

Postavi se nam vprašanje: Ali zavest vedno potuje po isti poti, ko mora doseči fizični nosilec? Prenosi, kot vemo, se včasih odvijajo neposredno preko atomskih pod-ravni in včasih preko vseh sedmih pod-ravni preden dosežejo nižjo atomsko pod-raven. Katero izmed teh poti izbere zavest? Pri normalnem delovanju v procesu mišljenja, se val spušča skozi vse zaporedne pod-ravni, z mentalne preko sedem astralnih pod-ravni na fizično eterično in nato do goste živčne materije. Ta val v eterični materiji zasnuje električne tokove, ti pa vzdražijo protoplazmo sivih celic. Vendar, ko se v zavesti pojavijo posebni bleski, kot so bleski genija ali nenadne razsvetljene ideje, ki se pojavijo v umu - takšni bleski kot se pojavijo pri znanstveniku, ko iz velike mase dejstev nenadno izskoči temeljni, osnovni zakon - takrat se zavest izlije navzdol le skozi atomske pod-ravni ter tako doseže možgane. To je

razsvetljena ideja, ki se pojavi kot sončna svetloba in ne kot posledica logičnega miselnega procesa. Miselni proces prihaja v možgane preko zaporednih pod-ravni; avtoritativna razsvetlitev pa le preko atomskih pod-ravni.

12. Poglavje - Narava spomina

1. Veliki Jaz in mali jaz-i

Kaj je spomin? Kako deluje? S kakšnimi sredstvi priključimo preteklost, najsi je daljna ali bližnja? Kajti, navsezadnje, najsi je preteklost daljna ali bližnja, če pripada temu ali kateremu drugemu notranjemu življenju, so sredstva, ki vladajo njenemu razkrivanju podobna, in potrebujemo teorijo, ki nam bo predstavila vse primere spomina in nas sočasno usposabljala, da bomo razumeli vsak posamezen primer.

Prvi korak proti določni in razumljivi teoriji je razumevanje naše lastne konstitucije, Jaza in njegovih ovojev ter njihovih medsebojnih odnosov; zato lahko sedaj na kratko povzamemo glavna dejstva iz prejšnjih poglavij, ki se neposredno povezujejo z vprašanjem Spomina. Nenehno moramo imeti pred sabo dejstva, da je naša zavest enota, in da ta enota deluje skozi različne ovoje, ki ji vsiljujejo napačno predstavo o mnogoterosti. Najbolj notranji ali najbolj subtilen od teh ovojev je neločljivo povezan z zavestjo; dejansko ji ta ovoj omogoči, da je enota. Ta enota je Monada, ki prebiva na ravni anupadaka; vendar pa jo bomo iz praktičnih razlogov imenovali Notranji Človek, Tri-Atom, Atma-Buddhi-Manas, brez atmičnega, buddhičnega in manasičnega ovoja. Ta enota zavesti se manifestira skozi, prebiva

v ovojih, ki pripadajo petim ravnem njenega delovanja, tako da jo imenujemo Jaz, ki deluje v svojih ovojih.

Zato moramo o njej razmišljati kot o Jazu, ki prebiva v nosilcih, ki vibrirajo. Vibracije teh nosilcev ustrezajo, na strani materije, spremembam v zavesti, na strani Jaza. O vibracijah zavesti ne moremo govoriti, kajti vibracije lahko pripadajo le materialni strani stvari, strani oblike. Govorimo lahko le o vibriranju zavesti. V zavesti imamo spremembe, ki ustrezajo vibracijam v ovojih.

Vprašanje nosilcev ali teles, v katerih deluje zavest, Jaz, je zelo povezano s Spominom. Celoten proces priklicanja bolj ali manj oddaljenih dogodkov je vprašanje odseva teh dogodkov v določenem ovoju - oblikovanja dela materije tega ovoja v njihovo podobo - v katerem trenutno deluje zavest. V Jazu, kot delu Univerzalnega Jaza - ki ga za naš namen lahko imenujemo Logos, čeprav je v resnici Logos le del Univerzalnega Jaza - je prisotno vse, kajti v Univerzalnem Jazu je prisotno vse, kar se je zgodilo, se bo zgodilo, v univerzumu; vse to in še neskončno več, je prisotno v Univerzalnem Jazu. Vendar razmišljajmo le o univerzumu in njegovem Logosu. O Njem govorimo kot o vseprisotnem in vsemogočnem. V osnovi ta vseprisotnost in vsemogočnost obstajata tudi v individualiziranem Jazu, ker je eno z Logosom, vendar - tukaj moramo postaviti ta vendar - z določeno razliko; razlika je v tem, da v ločenem Jazu kot Jazu brez nosilcev ta vseprisotnost in vsemogočnost počiva zaradi njegove enosti z Enim Jazom, medtem ko se nosilci, v katerih biva, še niso naučili vibrirati v odgovor na spremembo v njihovi zavesti, ko ta Jaz usmeri svojo pozornost na enega ali drugega od svojih sestavnih delov. Zato pravimo, da v njem vse obstaja le potencialno, in ne tako kot v Logosu, dejansko. Vse spremembe, ki se odvijajo v zavesti Logosa se lahko reproducirajo v tem ločenem Jazu, ki je neločljivi del Njegovega življenja. Vendar pa nosilci še niso pripravljeni kot medij za manifestacijo. Kajti pri ločeni obliki, ovoju ločenega ali individualiziranega Jaza, so te možnosti, ki so v njej kot del Univerzalnega Jaza, latentne in ne manifestirane, so možnosti, ne pa dejanskosti. Tako kot v vsakem atomu, ki si us-

tvarja nosilec, obstajajo neskončne možnosti vibriranja, tako tudi v vsakem ločenem Jazu obstajajo neskončne možnosti sprememb zavesti.

Na začetku sončnega sistema v atomu ne bomo odkrili neskončne raznovrstnosti vibracij, ampak le sposobnost, da bo pridobil neskončno raznovrstnost vibracij. Te pridobi v toku svoje evolucije, ko se nenehno odziva na vibracije, ki delujejo na njegovo površino. Ob koncu sončnega sistema neskončno število atomov v njem doseže stopnjo evolucije, na kateri lahko vibrirajo v odgovor na katerokoli vibracijo, ki se pojavi v sistemu in se jih dotakne; takrat lahko rečemo, da so znotraj tega sistema dosegli popolnost. Isto velja za ločene, individualizirane Jaze. Vse spremembe, ki se odvijajo v zavesti Logosa in so zastopane v tem univerzumu, vse te so prisotne tudi v izpopolnjeni zavesti tega univerzuma, in vsako od sprememb lahko reproducira katera koli od teh zavesti. To pa je Spomin: ponovno pojavljanje, reinkarnacija v materiji, česar koli, kar obstaja v tem univerzumu, in zato vedno obstaja v zavesti njegovega Logosa in v zavestih, ki so deli Njegove zavesti. Čeprav gledamo na Jaz kot na ločenega od vseh ostalih Jazov, pa moramo vedno imeti na umu, da je neločljivo povezan z Enim Jazom, Logosom. Njegovo življenje je prisotno v vsakem delu Njegovega univerzuma, in v Njem živimo, se gibljemo in obstajamo, vedno odprti Zanj, napolnjeni z Njegovim življenjem.

Ko Jaz začne oblačiti nosilec za nosilec materije, se njegove moči po pridobivanju znanja z vsakim naslednjim nosilcem zmanjšujejo, vendar pa postajajo tudi vse bolj določne. Ko pridemo na fizično raven, je zavest omejena na izkušnje, ki jih lahko sprejema skozi fizično telo, in predvsem preko tistih odprtih, ki jih imenujemo čutne organe; to so poti, preko katerih lahko znanje doseže vklenjen Jaz, zato o njih pogosto govorimo kot o ovirah za pridobivanje znanja, če pomislimo na sposobnosti subtilnejših nosilcev. Fizično telo omogoči določno in jasno zaznavo, ki je podobna učinku kamere obscure, ko se podoba odrazi na steni, potem ko je prodrla skozi drobno luknjo; vsi žarki svetlobe ne prodrejo v ta zaprti prostor, vendar pa

prav to omogoči, da tisti, ki prodrejo, na steni oblikujejo jasno in določno sliko.

2. Spremembe v nosilcih in v zavesti

Poglejmo sedaj, kaj se dogaja s fizičnim nosilcem, ko sprejema nek vtis in ko ponovno priključita ta vtis, to je, ko se ga spomni.

Zunanja vibracija vzdraži nek čutni organ in ta jo prenese v ustrezen center v možganih. Skupina celic v možganih vibrira in ta vibracija zapusti celice v stanju, ki je nekako različno od tistega ob sprejemu. Sled tega odziva ponuja možnost skupini celic, ki so enkrat že vibrirale na določen način, da ohranijo skozi svoj obstoj, kot skupina celic, možnost ponovnega vibriranja na isti način, ne da bi prejele spodbudo iz zunanjega sveta. Vsako ponavljanje iste vibracije okrepi to zmožnost, pusti svojo lastno sled, vendar pa številne take ponovitve ustvarijo možnost samo-inicirane ponovitve. Celice se približajo zmožnosti za tako samo-inicirano vibriranje z vsako ponovitvijo, ki je sprožena od zunaj. To vibriranje pa ni omejeno zgolj na fizične celice; preneseno je navznoter, proti ustrezni celici ali skupini celic v subtilnejših nosilcih in na koncu privede do spremembe v zavesti. Ta sprememba nato reagira na celice, tako da je ponovitev vibracije inicirana od znotraj, s spremembo v zavesti. Ta ponovitev pa je spomin na predmet, ki je sprožil niz vibracij. Odziv celic na zunanjo vibracijo, odziv, ki je podrejen zakonom fizičnega univerzuma, daje celicam moč odzivanja na podoben impulz, čeprav slabotnejši, ki prihaja od znotraj. Ob vsakem gibanju materije v novem nosilcu se potroši malo moči, tako da prihaja do postopnega zmanjševanja energije vibracije. Ob ponavljanju podobnih vibracij se pri odzivanju na nove zunanje vplive troši vse manj in manj energije, in celice se vse raje odzivajo na vsako novo ponovitev.

V tem leži vrednost “zunanjega;” v materiji prebudi, lažje kot na kateri koli drugi način, zmožnost odzivanja, zato ker je to bolj tesno povezano z nosilci kot pa “notranje.”

Tudi sprememba v zavesti omogoči zavesti, da lažje ponovi spremembo kot pa je bilo to prvič. In vsaka taka sprememba pripelje zavest bližje moči, da sama inicira podobno spremembo. Če pogledamo nazaj na svitanje zavesti, bomo videli, da vklenjeni Jazi prehajajo skozi številne izkušnje preden pride do samo-inicirane spremembe v zavesti; če imamo to na umu kot dejstvo, potem lahko zapustimo te zgodnje stopnje in preučujemo delovanje zavesti na bolj razvitem delu. Zapomniti si moramo tudi, da vsak vpliv, ki doseže najbolj notranji ovoj, porodi spremembo v zavesti, spremlja pa jo reakcija. Sprememba v zavesti povzroči nov niz vibracij, od znotraj navzven. Tako obstaja pot navznoter, proti Jazu, ki mu sledi valovanje iz Jaza navzven. Prva je posledica zunanjega objekta in porodi to, kar imenujemo zaznava, drugo pa je posledica reakcije Jaza, ki povzroči to, kar imenujemo spomin.

Preko vida, sluha, tipa, okusa in vonja prihajajo številni čutni vtisi, ki tečejo skozi fizični in astralni nosilec do mentalnega. Tam se koordinirajo v kompleksno celoto, tako kot glasbeni akord tvorijo številne note. To je posebno delo mentalnega telesa: sprejema številne tokove in jih sintetizira v enega; številne vtise združi v zaznavo, misel, kompleksno celoto.

3. Spomini

Poskušajmo ujeti to kompleksno stvar, potem ko se je napotila navznoter in povzročila spremembo v zavesti, neko zamisel; sprememba, ki jo je povzročila, porodi v nosilcih nove vibracije, ki reproducirajo tiste, ki so jih povzročile na poti navznoter, obenem pa se v vsakem naslednjem nosilcu pojavi v slabotnejši obliki. Ni več tako krepka, silovita in živa kot takrat, ko so se njeni sestavni deli napotili s fizične na astralno in iz astralne na mentalno raven; na mentalni ravni se pojavi v slabotnejši obliki, kot kopija tiste, ki jo je mental poslal navzven, s slabotnejšimi vibracijami. Ko Jaz sprejme njeno reakcijo - kajti vpliv vibracije mora na vsakem nosilcu povzročiti reakcijo - je ta reakcija precej slabotnejša kot izvorna akcija in se zaradi tega

zdi manj “realna” kot akcija; v zavesti ustvari manjšo spremembo, to pa obenem pomeni tudi neizogibno manjšo “realnost.”

Dokler je zavest premalo odzivna, da bi zaznala kakršen koli vpliv, ki ne presega silovitega fizičnega vpliva, je dobesedno bolj v stiku s fizičnim kot pa z ostalimi ovoji, tako da ne bo prihajalo do spominov na zamisli, ampak le do spominov na zaznave, to je, do slik o zunanjih objektih, ki so jih povzročile vibracije v živčni materiji možganov in reproducirale v povezani astralni in mentalni materiji. To so dobesedno slike v mentalni materiji, enake slikam na roženici očesa. Zavest zazna te slike, jih “vidi,” kajti videnje očesa je le omejen izraz njenih zaznavnih moči. Ko se zavest nekoliko odvrne od fizičnega in usmeri pozornost preoblikovanjem v njenih notranjih ovojih, vidi te reprodukcije, ki jih je v možgane vtisnil astralni ovoj, zaradi njene reakcije, ki je bila usmerjena navzven, tako da pride do spomina o vtisih. Slike se možganih pojavijo z reakcijo na spremembo v zavesti in so tam prepoznane. To prepoznavanje pomeni, da se je zavest precej umaknila iz fizičnega v astralni nosilec in da deluje tam. Tako človekova zavest deluje v sedanjem času in je zato polna spominov, spominov, ki so reprodukcije starih slik v fizičnih možganih, ki so nastale z reakcijo iz zavesti. V slabo razvitem človeškem tipu so to slike o preteklih dogodkih, v katerih je sodelovalo fizično telo, spomini na lakoto in žejo ter njuno zadovoljitev, na spolne užitke in podobno, stvari torej, v katerih je imelo fizično telo aktivno vlogo. V višjem tipu človeka, pri katerem zavest deluje bolj v mentalnem nosilcu, bolj pritegnejo njegovo pozornost slike v astralnem telesu, ki so jih v astralnem telesu oblikovale vibracije, ki so prihajale navzven, iz mentalnega, in jih je zaznala kot slike zavest, ki se je umikala v svoje mentalno telo, ki postaja njen neposredni nosilec. Z razvojem tega procesa se bolj prebujena zavest odziva na vibracije, ki so bile inicirane na astralni ravni od astralnih objektov, tako da ti postajajo vse bolj “realni” in vse bolj ločljivi od spominov, slik v astralnem telesu, ki so jih povzročile reakcije zavesti.

Mimogrede omenimo, da hodi spomin na nek objekt z roko v roki s sliko, ki obnavlja bolj ostre izkušnje o objektu s fizičnim stikom, to pa imenujemo

predvidevanje. Zato bo včasih spomin celo v fizičnem telesu povzročil reakcije, ki običajno spremljajo stik z zunanjim objektom, tako da lahko vnaprej občutimo ugodje, ki sicer ni dostopno fizičnemu telesu. Tako predvidevanje o okusni hrani povzroči "slinjenje." S tem dejstvom se bomo ponovno srečali, ko bomo dosegli zaokrožitev naše teorije o Spominu.

4. Kaj je Spomin?

Potem ko smo omenili spremembe v nosilcih, ki se porodijo zaradi vplivov iz zunanjega sveta, odzive na te vplive kot spremembe zavesti, slabotnejše vibracije v nosilcih, ki jih povzroči reakcija zavesti, in ponovno prepoznavanje le-teh s strani zavesti kot spominov, preidimo na bistveno vprašanje: Kaj je Spomin? Uničenje teles med smrtjo in reinkarnacijo prekine njihov avtomatizem, njihovo moč odzivanja na podobne vibracije kot tiste, ki so jih že izkušala; odzivne skupine se razgradijo in vse kar ostane je le seme za bodoče odzive, ki je shranjeno v permanentnih atomih; kako slabotno je to v primerjavi z novimi avtomatizmi, ki jih vsilijo telesom nove zunanje izkušnje, lahko presodimo po odsotnosti kakršnega koli spomina na pretekla življenja v novih nosilcih. Dejansko, permanentni atomi lahko opravijo le to, da se nosilci hitreje odzivajo na vibracije podobne vrste kot tiste, ki so jih že izkušali, kot na tiste, ki jih izkušajo prvič. Spomin celic ali skupin celic ob smrti izgine in kot tak ne more biti priklican. Kje je torej ohranjen Spomin?

Kratek odgovor je: Spomin ni zmožnost in se ne ohranja; ne pojavlja se v zavesti kot sposobnost, niti ni noben spomin na dogodke shranjen v individualni zavesti. Vsak dogodek je prisotno dejstvo v univerzumu zavesti, v zavesti Logosa, vse kar se dogodi v Njegovem univerzumu, v preteklosti, sedanjosti, prihodnosti, je vedno v Njegovi vse-prežemajoči zavesti, v Njegovem "večnem sedaj." Od začetka do konca univerzuma, od njegovega svitanja do njegovega zahajanja, je v njem vse, vedno prisotno, obstoječe. V tem oceanu idej je VSE; ko blodimo po tem oceanu, se dotikamo delcev

njegovih sestavnih delov in naš odgovor na te stike je znanje; ko smo enkrat nekaj spoznali, lažje zopet vzpostavimo stik, in ta ponovitev - ko ne uspe stik med zunanjim ovojem in delci, ki se nahajajo na njegovi lastni ravni - je Spomin. Vse "spomine" je mogoče priklicati, kajti vse zmožnosti ustvarjanja vibracij, ki proizvajajo podobe, se nahajajo v zavesti Logosa, tako da lahko delimo to zavest toliko lažje, če smo prej že pogosto izkušali podobne vibracije. Zato lažje ponavljamo vibracije, ki tvorijo del naše izkušnje, kot tiste, ki jih nismo nikoli spoznali. Pri tem se pokaže vrednost permanentnih atomov. Ti, ko so spodbujeni, ponovno zasnujejo vibracije, ki so jih že izkušali. Od vseh zmožnosti vibriranja, atomov in molekul naših teles se te najprej odzovejo na tisto noto, ki jo odzvanjajo permanentni atomi. Dejstvo, da smo v sedanjem življenju že bili vznburjeni od vibracij in od sprememb zavesti, nam poenostavi to, da iz univerzalne zavesti izkušamo tiste, ki smo jih že izkušali v naši lastni. Metoda, s katero prikličemo spomin, je enaka, če gre za spomin iz sedanjega življenja ali pa iz nekega daljnega. Ni drugega spomina kot le vedno prisotna zavest Logosa, v kateri dobesedno živimo, se gibljemo, obstajamo; in naš spomin je samo to, da stopimo v stik s tistimi deli Njegove zavesti, s katerimi smo že bili prej.

Zato Pitagora pravi, da je učenje odsev, saj pomeni, da pritegnemo iz zavesti Logosa v zavest ločenega Jaza to, kar je v naši osnovni enosti z Njim večno naše. Na ravni, kjer enost preseže ločenost, v našem univerzumu delimo Njegovo zavest, na nižjih ravneh, kjer ločenost zastre enost, nas iz nje odstranijo naši nerazviti nosilci. Ovira nas njihovo pomanjkanje odzivnosti, saj ravni lahko spoznavamo le preko njih. Zato ne moremo neposredno izpopolnjevati našega spomina, ampak lahko izpopolnimo le našo splošno sprejemljivost in moč reproduciranja, s tem, da postanejo naša telesa bolj občutljiva, pri čemer moramo paziti, da ne prestopimo meje njihove elastičnosti. Lahko tudi "posvetimo pozornost," to je, lahko usmerimo zaznavanje zavesti, koncentriramo zavest, na poseben del zavesti Logosa, s katero se želimo uglasiti. Ni se nam potrebno vznemirjati zaradi vprašanja "koliko angelov lahko stoji na konici igle," kako lahko v omejenem prostoru ohra-

nimo neomejeno število vibracij, ki smo jih izkušali v številnih življenjih, kajti vse vibracije, ki so proizvedle oblike, so vedno prisotne in dostopne, tako da jih lahko pritegne katera koli individualna enota, ki bo z svojim razvojem pridobila vse več in več takih izkušenj.

5. Spominjanje in pozabljanje

Poskušajmo to aplicirati na nek dogodek iz našega preteklega življenja. Nekatere okoliščine smo “ohranili v spominu,” druge smo “pozabili.” Dejanstvo pa dogodek obstaja, z vsemi svojimi okoliščinami, “ohranjenimi” in “pozabljenimi,” le v enem stanju, v spominu Logosa, Univerzalnem Spominu. Vsak, ki se je sposoben povezati s tem spominom, lahko iz njega prikljče vse okoliščine. *Dogodki, skozi katere smo prešli niso naši,* ampak predstavljajo del vsebine Njegove zavesti; naš občutek lastnine je le posledica dejstva, da smo enkrat prej že vibrirali ob teh dogodkih in je zato naš odziv sedaj hitrejši, kot če bi se z njimi povezali prvič.

Z njimi lahko pridemo v stik v različnih ovojih in drugem času, saj živimo v pogojih časa in prostora, ki se razlikujejo z vsakim ovojem. Del zavesti Logosa, skozi katerega se gibljemo v naših fizičnih telesih, je veliko bolj omejen od tistega, skozi katerega se gibljemo v našem astralnem in mentalnem telesu, tako da so stiki preko dobro organiziranega telesa veliko bolj živi od tistih preko slabo organiziranega. Še več, zapomniti si moramo, da je omejenost področja le posledica naših nosilcev; ko se naša zavest sooča s celovitostjo dogodka, fizično, astralno, mentalno, duhovno, jo pri tem omejuje domet sposobnosti nosilcev, da se nanj odzovejo. *Čutimo* kot da se nahajamo v okoliščinah, ki obdajajo naš najbolj grob nosilec, v katerem delujemo, in da te nanj delujejo “od zunaj;” okoliščin, s katerimi smo v stiku z finejšimi nosilci, pa se “spominjamo,” ko ti posredujejo vibracije najbolj grobememu nosilcu, ki doživi stik “od znotraj.”

Test za objektivnost, ki jo pripisujemo “sedanjim” ali “spominjajočim” okoliščinam, je “zdrav razum.” Če tudi drugi okoli nas vidijo to, kar vidimo

mi, slišijo to, kar slišimo mi, potem imamo te okoliščine za objektivne; če ne, če se ne zavedajo tistega, kar se zavedamo mi, potem imamo te okoliščine za subjektivne. Vendar ta test objektivnosti velja le za tiste, ki delujejo v istih ovojih; če neka oseba deluje v fizičnem telesu, druga pa v fizičnem in astralnem, potem stvari, ki so objektivne za človeka v astralnem telesu, ne morejo vzburiti človeka v fizičnem telesu, tako da jih bo ta imel le za subjektivne halucinacije. "Zdrav razum" lahko deluje le v podobnih telesih; podobni rezultati bodo doseženi, ko so vsi v fizičnih telesih, vsi v astralnih, vsi v mentalnih. Kajti "zdrav razum" so le miselne-oblike Logosa na vsaki ravni, ki pogojujejo vsako utelešeno zavest in jo usposablja, da se z določenimi spremembami odziva na določene vibracije v svojih nosilcih. Nikaikor ni omejen na fizično raven, vendar pa povprečno človeštvo na sedanji stopnji evolucije še ni dovolj izpopolnilo notranje zavesti, da bi lahko izražali "zdrav razum" na astralni in mentalni ravni. "Zdrav razum" je očitni dokaz enosti našega notranjega življenja. Vse stvari, ki so okoli nas na fizični ravni, vidimo na enak način zato, ker so naše na videz ločene zavesti v resnici le del Ene Zavesti, ki vdihuje dušo vsem oblikam. Vsi se odzivamo na isti splošen način, v skladu s stopnjo naše evolucije, saj delimo isto zavest. Na podoben način nas vzburi iste stvari zato, ker je akcija in reakcija med njimi in nami notranji odnos Enega Življenja v različnih oblikah.

Zmožnost priklica v spomin je zato posledica večnega obstoja vseh stvari v zavesti Logosa, ki nam je vsilil omejitve v času in prostoru zato, da se lahko s prakso usposobimo za hitro odzivanje s spremembo zavesti na vibracije, ki so jih v naših nosilcih povzročile vibracije, ki so prišle od drugih nosilcev, ki jim je na podoben način vdihnjena duša. Tako se lahko le postopno učimo natančno in jasno razlikovati. Ko zaporedoma stopamo v stik s stvarmi - to je, v času - in stopamo v stik v različnih smereh - to je, v prostoru - postopno izpopolnjujemo stanje, v katerem lahko te stvari prepoznamo sočasno in povsod - to je, v času in prostoru.

Ko v življenju preidemo skozi neštete dogodke, odkrijemo, da ne ohranjamo stika z vsemi, skozi katere smo prešli. V našem fizičnem nosilcu obstaja

namreč zelo omejena moč odzivanja, tako da številne izkušnje izginejo iz njegovega pogleda. Te lahko priključimo v transu, ko pravimo, da se pojavijo iz pod-zavesti. V resnici so vedno, nespremenjene, v Univerzalni Zavesti, in ko se sprehodimo mimo njih, jih zaznamo, ker jih takrat osvetli zelo omejena svetloba naše zavesti, ki je zaprta v fizičnem nosilcu. Ko se odpravimo naprej, izginejo. Ker pa je področje, ki ga osvetljuje ta ista svetloba skozi astralni nosilec, precej širše, se zopet pojavijo, ko vstopimo v trans - to je, v astralni nosilec, ki se je osvobodil fizičnega. Dogodki niso prišli in odšli, ampak je svetloba naše zavesti v fizičnem nosilcu osvetlila nekaj novega in zato jih ne vidimo več. Bolj razširjena svetloba v astralnem nosilcu pa nas usposablja, da jih ponovno vidimo. Bhagavan Das je dobro povedal: "Če bi se po sobanah velikega muzeja, velike umetnostne galerije, v temni noči sprehajal obiskovalec z malo svetilko v roki, bi ta svetilka osvetlila vsak predmet, slike, kipe, potrete, enega za drugim in le za trenutek, drugo pa bi ostajalo v temi. Recimo, da imamo v prostoru namesto enega nešteto obiskovalcev in ravno tako nešteto predmetov in da obiskovalci krožijo med seboj ter da vsaka svetilka v določenem trenutku osvetljuje le en predmet, za tistega obiskovalca, ki jo ima v rokah. Ta ogromna, nepremična zgradba je predstava nespremenljivega Absolutnega. Vsak obiskovalec s svetilko predstavlja neskončno množico smeri zavesti, ki skupaj tvori univerzalno zavest. Vsak osvetljeni predmet je neka izkušnja Jive; ki, ko se potopi v temo, postane latenten. S stališča predmetov ali univerzalne zavesti ni latentnosti ne manifestacije. Ti obstajata le za smeri zavesti" (*The Science of Peace*).

Ko nosilci drug za drugim postajajo vse bolj dejavni, se področje svetlobe širi, tako da zavest lahko usmeri svojo pozornost na kateri koli del področja in od blizu opazuje tamkajšnje predmete. Zato, ko zavest lahko svobodno deluje na astralni ravni in se tam zaveda svoje okolice, lahko vidi precej stvari, ki so na fizični ravni "preteklost" - ali "prihodnost," če so to stvari, na katere se je v "preteklosti" naučila odzivati. Stvari, ki se nahajajo izven področja svetlobe, ki prihaja skozi astralno telo, se bodo nahajale v področju

svetlobe, ki valuje iz subtilnejšega mentalnega nosilca. Ko postane nosilec kavzalno telo, lahko priključimo “spomin na pretekla življenja,” kajti kavzalno telo še lažje vibrira na dogodke, ob katerih je že vibriralo. In svetloba, ki sije skozenj, prežema daleč večje področje in osvetljuje dogodke iz daljne “preteklosti” - ti dogodki dejansko niso nič bolj preteklost kot sedanji dogodki, ampak zasedajo le drug položaj v času in prostoru. Nižji nosilci, ki prej nikoli niso vibrirali ob teh dogodkih, se zato nanje ne morejo neposredno odzvati; to je le sposobnost kavzalnega telesa, relativno trajnega nosilca. Ko pa se to telo na te dogodke odzove, se iz njega izlijejo navzdol vibracije, tako da jih lahko reproducirajo mentalno, astralno in fizično telo.

6. Pozornost

Stavek, ki smo ga zgoraj uporabili za zavest, in sicer, da “ne more usmeriti svoje pozornosti na katerikoli del področja in od blizu opazovati tamkajšnje predmete,” pomeni, da to “usmerjanje pozornosti” v zavesti zelo tesno usreza osredotočanju očesa v fizičnemu telesu. Če opazujemo delovanje mišic pri očesu, ko gledamo neko stvar najprej od blizu in nato od daleč, ali obratno, bomo zaznali slabotno gibanje, krčenje in sproščanje, ki povzroča lahen pritisk, oziroma konveksnost očesne leče. To je sedaj avtomatsko delovanje, povsem instinktivno, vendar je to postalo s prakso; otrok ne osredotoča svojega očesa, niti ne presoja razdalje. On enako seže z rokami po sveči, ki je na drugi strani sobe, kot po tisti, ki je v njegovi bližini. Le počasi se uči prepoznavati tisto, kar je izven njegovega dosega. Napor, da bi videli jasno, privede do osredotočanja očesa, ki nato postane avtomatično. Predmeti, na katere je osredotočeno oko, se nahajajo znotraj vidnega polja, druge pa vidimo le medlo. Tako tudi zavest jasno zaznava le tisto, k čemer usmeri svojo pozornost, medtem ko druge stvari ostanejo medle, “izven gorišča.” Človek se tako počasi uči usmerjati svojo pozornost na stvari iz daljne preteklosti, v skladu s tem, kako merimo čas. Kavzalno telo stopi z njimi v stik, nato pa vibracije prenese nižjim telesom. Prisotnost bolj naprednega študenta bo zelo pomagala manj naprednemu, kajti ko astralno telo prvega

odzivno vibrira na daljne dogodke in iz njih ustvari astralno sliko, lahko astralno telo mlajšega študenta veliko lažje reproducira te vibracije in zato tudi "vidi." Toda celo tedaj, ko se je človek naučil vzpostaviti v stik s svojo preteklostjo in s tem tudi odnos s preteklostjo drugih, ki so bili z njim povezani, bo odkril, da zelo težko usmeri pozornost učinkovito na dogodke, s katerimi ni bil povezan. Ko to izpopolni, pa bo zanj še vedno težko stopiti v stik z dogodki, ki niso povezani z nekimi ne tako oddaljenimi izkušnjami. Na primer, če si želi obiskati luno in se po ustaljeni metodi usmeri proti njej, se bo naenkrat soočil s točo tujih vibracij, na katere se ne more odzvati instinktivno, tako da se bo moral nasloniti na svojo notranjo božansko moč, da bi lahko odgovoril na karkoli, kar bi vzburilo njegove nosilce. Če si želi potovati še naprej, na nek drug planetarni sistem, se bo soočil z ovirami, ki jih ne bo mogel preseči, s Krogom Ni-prehoda, njegovega lastnega Planetarnega Logosa.

7. Ena zavest

Tako začnemo razumevati kaj pomenijo trditve, da ljudje na določeni stopnji evolucije lahko dosežejo ta ali drugi del kozmosa; lahko vzpostavijo stik z zavestjo Logosa in tako presežejo omejitve še ne dovolj razvitih materialnih nosilcev. Ti nosilci, ki so sestavljeni iz materije, ki jo je oblikovalo delovanje Planetarnega Logosa Verige, ki ji pripadajo, se ne morejo odzivati na vibracije drugače oblikovane materije. Zato mora biti študent sposoben uporabiti svoje atmično telo preden lahko stopi v stik z Univerzalnim Spominom onstran meja svoje lastne Verige.

Taka je teorija o Spominu, ki jo predstavljam v obravnavo študentom teozofije. Uporabna je tako za drobne spomine in pozabljanja iz vsakodnevnega življenja kot za širne razsežnosti, ki sem jih omenila v prejšnjem odstavku. Kajti v Logosu ni nič, kar bi bilo veliko ali malo, in ko mi izvajamo tudi najmanjše delovanje spomina prav tako vzpostavljamo stik z vseprisotnostjo in vsemogočnostjo Logosa kot takrat, ko se povežemo z daljno pretek-

lostjo. Ne obstaja “daljno” in “bližnje,” vse je enako ves čas prisotno v vseh časih in na vseh mestih. Težava je le z našimi nosilci in ne v tistem vse-prežemajočem nespremenljivem Življenju. Vse postane vse bolj in bolj razumljivo in umirjajoče, ko mislimo na tisto Zavest, v kateri ni “prej” in ne “pozneje,” ne “preteklosti” ne “bodočnosti.” Začenjamo čutiti, da so te stvari le utvare, omejitve, ki nam jih vsiljujejo naši ovoji, potrebne, dokler se za naše služenje ne razvijejo naše moči. V tej Zavesti, v kateri je vse večno prisotno, živimo ne-zavedno in medlo čutimo, da, če bi lahko zavestno živeli v tem Večnem, bi obstajal mir. Ne poznam ničesar drugega, kar bi lahko življenjskim dogodkom podarilo bolj pravo razmerje kot ta ideja o Zavesti, v kateri je prisotno vse že od samega začetka in v kateri, dejansko, ni ne začetka in ne konca. Učimo se, da ni nič strašnega in nič, kar bi bilo kaj več kot relativno žalostno; in v tej lekciji je začetek resničnega miru, ki bo ob svojem času zažarel v srečo.

II. DEL

VOLJA, ŽELJA IN ČUSTVO

1. Poglavje - Volja do življenja

V kratkem študiju Izvorov, v 1. in 2. podpoglavju Uvoda, smo spoznali, da Monada, ki prihaja iz Prvega Logosa, v svoji naravi izraža tri-edinnost svojega Vira, aspekte Volje, Modrosti in Aktivnosti.

Sedaj bomo svojo pozornost namenili Volji - ki se na višji ravni kaže kot Volja, na nižji pa kot Želja. Študij Želje pa nas pripelje do preučevanja Čustva, ki je z njo neločljivo povezan. Videli smo že, da smo na tem svetu zato, ker smo si želeli živeti v nižjih svetovih, da Volja določa naše bivanje. Vendar pa so narava, moč in delovanje Volje večinoma le malo realizirane, kajti na zgodnjih stopnjah evolucije je na nižjih ravneh manifestirana le Želja, in zato moramo prej preučiti to, če jo želimo razumeti kot Voljo.

To je aspekt Moči v zavesti, večno zastrt znotraj Jaza, nekako skrit za Modrostjo in Aktivnostjo, ki pa ju sili v manifestacijo. Njegova narava je tako skrita, da ga mnogi istovetijo z Aktivnostjo in mu odrekajo dostojanstvo aspekta zavesti. Vendar je Aktivnost delovanje Jaz na Ne-Jaz, tisto, ki Ne-Jaz podarja njegovo začasno Realnost, tisto, ki ustvarja. Volja pa se skriva v notranjosti in sili v Aktivnost, privlači, odbija, je jedro Srca Bivanja.

Volja je Moč, ki stoji za Spoznavanjem in spodbuja Aktivnost; Misel je ustvarjalna aktivnost, Volja pa gonilna moč. Naša telesa so to, kar so, zato ker je Jaz skozi neskončna obdobja uveljavljal svojo Voljo, da mora biti materija oblikovana v oblike, s katerimi bo spoznaval in obvladoval vse, kar je zunaj njega. V nekem starem svetem spisu je zapisano: “Res je, da je to telo smrtno, o Maghavan, podložno smrti. A kljub temu je zatočišče nesmrtno in breztelesne Atme ... Očem je namenjeno, da so organi opazovanja za Bitje, ki biva znotraj oči. Tisti, ki pravi: ‘Jaz bom vonjal,’ je Atma, ki hoče izkušati vonj. Tisti, ki pravi: ‘Jaz bom govoril,’ je Atma, ki hoče izraziti besede. Tisti, ki pravi: ‘Jaz bom slišal,’ je Atma, ki hoče poslušati glaso-ve. Tisti, ki pravi: ‘Jaz bom mislil,’ je Atma. Um je nebeško oko, ki opazuje vse zelene predmete. Z mentalnim nebeškim očesom Atma uživa vse okoli sebe” (*Chhandogyopanishad*, VIII. xii. 1, 4, 5.).

To je skrivnost, gonilna sila evolucije. Res, velika Volja utira visoko pot evolucije. Res, duhovne Inteligence številnih stopenj vodijo razvijajoče se entitete po tej visoki poti. Vendar pa je premalo pozornosti posvečeno neštetim poizkusom, porazom, uspehom, drobnim stranpotem, zavitim in valovitim, ki so posledica prizadevanj ločenih Volj, kajti vsaka Volja do Življenja poskuša odkriti Samo-izraz. Stiki z zunanjim svetom porodijo v vsaki Atmi Voljo, da bi spoznala to, s čemer prihaja v stik. Kot meduza spozna le malo, vendar pa Volja po znanju oblikuje, v obliki za obliko, vse bolj izpopolnjeno oko, ki vse manj ovira njeno moč zaznavanja. Ko preučujemo evolucijo, se vse bolj in bolj zavedamo Volj, ki oblikujejo materijo, vendar pa to počnejo s tipajočimi poskusi in ne z jasno vizijo. Prisotnost teh številnih Volj ustvarja nenehno razvejanje evolucijskega drevesa. V igrivi zgodbi prof. Clifforda za otroke je skrita velika resnica. Pripoveduje o velikih dinozavrih zgodnjih dob: “Nekateri so si želeli leteti in so postali ptice; drugi so se hoteli plaziti in so postali plazilci.” Pogosto vidimo, da nek poskus ne uspe, tako da mu nato sledi poskus v drugi smeri. Pogosto vidimo, kako spremljajo najbolj čudne nespretnosti najbolj čudovite prilagoditve. Slednje so sad Inteligenc, ki poznajo svoje cilje in nenehno izpopol-

njujejo materijo v primerne oblike; tiste druge pa posledica notranjega prizadevanja, še vedno slepega in tipajočega, vendar trdno odločenega poiskati svoj Samo-izraz. Če bi imeli le zunanje oblikovalce, ki vidijo svoj cilj že na samem začetku, bi se nam zdela Narava kot nerešljiva uganka, kajti njena gradnja je tako polna neustreznih poskusov, neučinkovitih načrtov. Ko pa spoznamo v vsaki obliki prisotnost Volje do Življenja, ki išče svoj Samo-izraz in oblikuje svoje nosilce za svoje lastne namene, potem lahko razberemo ustvarjalni načrt, ki je osnova vsega - načrt Logosa, čudovite prilagoditve, ki uresničujejo Njegov načrt - delo graditeljskih Inteligenc, in neprimerne poskuse ter čudna sredstva - posledice naporov Jaza, ki hoče, vendar pa še nima znanja ali moči, da bi se izrazil popolno.

S tem tipanjem, prizadevanjem, bojem, postaja Božanski Jaz, z napredovanjem evolucije, v vse večji meri resnični Vladar, notranji Vladar, Nesmrtni. Vsak, ki mu uspe dojeti, da je on sam ta Notranji Vladar, ki počiva v njegovih Samo-ustvarjenih nosilcih izraza, pridobi občutek dostojanstva in moči, ki postaja vse močnejši in ki vse bolj obvladuje nižjo naravo. Poznavanje resnice nas notranje osvobodi. Notranjega Vladarja lahko še vedno ovirajo oblike, ki si jih je ustvaril za samo-izražanje, vendar, ko se spozna kot Vladar, si lahko trdno podredi svoje kraljestvo. On ve, da je prišel na svet zaradi določenega namena, da bi postal sodelavec Vzvišene Volje, tako da lahko naredi in pretrpi vse, kar je potrebno, da doseže ta cilj. On ve, da je božanski, in da je njegova Samo-realizacija le vprašanje časa. Božanskost čuti notranje, čeprav na zunaj še ni izražena, in vse, kar mora narediti, je to, da manifestira svoje bistvo. On je kralj de jure in ne še de facto.

Kot Princ, rojen za krono, ki se potrpežljivo podreja disciplini, ki ga pripravlja na to, da jo bo lahko nosil, tako Volja v nas napreduje do obdobja, ko bodo kraljevske moči postale dosegljive in se podreja nujni disciplini življenja.

2. Poglavje - Želja

1. Narava Želje

Ko Monada pošlje na tretjo, četrto in peto raven materije svoje žarke in si prilasti na vsaki od teh ravni po en atom (Glej 4. poglavje v I. delu, 3) ustvari to, kar pogosto imenujemo njen "odsev v materiji," človeški "Duh." Monadin aspekt Volje odseva v človeški Atmi, katere dom je na tretji ali atmični ravni. Tej prvi hipostazi sicer zaradi tančic materije primanjkuje moči, vendar pa ni na noben način popačena; tako kot dobro izdelano ogledalo odseva popolno podobo nekega predmeta, tako tudi človeški Duh, Atma-Buddhi-Manas, odseva popolno podobo Monade; je dejansko Monada sama, ovita v gostejšo materijo. Ker pa konkavno ali konveksno ogledalo popači podobo pred njim postavljenega predmeta, zato tudi nadaljnji odsevi Duha, ali involucije, v še bolj gosti materiji popačijo njeno podobo.

Ko se Volja, na svoji spuščajoči se poti, na vsaki ravni vse bolj ovija, doseže svet, ki se nahaja neposredno nad fizičnim, kjer se pojavi kot Želja. Želja kaže energijo, koncentracijo, gonilne značilnosti Volje, vendar pa je preprečila njen nadzor, usmerjevanje s strani Duha in si prisvojila nadvlado. Želja je obglavljena Volja, ujetnik in suženj materije. Ni več samo-določena, ampak jo določajo privlačnosti okoli nje.

To je razlika med Voljo in Željo. Najbolj notranja narava obeh je ista, saj sta v resnici le ena določenost, Samo-določenost Atme, en pogonski motor človeka, ki sili v Aktivnost, v delovanje v zunanjem svetu, na Ne-Jaz. Ko Jaz določa aktivnost in ni pod vplivom privlačnosti ali odbojnosti zunanjih predmetov, takrat se manifestira Volja. Ko zunanje privlačnosti in odbojnosti določajo delovanje ter premetavajo človeka sem ter tja, gluhega za glas Jaz-a, ne-zavedajočega se Notranjega Vladarja, takrat se objavlja Želja. Želja je Volja oblečena v astralno materijo, materijo, ki jo je drugi življenjski val oblikoval v kombinacije. Reakcija med temi kombinacijami in zavestjo bo povzročila vtise v zavesti. Volja se v oblačilu iz te materije, katere vibracije spremljajo občutki v zavesti, spremeni v Željo. Bistvo njene narave, podarjanje motoričnih impulzov, ki je sedaj obdano z materijo, ki poraja vtise, se odziva z gonilno silo; in ta energija, ki je porojena v, in deluje skozi, astralno materijo, je Želja.

Tako kot je Volja gonilna sila v višji naravi, je to v nižji Želja. Če je slabotna, je v svojem odzivanju na svet slabotna celotna narava. Efektivna sila narave se meri z njeno močjo Volje ali močjo Želje, glede na stopnjo evolucije. V osnovi priljubljenega stavka: "Čim večji grešnik, tem večji svetnik," počiva velika resnica. Povprečna oseba ni ne zelo dobra ne zelo slaba; v njej ni moči ne za velike kreposti ne za velike razvade. Moč narave Želje v človeku je mera za njegovo sposobnost napredovanja, mera gonilne energije, s katero se lahko usmeri na nadaljnjo pot. Moč v človeku, ki ga sili v reakcijo na njegovo okolje je mera njegove moči, da spreminja, preoblikuje, osvaja to okolje. V boju z naravo Želje, ki zaznamuje višjo evolucijo, gonilna sila ne sme biti uničena, ampak prenesena; nižje Želje se morajo preoblikovati v višje, energija se mora prečistiti, ne da bi izgubila na svoji moči; in končno, narava Želje se mora izgubiti v Volji; zbrane morajo biti vse energije in potopljene v aspekt Volje Duha, Moč Jaza.

Zato nobenega aspiranta ne sme prestrašiti divjanje in besnenje njegovih želja, tako kot krotilca konj ne razočara vzpenjanje in cepetanje ne-udomačenega žrebca. Podivjanost mladega, neizurjenega bitja in njegovo upiranje

vsem naporom, da bi ga kontrolirali in usmerjali, je obet za njegovo koristnost, ko se bo discipliniral in izuril. Zato je tudi upor Želje proti zavori Inteligence obet za bodočo moč Volje, aspekta Moči Jaza.

Bolj se pojavi težava takrat, ko so, preden se Volja izvije iz verig astralne materije, želje slabotne, kajti v takem primeru se Volja do Življenja izraža le slabotno, tako da ima evolucija na razpolago le malo učinkovite sile. V nosilcih obstaja določena ovira, zapreka, ki preprečuje izlivanje energije Monade ter preprečuje njen neoviran prehod. In dokler ta ovira ni odstranjena, se ne moremo nadejati velikemu napredku. V viharju mora ladja nadaljevati s plovo, navkljub nevarnosti, da se bo potopila. V smrtnem miru pa ostane nemočna in nepomična, ne krmilo ne jadro ne služita svojemu namenu. In, ker pri tem popotovanju ne more priti do potopa, ampak le do občasnih okvar, vihar pa deluje v korist napredka, kar za mir ne moremo reči, lahko tisti, ki se nahajajo v viharju, gledajo v bodočnost s prepričanjem, da se bodo nekega dne viharji Želja spremenili v stabilen veter Volje.

2. Prebuditev Želje

Vse naše občutke dolgujemo astralnemu svetu. Centri, s katerimi čutimo, ležijo v astralnem telesu. Reakcije teh centrov na stike porodijo čutenje ugodja ali bolečine v zavesti. Običajni fiziolog sledi občutkom ugodja in bolečine s točke stika do možganskega centra in prepozna le živčne vibracije med periferijo in centrom, ter v centru reakcijo zavesti kot občutek. Mi pa sledimo vibracijam naprej in ne zaznavamo le vibracij v možganskem centru in v etru, ki ga prežema, ampak vidimo v astralnem centru točko, v kateri prihaja do reakcije zavesti. Ko pride do ločitve med fizičnim in astralnim telesom, najsi zaradi delovanja kloroforma, etra, smejalnega plina ali drugih anestetikov, ne čuti, navkljub svojemu živčnemu aparatu, nič bolj kot če sploh ne bi imelo živcev. Ker so vezi med fizičnim telesom in telesom občutkov prekinjene, se zavest ne odziva na nobeno spodbudo.

Prebuditev Želje se odvija v tem telesu občutkov, čemur sledi najprej medlo občutenje ugodja in bolečine. Kot smo že omenili (Glej I. del, 9. poglavje, 1), “je ugodje občutek ‘rasti,’ povečanega, razširjenega življenja,” medtem ko je bolečina prekinitev ali zmanjševanje življenja. To pripada celotni zavesti. “To pripravljalno stanje zavesti ne manifestira treh dobro znanih aspektov, Volje, Modrosti in Aktivnosti, tudi na najbolj začetni stopnji klitja; pred temi se nahaja ‘čutenje,’ ki pripada zavesti kot celoti, čeprav se na kasnejših stopnjah evolucije kaže v zvezi z aspektom Volje-Želje in se z njim skoraj poistoveti.”

“Ko postanejo stanja ugodja in bolečine bolj določna v zavesti, porodijo neko drugo stanje; ko ugodje preneha, se v zavesti nadaljuje privlačnost, ki postane neko medlo hrepenenje” - hrepenenje, ne po kakršnem koli predmetu, ki nudi ugodje, ampak po nadaljevanju čutenja ugodja - “bežno zasledovanje izginjajočega čutenja, gibanje - preveč nedoločno, da bi ga lahko imenovali nek napor - da bi ga ohranila, zadržala; podobno je ob prenehanju bolečine, ko se v zavesti nadaljuje odbojnost, ki prav tako postane bežno gibanje zavračanja. Te stopnje porajajo Željo.”

To rojstvo Želje je slabotno širjenje življenja v iskanju ugodja, gibanje življenja, neusmerjeno, medlo, tipajoče. Tega ne more preseči, dokler se do določene mere ni razvilo Mišljenje in spoznal zunanji svet, Ne-Jaz, in dokler se ni naučilo povezovati raznovrstne predmete v Ne-Jaz-u z ugodjem ali bolečino, ki se pojavi v zavesti, ko pride v stik z njimi.

Vendar pa so posledice teh stikov še veliko pred tem, ko so bili prepoznani predmeti, povzročile delitev v, cepitev Želje. Za primer lahko vzamemo najbolj preprost primer, potrebo po hrani v nižjem organizmu. Ko fizičnemu telesu preti pomanjkanje, se v astralnem telesu pojavi potreba, hrepenenje, bežno in nedoločno; telo je ob pomanjkanju postalo manj učinkovit nosilec življenja, ki se izliva skozi astral, in ta ovira povzroča bolečino. Tok vode, ki obliva organizem, prinaša hrano proti telesu; ta jo vsrka in pomanjkanje izgine, tako da življenje lahko valuje neovirano; nastopi ugodje. Na nekoliko višji stopnji, ko se pojavi bolečina, nastopi tudi želja, da bi se ji

izognili, pojavi se torej občutek odbojnosti, ki je v nasprotju z občutkom privlačnosti, ki ga povzroči ugodje. Iz tega sledi, da se Želja lomi na dvoje. Iz Volje do Življenja se porodi hrepenenje po izkušnji, ki se v nižjem nosilcu pojavi kot Želja, ki po eni strani postane hrepenenje po izkušnjah, ki bolj oživijo čutenje življenja, po drugi strani pa odbojnost do vsega, kar slabi in vzbuja potrtnost. Tako privlačnost kot odbojnost sta po naravi Želja. Na enak način kot določen magnet privlači ali odbija določene kovine, tako tudi utelešen Jaz privlači ali odbija. Tako privlačnost kot odbojnost sta Želja, in dve veliki gonilni sili v življenju, v kateri se na koncu razpadejo vse želje. Na ta način Jaz vklene Želja, Privlačnost-Odbojnost, tako da je pritegnjen sem ali tja, odbit od tega ali onega, da bega med predmeti, ki ponujajo ugodje ali bolečino, kot izgubljen čoln med tokovi zraka in morja.

3. Odnos Želje do Misli

Sedaj moramo obravnavati odnos, ki ga ima Želja do Misli, in pogledati kako najprej prva vlada drugi in nato obratno.

Čisti Razum je odsev aspekta Modrosti Monade in se v človekovem Duhu pojavi kot Buddhi. Vendar pa mi ne bomo obravnavali odnos Želje do Čistega Razuma, saj dejansko ne moremo reči, da je neposredno povezana z Modrostjo, ampak z Ljubeznijo, manifestacijo Modrosti na astralni ravni. Poiskati moramo njen odnos z aspektom Aktivnosti Monade, ki se na astralni ravni kaže kot občutek in na mentalni kot misel. Niti ne bomo obravnavali Višjega Uma, ki je ustvarjalna Aktivnost, Manas, v svoji čistosti, ampak z izkrivljeno manifestacijo tega, z nižjim umom. V tem nižjem umu, ki je neposredno povezan z Željo, z njo neločljivo prepleten v človeški evoluciji; tako tesno, da pogosto govorimo o Kama-Manas-u, Želji-Umu, kot o eni sami stvari, kajti v nižji zavesti zelo redko najdemo posamezno misel, ki nanjo ne bi vplivala želja. “O Manasu pravilno govorimo, da je dvojen, čisti in nečisti; nečistega določa želja, čisti je osvobojen želje” (*Bindopani-shad*, I.).

Ta nižji um je “mišljenje” na mentalni ravni; njegova značilnost je, da trdi in zanika, pozna razliko, zaznava in se spominja. Na astralni ravni se isti aspekt, ki se na mentalni ravni pojavi kot misel, manifestira kot občutek, ki ga porodi stik z zunanjim svetom.

Ko se je izkusilo ugodje in ko je to prešlo, se pojavi Želja po ponovnem izkušanju. To dejstvo vključuje *spomin*, ki je funkcija uma. Tu se moramo spomniti, da zavest vedno deluje v svoji trojni naravi, pa čeprav prevladuje eden od aspektov. Zato se tudi najbolj osnovna želja ne more pojaviti brez prisotnosti spomina. Občutek, ki ga povzroči zunanji vpliv, se mora pojaviti večkrat, preden lahko um vzpostavi odnos med občutkom, ki se ga zaveda, in zunanjim predmetom, ki je ta občutek povzročil. Na koncu um “zaznava” predmet, to je, ga poveže z eno od svojih sprememb, prepozna preoblikovanje v sebi, ki jo je povzročil zunanji predmet. Ponovitve te zaznave vzpostavijo določno vez, v spominu, med predmetom in občutkom ugodja ali bolečine. In ko Želja pritiska, da bi prišlo do ponovitve ugodja, um prikljče predmet, ki priskrbi to ugodje. To prepletanje Misli in Želje poraja posebno željo, željo po tem, da se poišče in prilasti predmet, ki nudi ugodje.

Ta želja sili um, da izrazi svojo inherentno aktivnost. Ker neizpolnjeno hrepenenje povzroča neugodje, se zavest potrudi, da bi se izognila neugodju in poskuša pridobiti zahtevani predmet. Um načrtuje, snuje, sili telo v delovanje zato, da bi zadovoljil hrepenenja Želje. In na podoben način, zaradi prizadevanje želje, um načrtuje, snuje in sili telo v delovanje zato, da bi se izognil bolečini, zaradi predmeta, ki ga je prepoznal kot tistega, ki prinaša bolečino.

Takšen je odnos Želje do Misli. Ona poraja, spodbuja, sili k mentalnim naporom. Um je na svojih zgodnjih stopnjah suženj Želje, in hitrost njegove rasti je sorazmerna z gorečimi pritiski Želje. Nekaj si želimo in to nas sili v razmišljanje.

4. Želja, Misel, Delovanje

Tretja stopnja stika Jaz-a z Ne-Jaz je Delovanje. Um, ki je zaznal predmet želje, vodi, usmerja in oblikuje delovanje. Pogosto pravimo, da delovanje porodi Želja, vendar Želja sama lahko porodi le gibanje ali kaotično delovanje. Sila Želje je poganjajoča in ne usmerjevalna. Smer mu da šele Misel, ki oblikuje namen delovanja.

Tako imamo nenehen krog v zavesti - Želja, Misel, Delovanje. Poganjajoča moč Želje porodi Misel, usmerjevalna moč Misli pa vodi Delovanje. To zaporedje se ne spreminja in jasno razumevanje tega procesa je izredno pomembno, saj je od tega razumevanja odvisna učinkovita kontrola in vodenje ter njegova uporabnost v praksi. Oblikovanje karme lahko dojamemo šele takrat, ko dobro razumemo to zaporedje, kajti le tako lahko ločimo med delovanjem, ki se mu lahko izognemo, in neizogibnim delovanjem.

Z Mislijo lahko spremenimo Željo, ki nato spremeni Delovanje. Ko um spozna, da določene želje porajajo misli, ki vodijo v delovanja, ki prinašajo nesrečo, se v bodoče lahko upre prizadevanjem Želje v tej smeri, in zavrne možnost, da bi vodil delovanja v smeri, ki se je pokazala kot uničujoča. Naslika si lahko boleče posledice in zato porodi odbijajočo energijo Želje. Lahko pa si predstavlja tudi blaženost kot posledico želja nasprotne vrste. Ustvarjalno delovanje Misli lahko uporabimo pri oblikovanju Želje in njeno poganjajočo energijo lahko preusmerimo v boljšo smer. Na ta način lahko Misel uporabimo za obvladovanje Želje, tako da lahko postane njen vladar, namesto suženj. In ko tako izvaja nadzor nad svojim neobvladljivim družabnikom, začinja spreminjati Željo v Voljo, spreminjati smer izhajajoče energije iz zunanosti v notranjost, iz zunanjih predmetov, ki privlačijo ali odbijajo, v Duh, v notranjega Vladarja.

5. Vezivna narava Želje

Ker je Volja do Življenja vzrok manifestacije, ki sili življenje, da se uteleša in prilašča to, kar je potrebno za njegovo manifestacijo in bivanje v obliki,

bo želja, Volja na nižji ravni, izražala podobne značilnosti in si poskušala prilastiti, pritegniti k sebi in vsrkati vase to, kar lahko ohrani in okrepi njeno življenje v obliki. Ko si zaželimo nek predmet, poskušamo doseči, da bi postal del nas, del “jaz-a,” da bi postal del utelešenja “jaz-a.” Želja je manifestacija moči privlačnosti, ki pritegne k sebi zaželeni predmet. Karkoli si zaželimo to pripojimo k sebi. Z željo, da bi ga posedovali, se vzpostavi vez med predmetom in tistim, ki si ga želi. Z Jaz se poveže ta del Ne-Jaz, in ta vez ostane vse dotlej, dokler ne pride do posedovanja predmeta, ali, dokler Jaz ne razbije vezi in zavrne predmet. To so “vezi srca” (Kathopanishad, VI. 15), ki vežejo Jaz na kolo rojstev in smrti.

Te vezi med tistim, ki si želi, in predmeti želje so kot vrvi, ki Jaz povežejo s krajem, kjer se nahajajo predmeti želje in tako določijo njegovo rojstvo v enem ali drugem svetu. “Na to se nanašajo verzi: Tudi tisti, ki je vezan, z delovanjem doseže to, s čemer se je povezala njegova misel. Ko doseže predmet svojega delovanja, ki ga tu izvaja, se ponovno vrne s tistega sveta v ta svet, da bi deloval naprej. To se dogaja z umom, ki si želi” (Brihadaranyakopanishad, IV. iv. 6). Če si človek bolj želi predmetov iz drugega sveta kot pa predmetov iz tega, potem se bo rodil v tistem svetu. Dokler se Jaz in predmet ne združita, obstaja nenehna napetost v vezi Želje.

Velika določujoča energija, Volja do Življenja, ki ohranja planete na njihovi poti okoli sonca, ki preprečuje, da bi se materija svetov razpršila, ki ohranja skupaj naša telesa, je energija Želje. Ta, ki vlada vsemu, se nahaja v nas kot Želja, in pritegne k nam, ali nas k vsemu, k čemur je usmerila svoje kavlje. Kavelj Želje se zatakne za nek predmet kot harpuna v kita, ki jo je vanj vrgel kitolovec. Ko Želja zatakne svojo harpuno v nek predmet, je Jaz pripojen k temu predmetu, si ga je pripojil v Volji, in sedaj si ga mora še z delovanjem. Zato je veliki Učitelj rekel: “Če te moti tvoje desno oko, ga izkoplji in odvrzi ... če te moti tvoja desna roka, jo odsekaj in odvrzi” (Matej, v. 29, 30). Zaželena stvar postane del telesa Jaz-a, in, če je zla, jo je potrebno odvreči, ne glede na trpljenje. Sicer se bo obrabila v počasnem iztekanju in

naveličanosti. “Le močni jo lahko usmrtni. Slabotni pa morajo čakati na njeno rast, njeno dozorevanje in njeno smrt” (*Luč na Pot*, 4).

6. Trganje vezi

Da bi lahko potrgali vezi Želje, se moramo nasloniti na um. V njem leži moč, ki bo najprej očistila in nato preoblikovala Željo.

Um beleži posledice, ki sledijo prilaščanju vsakega predmeta Želje, in označi ali je zvezi s tistim predmetom v utelešenem Jaz-u sledila sreča ali bolečina. In ko, po mnogih prilastitvah nekega privlačnega predmeta, odkrije, da je posledica bolečina, ta predmet označi kot tistega, ki se mu je potrebno v bodočnosti izogibati. “Užitki ob predmetih so le izviri žalosti” (*Bhagavad Gita*, V. 22).

Nato se pojavi boj. Ko se tisti privlačni predmet ponovno pojavi, Želja usmeri nanj svojo harpuno, jo vanj zatakne in ga začne pritegovati. Um, ki se spominja bolečih posledic prejšnjih podobnih prilaščanj, si prizadeva ustaviti Željo, odrezati z mečem znanja, to povezujočo vez. V človeku se pojavi ognjeni spopad: Želja ga potiska naprej, Misel ga zadržuje; mnogokrat bo Želja zmagala in predmet bo prilaščen; vendar pa se bo vedno ponovila boleča posledica in vsak uspeh Želje proti njej postavi novega sovražnika v silah uma. Neizogibno, čeprav počasi, Misel postaja vse močnejša, dokler, nazadnje, ne zmaga, ne nagne tehtnico na svojo stran, ko pride dan, ko je želja postala slabotnejša od uma in je privlačni predmet izgubljen, odrezana pritegujoča vez. Za tisti predmet je vez potrgana.

V tem spopadu poskuša Misel proti Želji uporabiti moč Želje. Izbira predmete Želje, ki nudijo relativno trajajočo srečo in poskuša to uporabiti proti željam, ki prinašajo bolečino. Tako bo proti senzualnemu ugodju postavil umetnostno; uporabil bo slavo in politično ali socialno moč proti mesenim užitkom; spodbudil bo željo po uživanju v dobrem, okreпил abstinenco proti užitkom razvade; končno bo ustvaril željo po večnem miru, ki bo premagala želje po začasnem veselju. Z višjimi privlačnostmi bo od-

stranil nižje privlačnosti, ki bodo prenehale biti predmeti želje: “Še ta okus se zgubil bo, kadar Najvišje bo spoznal” (*Bhagavad Gita*, 11. 59). Ista energija Želje ga lahko odtegne od tega, kar prinaša bolečino, in ga osredotoči na to, kar prinaša blaženost. Ista sila, ki je ustvarila vez, služi kot instrument za svobodo. Ko se odmakne od predmetov, se usmeri navzgor in navznoter in poveže človeka z Življenjem, iz katerega je izšel, in ki mu zveza z njim nudi najvišjo blaženost.

V tem počiva vrednost predanosti kot osvoboditve. Ljubezen, ki se usmerja proti Vzvišenemu, ga prepozna kot izredno zaželenega, kot Predmet silne želje, kar požge vezi s predmeti, ki oklepajo srce.

Le z Jaz-om kot Mislijo lahko obvladamo Jaz kot Željjo; Jaz, ki se uresničuje kot življenje, preseže utelešeni Jaz, ki razmišlja o sebi kot obliki. Človek se mora naučiti ločiti od nosilcev, v katerih želi, misli in deluje, in jih prepoznati kot del Ne-Jaz, kot materialno zunanost življenja. Na ta način energija, ki se je usmerjala k predmetom kot nižja želja, postane višja želja, ki jo vodi um, ter se pripravlja, da se spremeni v Voljo.

Ko se nižji um potopi v višjega, in višji v tisto, kar je Modrost, se pojavi aspekt čiste Volje kot Moč Duha, Samo-določenega, Samo-vladanega, v popolni harmoniji z Vzvišeno Voljo in zato svobodnega; šele takrat so vezi potrgane in Duha ne omejuje nič, kar bi bilo zunaj njega. Takrat, in samo takrat, lahko rečemo, da se je osvobodila Volja.

3. Poglavje - Želja (nadaljevanje)

1. Nosilec Želje

Povrniti se moramo k boju v naravi Želje in dodati nekaj koristnih podrobnosti. Vendar pa je najprej potrebno proučiti nosilec Želje, telo Želja ali Astralno telo, kajti ta študij nas bo usposobil, da bomo natančno razumeli metodo, ki jo bomo uporabili, da bi si podredili in zavrgli nižje želje.

Nosilec Želje je zgrajen iz tako-imenovane astralne materije, materije ravni, ki se nahaja nad fizično. Ta materija, podobno kot fizična, obstaja v sedmih modifikacijah, ki so v podobnih medsebojnih odnosih kot trdne snovi, tekočine, plini itd, pod-stanja materije na fizični ravni. Fizično telo vsebuje različna pod-stanja fizične materije, astralno telo pa različna pod-stanja astralne materije. Vsako od teh pod-stanj vsebuje bolj groba in bolj fina kopicenja. In tako astralno kot fizično čiščenje predstavlja nadomeščanje grobe materije z bolj fino.

Še več, nižja pod-stanja astralne materije služijo le za manifestacijo nižjih želja, medtem ko višja pod-stanja vibrirajo v odgovor na želje, ki so se, z vmešavanjem uma, spremenile v čustva. Nižje želje, ki si prizadevajo pridobiti predmete, ki nudijo ugodje, odkrijejo, da nižja pod-stanja služijo kot medij za njihovo privlačno silo; in bolj grobe in surove kot so želje, bolj

groba so kopičenja materije, skozi katera se izražajo. Ker želja povzroči vibriranje ustreznega materiala v astralnem telesu, postane ta materija oživiljena in privlači podobno svežo materijo iz svoje okolice, ter tako poveča količino take materije v konstituciji astralnega telesa. Ko se želje postopno razvijajo v čustva, v njih vstopajo intelektualni elementi, s čemer se zmanjšuje sebičnost; poveča se količina fine materije v astralnem telesu, medtem ko bolj groba materija, ki je izgubila vitalnost, izgubi energijo in s tem se njena količina zmanjša.

Ta dejstva nam, ko jih uporabimo v praksi, pomagajo oslabiti sovražnika, ki se je ustoličil v nas, saj mu lahko na ta način odvzamemo njegove instrumente. Izdajalec znotraj lastnih vrst je nevarnejši od zunanjega sovražnika, in telo želja deluje kot takšen izdajalec, tako dolgo, dokler je sestavljen iz elementov, ki se odzivajo na zunanje skušnjave.

Željo, ki gradi z grobimi materiali, mora ustaviti um, in zavrniti odslikavanje prehodnega ugodja, ki bi ga prineslo posedovanje predmeta, in si naslikati trajnejšo žalost, ki bi temu sledila. Ko se znebimo bolj grobe materije, ki vibrira v odgovor na surove privlačnosti, te izgubijo vso moč, da bi nas prevzele.

Ta nosilec želje moramo nato vzeti v roke; v skladu z njegovo gradnjo bodo privlačnosti, ki nas dosežejo od zunaj. Mi lahko delujemo na obliko, spremenimo elemente, ki tvorijo obliko, ter tako sovražnika spremenimo v branitelja.

Ko človek razvija svoj značaj, se sooča s težavo, ki ga pogosto vznemiri in potare. Naskakujejo ga želje, ki bi se jih rad rešil, ki se jih sramuje, in navkljub svojim vztrajnim naporom, da bi se jih otresel, ga te obsedajo in preganjajo. Te želje so nasprotno njegovim naporom, njegovim upanjem, njegovim aspiracijam, pa so, klub temu na nek način njegove. Ta boleča izkušnja je posledica dejstva, da se zavest razvija hitreje kot se lahko spreminja oblika, zato sta do neke mere v medsebojnem spopadu. V astralnem telesu so prisotna še vedno kopičenja grobe materije; ker pa so postale želje bolj

rafinirane, ne oživljajo več teh materialov. Nekaj stare vitalnosti še vedno vztraja v njih, tako da ta kopičenja ne izginejo popolnoma.

Čeprav človekova narava Želje ne uporablja več teh materialov za svoj izraz, jih lahko v začasno delovanje sproži delovanje od zunaj, ki povzroči podobno vitalnost kot če v truplo spustimo električni tok. Želje drugih ljudi - elementali želja zle vrste - se lahko pripojijo k tem zapuščenim elementom astralnega telesa in jih na ta način spodbudijo, da ponovno oživijo ter povzročijo občutek, da so te želje, ki se jih skuša rešiti, njegove. Kjer se odvijajo take izkušnje, je potrebno opogumiti zbezanega bojevnika; celo v navalu teh želja, jih mora zavrniti kot svoje, in vedeti, da so elementi v njem, ki jih te želje uporabljajo, stvar preteklosti, da umirajo, in da se bliža dan njihove smrti in njegove svobode.

Primer iz sanj nam lahko pokaže delovanje te iztrošene materije v astralnem telesu. Človek je bil v preteklem življenju pijanec. Posmrtne izkušnje so v njem prebudile globoko odbojnost do pijače. Ob ponovnem rojstvu je Ego vtisnil na njegovo novo fizično in astralno telo to odbojnost, vendar je kljub temu astralno telo pritegnilo nekaj te materije, zaradi vibracij, ki jih je v permanentni atom vtisnilo preteklo pijančevanje. To materijo v sedanjem življenju ne oživlja nikakršno hrepenenje po pitju, ali navada pijančevanja; nasprotno, v budnem življenju je človek abstinent. Toda v snu to materijo v astralnem telesu spodbuja zunanje delovanje, in ker je nadzor Ega nad astralnim telesom slaboten (Ego usmerja v snu svojo pozornost navznoter, dokler ne uspe uporabljati svobodno svojega astralnega telesa; zato je njegov nadzor slaboten.) se ta materija odziva na vibracije hrepenenja po pitju, tako da človek sanja, da pije. Še več, če v človeku še vedno obstaja, latentna želja po pitju, sicer preslabotna, da bi se izrazila v budni zavesti, se lahko pojavi v snu. Ker je fizična materija primerljivo težja in negibljiva, slabotna želja, nima dovolj energije, da bi v njej povzročila vibracije; vendar pa lahko ta ista želja razgiba lahkotnejšo astralno materijo, tako da človeka lahko v snu odnese želja, ki nima moči nad njim v budni zavesti. Take sanje povzročijo precej potrnosti, kajti človek jih ne razume. Zato bi moral človek ra-

zumeti, da sanje kažejo, da je skušnjava, osvojena, in da ga vznemirja le truplo preteklih želja, oživljeno na astralni ravni od zunaj; če pa morda od znotraj, potem je to umirajoča želja, ki je preveč slabotna, da bi ga premaknila v njegovih budnih trenutkih. Sanje so znak zmage, čeprav ne popolne. Obenem pa so opozorilo, saj človeku povedo, da v njegovem astralnem telesu še vedno obstaja nekaj materije, ki jo lahko oživijo vibracije hrepenenja po pijači, in da se za to med budnim življenjem ne bi smel spraviti v položaj, kjer ga take vibracije lahko prevzamejo. Dokler take sanje popolnoma ne prenehajo, astralno telo ni osvobojeno materije, ki je vir nevarnosti.

2. Spopad med Željo in Mislijo

Sedaj se moramo vrniti k boju v naravi Želje, da bi dodali nekaj podrobnosti. Ta spopad pripada temu, kar bi lahko imenovali srednja stopnja evolucije, dolga stopnja, ki se odvija med človekovim stanjem, ko mu povsem vlada Želja, ko sega po vsem, kar si želi, ne da bi v to posegala zavest, ne da bi ga vznemirjalo kesanje, in stanjem visoko razvitega duhovnega človeka, v katerem delujejo Volja, Modrost in Aktivnost v koordinirani harmoniji. V tem vmesnem stanju se porodi spopad med Željo in Mislijo - Misel začne razumevati odnos med Jaz in Ne-Jaz, odnos do drugih ločenih jaz-ov, in da na Željo vplivajo predmeti okoli nje, da se giblje v skladu z odbojnostjo in privlačnostjo, tako da jo predmeti ženejo sem ter tja.

Preučevati moramo stopnjo evolucije, na kateri se akumulirani spomini, shranjeni v umu, uprejo zadovoljevanju želja, ki so vodile do bolečine; ali, bolj natančno, v katerem se Mislec, ki je na podlagi teh akumuliranih izkušenj potegnil določene zaključke, postavi proti zahtevi narave Želje, da bi si prisvojila predmet, ki se je izkazal za nevarnega.

Navada pridobivanja in uživanja se je vzpostavljala stotine življenj, tako da je izredno močna, medtem ko je navada upiranja sedanjemu ugodju zato, da bi se v bodoče izognili bolečini, šele v vzpostavljanju in zato slabotna. Zato se spopad med Mislecem in naravo Želje dolgo časa končuje z nizom

porazov. Mladi Um, ki se bori z zrelo naravo Želje, se mora soočiti z nenehnimi porazi. Vendar pa vsaka zmaga narave Želje, ki ji sledi kratko ugodje in dolga bolečina, poraja nove, sebi sovražne sile, ki krepijo moč njenega nasprotnika. Vsak poraz Misleca poseje semena za bodočo zmago, in njegova moč raste z vsakim dnem, medtem ko moč narave Želje upada.

Ko to jasno razumemo, ne žalujemo več zaradi naših padcev in padcev tistih, ki jih ljubimo, kajti vemo, da ti padci zagotavljajo trdnost korakov v bodočnosti, in da v maternici bolečine zori bodoči osvajalec.

Naše znanje o pravilnem in napačnem raste iz izkušnje in ga pridobimo le s poskusom. Občutek za pravilno in napačno, ki je v civiliziranem človeku sedaj vrojen, se je razvijal skozi neštete izkušnje. V zgodnjih dneh ločenega Jaz-a so bile vse izkušnje koristne za njegovo evolucijo in so mu priskrbele lekcije, ki so bile nujne za njegovo rast. Postopno se je naučil, da mu izpolnjevanje želja, ki so med zadovoljevanjem ranile druge, prinaša bolečino, ki ni sorazmerna z začasnim ugodjem, ki je izšlo iz zadovoljitve. Zato je začel izpolnjevanju želja, ki so pripeljale do prevladovanja bolečine, pripisovati besedo "napačno." To pa je naredil toliko hitreje, ker so Učitelji, ki so vodili njegovo zgodnjo rast, pripojili predmetom, ki so pritegnili takšne želje, svoje neodobravanje. Ko jih ni ubogal, čemur je sledilo trpljenje, je bil vtis na Misleca toliko močnejši in zavest - Volja po tem, da bi ravnal pravilno in se izognil napačnemu - se je sorazmerno okrepila.

V tej zvezi lahko takoj spoznamo vrednost kazni, kesanja in dobrega nasveta. Vse to je shranjeno v umu in predstavlja sile, ki so v pomoč akumuliranim spominom, ki se upirajo zadovoljitvi napačnih želja. Navzlic temu pa lahko opozorjena oseba še vedno popusti, ko ga napade skušnjava; to pomeni le to, da je moč ravnovesja še vedno na strani napačne želje; ko pride opozorilo o trpljenju, um priključuje vse spomine na opozorila in kazni, in se bolj globoko v sebi zave odločitve: "Ta želja je napačna." Napačno delovanje pomeni le to, da spomin na preteklo bolečino še ni dovolj močan, da bi presegel privlačnost takojšnjega ugodja, ki ga je goreče predvideval. Lekcijo bo potrebno ponoviti še nekajkrat, da se bo okrepil spomin na pre-

teklo. In ko je to opravljeno, je zmaga zagotovljena. Trpljenje je nujni element v rasti duše, ki daje zagotovo za to njeno rast. Povsod okoli nas, če znamo gledati pravilno, raste dobro, nikjer ni brezupnega zla.

Ta boj se izraža v žalostnem kriku: “To, kar si želim, ne delam. To, kar si ne želim, počnem.” “Ko želim dobro, se v meni pojavi zlo.” Napačno delovanje, ko je želja proti takšnemu delovanju, je navada preteklosti. Slabotno Voljo je premagala močna želja.

Takrat Mislec v svoj spopad z naravo Želje priklič v pomoč svojo pravo naravo in poskuša prebuditi željo, ki se bo uprla željam, proti katerim se bojuje. Tako kot privlačnost slabotnega magneta preseže privlačnost močnejšega, tako lahko tudi okrepimo neko željo, da bo preseгла drugo. Pravilna želja bo porazila napačno. V tem je vrednost nekega ideala.

3. Vrednost ideala

Ideal je osredotočena mentalna predstava navdihujočega značaja, ki se oblikuje za vodenje ravnanja. Oblikovanje ideala je eno od najbolj učinkovitih sredstev vpliva na željo. Ideal se lahko, ali pa tudi ne, utelesi v nekem posamezniku, v skladu s temperamentom človeka, ki ga je oblikoval. Vedeti moramo, da je vrednost nekega ideala odvisna predvsem od njegove privlačnosti, in da to, kar privlači en temperament, ne privlači nujno nekega drugega. Abstraktni in osebnostni ideal imata enako vrednost, če gledamo na splošno, in izbrati ga je treba na podlagi privlačnosti, ki jo predstavlja za nekega posameznika. Osebo intelektualnega temperamenta bo običajno bolj zadovoljil abstraktni ideal, medtem ko bo čustveni temperament zahteval konkretno utelešenje te misli. Ovira pri abstraktnem idealu je v tem, da pogosto ne uspe doseči navdiha; ovira pri konkretnem pa v tem, da se spusti pod ideal.

Um, seveda, ustvari ideal, ter ga lahko ohrani kot abstrakcijo ali pa ga utelesi v osebo. Primeren čas za oblikovanje ideala je takrat, ko je um miren, stabilen in razsvetljen, takrat, ko narava Želje spi. Takrat lahko Mislec obravnava

namen svojega življenja, cilj, za katerega si prizadeva. To ga bo vodilo, da bo lahko izbral kvalitete, ki so potrebne za doseg tega cilja. Te kvalitete mora sestaviti v eno predstavo, ter si čim močneje predstavljati to integracijo kvalitet, ki jih potrebuje. Ta proces mora ponavljati vsak dan, dokler njegov ideal ni jasno zasnovan v umu, obdan z vso lepoto visoke misli in plemenitega značaja, podoba silne privlačnosti. Intelktualni človek bo ohranil ta ideal kot čisto predstavo. Človek čustvene narave ga bo utelesil v osebo kot je Buda, Krist, Šri Krišna ali kakšen drugi božanski Učitelj. V slednjem primeru bo, če je mogoče, preučeval njegovo življenje, njegova učenja, njegovo delovanje, in ideal bo tako postal za Misleca bolj realen. Silna ljubezen bo povzdignila srce k temu utelesenemu idealu in Želja bo priskrbela hrepeneče roke, ki ga bodo objele. Ko se pojavi skušnjava in ko nižje želje iščejo zadovoljitev, takrat se vključi v boj privlačna sila ideala. Vzvišena želja se bo spopadla z nižjo in Mislec bo s pravilno željo okreпил slabo moč spomina, ki pravi: "Vzdrži se nizkega," tako da se bo večja moč ideala izrazila z: "Deluj herojsko."

Človek, ki stalno živi v prisotnosti velikega ideala, je oborožen proti napačnim željam z ljubeznijo svojega ideala, s sramom, da bi bil v njegovi prisotnosti nizek, s prizadevanjem, da bi odseval to kar občuduje, in tudi s splošnim razpoloženjem in usmeritvijo svojega uma v smeri plemenitega razmišljanja. Napačne želje postanejo vse bolj in bolj neustrezne. Izginejo naravno, nesposobne dihati v tem čistem, jasnem zraku.

Zato, da bi se izognili uničujočim posledicam historičnega kriticizma v umih številnih ljudi, moramo omeniti, da vrednost ideala Krista, Bude, Krišne nikakor ne zmanjšuje pomanjkanje zgodovinskih podatkov, kakršno koli pomanjkanje dokazov o avtentičnosti rokopisov. Številne zgodbe morda tudi niso zgodovinsko resnične, vendar pa so etično in življenjsko resnične. Če se je določen dogodek resnično zgodil v fizičnem življenju tega Učitelja ali ne, je le malo pomembno; reakcija takšnega idealnega značaja na njegovo okolje je kljub temu globoko resnična. Svetovni sveti spisi predstav-

ljajo duhovna dejstva, ne glede na to ali so bili fizični dogodki zgodovinsko resnični ali ne.

Na ta način lahko Misel oblikuje in usmerja Željo in jo spremeni iz sovražnika v zaveznika. S spremembo smeri postane Želja povzdigujoča in pospeševalna, namesto zavirajoča sila. Medtem, ko nas želja po predmetih povezuje z zemljo, pa nas želja po nekem idealu vzdigne na močna krila, ki nas ponesejo v nebo.

4. Čiščenje Želje

Videli smo že, koliko lahko storimo za čiščenje nosilca Želja s kontemplacijo in čaščenjem ideala in da sta to najbolj potentni sredstvi za čiščenje Želje. Ko okrepimo in uporabljamo dobre želje, umrejo zle - naravno, zaradi pomanjkanja hrane.

Napor, s katerim želimo odstraniti kakršno koli napačno željo, spremlja trdno zavračanje misli, ki bi jim dovolila, da preidejo v delovanje. Volja začenja zavirati delovanje, celo takrat, ko Želja spodbuja zadovoljitev. In to zavračanje dovoljenja, da bi se izpolnilo delovanje, ki ga spodbuja napačna želja, postopno odvzame privlačno moč predmetom, ki so jo prej porodili. "Še ta okus se zgubil bo, kadar Najvišje bo spoznal" (*Bhagavad Gita*, 11.59). Želje izginejo zaradi odsotnosti zadovoljitve. Vzdržnost od zadovoljitve je potentno sredstvo za čiščenje.

Obstaja pa še neko drugo sredstvo čiščenja, pri katerem uporabljamo odbojno silo Želje in ne privlačno silo, ki smo jo evocirali pri kontemplaciji. Koristna je v izjemnih primerih, pri katerih so nižje želje burne in uporne, take, ki vodijo v požrešnost, pijančevanje in razuzdanost. Včasih človek misli, da se mu ni mogoče znebiti zlih želja, in navkljub vsem njegovim naporom, njegov um popušča njihovemu močnemu vplivu, tako da zle predstave blodijo po njegovih možganih. Lahko pa zmaga z navideznim popuščanjem ter pripelje zle predstave do njihovih neizogibnih posledic. Naslika se, kako popušča skušnjavam, ki ga naskakujejo, in se vse bolj in bolj po-

taplja v objem zla, ki ga obvladuje. Sledi temu, kako pada vse globlje in globlje in postaja nemočen suženj svojih strasti. Zasnuje žive predstave stopenj svojega padanja, kako njegovo telo postaja vse bolj grobo in grobo, zabuhlo in bolno. Kontemplira o uničenih živcih, ostudnih ranah, strašnem uničenju in propadu nekdanj močnega in zdravega tkiva. Svoje oči usmeri na nečastno smrt, žalostno dediščino sramotnega spomina, ki ga je zapustil sorodnikom in prijateljem. V mislih se sooča z drugo stranjo smrti in vidi umazanijo in izkrivljenost svojih razvad naslikane v trpečem astralnem telesu ter agonijo hrepenečih želja, ki ne morejo biti več zadovoljene. Na koncu prisili svoje misli, da bi še naprej ukvarjale s to panoramo zmagoslavja napačnih želja, dokler v njem ne nastane močan odpor proti njim in nesprejemljiv strah in gnus zaradi posledic sedanjega popuščanja.

Takšna metoda čiščenja je kot kirurški nož, ki odreže raka, ki ogroža življenje, in dobro je, če jo uporabimo le takrat, ko, kot pri vseh operacijah, nimamo več na voljo drugih sredstev zdravljenja. Bolje je, če premagamo napačne želje s privlačno silo nekega ideala kot pa z odbojno silo prizora propadanja.

Če pa privlačnost ne pomaga, bo morda uspešna odbojnost. Pri tej metodi namreč obstaja nevarnost, da bi se povečala količina grobe materije v nosilcu Želja, ker negujemo zle misli, tako da bi boj lahko postal daljši kot takrat, ko ga je mogoče preseči z oživljanjem dobrih želja in visokih aspiracij. Zaradi tega je to slabša od teh dveh metod, ki jo je smotrno uporabiti le takrat, ko prva ne obrodi sadov.

Z višjo privlačnostjo, z odbojnostjo ali pa s počasnim učenjem trpljenja, se Želja mora prečistiti. "Mora" ni toliko nujnost, ki jo vsiljuje neko zunanje Božanstvo, ampak kraljevsko povelje notranjega Božanstva, ki ne dovoljuje nepokorščine. V skladu s to resnično Voljo Božanstva, ki je naš Jaz, delujejo vse božanske sile v naravi, in božanski Jaz, ki hoče najvišje, mora na koncu neizogibno podrediti vse stvari sebi.

S to zmago nastopi konec Želje. Takrat zunanji predmeti ne privlačijo, ne oživljajo več izlivajočih se energij Atme. Te energije povsem usmerja Samodoločena Modrost, to je, Volja je prevzela mesto Želje. Dobro in zlo vidi kot božanski sili, ki delujeta za evolucijo, pri čemer sta potrebni obe, da se ena zaokroži z drugo. Dobro je sila, s katero se mora delovati, zlo pa sila, proti kateri je treba delovati. S pravilno uporabo obeh se moči Jaz-a razvijejo v manifestacijo.

Ko Jaz razvije aspekt Modrosti, gleda na pravilno in napačno, na svetnika in grešnika, z istimi očmi, in je enako pripravljen pomagati obema, obema nudi močno oporo. Želja, na katero je gledal preko privlačnosti in odbojnosti, kot ugodje in bolečino, je izginila. Sedaj obema pomaga Volja, energija, ki jo usmerja Modrost. Na ta način se človek dvigne nad tiranijo nasprotij in biva v Večnem Miru.

4. Poglavje - Čustvo

1. Rojstvo čustva

Čustvo ni enostavno ali prvobitno stanje zavesti, ampak sestavljeno, ustvarjeno iz medsebojne zveze dveh aspektov Jaz-a - Želje in Intelektu. Delovanje Intelektu na Željo rodi Čustvo; to je otrok obeh in kaže nekaj značilnosti svojega očeta, Intelektu, pa tudi nekatere svoje matere, Želje.

V razvitem stanju se zdi Čustvo povsem različno od Želje, tako da je njuna temeljna istovetnost nekako zastrta. Vendar lahko to istovetnost vidimo, če sledimo razvoju želje v čustvo, ali pa če preučujemo sočasno oba, tako da primerjamo njune značilnosti, iste delitve, in odkrivamo, da je druga izdelana oblika prve, pri čemer je ta izdelanost posledica prisotnosti intelektualnih elementov v drugi, ki sicer niso v prvi, ali pa so manj vidni.

Poskušajmo slediti razvoju želje v čustvo v enem izmed najbolj splošnih človeških odnosov, v spolnosti. To je želja v eni od svojih najbolj preprostih oblik; želja po hrani, želja po spolni združitvi sta dve temeljni želji vseh živih stvari - želja po hrani, ki ohranja življenje, želja po spolni združitvi, ki širi življenje. V obeh se izkuša občutek "rasti," ali drugače, čutimo ugodje. Želja po hrani ostaja želja; hrano pridobimo, asimiliramo, s čemer izgubi svojo ločeno istovetnost in postane del "Mene." Med jedcem in hrano ne

obstaja podaljšan odnos, ki bi omogočil izdelavo čustva. Drugače pa je s spolnim odnosom, ki teži k temu, da postal vse bolj in bolj trajen, ko se razvija individualnost.

Dva divjaka se približata zaradi privlačnosti spolnosti; strast posedovati drugega, ki se porodi v obeh; eden si želi drugega. Želja je tako preprosta kot želja po hrani. Vendar pa je ni mogoče zadovoljiti do iste mere, kajti ni si mogoče v celoti prilastiti in asimilirati drugega človeka; vsak do neke mere ohrani svojo ločeno identiteto in vsak le delno postane del "Mene," drugega človeka. Dejansko pride do širitve "Mene," vendar preko vključitve in ne preko samo-identifikacije. Prisotnost te vztrajne ovire je nujna za preoblikovanje želje v čustvo. Ta omogoča pripojitev spomina in predvidevanja istemu objektu in ne nekemu drugemu podobne vrste - kot je to primer pri hrani. Podaljšana želja po zvezi z nekim istim objektom postane čustvo; misli se mešajo s prvobitno željo po posedovanju. Ovira, ki ohranja medsebojno privlačne objekte ločene, ki preprečuje njuno združitev, se zdi kot razočaranje, vendar v resnici ohranja nesmrtnost; če je ne bi bilo, bi želja in čustvo izginilo, tako da bi Dvoje-postalo-Eno, nakar bi moralo iskati drug zunanji objekt za svojo nadaljnjo širitev ugodja.

Vrnimo se k našima divjakoma, ki ju je združila želja. Ženska zboli in zato za določen čas preneha biti objekt spolne zadovoljitve. Vendar pa se moški spominja preteklih in predvideva prihodnje užitke, tako da se v njem porodi čutenje sočutja do njenega trpljenja in slabosti. Trajna privlačnost, ki je posledica spomina in predvidevanja, spremeni željo v čustvo, strast v ljubezen, in sočutje je njena najbolj zgodnja manifestacija. Ta pripelje do žrtvovanja zaradi nje, bedenje in negovanje, ko bi sicer spal, delovanje, ko bi sicer počival. To spontano ravnanje čustva ljubezni se bo v njem kasneje utrdilo kot krepost, to je, postalo bo trajna poteza njegovega značaja, ki se bo izražala v odgovor na človeške potrebe vseh ljudi, s katerimi bo prišel v stik, najsi ga ti privlačijo ali ne. Pozneje bomo videli, da so kreposti preprosto trajne poteze pravilnega čustva. Vendar, preden obravnavamo odnos med etiko in čustvom, moramo prej spoznati temeljno istovetnost Želje in Ču-

stva in omeniti njune značilnosti in delitve. Ko bomo to opravili, bomo odkrili, da čustva ne predstavljajo neke velike zmede, ampak da vsa izhajajo iz enega samega korena, ki se deli na dve glavni veji, te pa naprej v številne druge, na katerih nato zraste listje kreposti in razvad. Ta čudovita ideja omogoča znanost čustev in zato inteligen in racionalen etični sistem, ki ga dolgujemo indijskemu avtorju Bhagavan Das-u, ki je prvi uvedel red v to sorazmerno zmedeno področje zavesti. Študentje psihologije bodo v njegovi *Science of the Emotions* odkrili lucidno razpravo, ki ureja kaos čustev v kozmos in oblikuje urejeno moralnost. Glavne poteze, ki bodo predstavljene na naslednjih straneh izhajajo iz tega dela, ki ga bralci lahko preberejo, če si bodo zaželeli zvedeti več podrobnosti.

Videli smo, da ima Želja dva osnovna izraza: željo po privlačnosti, po posedovanju, ali ponovnem stiku s katerimkoli objektom, ki je nudil ugodje; in željo po odbojnosti, po zavračanju, ali izogibanju stika s katerim koli objektom, ki je povzročil bolečino. Videli smo, da sta Privlačnost in Odbojnost dve obliki Želje, ki obvladujeta Jaz.

Čustvo, ki je Želja pomešana z Intelektom, neizogibno kaže isto dvojno delitev. Čustvo, ki je po naravi Privlačnost, medsebojno privlači objekte z ugodjem in je integrativna energija univerzuma, ki jo imenujemo ljubezen. Čustvo, ki je po naravi Odbojnost, ločuje objekte z bolečino in je desintegrativna energija univerzuma, ki jo imenujemo Sovraštvo. To sta dve veji iz korena Želje, in vse nadaljnje veje čustev potekajo iz ene od teh dveh.

Od tu istovetnost značilnosti Želje in Čustva; Ljubezen si prizadeva pritegniti privlačen objekt, ali pa mu slediti zato, da bi se z njim povezali, ga posedovali, ali pa da bi bili posedovani. Veže z ugodjem, s srečo, na enak način kot veže Želja. Njene vezi so sicer bolj trajne, bolj zapletene, sestavljene in številnih in bolj občutljivih vezi, spletenih v večjo kompleksnost, vendar pa je bistvo Želje-Privlačnosti povezanost dveh objektov, je bistvo Čustva-Privlačnosti, Ljubezni. Sovraštvo skuša zavrniti objekt, ali mu ubežati, ga odbiti ali biti odbit. Ločuje z bolečino, nesrečo. Zato je bistvo Želje-Odbojnosti ločevanje dveh objektov, je bistvo Čustva-Odbojnosti, je Sovraštvo.

Ljubezen in Sovraštvo sta izdelani miselni obliki preprostih Želja po posedovanju in izogibanju.

2. Vloga Čustva v družini

Človek je opisan kot "družbena žival" - biološki način, da izrazimo to, da se najbolje razvija v stiku in ne v izolaciji s soljudmi. Njegove določno intelektualne značilnosti potrebujejo za svoj razvoj družbeni medij. Njegova največja ugodja - in zato nujno tudi največje bolečine - se porajajo v njegovih odnosih z drugimi njegove lastne vrste. Le ti lahko v njem prebudijo odzive, od katerih je odvisna njegova nadaljnja rast. Vsa evolucija, vso prebujanje latentnih moči, je odzivanje na zunanje spodbude, in ko je dosežena človeška stopnja, je najbolj ostra in učinkovita spodbuda le tista, ki prihaja iz stikov s človeškimi bitji.

Spolna privlačnost je prva družbena vez, tako da otroci, ki se rodijo moškemu in ženski, skupaj z njima tvorijo prvo družbeno enoto, družino. Daljša nemoč in odvisnost otroka poraja fizično čustvo sorodstva, ki dozori v čustvo materinske in očetovske ljubezni, kar daje družini stabilnost, medtem ko družina sama oblikuje polje, na katerem se neizogibno odvijajo raznovrstna čustva. V njej se vzpostavijo določni in trajni odnosi med človeškimi bitji. Od harmonije teh odnosov, od koristi, ki jih ti odnosi prinašajo vsakemu članu družine, je odvisna sreča vsakega od njih.

Iz preučevanja vloge Čustva v družini lahko potegnemo velike koristi, saj imamo pred sabo sorazmerno preprosto družbeno enoto, ki kljub temu predstavlja miniaturno družbo. V njej bomo našli izvor in evolucijo kreposti in razvad, ter videli pomen in cilj moralnosti.

Videli smo že, kako se spolna strast razvija, pod stresnimi okoliščinami, v čustvo ljubezni, in kako se ta kaže kot nežnost in sočutje, ko postane žena, namesto da bi bila enakovreden partner, nemočna in odvisna, zaradi, recimo fizične inferiornosti, ki jo povzroči, recimo, rojstvo otroka. Podobno lahko bolezen in nesreča začasno potisne moškega v fizično inferiornost,

kar izzove nežnost in sočutje žene. Toda te manifestacije ljubezni se ne morejo okrepiti brez tega, da bi slabotnejši odzval na te manifestacije ljubezni. Te se bodo v stanju slabotnosti naravno izrazile kot zaupanje, hvaležnost, čustva ljubezni, ki jih obarva slabost in odvisnost. V odnosu staršev do otrok in obratno, kjer sta fizična superiornost in inferiornost daleč bolj značilni in trajata precej daljše obdobje, se bodo ta ljubezenska čustva nenehno manifestirala na obeh straneh. Nežnost, sočutje, zaščito starši nenehno izkazujejo otrokom, ti pa se nenehno odzivajo z zaupanjem in hvaležnostjo. Raznovrstnost izraza čustev ljubezni povzročijo raznovrstne okoliščine, ki spodbudijo plemenitost, odpuščanje, potrpežljivost, itd, na strani staršev, in poslušnost, dolžnost, uslužnost itd, na strani otrok. Če primerjamo ta dva razreda čustev ljubezni, vidimo, da je skupno bistvo v prvem razredu dobrotljivost in v drugem spoštovanje; prva je ljubezen, ki gleda navzdol na slabotnejše, nižje od sebe; druga ljubezen gleda navzgor na močnejše, višje od sebe. Zato lahko posplošimo in rečemo: ljubezen, ki gleda navzdol je Dobrotljivost, Ljubezen, ki gleda navzgor je Spoštovanje, in to sta skupni značilnosti Ljubezni višjih do nižjih in Ljubezni nižjih do višjih.

Normalni odnosi med možem in ženo ter med brati in sestrami nam priskrbijo polje za preučevanje manifestacij ljubezni med enakimi. Ljubezen se kaže kot medsebojna nežnost in medsebojno zaupanje, kot upoštevanje, obzirnost in želja po ugajanju, kot hiter vpogled in prizadevanje po izpolnitvi hotenj drugega, kot velikodušnost, popustljivost. Tu najdemo tudi elemente čustev ljubezni višjega do nižjega, vendar se na njih vtisne vzajemnost. Tako lahko rečemo, da je splošna značilnost Ljubezni med enakimi Želja po Medsebojni Pomoči.

Tako imamo Dobrovoljnost, Željo po Medsebojni Pomoči in Spoštovanje kot tri glavne delitve Čustva Ljubezni, in pod te lahko razvrstimo vsa čustva ljubezni. Tako lahko vse človeške odnose razvrstimo v te tri razrede: odnose višjih do nižjih, med enakimi in nižjih do višjih.

Na podoben način nam tudi preučevanje čustva Sovraštva v družini priskrbi podobne rezultate. Kjer obstaja med možem in ženo sovraštvo, se začasna

višja volja kaže kot grobost, surovost, zatiranje začasno nižjega, ki se odziva z manifestacijami sovraštva, ki so značilne za slabost, kot maščevalnost, strah in zahrbtnost. Te bodo celo se bolj vidne v odnosih med starši in otroci, ko prevladujejo Čustva Sovraštva, kajti tu je neenakost večja, tako da tiranija povzroči celo vrsto zlih čustev - varanje, hlapčevstvo, strahopetnost, ko je otrok nemočen, in neposlušnost, upor in maščevanje, ko postaja starejši. Ko iščemo splošne značilnosti, odkrijemo, da je Sovraštvo, ki gleda navzdol Prezir, ko gleda navzgor pa Strah.

Na podoben način je Sovraštvo med enakimi jeza, popadljivost, zaničevanje, nasilnost, agresivnost, ljubosumje, nesramnost itd - čustva, ki odbijajo človeka od človeka, ko stojijo drug proti drugemu kot rivali, iz obraza v obraz in ne z roko v roki. Splošna značilnost Sovraštva med enakimi je tako Medsebojno škodovanje. Tako so tri glavne značilnosti Čustva Sovraštva Prezir, Želja po Medsebojnem škodovanju in Strah.

Ljubezen označuje v vseh njenih manifestacijah sočutje, samo-žrtvovanje, želja po dajanju; to so bistveni faktorji, najsi kot Dobrovoljnost, kot Želja po Medsebojni Pomoči, kot Spoštovanje. Te neposredno služijo Privlačnosti, prinašajo zvezo, so resnična narava Ljubezni. Zato Ljubezen pripada Duhu; kajti sočutje je čutenje drugega kot da bi čutili za sebe, samo-žrtvovanje je spoznanje potrebe drugega kot lastne; dajanje je pogoj duhovnega življenja. Zato na Ljubezen gledamo tako kot da pripada Duhu, življenjski strani univerzuma.

Po drugi strani pa je za vse manifestacije Sovraštva značilna antipatija, samo-poveličevanje, želja po jemanju; to so njeni bistveni faktorji, kot Prezir, Želja po Medsebojnem škodovanju, ali Strah. Vse te neposredno služijo Odbojnosti, odbijajo enega od drugega. Zato pripada Sovraštvo Materiji, poudarja mnogoterost in razlike, je v svojem bistvu ločenost, in pripada strani oblike v univerzumu.

Obravnavali smo vlogo Čustva v družini, ker družina služi kot miniaturno družba. Družba je le integracija številnih družinskih enot, kjer odsotnost

krvnih vezi med temi enotami, odsotnost prepoznanega skupnega interesa in skupnih ciljev, pogojuje odkrivanje drugih vezi, ki bodo nadomestile naravne vezi v družini. Družinske enote se v Družbi pojavijo na površini kot rivali in toliko kot bratje in sestre, zato se pogosteje pojavi čustvo Sovraštva kot Čustvo Ljubezni. Zato je potrebno poiskati nek način ohranjanja harmonije. To se zgodi s preoblikovanjem Čustev Ljubezni v kreposti.

3. Rojstvo kreposti

Videli smo, da, ko člani družine presežejo ozek krog sorodstva, srečajo ljudi, katerih interesi so tako indiferentni kot nasprotni njihovim, tako da med njimi in drugimi ne prihaja do medsebojnega odnosa Ljubezni. Prej se kaže Sovraštvo, od dvoma do uničujoče vojne vihre. Kako naj bo potem sestavljena iz ločenih družinskih enot neka družba?

To je mogoče le z ustvarjanjem trajnih čustvenih potez, ki izhajajo iz Ljubezni in se izogibajo tistim, ki izhajajo iz Sovraštva. Trajna poteza čustva ljubezni, ki je usmerjena proti živemu bitju je Krepost; trajna poteza čustva sovraštva proti živemu bitju je Razvada. Ta sprememba je posledica Intelektu, ki vtisne čustvu trajni značaj, ko išče harmonijo v vseh odnosih, kar naj bi pripeljalo do sreče. To, kar vodi do harmonije in posledično do sreče v družini, spontano izhaja iz Ljubezni, je Krepost, ki se izvaja v vseh in vsakem odnosu v življenju. Krepost izhaja iz Ljubezni in posledica tega je sreča. Tisto pa, kar vodi v neskladje in zato v revščino v družini, spontano izhaja iz Sovraštva, je Razvada, ki se izvaja proti vsem in v vseh odnosih v življenju.

Proti tej teoriji je nastal ugovor, češ da tudi prešuštvo, kraja in druge razvade lahko izhajajo iz čustva ljubezni. Pri tem je potrebna analiza elementov, ki vstopajo v mentalno držo. Ta je kompleksna in ne preprosta. Dejanje prešuštva motivira ljubezen, vendar ne samo ljubezen. Pridruži se tudi prezir do časti drugega, indiferentnost do sreče drugega, sebično pridobivanje osebnega ugodja na račun družbene stabilnosti, družbene časti, družbene

dostojnosti. Vse te pa izhajajo iz čustev sovraštva. Ljubezen je edina odrešujoča poteza v celotnem delovanju, edina krepost v svežnju podlih razvad. Podobna analiza bo vedno pokazala, da, ko je izvajanje čustva ljubezni napačno, ta napačnost leži v razvadah povezanih s tem izvajanjem in ne v samem čustvu ljubezni.

4. Pravilno in napačno

Usmerimo se za trenutek k vprašanju Pravnega in Napačnega, in pogledjmo kakšen je njun odnos do blagostanja in revščine. Kajti obstaja neka splošna predstava, da je v pogledu, da je krepost sredstvo za blagostanje, nekaj nizkega in materialističnega. Mnogi mislijo, da ta predstava degradira krepost, ji namenja drugoten položaj, namesto prvega, da postane tako sredstvo in ne cilj. Pogledjmo zato, zakaj je krepost pot do blagostanja, kako je to inherentno v naravi stvari.

Ko Intelekt preučuje svet in vidi številne vzpostavljene odnose, opazi, da harmonični odnosi prinašajo srečo, neharmonični odnosi pa revščino. Zato poskuša odkriti način vzpostavitve univerzalne harmonije in zato univerzalne blaženosti. Naprej, odkriva, da se svet giblje po poti, ki ji mora slediti - poti evolucije, v kateri odkrije zakon te evolucije. Da, ko se enota poveže z zakonom celote, ki ji pripada, to pomeni mir, harmonijo in zato srečo, medtem ko, če nastopi proti zakonu, to pomeni trenje, neskladje in zato revščino. Zato je Pravilno tisto, kar je v harmoniji z velikim zakonom, in prinaša blaženost, Napačno pa tisto, kar je v nasprotju z velikim zakonom, in prinaša revščino. Ko intelekt, ki ga razsvetli Duh, vidi naravo kot izraz božanske Misli, zakon evolucije kot izraz božanske Volje, cilj kot izraz božanske Blaženosti, potem lahko harmonijo z zakonom zamenja s harmonijo z božansko Voljo, tako da Pravilno postane tisto, kar je v harmoniji z Voljo Boga, moralnost pa se prepoji z religijo.

5. Krepost in blaženost

Popolnost, harmonija z božansko Voljo, ne more biti ločena od blaženosti. Krepost je pot do blaženosti, in če nekaj ne vodi proti njej, potem to ni krepost. Popolnost božanske narave se izraža s harmonijo in ko razpršeni "božanski delci" pridejo v harmonijo, izkušajo blaženost.

To dejstvo včasih zastira neko drugo, to je, da prakticiranje kreposti v določenih okoliščinah prinaša revščino. To je res, vendar pa je ta revščina le začasna in površinska, tako da je ravnovesje zunanje revščine in notranje blaženosti zaradi krepostnega delovanja, na strani slednje. Poleg tega revščina ni posledica kreposti, ampak nastopi zaradi okoliščin, ki so sovražne njenemu delovanju, zaradi trenja med dobrim organizmom in zlim okoljem. Zato, ko vnesete harmoničen akord v skupino neharmoničnih, to za trenutek poveča disharmonijo. Kreposten človek je potopljen v spopad z zlom, toda to nas ne sme zaslepiti, glede dejstva, da je blagostanje vedno neločljivo povezano s Pravilnim in revščina z Napačnim. Čeprav pravični lahko začasno trpi, ga nič drugega kot pravilnost ne more voditi do blagostanja. In če preučimo zavest pravičnega, bomo odkrili, da je srečen, ker deluje pravilno, čeprav je posledica površinska bolečina, kot pa, če bi ravnal napačno, kar bi porušilo notranji mir. Če bi naredil neko napačno dejanje, bi to povzročilo notranji nemir, ki bi prerastel zunanje ugodje. Celo v primeru, ko pravilno ravnanje vodi do zunanjega trpljenja, je trpljenje manjše kot bi bilo trpljenje, ki bi ga povzročilo napačno ravnanje. Gospodična Helen Taylor je dobro rekla, da človek, ki umre zaradi resnice, lažje prenese smrt kot pa lažno življenje. Za pravičnega človeka je lažje in ugodneje umreti kot mučenik kot pa živeti kot hipokrit.

Ker je narava Jaz-a blaženost, ki jo v manifestaciji zastirajo nasprotujoče okoliščine, je to, kar odstrani trenje med človekom in temi okoliščinami ter odpre njegovo pot do Samo-realizacije, realizacija blaženosti. Krepost to omogoči, in zato je krepost sredstvo za doseganje blaženosti. Ker je notranja narava stvari mir in veselje, mora harmonija, ki omogoči tej naravi,

da se razkrije, prinesiti mir in veselje. Krepost pa s svojim delovanjem omogoči harmonijo.

6. Preoblikovanje čustev v kreposti in razvade

Sedaj moramo bolj podrobno preučiti zgoraj omenjeno resnico, da krepost raste iz čustva, in koliko je resnice v tem, da je krepost ali razvada le trajna poteza čustva. Naša definicija je, da je krepost trajna poteza čustva ljubezni, razvada pa trajna poteza čustva sovraštva.

Čustva, ki pripadajo ljubezni, so konstruktivne energije, ki združujejo ljudi, da izgrajujejo družino, pleme, narod. Ljubezen je manifestacija privlačnosti in zato ohranja objekte skupaj. Ta proces integracije se začne z družino, tako da odnosi, ki so se vzpostavili med njenimi člani v skupnem življenju družine, če služijo sreči, navdihujejo medsebojno delovanje pomoči in prijaznosti. Obveze, ki so nujne za vzpostavitev sreče v teh odnosih, imenujemo dolžnosti, to, kar dolgujemo eden drugemu. Če teh dolžnosti ne izpolnujemo, postanejo družinski odnosi vir revščine, kajti tesni družinski stiki omogočajo srečo vseh vključenih na podlagi ravnanja drugih do posameznika. Med človeškimi bitji se ne more vzpostaviti noben odnos brez medsebojnih obveznosti, medsebojnih dolžnosti. Mož ljubi ženo, ta moža, in nič drugega ni potrebno, da bi si vsak od njiju prizadeval za srečo drugega, kot le spontano hotenje po osrečitvi drugega. To vodi enega, da poišče tisto, kar potrebuje drugi. V najbolj popolnem smislu, "ljubezen je izpolnjevanje zakona" (Rimljanom, xiii. 1o), nobene potrebe ni po čutenju obveze, kajti ljubezen vedno poskuša pomagati in blagosloviti, tako da ni potrebe po "moraš" ali "ne smeš." Toda, ko oseba, ki jo vodi ljubezen, da izpolni vse dolžnosti v odnosu do drugega, pride v odnos s tistim, ki ga ne ljubi, kako lahko vzpostavi harmoničen odnos? Tako, da prepozna obveznosti v odnosu, v katerega je vstopila, in jih izpolni. Tista delovanja, ki so prej rastla iz ljubezni, se sedaj pojavijo kot obveze, kot dolžnosti v odnosu, kjer ni prisotna ljubezen. Pravilno razumevanje omogoči, da se spontano delovanje

ljubezni spremeni v trajne obveze ali dolžnosti. Čustvo ljubezni, ki postane trajni element ravnanja, se imenuje krepost. To je razlaga trditve, da je krepost trajna poteza čustva ljubezni. Na ta način se vzpostavi trajno čustveno stanje, ki se izrazi takrat, ko se vzpostavi odnos; človek izpolni dolžnosti tega odnosa; on je kreposten človek. Njega vodijo čustva, ki jih je za trajna naredil intelekt, ki prepozna, da je sreča, odvisna od vzpostavitve harmonije v vseh odnosih. Ljubezen, ki jo je racionaliziral in osredotočil intelekt, je krepost.

Na ta način lahko izgradimo znanost o etiki, katere zakoni se neizogibno povezujejo kot tisti, ki so osnova katere koli druge znanosti.

Tudi med čustvom sovraštva in razvadami je podoben odnos. Trajna poteza čustva sovraštva je razvada. Neka oseba škoduje drugi in ta ji to vrača; odnos med njima je neharmoničen, in prinaša revščino. In ker vsak od njiju od drugega pričakuje, da mu bo škodoval, poskuša oslabiti moč drugega, kar je spontano delovanje sovraštva. Ko ta poteza postane trajna in jo človek izrazi v vsakem odnosu, v katerega vstopi, ko se za to ponudi priložnost, se imenuje razvada. Človek nekontroliranih strasti in nerazvite narave ruši vse okoli sebe, kar je spontani izraz sovraštva. To ponavlja pogosto, in to postane, običajno, ko je jezen. On vključuje bolečino in pri tem čuti ugodje. Tako se razvije razvada krutosti, in če sreča otroka ali osebo, ki je slabotnejša od njega, bo krut že zato, ker je prišel v stik z njimi. Tako kot čustvo ljubezni, ki ga vodi in osredotoča pravilno razumevanje, krepost, tako čustvo sovraštva vodi in osredotoča sprevrnjen in oslepljen razum, razvada.

7. Uporabnost teorije v ravnanju

Ko na naravo kreposti in razvade gledamo na tak način, postane jasno, da je najkrajši način, da okrepmo kreposti in izločimo razvade ta, da delujemo neposredno na čustveno stran značaja. Lahko si prizadevamo razviti čustvo ljubezni in tako priskrbimo material, ki ga bo razum obdelal v svoje značilne kreposti. Razvoj čustva ljubezni je najbolj učinkovita pot razvijanja moral-

nega značaja, pri čemer so kreposti le cvetje in sadovi, ki rastejo iz korena ljubezni.

Vrednost tega jasnega pogleda na preoblikovanje čustev v kreposti in razvad leži v dejstvu, da nam ponuja jasno teorijo, s katero lahko delujemo; to je tako, kot če bi iskali oddaljen kraj in imeli načrt pred seboj; tako lahko določimo pot, ki nas bo vodila od našega sedanjega stanja do cilja; številni resnično dobri in prizadevni ljudje porabijo leta za medle aspiracije po dobrem, pa kljub temu le malo napredujejo; dobri so v namenu, a slabi v ravnanju; to je preprosto zato, ker ne razumejo narave, s katero delujejo, in najboljših metod za njeno kultiviranje. Podobni so otroku v vrtu, ki si go-reče želi, da bi bil njegov vrt poln bleščečih cvetlic, vendar pa nima znanja, da bi jih posejal in vzgajal ter pokončal plevel, ki prerašča njegov košček zemlje. Kot otrok hrepenijo po očarljivosti, kreposti cvetlic, in odkrivajo, da njihov vrt prerašča divja rast plevela razvad.

8. Uporabnost čustva

Uporabnost čustva ljubezni je tako očitna, da se zdi skoraj nesmiselno o njej razpravljati, vendar pa ni nikoli dovolj poudarjati dejstvo, da je ljubezen konstruktivna sila univerzuma. Potem, ko je združila družinske enote, poveže te v širše, plemenske in nacionalne enote, te pa bodo v bodočnosti izgradile Bratstvo ljudi. Ne smemo pozabiti omeniti dejstvo, da manjše enote razvijajo moč ljubezni, ki jo pripravljajo za polnejši izraz. Njihova uporabnost je v tem, da priključijo v manifestacijo skrito božansko moč ljubezni iz Duha tako, da mu ponudijo tesno zvezo z objekti, ki ga privlačijo. Ljubezni ne smemo omejevati s temi ozkimi mejami, vendar pa, ker pridobiva moč s prakso, se mora širiti navzven, dokler ne objame vseh občutljivih bitij. Zakon ljubezni lahko oblikujemo na naslednji način: Glej na vsako starejšo osebo kot na svojega očeta ali mati; glej na vsako osebo podobne starosti kot na svojega brata ali sestro; glej na vsako mlajšo osebo kot na svojega

otroka. To zajema vse človeške odnose. Izpolnjevanje tega zakona bi iz sveta naredilo raj in prav zato, da bi zemlja lahko postala tak raj, obstaja družina.

Človek, ki si želi razširiti svoje odnose ljubezni, bi moral začeti gledati na dobrobit svoje skupnosti tako kot gleda na dobrobit svoje družine. Poskušati bi moral delovati v javno dobro svoje skupnosti z energijo in interesom, s katerima deluje za svojo družino. Pozneje bo svoj ljubeči interes in delovanje razširil na svoj narod. Takrat se pojavi velika krepost javnega duha, gotovi znanilec nacionalne prosperitete. Še pozneje, bo ljubil in deloval za človeštvo, končno pa bo svojo ljubečo skrbjo objel vsa občutljiva bitja in postal "prijatelj vsakega bitja." Nekateri so na sedanji stopnji evolucije resnično sposobni ljubiti človeštvo, preveč pa je takih, ki govorijo, da ljubijo človeštvo, ki pa niso pripravljeni opraviti nobene žrtve, da bi pomagali trpečim bratom in sestram pred njihovimi očmi. Služitelj človeštvu ne sme spregledati človeških bitij pred svojimi vrati, niti točiti solz sentimentalnega sočutja zaradi oddaljenega vrta, medtem ko cvetlice pred njegovim pragom umirajo od žeje.

Uporabnost sovraštva na začetku ni tako očitna, vendar ni nič manj pomembna. Na začetku, ko preučujemo sovraštvo in spoznavamo, da je njegovo bistvo razgraditev, uničenje, lahko vse zgleda zlo: "Tisti, ki sovraži svojega brata je morilec," je rekel veliki Učitelj (Janezu, I. ii. 15) kajti umor je le izraz sovraštva; in tudi takrat, ko sovraštvo ne gre tako daleč kot umor, je še vedno uničujoča sila; razbije družino, narod, in kjerkoli se pojavi ločuje ljudi. Zakaj je torej uporabno sovraštvo?

Prvič, odstranjuje neustrezne elemente, nepripravljene na sodelovanje, in zato preprečuje nadaljevanje trenja. Kjer imamo opravka z neustreznimi, nerazvitimi ljudmi, je za njih bolje, če so odstranjeni, da nadaljujejo s svojo posebno potjo v evoluciji, kot pa, da ostajajo povezani in spodbujajo k širjenju slabih čustev. Drugič, odbojnost, ki jo čuti povprečna duša do neke zle osebe, je koristna v tem smislu, da se upira, da bi jo moč te osebe vodila na stranpot; kajti ta odbojnost, čeprav je sovraštvo, ga varuje pred vplivom, pod katerim bi sicer lahko klonil. Prezir do lažnivca, hipokrita, suroveža

do slabotnih, je čustvo, ki je koristno za tistega, ki ga čuti, pa tudi za tistega, proti kateremu je usmerjeno, saj teži k temu, da posameznika zavaruje pred tem, da bi podlegel podobnim razvadam in poraja v prezirani osebi čutenje sramu, ki ga lahko povzdigne iz blata, v katerega je potopljena. Tako dolgo, dokler je neka oseba nagnjena h grehu, tako dolgo je sovraštvo proti njej zaščitno in koristno. Pozneje, ko se bo razvila, bo ločila med zlom in med tistim, ki tako deluje, ter bo pomilovala grešnika in omejila sovraštvo na zlo. Še pozneje, ko bo okrepila kreposti, ne bo več sovražila ne grešnika ne zla, ampak bo prepoznavala nizko stopnjo evolucije, iz katere bo poskušala dvigniti svojega mlajšega brata v primernih sredstvih. "Pravično ogorčenje," "plemenit prezir," "upravičena jeza," so fraze, ki prepoznavajo koristnost teh čustev, čeprav poskušajo prekriti dejstvo, da so v bistvu oblike sovraštva - prekrivanje, ki je posledica čutenja, da je sovraštvo zla stvar. Kljub temu, da so v bistvu oblike sovraštva, pa ne glede na to, kako jih imenujemo, igrajo koristno vlogo v evoluciji, saj njihovi vetrovi prečiščujejo družbeno ozračje. Netolerantnost do zla je veliko boljše kot indiferentnost, in dokler človek ni presegel skušnjave greha, je netolerantnost do tistih, ki grešijo, za njega nujna varovalka.

Poglejmo si primer slabo razvitega človeka, ki se želi izogniti grobim grehom, ki pa ga še vedno spravlja v skušnjava. Želja, da bi se jim izognil, se bo pokazala kot sovraštvo do tistih, ki grešijo. Če bi prekinil to sovraštvo bi se soočil s skušnjavami, za katere še ni dovolj močan, da bi se jim uprl. Z nadaljnjim razvojem, ko se odmika od nevarnosti, da bi podlegel skušnjavi, bo sovražil grehe, vendar pa bo milostno sočustvoval z grešnikom. Vse dokler ne postane svetnik, pa si ne more privoščiti, da ne bi sovražil zla.

Ko v sebi čutimo odbojnost do neke osebe, smo lahko prepričani, da v nas obstajajo določene nejasne sledi tistega, kar v njem ne odobravamo. Ego, ki vidi nevarnost, odmika svoje nosilce. Popolni abstinent čuti manj odbojnosti do pijanca kot abstinent, ki občasno popusti. Popolnoma čista ženska ne čuti odbojnosti do padle sestre, od katere bi se odmaknila manj čista.

Ko dosežemo popolnost, enako ljubimo grešnika kot svetnika in morda čutimo celo večjo ljubezen do grešnika, saj svetnik lahko stoji na lastnih nogah, medtem ko bo grešnik padel, če ne bo ljubljen. Ko se človek dvigne do točke, na kateri ne sovraži več ne grešnika ne greha, potem postane razdiralna sila - sovraštvo med človeškimi bitji - le preprosta energija, ki jo uporabi za uničenje ovir, ki ovirajo pot evolucije. Šele, ko popolna modrost vodi konstruktivne in destruktivne energije, in ko je popolna ljubezen gonilna moč, šele takrat je lahko destruktivna sila uporabljena brez nevarnosti, da bi zapadla v korenski greh čutenja ločenosti. Čutiti, da smo različni od drugih je "velika herezija," kajti ločenost, ko se vse razvija proti enotnosti, je nasprotje Zakonu. Čutenje ločenosti je določno napačno, ne glede na to, ali posameznik misli, da je bolj pravičen ali bolj nepravičen. Popolni svetnik se istoveti s kriminalcem enako kot s svetnikom, kajti oba sta enako božanska, čeprav na različni stopnji evolucije. Ko človek lahko čuti na tak način, se dotakne življenja Krista v človeku. O sebi ne razmišlja več kot o ločenem bitju, ampak kot o enem z vsem. Za njega je njegova lastna svetost le svetost človeštva in nek greh njegov greh. Ne gradi ovir med sabo in grešnikom, ampak zruši vsako oviro, ki jo zgradi grešnik, in deli z grešnikom zlo kot dobro.

Tisti, ki lahko čutijo resnico tega "popolnega nasveta" bi morali v svojem vsakdanjem življenju tako tudi ravnati, čeprav nepopolno. V stikih z manj naprednimi bi morali vedno poskušati preseči ločitveno steno. Kajti občutek ločenosti je subtilen in traja vse dotlej, dokler ne dosežemo stanja Krista. S tem naporom pa ga lahko postopno zmanjšujemo in si prizadevamo istovetiti z najnižjim, kar pomeni, da izražamo konstruktivno energijo, ki drži skupaj svetove, in postajamo kanali za božansko ljubezen.

5. Poglavje - Čustvo (nadaljevanje)

1. Urjenje čustva

Čustvo je, kot smo spoznali, gonilna sila v človeku: spodbuja mišljenje, sili v delovanje, je kot para za stroj, brez katere bi bil človek inerten, pasiven. Toda mnogi ljudje so nenehno sužnji svojih čustev. Ta jih premetavajo sem ter tja, kot nemočne ladje na viharnem oceanu, gor in dol po valovih čutenj veselja in bolečine, razpeti med vzhičenjem in obupom. Tako osebo obvladujejo, podjarmljajo čustva, nenehno vznemirjajo njihovi spopadi. V njej bolj ali manj vlada kaos; je nerodna v svojem zunanjem delovanju, gnana od trenutnega impulza, brez preučevanja zunanjih okoliščin, ki bi ji omogočilo dobro usmerjeno delovanje. Pogosto je tako-imenovana dobra oseba, ki jo navdihujejo plemeniti motivi in ženejo v prijazna delovanja, polna sočutja do trpečih in goreča v zagotovitvi olajšanja ter hitro vstopi v delovanje, ki prinaša pomoč trpečemu. Nimamo opravka z indiferentno ali surovo osebo, ampak s človekom, ki ga v delovanje ženejo čustva, ne da bi prej preučil pogoje ali predvidel posledice svojega delovanja, ki so onstran neposrednega olajšanja bolečine, pred katero se je znašel. Taka oseba - čeprav jo žene želja po pomoči, čeprav je njeno spodbujajoče čustvo sočutje in želja po osvoboditvi trpečega - pogosto povzroči, zaradi nepremi-

šljenosti svojega delovanja, več škode kot dobrega. Čustvo, ki jo žene, izhaja iz strani ljubezni v naravi, s strani, ki povezuje ljudi, ki je koren konstruktivnih in ohranjajočih kreposti. In prav v tem dejstvu je nevarnost delovanja take osebe. Če ima čustvo svoje korenine v zlu, bo ona prva, ki ga bo poskušala uničiti; toda, ker ima korenine v čustvu ljubezni, iz katerega izhajajo vse družbene kreposti, o njem ne dvomi, si ga ne prizadeva nadzirati. "Jaz sem tako sočuten; Tako me gane trpljenje; Ne morem gledati revščine." V vseh teh frazah je vključeno določeno samo-povečevanje, pa čeprav so izrečene na omalovažujoč način. Resnično, sočutje je občudovanja vredno, pravo sočutje, medtem ko njegovo bolno usmerjeno izvajanje pogosto povzroči škodo. Včasih rani sam objekt sočutja in ga pusti v slabšem stanju kot je bil prej. Preveč pogosto so uporabljene nespametne oblike olajšanja, ki bolj odstranijo bolečino sočustvujočega kot pa da bi pozdravile trpečega; ustavijo trenutno bolečino na račun trajne škode; dejansko ne zavedno, pa vendar le z namenom, da odstrani bolečino opazovalca. Reakcija sočutja sočutne osebe je dobra, saj pogloblja čustvo ljubezni, vendar pa je delovanje na druge prevečkrat slabo, ker mu manjka uravnovešenega mišljenja. Lahko je ob pogledu na bolečino napolniti nebo in zemljo z našim objokovanjem, da drhti celotno ozračje. Težje se je ustaviti in preveriti vzroke za bolečino in zdravljenje, ter nato uporabiti zdravilo, ki bo uspešno in ne škodljivo. Čustvo mora usmerjati in mu vladati Pravilno Razmišljanje, če želimo, da po rezultat delovanja dober. Čustvo mora biti impulz za delovanje, ne pa njegov usmerjevalec; usmerjanje pripada inteligenci in te njene vloge ne bi smeli nikoli zapostaviti. Če zavest deluje na tak način, ko ima za impulz močno čustvo in za usmerjevalca pravilno razmišljanje, potem je to sočuten in moder človek, ki koristi svojim bližnjim.

Želje povsem ustrezno primerjamo s konji, ki so vpeti v voz telesa, saj so koren čustev. Če so čustva nekontrolirana so podobna podivjanim konjem, ki ogrožajo voz in življenje voznika. Vajeti primerjamo z umom, saj vajeti vodijo konje, jih pritegnejo ali popustijo, kot je potrebno. Na ta način lepo ponazorimo odnos med čustvom, inteligenco in delovanjem. Čustvo ponuja

gibanje, inteligenca nadzira in vodi, tako da Jaz lahko najbolj primerno uporablja delovanje, da postane vladar čustev in ne njihova žrtev.

Z razvojem tistega aspekta zavesti, ki se bo v šesti pod-rasi izrazil kot Buddhi, še bolj popolno pa v šesti Korenski Rasi, se pri nekaterih naprednih ljudeh pete Rase začasno kaže s neprijetnimi in celo bolečimi simptomi. Z napredovanjem evolucije bodo ti preraščeni, tako da bo narava postala uravnovešena in močna, modra in plemenita; do tedaj pa bo hitro razvijajoča se narava vihrava in pogosto vznemirjena, tako da bo trpela ostro in dolgo. Kljub temu v tem trpljenju počiva njena bodoča moč. Sedanje čiščenje pa bo skupaj z ostrostjo trpljenja prineslo ustrezno velike rezultate. V teh močnih naravah se Buddhi bori za rojstvo, tako da te čutijo stisko tega rojevanja. Kmalu se bo rodil Buddhi, Krist, "mali otrok," Modrost in Ljubezen v enem. Ta, povezana z visoko inteligenco, je duhovni Ego, resnični Notranji Človek, Nesmrtni Vladar.

Študent, ki preučuje svojo lastno naravo zato, da bi vzel svojo lastno evolucijo v svoje roke in usmerjal njen bodoči tok, mora skrbno opazovati svojo lastno moč in slabost, zato da lahko usmerja prvo in popravlja drugo. V neskladno razvitem človeku sta intelekt in čustvo pogosto v obratnem medsebojnem odnosu; močna čustva spremlja slabotna inteligenca, močno inteligenco pa slabotna čustva; v prvem primeru je usmerjevalna moč šibka, v drugem pa gonilna. Študent mora v svoji samo-analizi odkriti, da mora okrepiti razvoj inteligence, če so močna njegova čustva. Preizkušati se mora, da odkrije, ali je pripravljen gledati na stvari v "jasni luči intelekta." Če čuti odbojnost, ko se mu določeno vprašanje predstavi v tej luči, potem je lahko prepričan, da je čustveni del njegove narave preveč razvit v odnosu do intelektualnega dela. Kajti dobro uravnovešen človek ne čuti odpora ne do jasne luči usmerjevalne inteligence, niti do močne sile gonilnega čustva. Če je bila v preteklosti ena stran bolj razvita, če so bila čustva vzgajana na račun inteligence, potem morajo biti naporji usmerjeni v krepitev intelekta in v zaviranje odpora proti hladni intelektualni predstavitvi, tako da se prepozna razlika med inteligenco in sočutjem.

2. Izkrivljujoča sila čustva

Ena od stvari, ki jih rada prezre čustvena oseba, je način, na katerega čustvo napolni svojo okolico s svojimi vibracijami, ter s tem vpliva na inteligenco; vse gleda skozi to ozračje, ga obarva in potvori, tako da stvari ne dosežejo inteligence v svoji resnični obliki in barvi, ampak premešane in razbarvane. Naša aura, ki nas obdaja, bi morala biti prozoren medij, skozi katerega bi nas zunanji svet dosegel v svoji pravi obliki in barvi. Toda, ko aura vibrira v nekem čustvu, ne more delovati kot tak medij; tako vse, kar prehaja skoznjo, prelomi, da nas doseže v povsem drugačni obliki. Človek pogosto napačno odmeri razdaljo do palice, ki je potopljena v vodo, zaradi lomljenja svetlobe.

Na podoben način se potvori tudi vtis iz zunanjega sveta, ki nas doseže skozi auro, ki je prežeta s čustvom; njegova razmerja so spremenjena, njegov položaj napačno presojen. Podatki, ki jih na ta način prejme inteligenca so napačni, zato bo tudi presojanje, ki temelji na njih, nujno napačno, ne glede na skrbno delovanje inteligence.

Celo najbolj skrbna samo-analiza nas ne zaščiti povsem proti tem čustvenim motnjam. Intelekt vedno teži k temu, da presoja v skladu s tem, kar nam je všeč, in v nasprotju s tem, kar nam ni všeč, zaradi zgoraj omenjenega "lomljenja." Argumenti za določeno presojanje močno osvetlijo čustvo, ki ga spremlja. Argumenti proti pa ostajajo v senci. Nekateri se nam zdijo jasni in pomembni, drugi dvomljivi in neprimerni. Našemu umu, ki gleda skozi čustvo, pa niti na misel ne pride, da se morda moti. In vsakega, ki ne vidi tako kot mi, obsojamo zaradi predsodkov ali preišljenega nasprotovanja. Proti tej vedno prisotni nevarnosti se lahko branimo le s skrbnim in vztrajnim naporom, vendar se ji ne moremo dokončno izogniti, dokler ne presežemo čustev in postanemo njih popolni vladarji.

Obstaja še ena pot, s katero si lahko pomagamo do pravilnega presojanja, in sicer s preučevanjem delovanja zavesti drugih in tehtanjem njihovih odločitev v okoliščinah, ki so podobne našim. Tiste presoje, ki nas najbolj od-

bijejo so verjetno za nas tudi najbolj koristne, kajti ustvarjene so skozi nek čustveni medij, ki je zelo različen od našega. Primerjamo lahko te odločitve z našimi in označimo tiste točke, ki najbolj vznemirijo druge in tiste, ki nas vznemirijo najmanj, in obratno, ter s tem lahko ločimo čustvene od intelektualnih elementov v presojah. Pa tudi, če so naši zaključki napačni, je že sam napor, da bi prišli do pravilne presoje, korektiven in razsvetljujoč; pomaga k obvladovanju čustev in okrepi intelektualni element. Takšen študij je mogoč le takrat, ko nas ne motijo čustva, tako da bomo lahko shranili te sadove za takrat, ko bodo čustva močna.

3. Metode vladanja čustvom

Prva in najbolj potentna metoda pridobivanja obvladovanja čustev je - kot vse, kar se dotika zavesti - meditacija. K meditaciji bi se morali zateči preden stik z zunanjim svetom zmoti čustva. Ko se vrne v fizično telo, po obdobju fizičnega spanca, iz sveta, ki je subtilnejši od fizičnega, se Ego znajde v mirnem nosilcu, tako da lahko v miru prevzame nadzor nad spočitimi možgani in živci. Skozi dan, ko so čustva že vznemirjena in v polnem delovanju, meditacija ni več tako učinkovita. Mirno obdobje po spancu je pravi trenutek za učinkovito meditacijo, ker je telo želja, čustvena narava bolj mirna kot potem, ko se potopi v razburjenost sveta. Iz tiste mirne jutranje ure se bo izlival vpliv, ki nas bo varoval skozi dan, tako da bodo čustva, pomirjena in tiha, lažje obvladljiva.

Če je mogoče, je dobro, da predvidimo vprašanja, ki se lahko pojavijo med dnevom, in sprejmemo odločitev v zvezi z ravnanjem. Če vemo, da se bomo znašli v določenih pogojih, ki bodo vznemirili naša čustva, se lahko vnaprej odločimo za mentalno držo in celo sprejmemo odločitev glede delovanja. Recimo, da smo sprejeli takšno odločitev. Ko se bodo pojavile predvidene okoliščine, bomo priklicali našo odločitev in delovali tako kot smo si zamislili, tudi če bi nas tok čustev želel odpeljati v drugačno smer. Na primer, srečati se moramo z osebo, ki nas močno vznemirja. Med našo meditacijo

smo se odločili za delovanje, ki bi mu bilo najbolj modro slediti. To smo opravili v jasni luči inteligence, glede na vse ozire. Naslonili se bomo torej na to odločitev, pa čeprav se bo hotelo pojaviti čutenje: "Nisem posvetil dovolj pozornosti temu zornemu kotu." Na splošno se v takih pogojih pretirava, tako da se lahko zanesemo na odločitev, ki je bila sprejeta v trenutkih miru; zato je najbolj modra odločitev, da hodimo po poti, ki smo si jo zamislili vnaprej, navkljub vsem trenutnim čustvenim impulzom. Obstaja lahko napaka v presoji, vendar če te nismo opazili med meditacijo, je ne bomo niti med vihranjem čustev.

Druga metoda obvladovanja čustev je razmišljanje o tem, kar naj bi povedali, ko moramo govoriti, da jeziku nadenemo vajeti. Človek, ki se je naučil kontrolirati svoj govor, je osvojil vse, pravi nek starodavni vzhodni zakonodajalec. Oseba, ki nikoli ne izgovori ostre ali slabonamerne besede, je na dobri poti, da si podredi čustvo. Če vladamo govoru, vladamo celotni naravi. Dober načrt je, da sploh ne govorimo - preiščeno ustavimo govor - dokler nam ni povsem jasno, kaj želimo povedati, dokler nismo prepričani, da je govor resnicoljuben, da je primeren za osebo, kateri je namenjen, in da je to, kar bomo povedali, tisto, kar moramo povedati. Resnica je prva in najbolj pomembna. Nič ne more biti izgovor za lažnost govora. Pogosto je govorjenje zaradi pritiska čustva lažnivo, ali pa je tako zaradi pretiravanja ali zaradi potvarjanja. Prepogosto se pozablja tudi na primernost govora za osebo, kateri je namenjen, prav tako zaradi vihranja čustva ali gorečnosti močnega čutenja. Tako lahko predstavimo povsem napačno idejo o neki veliki resnici, če ne mislimo na zorni kot osebe, ki ji je namenjena. Potrebno je sočutje, videti stvari tako, kot jih vidi naš poslušalec, kajti le v takem primeru je resnica lahko koristna in v pomoč. Ko predstavljamo neko resnico, poskušamo pomagati drugemu in ne sebi. Lahko se zgodi, da je koncept nespremenljivega, nezmotljivega, popolnoma nepristranskega zakona za govornca navdihujoč, krepilen in povzdigujoč, medtem ko je ta isti koncept za neko nerazvito osebo neusmiljen in uničujoč, tako da jo rani, namesto da bi ji pomagal. Resnica ni namenjena temu, da bi uničevala, ampak da bi

povzdigovala, tako da jo zlorabimo, če jo damo nekomu, ki nanjo še ni pripravljen. Obstaja veliko načinov, kako lahko zadovoljimo potrebe ljudi, vendar je za modro izbiro potrebno razlikovanje. In ne sme nas zavesti navdušenje, da prehitro razkrijemo svetlobo. Številni mladi teozofi naredijo več škode kot koristi s svojim preveč gorečim pritiskom na druge, z razkrievanjem zakladov, ki jih sami tako visoko cenijo. Ne nazadnje moramo spoštovati tudi obliko govora, nujnost ali koristnost tega, kar povemo. Resnica, ki bi lahko pomagala, se lahko spremeni v resnico, ki škodi, če ni povedana na pravi način. "Nikoli ne govorite nekaj, kar ni resnično, kar ni prijazno," je zlato pravilo govora. Celoten govor mora biti resnicoljuben, prijazen in sprejemljiv. Na to sprejemljivost govora preveč pogosto pozabljajo dobronamerni ljudje, ponosni na svojo odkritosrčnost, ki pa so v resnici surovi in indiferentni za čutenja tistih, katerim govorijo. To pa ni ne dobro poučevanje ne dobra religija, kajti netakten človek ni religiozen. Religija združuje popolno resnico in popolno prijaznost, še več, vse kar je površinsko, nekoristno, je škodljivo in nenehno prepletanje lahkomiselnih čustev v kramljanju v drobnih pogovorih naredi veliko slabega. Ljudje, ki ne morejo biti tiho in ki stalno nekaj čebljajo, drobijo svoje intelektualne in moralne sile ter izrečejo na stotine neumnosti, ki bi jih bilo bolje ne izreči. Če se bojimo tišine, je to znak mentalne šibkosti. Mirna tišina je veliko boljša od neumnega govorjenja. V tišini čustva rastejo in se krepijo ter ostajajo pod kontrolo, s čemer narašča gonilna moč narave in postaja subjektivna. Moč tišine je velika in pogosto prinese najbolj pomirjujoč učinek; po drugi strani, pa mora tisti, ki se je naučil biti tiho, paziti, da ne bi bil neprijazen, da ne bi z neprimerno tišino med drugimi povzročil njihovo nelagodje in občutek hladnosti.

Nekateri se lahko bojijo, da bi tak pristop, ki smo ga omenili, lahko oviral izmenjavo misli in ustavil pogovor, vendar pa vsi, ki so prakticirali tako govorjenje lahko pričajo, da po kratkem urjenju, lahko dosežemo, da med vprašanjem in odgovorom ne bo nobenega posebnega intervala. Delovanje inteligence je hitrejše od bliska, tako da bo osvetlilo točke, ki jih obravna-

vamo, že ko bomo zajeli sapo. Res je, da na začetku prihaja do manjšega oklevanja, vendar pa po nekaj tednih ne bo potreben več noben premor, tako da bo nadzor nad tem, kar želimo povedati, potekal tako tekoče, da ne bo povzročil nobenega upora. Mnogi govorniki lahko pričajo, da med hitrim tokom izražanja um lahko v miru izbira med alternativnimi stavki in tehta, kaj bo izbral in kaj zavrgel; in da tega njegovega delovanja ne bo zaznal noben pozoren poslušalec, da se mu ne bo niti sanjalo, da za tekočim govorom poteka tako selektivno delovanje.

Tretja metoda obvladovanja čustva je izogibanje impulzivnemu delovanju. Hitenje v delovanje je značilnost sodobnega uma, kar je bolj posledica njegove odzivnosti, kot njegove kreposti. Če mirno preučujemo življenje, spoznamo, da nikoli ni potrebe po hitenju; vedno je dovolj časa, tako da mora biti delovanje, kakorkoli hitro, dobro premišljeno in umirjeno. Ko se pojavi nek impulz, ki izhaja iz močnega čustva, in se mu skušamo podrediti brez preučevanja, potem ne delujemo modro. Če se urimo v mišljenju, preden delujemo v vseh naših običajnih poslih, potem se bo v primeru neke nezgode ali česarkoli drugega, ko je potrebno hitro delovanje, um odzval hitro in uravnovesil zahteve trenutka ter usmeril hitro delovanje, vendar brez hitenja, brez nepremišljenega in ne-modrega spotikanja.

Človek se bo vprašal: "Ali naj torej ne sledim svoji intuiciji?" Preveč pogosto mešamo impulz in intuicijo, ki sta po izvoru in značilnostih radikalno različna. Impulz izhaja iz narave želje, ko zavest deluje skozi astralno telo, in je energija, ki se izliva navzven v odgovor na zunanjo spodbudo, energija, ki je ne usmerja inteligenca, ki je prenagljena, nepremišljena, nasilna. Intuicija izhaja iz duhovnega Ega in je energija, ki se izliva navzven v odgovor na zunanjo potrebo, energija, ki jo usmerja duhovni Ego, močna, mirna, določna. Da bi lahko razlikovali med njima, dokler ni naša narava povsem uravnovešena, potrebujemo mirno preučevanje, pri čemer je bistveno, da nekoliko odložimo delovanje. Pri takem preučevanju in odlaganju se impulz razblini, medtem ko intuicija postaja v takih pogojih jasnejša in močnejša. Mir usposablja nižji um, da ji prisluhne in začuti njeno umirjeno zapoved.

Še več, če nekaj zgleda kot intuicija, v resnici pa je neko priporočilo določenega višjega Bitja, bo to priporočilo bolj jasno v naši mirni meditaciji in ne bo izgubilo svoje sile, če se bomo odločili za tak odlog.

Res je, da obstaja v opuščanju nasilnega impulza določeno nelagodje, tako da je vsiljeno odlaganje nekaj časa boleče. Vendar pa je napor, ki vodi v višje življenje, poln takih odpovedi ugodju in sprejemanj bolečine. Vendar pa postopoma začnemo čutiti, da je v mirnem preučevanju delovanja neko višje veselje kot pa v popuščanju viharnemu impulzu, tako da zaznamo, kako smo se odpovedali konstantnemu viru za obžalovanje. Kajti tako popuščanje stalno nudi vir za žalost, tako da odkrijemo, da je odzivanje na impulz napaka. Če je zamišljeno delovanje dobro, potem se bo namen okrepil in ne oslabil. Če pa postane z razmišljanjem namen šibkejši, potem je to znak, da prihaja iz nižjega vira in ne višjega.

Vsakodnevna meditacija in skrbno preučevanje pred govorjenjem, odpoved popuščanju impulzom, to so glavne metode, ki čustva spremenijo v koristne služabnike, namesto v nevarne mojstre.

4. Uporaba čustva

Čustvo lahko uporabljajo le tisti, ki ga obvladuje, in ki ve, da čustva niso on sam, ampak posledica igre v nosilcih, v katerih prebiva, in da so posledica medsebojnega odnosa med Jaz in Ne-Jaz. Njihova stalno se spreminjajoča narava potrjuje, da pripadajo nosilcem, da jih k delovanju silijo zunanje stvari, na katere se odziva notranja zavest. Atribut zavesti, ki poraja čustva je Blaženost, ugodje in bolečina pa sta gibali v nosilcu želja, ki ju povzročijo stiki z zunanjim svetom in odzivi Jaz-a kot Blaženosti na te stike skozi ta nosilec. Tako so misli gibanje, ki je posledica podobnih stikov in odzivov na te stike v Jaz-u kot Znanje. Ko Jaz pozna sebe, loči sebe od svojih nosilcev in postane vladar čustev, tako da postaneta tako ugodje kot bolečina načina Blaženosti.

Ko bomo napredovali, bomo odkrili, da smo pod pritiskom ugodja in bolečine pridobili večje ravnotežje, tako da čustva ne porušijo več ravnovesja uma. Dokler ugodje povzdiguje in bolečina paralizira, tako da ne moremo izpolnjevati dolžnosti, je človek sužen in ne vladar svojih čustev. Ko smo se jih naučili obvladovati, največji val ugodja in najbolj ostro bolečino sicer čutimo, vendar um ostaja stabilen in se mirno odloča za primerno delovanje. Takrat se vse, kar nam pride nasproti, spremeni v našo korist. Iz bolečine se poraja moč, iz ugodja vitalnost in pogum. Vse to postanejo sile, ki so nam v pomoč, in ne več zapreke, ki nas ovirajo.

Govor nam lahko služi kot primer. Slišite človeka, ki ga podžiga strast, njegove besede so rušilne, njegovi gibi nasilni; obvladuje in odnaša ga čustvo, vendar pa mu ne uspeva prepričati svojih poslušalcev. Poslušalce lahko prepriča govorec, ki obvladuje svoja čustva in jih uporablja, da vpliva na svoje poslušalce. Njegove besede so premišljene in dobro izbrane, četudi v hitrosti govora, njegovi gibi so primerni in dostojni. Ne čuti čustev, ampak jih je čutil prej, sedaj pa uporablja svojo preteklost, da oblikuje sedanost. V razmerju med čutenjem in vzpenjanjem nad čustva se nahaja moč, s katero jih bo uporabljal. Nihče, ki nima močnih čustev, ne more biti veliki govornik; vendar pa moč raste z obvladovanjem čustev. Močno eksplozijo dosežemo iz skrbne izbire eksploziva in premišljene uporabe vžigalne vrvice, in ne, če to opravimo kakor koli že, češ, kar bo pa bo.

Dokler človeka ženejo čustva, je zamegljena jasna vizija, ki je nujna, da bi lahko bili v koristno služenje. Koristen pomočnik je človek, ki je miren in uravnovešen, a poln sočutja. Kakšen zdravnik bi bil človek, ki bi na sredi operacije bruhnil v jok? Kljub temu so številni ljudje tako pretreseni ob pogledu na trpljenje, tako da se celotno bitje trese, ter s tem povečajo trpljenje, namesto da bi ga olajšali. Vsa čustva povzročajo močne vibracije, ki prehajajo s človeka na človeka. Učinkovit pomočnik mora biti miren in stabilen, ki ga nič ne pretrese in ki žarči mir. Tisti, ki stoji na skali, nad valovi, lahko bolj pomaga drugemu, da bo dosegel tisto odrešilno zemljo, kot pa tisti, katerega oblivajo valovi.

Ko imamo čustva resnično v svojih rokah, jih lahko uporabimo tudi tako, da priključimo in uporabimo primerno čustvo, ki bo v drugi osebi porodilo čustvo, ki bo zanjo koristno. Če je neka oseba jezna, je naravni odgovor na njegove vibracije jeza, kajti vse vibracije težijo po sočutni reprodukciji. Ker imamo vsi telesa čustev, vsako telo, ki v naši bližini vibrira na določen način, teži k temu, da bi povzročilo podobne vibracije v našem, seveda, če imamo v našem telesu primerno materijo. Jeza prebudi jezo, ljubezen prebudi ljubezen, prijaznost prebudi prijaznost. Ko smo mojstri naših čustev in začutimo prebujajočo jezo, v odgovor na vibracije jeze v drugem človeku, moramo v trenutku preprečiti ta odgovor in pustiti, da se valovi jeze razbijejo ob nas, mi pa ostanemo mirni. Človek, ki lahko ohrani mirno svoje čustveno telo, medtem ko telesa drugih okoli njega močno vibrirajo, se je dobro naučil lekcije samo-obvladovanja. Ko to opravi, je pripravljen za naslednji korak, ki vibracijo zlega čustva sooči z ustrezno dobro vibracijo, in tako prepreči da bi sam vibriral v jezi ter pošilja navzven vibracije, ki težijo po umiritvi vibracij jeze v drugih. Na jezo odgovarja z ljubeznijo, na srd s prijaznostjo.

Najprej mora biti ta odgovor premišljen, zato se moramo za to odločiti, ter pri tem lahko za vadbo uporabimo jezne ljudi. Ko se z njimi srečamo, to izkoristimo. Tak poskus bo na začetku brez dvoma doživel skromen odziv, napolnjen le z našo voljo do ljubezni in brez čustva. Vendar pa bo volja do ljubezni počasi prebudila tudi drobno čustvo, tako da na ta način vzpostavimo določeno navado, tako da bo prijaznost spontan odgovor na neprijaznost. Stabilna, premišljena praksa odzivanja na take vibracije napačnih čustev, ki nas dosežejo od zunaj, bo vzpostavila navado v čustvenem telesu, da se bo začelo odzivati avtomatično.

Učenja vseh velikih Mojstrov Etike so ista: "Vračaj zlo z dobrim." Učenje temelji na tej medsebojni izmenjavi vibracij, ki jo povzročijo čustva sovraštva in ljubezni. Če vrnemo zlo, se to poveča, če vrnemo dobro, to nevtralizira zlo. Ko prebudimo v drugih čustva ljubezni s tem, da jim pošljemo tok takih čustev in v njih spodbudimo vse, kar je v njih dobrega in oslabimo

vse, kar je slabo, je to najvišja uporaba naših čustev v vsakodnevnem človeškem služenju. Dober je načrt, če si v našem umu ustvarimo seznam ustreznih čustev in delujemo v skladu z njim, tako da na ponos odgovarjamo s ponižnostjo, na neprijaznost s sočutjem, na aroganco z vdanostjo, na grobost s prijaznostjo, na vznemirjenost z umirjenostjo. Na ta način si bomo izgradili naravo, ki bo na vsa zla čustva odgovarjala z ustreznimi dobrimi čustvi in delovala na vse okoli nas kot blagoslov ter zmanjševala njihovo zlo in krepila njihovo dobro.

5. Vrednost čustva v evoluciji

Spoznali smo, da je čustvo gonilna moč v človeku, in da ga moramo, če ga želimo spremeniti v pomočnika v evoluciji, uporabiti za povzdigovanje in ne za degradacijo. Ego potrebuje pri svoji evoluciji "stvari, ki ga vlečejo" navzgor, kot pravi *Glas Tišine*. Kajti pot navzgor je strma, privlačen objekt nad nami, po katerem hrepenimo, pa pomoč, ki je ni mogoče preceniti. Na tej poti preveč pogosto zastanemo in ne čutimo več želje, da bi nadaljevali. Težnja je inertna, hrepenenje se je poleglo. Takrat lahko prikličemo v pomoč čustvo, tako da ga usmerimo na nek objekt predanosti in s tem pridobimo elan, ki ga potrebujemo, povzdigujočo silo, ki si je želimo.

Ta oblika čustva je tista, ki jo pogosto imenujemo čaščenje herojev, moč ljubezni in občudovanja do nekoga, ki je plemenitejši od nas. Da bi bili sposobni tako ljubiti in občudovati, moramo imeti na razpolago velike povzdigujoče sile v človeški evoluciji. Čaščenju herojev pogosto oporekajo, kajti med ljudmi, ki živijo na tem svetu ni mogoče najti popolnega ideala, vendar pa je tudi nepopolni ideal mogoče ljubiti in z njim tekmovati, kar pomaga pri pospešitvi evolucije. Res je, da so v takem nepopolnem idealu prisotne slabosti, tako da moramo ločiti herojske kvalitete in te slabosti, ki so povezane z njimi. Pozornost moramo pač usmeriti na kvalitete, ki spodbujajo in ne na pomanjkljivosti, ki so prisotne v vsakem, ki še ni presegel človeštvo. Prepoznati moramo, da so slabosti del Ne-Jaz-a, ki je prehoden, medtem

ko je plemenitost del Jaz-a, ki si prizadeva ljubiti to, kar je veliko, in poskuša preseči to, kar je malenkostno; in ta duh vodi do poti učenca Velikih. Častilec herojev pridobi od svojega ideala dobre stvari, če spoštuje veličino in prezre slabosti, saj bodo te obtežile karmo samega heroja.

Vendar pa se bomo vprašali: če tako prepoznavamo plemenitost Jaz-a med človeškimi slabostmi, potem počnemo le to, kar moramo, in zakaj naj bi iz nekoga delali heroja, če je še poln človeških slabosti? Zaradi pomoči, ki nam jo nudi heroj, kot navdih in mero, ki naj bi jo dosegli. Nobena običajna oseba se ne more spremeniti v heroja; to je le takrat, ko Jaz sije z neobičajno močjo, kar rodi čaščenje; človek je heroj tudi, če še ni nad-človek, in njegove slabosti so le kot pege na soncu. Nek rek pravi: "Noben človek ni heroj za svojega *valet-de-chambre* (služabnika)," kar bo cinik razlagal, da tudi najbolj herojski človek dolguje svojo veličino določeni distanci. Vendar je najbrž bolj pravilna razlaga ta, da služabnikova duša, ki čisti čevlje in veže kravate, ne more ceniti tega, kar iz človeka naredi heroja, saj ne poseduje ničesar, kar bi se lahko sočutno uglasilo z notami, ki jih odzvanja heroj. Kajti biti sposoben občudovanja pomeni, biti sposoben to doseči; ljubiti in spoštovati veličino je znak, da se ji človekova rast približuje.

Ko nastane tako čustvo, se bomo presojali po našem idealu, in se sramovali stvari, ki bi njegove oči oblile s senco žalosti. Njegova prisotnost mora biti za nas navdihujoča, vse dotlej, dokler ne presojamo sebe v luči večjega dosežka, ki ga bomo poskušali doseči.

Res je, da ne more čista svetloba Jaz-a svetiti skozi nobenega, ki hodi po blatnih poteh zemlje, vendar obstajajo nekateri, skozi katere sveti dovolj svetlobe, da osvetli temo, in nam pomaga, da vidimo kam moramo položiti svojo nogo. Bolje je, če se tem zahvalimo in jih častimo, se veselimo in smo jim hvaležni, kot da jih obsojamo, da niso povsem nebeški, ker nekatere človeške slabosti še vedno vežejo njihove noge. Blagoslovljeni so tisti, ki imajo herojsko naravo, in na ta način poznajo svoje starejše brate, kajti te čakajo odprta vrata v višje dosežke; in bolj, ko ljubijo, bolj, ko častijo, hitrejši bo njihov prehod čez prag. Ni boljše karme kot ta, ki človeku priskrbi

družbo heroja, ki ga bo pospremil skozi vhod; ni bolj žalostne karme, ki nam omogoči, da ga v svetlih trenutkih vidimo, a ga nato izgubimo, zaradi zaslepljenosti ob njegovih pomanjkljivostih.

6. Poglavlje - Volja

1. Osvobajanje Volje

Sedaj se bomo vrnili k preučevanju tiste moči v človeku, s katero smo začeli - k Volji. Študent se bo spomnil, da smo omenili, da je Volja Jaz-a, individualiziranega Jaz-a - individualiziranega, vendar še ne zavednega svoje individualizacije - tista, ki ga je silila v manifestacijo. Ne s prisilo, ne zaradi zunanje nuje, ne zaradi česarkoli, kar bi se mu zoperstavljal od zunaj, ampak zaradi Volje, katere del je tudi njegova lastna Volja - njegova Volja individualizirana kot center, vendar pa še ne ločena s krogom materije - ki utripa v njem kot življenjska kri matere v nerojenem otroku, ki si prizadeva za manifestacijo, medlo hrepeneč po bogatejšem drgetanju življenja, ovitega v materijo, po izražanju moči, ki hrepenijo po delovanju, po izkušnji v svetovih, polnih viharnega gibanja. To, kar si zavestno želi Logos - Logos, ki si želi inkarnirati v univerzumu - si želijo tudi vsi centri individualiziranega življenja v njem, čeprav nekako slepo in tipajoče za polnejšim življenjem. To je Volja do življenja, do poznavanja, in ta delujoča Volja se manifestira. Spoznali smo, da ta Volja, Moč Jaza, postane na gostejših ravneh materije to, kar imenujemo Želja, in da je, oslepljena zaradi materije in nesposobna razbrati svojo pot, njena smer določena s privlačnostmi in odbojnostmi, ki

nanjo delujejo iz zunanjih objektov. Zato ne moremo reči, da je Jaz v tem obdobju Samo-usmerjen; usmerjajo ga privlačnosti in odbojnosti, ki se ga dotikajo na njegovi periferiji. Nadalje smo spoznali, da se, ko Želja pride v stik z Inteligenco in ko ta dva aspekta delujeta eden na drugega, razvijejo čustva, ki odražajo sledi svojih staršev, matere Želje in očeta Inteligence. In preučevali smo metode, s katerimi lahko nadziramo čustvo, ga resnično uporabimo, tako da postane služitelj in ne nevaren človeški evoluciji.

Sedaj moramo preučevati, kako ta Volja, skrita Moč, ki je vedno gnala v delovanje, čeprav tega še ni nadzorovala, počasi postaja svobodna, dosega svojo Samo-določenost. Za trenutek se ustavimo pri pomenu besede “svoboda.”

V svojem bistvu in osnovi svobodna, po izvoru Moč Jaza, je Volja postala zvezana in omejena v svojih poskusih, da bi obvladovala materijo, v katero se je potopil Jaz. Ni se nam potrebno izogibati besedi, da materija obvladuje Jaz in ne Jaz materijo. To pa obvladuje s krepostjo Jaza kot materije, Jaza, ki se istoveti z materijo; ker On skozi materijo izraža svojo voljo, skoznjo misli, deluje, postaja na ta način on sam, tako da utvarno kriči: “Jaz sem to!” in medtem, ko se omejuje in veže, čuti, da je eno z materijo, in kriči: “Jaz sem svoboden.” Vendar pa je obvladovanje Jaza s strani materije le začasno, kajti materija se neprestano spreminja, prihaja in odhaja, prehodno, saj jo vedno oblikujejo in nezavedno vodijo in zavračajo sile Jaza, trajne med prehodnim.

Poglejmo na stopnjo človeške evolucije, na kateri je spomin postal močnejši od instinktivne težnje po ugodju in umikanja pred bolečino; na kateri Inteligenca vlada Želji in razum premaga impulz. Sedaj se morajo požeti sadovi dolge evolucije in del te žetve je svoboda.

Dokler se Volja izraža kot Želja, dokler jo določajo zunanje privlačnosti, očitno ni svobodna, ampak določno vezana. Vsako živo bitje lahko premika sila, ki je večja od njegove lastne, v smer, ki jo ne izbere samo. Na enak način tudi Voljo premika privlačnost objektov, po poti, ki obljublja ugodje in

ki ji je prijetno slediti. Ni aktivna kot neka Samo-določena sila, ampak nasprotno, Jaz premika zunanja in vsiljena privlačnost.

Najbolj živo sliko teh pogojev, v kateri se nahaja Jaz, lahko pričara že omenjeni stari hindujski spis, v katerem je Jaz opisan kot voznik kočije, čuti, ki jih privlačijo objekti, ki ponujajo ugodje, pa kot neobvladljivi konji, ki drvijo s kočijo telesa in nemočnim voznikom na njej. Čeprav je Volja resnična Moč Jaza, pa je, dokler jo nosijo ti podivjani konji, izrazito vezana in nesvobodna. Povsem jalovo je govorjenje o svobodni Volji v človeku, ki je suženj objektov okoli njega. On je vezan, ne more izbirati; kajti, čeprav si lahko mislimo, da sam izbira pot, po kateri ga vlečejo privlačnosti, pa v resnici nima izbire, nima niti misli o izbiri. Tako dolgo, dokler njegovo pot določajo privlačnosti in odbojnosti, je vsako govorjenje o svobodi prazno in neumno. Čeprav človek lahko čuti, da sam izbira zaželeni objekt, pa je to čutenje svobode utvarno, saj ga vodi privlačnost objekta in hrepenenje po ugodju. On je tako zelo svoboden, ali malo svoboden, kot je svobodno železo, ki ga privlači magnet. Gibanje je določeno z močjo magneta in naravo železa, ki se odziva na privlačnost.

Da bi razumeli, kaj mislimo pod svobodo Volje, moramo odstraniti osnovno težavo, s katero se soočimo ob besedi "izbira." Ko se pojavi svobodna izbira, ali tako-imenovana svoboda izbire, ali to pomeni tudi svobodna Volja? Ali ni morda bolj prav, če rečemo, da svoboda izbire pomeni le to, da nobena zunanja sila ne vpliva na nas pri izbiri alternativ? Vendar je najbolj pomembno tisto vprašanje, ki stoji za tem: "Kaj je tisto, kar omogoča izbiro?" Če smo svobodni pri delovanju, potem ko smo izbrali, je povsem druga stvar od tega, ali smo "svobodni" pri izbiri, ali pa, če izbiro določa nekaj, kar je v ozadju.

Pogosto slišimo kot dokaz za svobodo Volje: "Svoboden sem pri izbiri, pa če bom zapustil sobo ali ne; svoboden sem pri izbiri, ali bom pustil pasti to utež ali ne." Vendar pa takšen argument nima zveze z vprašanjem. Nihče ne zanika moči osebe, če fizično ni omejena, da zapusti ali pa ostane v sobi, da pusti pasti ali ne neko utež. Zanimivo vprašanje pa je: "Zakaj izbiram?"

Ko analiziramo izbiro, spoznamo, da jo opredeljuje motiv, tako da bo nek determinist rekel: "Tvoje mišice lahko zadržijo ali spustijo utež, vendar, če bo pod njo dragocen in krhek predmet, potem ne boš izbral možnosti, da spustiš utež. To, kar določa tvojo izbiro, da je ne boš spustil, je prisotnost krhkega predmeta. Tvojo izbiro določa motiv in usmeri jo najbolj močan motiv." Zato ni pravo vprašanje: "Ali lahko delujem svobodno?" ampak: "Ali lahko svobodno izražam svojo voljo?" Pri tem pa jasno vidimo, da Voljo določa najbolj močan motiv in da ima v tej zvezi determinist prav.

Resnično, to dejstvo, da Voljo določa najbolj močan motiv, je temelj vse organizirane družbe, vseh zakonov, vseh kaznovanj, vseh odgovornosti, celotne vzgoje. Človek, katerega volja ni določena na ta način, je neodgovoren, nespameten. To je bitje, na katerega se ne moremo zanesti, s katerim ne moremo razpravljati, mu ne moremo zaupati, oseba brez razuma, logike ali spomina, brez atributov, na katere gledamo kot na človeške. Za zakon je nek človek neodgovoren, ko ga ne vodi motiv, ko na njega ne vplivajo običajni razlogi; tak človek je nespameten in ni podvržen legalni kazni. Voljo, ki bi bila neka energija, usmerjena v neko delovanje, brez motiva, brez razloga, brez smisla, bi morda lahko imenovali "svobodna," vendar pa to ni tisto, kar mislimo s "svobodno Voljo." To Voljo določa najmočnejši motiv, kar moramo upoštevati pri kakršni koli zdravi razpravi o svobodi Volje.

Kaj je torej svoboda Volje? To je lahko le pogojena, relativna svoboda, kajti ločeni Jaz je le del celote, in ta je večja od posameznih delov, ki jih vključuje. To velja enako za Jaz, kot za njegova telesa, v katera je ovit. Nihče ne dvomi, da so telesa podrejena kraljestvu zakona, da se gibljejo po zakonu, da se gibljejo izključno v okviru zakona, in da je svoboda, s katero se gibljejo, le v njihovem medsebojnem odnosu. Zaradi medigre številnih sil, ki se na različne načine in nenehno uravnovešajo, ta igra ponuja neštete možnosti svobode gibanja znotraj trdnih omejitev. Tudi Jaz je podvržen kraljestvu zakona, je sam zakon, saj je del narave, ki je Bitje vseh bitij. Noben ločeni Jaz ne more uiti Jaz-u, ki je vse, in, najsi se še tako svobodno giblje v odnosu

do drugih ločenih Jazov, ne more, se ne sme, gibati izven življenja, ki ga navdihuje, ki je narava njegovega zakona, v kateri živi in se giblje. Posamezni deli se ne omejujejo medsebojno; nek ločeni Jaz ne omejuje drugih ločenih Jazov; ampak celota omejuje in nadzira posamezne dele; Jaz omejuje in nadzira Jaz-e. Pa tudi tukaj, zato ker so Jaz-i Jaz, se svoboda začenja iz navideznega suženjstva, in “nihče drugi je ne izsiljuje.”

To svobodo nekega dela v odnosu do drugih delov, v suženjstvu celoti, lahko jasno vidimo v fizični naravi. Mi smo delci sveta, ki potuje skozi prostor in kroži tudi okoli lastne osi, stalno proti vzhodu. Tega se ne zavedamo, saj nas to gibanje nosi s seboj. Vse se giblje obenem in v eni smeri. Proti vzhodu se obračamo z našim svetom in nič ne moremo narediti, da bi spremenili našo smer. V odnosu do drugih in do krajev med nami pa se lahko gibljemo svobodno in spreminjamo naš relativen položaj. Lahko grem proti zahodu od neke osebe ali nekega kraja, čeprav se oba nenehno obračava proti vzhodu. Zavedal se bom gibanja enega dela v odnosu do drugega dela, tudi če je neznatno in počasno, medtem ko se širnega kroženja proti vzhodu nikakor ne bom zavedal, tako da v svoji nevednosti lahko rečem: “Glej, gibljem se proti zahodu.” Vzvišeni Bogovi se lahko smejejo nevednosti delca, ki govori o smeri svojega gibanja, če ne bi Oni, ker so modri, poznali gibanj v gibanju, in resnice, ki je napačna, čeprav resnična.

Tako lahko spet vidimo, kako velika Volja deluje naprej, ne da bi skrenila s poti evolucije; in prisili vse, da potujejo po tej poti; in kljub temu vsakemu pusti, da izbere svoj način hoje in obliko njegovega nezavednega delovanja. Kajti, za izpolnjevanje te Volje so potrebne vse oblike delovanja in vsi načini hoje, ki jih prevzema in uporablja. Človek se oblikuje v plemenit značaj, neguje vzvišene težnje in stalno poskuša opravljati lojalno in zvesto služenje svojim tovarišem; nato se bo rodil tam, kjer velike priložnosti glasno kličejo delavce. Volja ga bo umestila v narod, ki potrebuje tako pomoč, tako da bo lahko prevzel vlogo heroja. To vlogo veliki Avtor opiše kot: sposobnost za to vlogo je človek ustvaril sam. Če pa človek popusti vsaki skušnjavi in postane zmožen zla, tako da slabo uporablja svojo moč in zapostavlja us-

miljenje, pravičnost in resnico na žalostne načine v vsakodnevnem življenju, potem se bo rodil tam, kjer je potrebno tlačenje, surovost in nasilje. Volja ga bo umestila v narod, ki obdeluje rezultate svoje zle preteklosti, tako da bo pripadal tistim, ki tiranizirajo na okruten in podel način in sramotijo narod, ki mora to prenašati. Tudi to vlogo je opisal veliki Avtor: je sposobnost, ki jo je človek ustvaril sam. Na ta način delujejo male Volje znotraj velike Volje.

Spoznali smo, da Voljo določa motiv, da je pogojena z omejitvami materije, ki ovija ločeni Jaz, in od Jaz-a, za katerega je Jaz, ki izvaja Voljo, le njegov del - kaj torej mislimo s svobodo Volje? Mislimo gotovo to, da mora biti svoboda določena od znotraj, suženjstvo pa mora biti določeno od zunaj; Volja je svobodna takrat, ko Jaz, ki želi delovati, iz svojih virov izbira motive za svoje delovanje, ne pa, da nanj vplivajo zunanji motivi.

To je resnična svoboda, kajti veliki Jaz, v katerem se giblje, je eno z njim: "Jaz sem To;" in ta širši Jaz se giblje v še večjem Jazu in je eno z njim, in pravi: "Jaz sem To." In tako naprej in naprej, z vse večjimi in večjimi koraki, v sisteme svetov, v sisteme univerzumov. Že najmanjši "jaz," ki pozna sebe, se lahko obrne navznoter in ne navzven, in se spozna kot eno z Notranjim Jazom, s Pratyagatmo, Enim, in postane resnično svoboden. Ko gleda navzven je stalno vezan, četudi so te vezi brezkončne, neomejene. Ko gleda navznoter je vedno svoboden, kajti on je Brahman, Večni.

Ko je človek Samo-določen, potem lahko rečemo, da je svoboden, v vsakem smislu, v katerem uporabljamo besedo svoboda. Njegova Samo-določenost ni vez v kakršnem koli vznemirljivem smislu besede. To, kar v svojem najbolj notranjem Jaz-u hočem narediti, to, v kar me nihče drugi ne sili, to je tisto, kar je razlika med svobodo in vezjo. Kako daleč je v nas ta občutek za besedo svoboda; ali lahko rečemo, da je naša Volja svobodna? Večinoma le redki med nami lahko trdijo, da so svobodni bolj kot le deloma. Poleg prej omenjenega suženjstva privlačnostim in odbojnostim, nas vežejo tudi kanali, ki so jih ustvarila naša pretekla razmišljanja, naše navade - večino z našimi navadami mišljenja - s kvalitetami in odsotnostmi kvalitet, ki smo

jih prenesli iz preteklih življenj, z močmi in slabostmi, s katerimi smo se rodili, z vzgojo in našim okoljem, z oblastnimi silami naše stopnje v evoluciji, z našo fizično dediščino in našo nacionalno in rasno tradicijo. Zato nam je na voljo le ozka pot, po kateri lahko teče naša Volja; stalno se spotika ob preteklost, ki se pojavlja v sedanjosti kot stene.

Kljub našim namenom in težnjam naša Volja ni svobodna. Nahaja se v procesu osvobajanja, in osvobodila se bo šele takrat, ko bo Jaz popolnoma obvladal svoje nosilce in jih uporabljal za svoj lastni namen, ko bo vsak nosilec le nosilec, popolnoma odziven na vsak njegov impulz, in ne kot podivjana žival, s svojimi lastnimi željami. (To se dovrši takrat, ko življenje Jaz-a navdihne materijo njegovih nosilcev, in tega ne počne več navzdol težeča elementalna esenca, to je, ko zakon Duha Življenja zamenja zakon greha in smrti.) Ko Jaz preseže nevednost, nadvlada navade, ki so sledi pretekle nevednosti, šele takrat je Jaz svoboden in šele takrat se realizira pomen paradoksa, "v katerega služenju je popolna svoboda." Kajti takrat se spozna, da ločenosti ni, da ni ločene Volje, zaradi naše inherentne Božanskosti, da je naša Volja del Božanske Volje, ki nam je dajala skozi dolgo evolucijo moč, da smo nadaljevali z evolucijo, in da je ta uresničitev enosti Volje realizacija svobode.

Po tej poti mišljenja so nekateri odkrili konec dolgotrajne kontroverznosti med "svobodo" Volje in determinizmom, in se ob spoznavanju te resnice borili z determinizmom ter ohranili in opravičili inherentno čutenje: "Jaz sem svoboden, Jaz nisem vezan." Ta ideja spontane energije, izlivajoče moči iz našega najbolj notranjega bitja, temelji na samem bistvu zavesti, na "jaz," ki je Jaz, tisti Jaz, ki je svoboden, zaradi svoje božanskosti.

2. Zakaj toliko boja?

Ko sledimo dolgemu toku evolucije, počasnemu procesu razvoja Volje, se v umu neizogibno porodi vprašanje: "Zakaj mora biti toliko boja in težav? Zakaj mora biti toliko napak in toliko porazov? Zakaj tako dolgo suženjstvo,

preden lahko dosežemo svobodo?” Preden odgovorimo na ta vprašanja, moramo postaviti neko splošno stališče. V odgovoru na katero koli vprašanje moramo upoštevati meje tega vprašanja. Ne smemo misliti, da je odgovor neprimeren, če ne odgovori na drugo vprašanje, ki se stalno postavlja v ozadju. Odgovor na neko vprašanje je lahko primeren, ne da bi bil dokončen odgovor na vsa vprašanja; in njegovo primernost nismo pravilno presodili, če ni odgovoril na vprašanje, ki bi se lahko postavilo v nadaljevanju. Polovica nezadovoljstva številnih študentov izhaja iz velike nepotrpežljivosti, ki onemogoča kakršno koli urejanje vprašanj, ki napolnjujejo um, ampak zahtevajo, da bi takoj dobili odgovor na vsa, in da bi odgovor na eno vprašanje moral odgovoriti tudi na vsa druga. Primernost sredstev moramo presojati v odnosu do cilja, do katerega naj bi nas pripeljala ta sredstva. V vseh primerih moramo zato odgovor presojati v odnosu do postavljenega vprašanja, in ne v odnosu do nekega drugega vprašanja, ki se postavlja v ozadju. Zato moramo katero koli sredstvo, ki se nahaja v univerzumu, uporabiti v skladu s ciljem, h kateremu nam lahko pomaga, in ga ne smemo presojati na način, kot je postavljen odgovor na naslednje vprašanje: “Zakaj sploh obstaja univerzum?” To vprašanje sicer lahko postavimo in nanj odgovorimo, vendar pa odgovor ne bo prinesel dokaza za primernost sredstev, ki so v nekem univerzumu uporabljena zato, da bi se dosegel nek cilj. Obenem pa ne bomo imeli niti dokaza, ali je odgovor na osnovno vprašanje primeren, če bo vprašani dodal: “Ja, zakaj pa naj bi sploh obstajal univerzum?” Zato moramo ob vprašanju: “Zakaj morajo obstajati vse te napake in porazi na poti evolucije?” upoštevati univerzum kot dejstvo, ki obstaja, in nadaljevati od tu naprej, ga preučiti, zato da bi lahko odkrili cilj, ali vsaj enega od ciljev, proti kateremu teži. Zakaj sploh teži je, kot smo rekli, že neko drugo vprašanje, in to najglobljega interesa; vendar pa moramo uporabljena sredstva presojati po odkritem cilju, h katerem naj bi nas pripeljala.

Tudi površen študij dela univerzuma, v katerem se nahajamo, nam pokaže, da je vsaj eden od njegovih ciljev ta - če ne že njegov cilj - da ustvari živa

bitja visoke inteligence in močne volje, ki bodo sposobna prevzeti aktivno vlogo pri izpolnjevanju in vodenju aktivnosti narave in prevzeti sodelovanje v splošnem načrtu evolucije. Nadaljnji študij, ki predstavlja izpopolnjevanje notranjih kvalitete in ki sloni na starodavnih zapisih, nam odkrije, da ta svet ni osamljen, ampak da tvori enega od nizov svetov, in da so mu pri evoluciji njegovega človeštva pomagali ljudje starejšega razvoja, ter da si prizadeva razviti ljudi, ki bodo pomagali mlajšim, še nerojenim svetovom. Še več, odkrije nam široko hierarhijo nadčloveških bitij, ki usmerjajo in vodijo evolucijo, ter v njihovem središču univerzuma trojni Logos, Vladarja in Gospoda Svojega sistema. Pove nam, da sad nekega sistema ni le velika hierarhija mogočnih Inteligenc, ki ji sledijo vse nižje stopnje vse manj bleščečih razredov, ampak sama vzvišena popolnost Logosa, kot krona vsega. Odkriva nam, pogled za pogledom, vse večji sijaj univerzumov, v katerih je vsak sistem le svet. In tako naprej, v vse širše razrede neskončne polnosti nikoli končanega življenja. Takrat se pojavi vprašanje: "S kakšnimi sredstvi se morajo razvijati ti Mogočni, ki se vzpenjajo iz prahu k zvezdam, in od teh še k višjim sistemom, k zvezdam, ki so za te nižje kot sonce za blato?"

Ob tem študiju, naša domišljija ne bo odkrila kot le tisto pot, po kateri ta popolna Bitja iščejo popolno ravnovesje in neomajno trdnost modrosti, ki jih usposablja za to, da postanejo "narava" sistema. Obstaja le ta pot boja in izkušnje, po kateri hodimo danes. Kajti, če bi lahko obstajal nek izven kozmični Bog, katerega narava bi bila različna od Jaza, ki se razvija okoli nas v harmonični gotovosti povezanih dogajanj, narava, ki bi bila neurejena in muhasta, spreminjajoča in samovoljna, nepreračunljiva, potem bi mogoče iz tega kaosa izšlo bitje, ki bi ga imenovali "popolno," ki pa bi bilo v resnici najbolj nepopolno, zato ker bi bilo omejeno, brez izkušenj in zato brez razuma in brez presoje, mogočno, kot stroj, ki bi delovalo "pravilno," to je, v skladu z določenim načrtom, in kot stroj izpolnjevalo vnaprej določena gibanja. Toda tako bitje bi izpolnjevalo le svoj načrt, izven njega pa bi bilo nekoristno in nesposobno. V njem ne bi bilo življenja, ki pomeni spreminjanje lastnih prilagoditev na spremenjene pogoje, brez izgube in razgradnje

centra. S težavno potjo, po kateri se vzpenjamo, se pripravljamo za vse nujnosti, s katerimi se bomo morda srečali v prihodnosti. Zaradi tega smo izpostavljeni vsem tem truda polnim preizkušnjam.

Ne smemo pozabiti, da smo tu zato, ker smo hoteli izpopolniti naše moči skozi življenjske izkušnje na nižjih ravneh; da smo si našo usodo izbrali sami in nam ni bila vsiljena; da smo na svetu zaradi naše lastne "Volje do Življenja;" in da, če bi se ta Volja spremenila - čeprav to v resnici ni mogoče - bi tu prenehali živeti in bi se povrnili v Mir, ne da bi pobrali žetev, zaradi katere smo prišli. "Nihče nas ne sili."

3. Moč Volje

To moč - ki je bila v Okultizmu vedno znana kot duhovna energija v človeku, ena s tisto, iz katere izhaja, ki podpira in vsrka svetove - sedaj iščemo v zunanjem svetu in jo mnogi skoraj nezavedno uporabljajo kot sredstvo za doseganje sicer nedosegljivih rezultatov. Šole Krščanske Znanosti, Mentalne Znanosti, Mentalnega Zdravilstva itd. pogojujejo svoje rezultate z izlivanjem moči Volje. Temu toku energije popustijo vse bolezni in ne le živčne motnje kot mislijo nekateri. Živčne motnje popustijo najhitreje, saj je bil živčni sistem ustvarjen za izraz duhovnih moči na fizični ravni. Učinki so najhitrejši pri simpatičnem živčnem sistemu, ker je ta najbolj neposredno povezan z aspektom Volje v obliki Želje, medtem ko je cerebro-spinalni sistem bolj neposredno povezan z aspekti Spoznavanja in čiste Volje. Razgradnja tumorjev, rakov itd. in uničenje njihovih vzrokov, zdravljenje ran in zlomov zahteva večinoma večje znanje zdravilca. "Večinoma" zato, ker je mogoče, da je Volja vodena z višje ravni, ko primanjkuje znanja na fizični ravni, kar se lahko zgodi pri nekem zdravilcu na bolj napredni stopnji evolucije. Metoda zdravljenja, ki je prežeta z znanjem, bo videti nekako takole: zdravilec bo ustvaril neko mentalno sliko ogroženega organa v stanju popolnega zdravja. To ustvari z domišljijo. Nato v to sliko vgradi astralno materijo in tako zgosti podobo. Za zgostitev z eterično materijo uporabi mag-

netizem, tako da v to obliko vgradi pline, tekočine in trdne snovi, ter pri tem uporabi materiale, ki so dostopni v telesu, tiste, ki manjkajo, pa si priskrbi iz okolice. Volja je pri tem usmerjujoča energija, tako da je taka manipulacija materije povsem vprašanje znanja, najsi bo to na tej ali pa na višjih ravneh. Pri tej metodi ni nevarnosti, ki spremljajo lažje in zato bolj običajne sisteme zdravljenja, ki delujejo na simpatični živčni sistem.

V nekaterih, sedaj priljubljenih metodah, ljudem svetujejo, da usmerijo svoje misli na solarni pleksus in "živijo pod njegovim nadzorom." Simpatični sistem vlada življenjskim procesom - delovanju srca, pljuč, prebavilom - solarni pleksus pa je njegov najbolj pomemben center. Izpolnjevanje teh življenjskih procesov je sedaj (Glej: I. del, 10. poglavje, 1) prešlo pod kontrolo simpatičnega sistema, ker je začel prevladovati cerebro-spinalni sistem. Zato je oživljanje tega sistema z Voljo, s procesom koncentracije mišljenja, retrograden proces in ne korak naprej, pa čeprav včasih pripelje do določene stopnje jasnovidnosti. To metodo, kot smo že rekli, pogosto uporabljajo v Indiji, v sistemu, ki ga imenujemo hatha joga, ko se študent uči nadzirati delovanje srca, pljuč in prebavil. Na ta način lahko ustavi utripanje srca, delovanje pljuč in peristaltike itd. Ob tem pa se pojavi vprašanje: Kaj pa smo s tem dosegli? Pod nadzor Volje smo pripeljali sistem, ki je v toku evolucije postal avtomatičen, v veliko korist lastnika teh nižjih funkcij. Na ta način smo naredili korak nazaj. To pomeni poraz, čeprav trenutno lahko prinese neke določene otipljive rezultate.

Še več, koncentracija mišljenja na center simpatičnega sistema, večinoma na solarni pleksus, predstavlja resno fizično nevarnost, tudi takrat, ko je učenec pod nadzorom svojega učitelja, ali pa je sposoben preko fizičnih možganov sprejemati navodila z višje ravni. Koncentracija na solarni pleksus lahko privede do zelo trdovratne bolezni. Njene posledice so globoka melanholija, ki jo je skoraj nemogoče odstraniti, ter pripelje do strašne depresije, včasih celo v obliki paralize. Resen študent se ne bi smel posvetiti tej smeri, če želi spoznati Jaz. Ko doseže to znanje, bo telo postalo instrument, na katerega bo lahko igral Jaz. Do takrat pa je vse, kar lahko nare-

dimo, to, da ga čistimo in prefinimo, tako da bo prešel v harmonijo z višjimi telesi in bo sposoben ritmično vibrirati skupaj z njimi. Možgani bodo tako postali bolj odzivni. Z sistematičnim razmišljanjem in meditacijo - ne o možganih, ampak o vzvišenih idejah - se bodo možgani postopno izpopolnjevali. Ti postanejo boljši organ z vadbo, to pa je pot evolucije. Delovanje na simpatične splete pa je retrogradna pot. Številni si želijo odrešitve od posledic teh praks, vendar pa lahko dobijo le žalosten odgovor: "Za to so potrebna leta." Če gremo po tej poti lahko hitro dosežemo določene rezultate, vendar pa je veliko bolje, če se soočimo z vzpenjanjem in nato uporabljamo fizični instrument od zgoraj in ne od spodaj.

Pri zdravljenju z Voljo moramo preučiti še eno vprašanje - nevarnost, da prenesemo bolezen iz fizičnega telesa v višji nosilec. Bolezen je pogosto končno delovanje zla, ki je prej obstajalo na višjih ravneh, zato je veliko bolje, če ga pustimo, da se iztroši na ta način, kot pa, da si ga prizadevamo ustaviti in ga vrniti v subtilnejši nosilec. To je končno delovanje neke zle želje ali zle misli, tako da je v takih primerih fizično sredstvo zdravljenja bolj varno kot uporaba mentalnih sredstev, saj to ne more boleznini vrniti na višje ravni, medtem ko slednja lahko. Zdravilni mesmerizem ne povzroča te nevarnosti, saj pripada fizični ravni; lahko ga uporabi vsak, katerega življenje, misli in želje so čiste. Ko pa na fizično raven izlijemo sile Volje, obstaja nevarnost reakcije in vrnitve boleznini v subtilnejše nosilce, iz katerih prihaja.

Mentalno zdravljenje opravimo s čiščenjem misli in želje, zato iz naravnega, mirnega delovanja očiščenih misli in želja na fizično telo ne pride do nobene škode. Prava metoda mentalnega zdravljenja je obnova harmonije v mentalnem in astralnem nosilcu, vendar pa ni tako hitra kot zdravljenje z Voljo, poleg tega pa še težavnejša. Čistost uma pomeni zdravje za telo. Ta ideja - ko je čist um, je zdravo tudi telo - je mnoge pripeljala do mentalnih metod zdravljenja.

Oseba, katere um je popolnoma čist in uravnotežen, ne bo porajala novih boleznini telesa, čeprav se lahko dogaja, da mora iztrošiti neko nedovršeno

karmo, ali pa, da nase prevzame določene neharmoničnosti, ki so jih povzročili drugi. Čistost in zdravje resnično hodita skupaj. Ko nek svetnik fizično trpi, potem je temu vzrok obdelovanje učinka nekega slabega razmišljanja v preteklosti ali pa prevzemanje nase določene disharmonije v svetu, ko sile disharmonije harmonizira skozi svoje lastne nosilce ter jih nato odpošlje kot tokove miru in dobre volje. Številni so se zmedli ob tem, ko so videli, da trpijo tudi največji in najbolj čisti, tako mentalno kot fizično. Oni trpijo za druge, in ne zaradi sebe. To so pravi Beli Magi, ki z duhovno alkimijo v svojih lastnih trpečih telesih preoblikujejo surove kovine človeških strasti v čisto zlato ljubezni in miru.

Poleg tega vprašanja o načinih delovanja Volje na telo, se v razmišljajočem umu pojavi tudi to vprašanje: Ali je dobro, če na ta način uporabimo Voljo tudi za samopomoč? Ali pri tem ne pride do degradacije najvišje Božanske moči, ki naj bi prinesla dobro stanje fizičnega zdravja? Ali je dobro, če Božansko spremeni kamenje v kruh, in s tem podležemo skušnjavi, ki se ji je Krist znal upreti? Najsi to dejstvo upoštevamo zgodovinsko ali mitično, ni posebej pomembno, kajti vsebuje globoko duhovno resnico in predstavlja primer poslušnosti okultnemu zakonu. Pravi je odgovor, ki ga je dal preizkušani: "Človek ne živi le od kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz ust Boga." Zgleda, da je etična raven tega odgovora višja od tiste, ki naj bi obravnavala uporabo Božanskega za dobro fizičnega telesa. Ena od sedanjih nevarnosti je čaščenje telesa, da bi telo postavili na piedestal - reakcija na pretirani asketizem. Če uporabimo Voljo zato, da služi telesu, potem postane njegova sužnja, tako da praksa nenehnega odstranjevanja drobnih bolečin in bolezni zmanjšuje višje kvalitete duha. Oseba, ki deluje na tak način, bo vznemirjena ob drobnih fizičnih nevšečnostih, ki jih Volja ne more odstraniti, a bo tako minirala višjo moč Volje, ki lahko nadzira in podpira telo, tudi če to trpi. Oklevanje pri uporabi moči Volje za olajšanje telesa se ne sme poroditi iz dvoma o moči mišljenja, o realnosti zakona, na katerem temelji tako delovanje, ampak iz strahu, da človek lahko podleže skušnjavi, da bo uporabil to, kar ga lahko vzdigne v duhovna kraljestva, za služenje

fizičnemu, ter tako postal suženj telesa, obenem pa nemočen, ko se bo pojavila resnična potreba.

Nad vsakim Iniciatom visi okultni zakon, ki mu pravi, da ne sme uporabiti okultne moči za samopomoč; če to naredi, izgubi moč, da pomaga drugim; ni vredno izgubiti vsega, da bi pridobil nekaj malega. Zato ima že omenjena prilika o Kristu daljnosežen pomen, ki ga večina ne razume. Če bi uporabil svojo okultno moč in spremenil kamne v kruh ter tako olajšal svojo lakoto, namesto da bi s trdno potrpežljivostjo počakal na hrano, ki so jo prinesli Sijoči, pozneje ne bi bil sposoben opraviti mistične žrtve na Križu. Zato je v posmehljivih besedah, ki so mu bile namenjene, skrita okultna resnica: "Rešil je druge, sebe pa ne more."

Ni je smel uporabiti, da bi se rešil posmeha, moči, ki je odpirala oči slepih in zdravila gobave. Tisti, ki želijo odrešiti sebe, morajo opustiti poslanstvo Odrešitelja sveta. Izbrati morajo med obema, ko nastopi ta razvoj. Če v svojem razvoju izberejo nižje in uporabijo velike moči, ki so jih dosegli, za sebe in za telo, potem morajo opustiti visoko poslanstvo, ki jih želi uporabiti za odrešitev rase. Dandanašnji je nastopila tako silna umska aktivnost, tako da obstaja vse večja potreba po uporabi teh moči za najvišje cilje.

4. Bela in črna magija

Magija je uporaba Volje za vodenje moči zunanje narave, in je v resnici, kar pove že njeno ime, velika znanost. Človeška Volja, ki je moč Božanstva v človeku, si lahko podredi in nadzira nižje energije, ter tako pripelje do zaželenih rezultatov. Razlika med Belo in Črno Magijo leži v motivu, ki določa Voljo; ko je ta Volja uporabljena v korist drugih, da pomaga in blagoslovi vse, ki se nahajajo v njenem obsegu, potem je človek Beli Mag. Učinki, ki jih uresniči izvajanje te izurjene Volje, so koristni in v pomoč toku človeške evolucije. S takim izvajanjem se vedno bolj širi in postaja vse manj in manj ločen od svoje vrste, ter center daljnosežne pomoči. Ko pa se Voljo uporabi za koristi nižjega jaza, za osebne cilje, potem je človek Črni

Mag, nevarnost za raso, njegovi učinki pa ovirajo in odlagajo človeško evolucijo. Na ta način se zmeraj bolj omejuje, postaja vse bolj in bolj ločen od svoje vrste, se zapre v školjko, ki ga izolira, in ki postaja z izvajanjem teh izurjenih moči vse bolj trdna in gosta. Volja Maga je vedno močna, vendar Voljo Belega Maga krepi moč življenja, ki je fleksibilna ali toga po potrebi, ki stalno asimilira veliko Voljo, Zakon univerzuma. Volja Črnega Maga ima moč železa, usmerjena v osebni cilj in nasprotuje veliki Volji, ter se slej ko prej ob njej razbije na koščke. To je usoda Črnega Maga, pred katero študenta okultizma varuje zakon, ki mu prepoveduje uporabiti svoje okultne moči za sebe. Čeprav noben človek ni Črni Mag, če premišljeno ne dvigne svoje osebne Volje proti velikemu Zakonu, je dobro, da spozna bistvo Črne Magije in že na samem začetku prepreči zlo. Tako je tisti, ki harmonizira sile disharmonije v sebi, pravi Beli Mag, tisti pa, ki uporabi vse sile, ki jih je pridobil z znanjem, za služenje svoji lastni ločenosti in poveča disharmonijo sveta s svojimi sebičnimi težnjami, ko skuša ohraniti harmonijo svojih lastnih nosilcev, je Črni Mag.

5. Vstop v Mir

Ko je postal Jaz tako neodvisen od svojih nosilcev, v katerih prebiva, da njihove vibracije nanj ne morejo več vplivati; ko jih lahko uporabi za kateri koli namen; ko je njegov pogled postal popolnoma jasen; ko mu nosilci ne nudijo več odpora, ker jih je elementalno življenje zapustilo, tako da skozi njega valuje le njegovo življenje; takrat ga napolni Mir in dosežen je cilj dolgega boja. Takšen, Samo-osredotočen, se ne meša več s svojimi nosilci. Ti postanejo instrumenti za njegovo delo, orodja, s katerimi bo rokoval po volji. Takrat je uresničil mir Mojstra, nekoga, ki si je popolnoma podredil svoje nosilce ter postal mojster življenja in smrti. Tisti, ki je zmožen sprejeti vase vihar sveta in ga spremeniti v harmonijo, zmožen, skozi njih čutiti trpljenje drugih, vendar ne svojega, stoji stran od, onstran, vseh viharjev. In kljub temu se je sposoben kadar koli spustiti v vihar, da bi druge vzdignil iz njega, ne da bi pri tem izgubil svoje opore na skali Božanstva, ki jo zavestno pozna

kot sebe samega. Ti so pravi Mojstri in Njihov mir lahko od časa do časa čutijo tisti, ki si prizadevajo stopati po isti poti, ki pa še niso dosegli iste skale Samo-zavestnega Božanstva.

Ta zveza ločene Volje z eno Voljo za pomoč svetu je cilj, ki mu je vredno slediti bolj kot kateri koli drugi stvari, ki jo ponuja svet. Ne zato, da bi bil ločen od ljudi, ampak eno z njimi; ne samo zato, da bi dosegel mir in blaženost, ampak da bi skupaj s Blaženim Kitajcem govoril: “Nikoli ne bom vstopil v končni mir sam, ampak bom vedno in povsod trpel in se boril, da bodo z mano vstopili vsi” - to je krona človeštva. Naš vzpon v Božansko bo v sorazmerju z našo sposobnostjo spoznati, da sta trpljenje in prizadevanje bolj učinkovita, ko trpimo le zaradi trpljenja drugih in ne čutimo svojega trpljenja. Tako bomo sledili “poti ostri kot britev,” ki so jo utrli Veliki in spoznali, da je Volja, ki nas je vodila po poti in ki se je realizirala s to potjo, dovolj močna, da trpi in se bori, dokler ne bo končano trpljenje in borba vseh, in dokler vsi ne bodo vstopili v Mir.

Mir vsem bitjem.

**A STUDY IN
CONSCIOUSNESS**

ANNIE BESANT

Annie Besant Wood je bila dolgoletna predsednica Teozofskega društva (1907–1933), ki se je rodila 1. oktobra leta 1847 v bližini Londona v družini irskega porekla. S pomočjo materine prijateljice Ellen Marryat je pridobila dobro izobrazbo ter razvila močan čut odgovornosti do družbe.

Leta 1874 se je pridružila Secular Society ter v njem

tesno sodelovala s Charlesom Bradlaughom, urednikom revije *National Reformer*, za katero napisala številne članke o zakonu in pravicah žensk. Leta 1877 je izdala knjigo *The Laws of Population*, ki je govorila o nadzorovanju rojstev in bila zaradi tega deležna velikega odmeva v javnosti. To delovanje jo je povežalo s socialisti in Geomem Bernardom Shawom. Pridružila se je Social Democratic Federation in zasnovala lasten časopis *The Link*. Med drugimi je v njem leta 1888 objavila članek "White Slavery", v katerem je opozorila na nečloveške razmere in nizke plače žensk v eni izmed londonskih tovarn. Naslednjega leta pa je sodelovala pri izdaji vplivne knjige *Fabian Essays*.

Istega leta, 1889, je Annie Besant dobila v roke knjigo *The Secret Doctrine* Helene Petrovne Blavatsky in se navdušila za teozofijo in postala članica Teozofskega društva, kateremu je nato posvetila svoje nadaljnje življenje. Leta 1893 je odpotovala v Indijo na sedež društva in ga istega leta v Chicagu zastopala na World Parliament of Religions. Teozofijo in hindujsko filozofijo je predstavila tako bleščeče, da si je takoj pridobila naklonjenost hindujske javnosti, ki jo je nato podprla v njenih reformnih prizadevanjih za družbeno, vzgojno in politično prenovu Indije, ki jo je začela leta 1898 z ustanovitvijo Central Hindu College v Benaresu. Mahatma Gandhi je dejal, da je Annie Besant prebudila Indijo iz spanja, še posebej, ko je leta 1916 ustanovila Home Rule League in bila nato leta 1917 izvoljena za predsednico Indian National Congress. Annie Besant se je še nadalje vključevala v boj za pravice žensk in se posvečala pisanju teozofskih vsebin, saj je napisala številne članke in knjige, ki sedaj spadajo med klasična teozofska dela. Umrla je 20. septembra 1933 v Adyarju.